

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

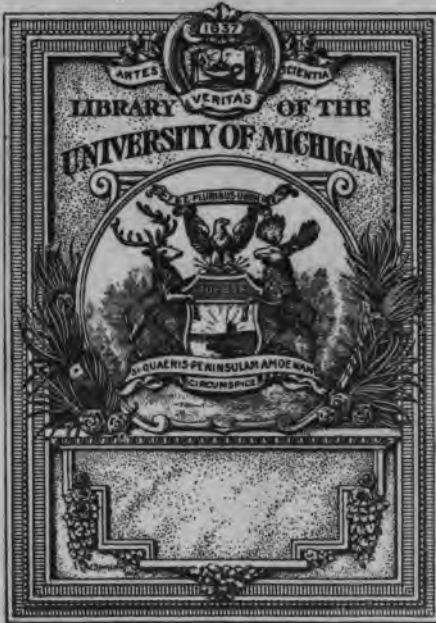
Vi beder dig også om følgende:

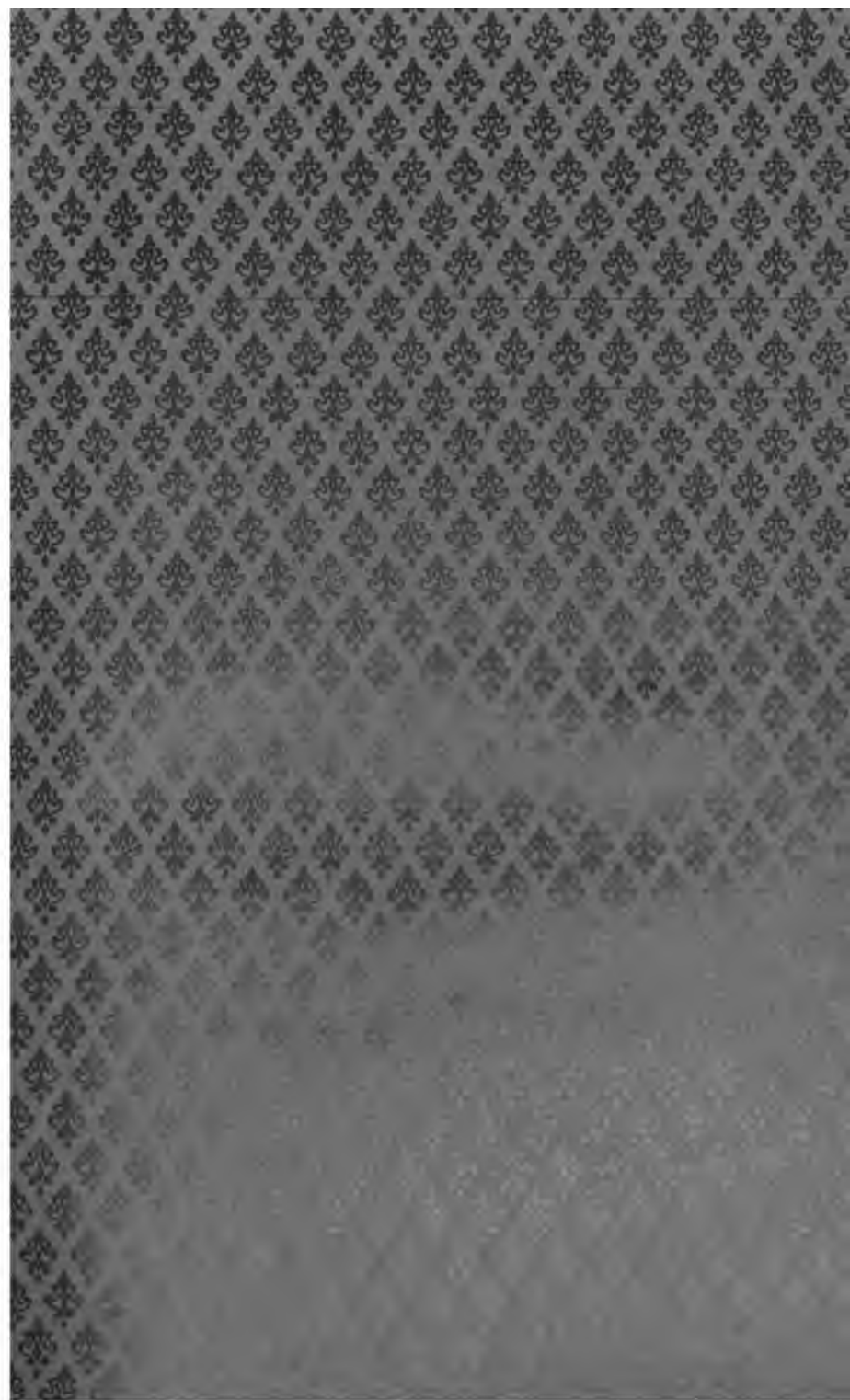
- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på <http://books.google.com>

A 469539

8805
T69

DEN GRÆSKE NOMINALFLEXION.

DEN GRÆSKE
NOMINALFLEXION

SAMMENLIGNENDE FREMSTILLET

I SINE HOVEDTRÆK

AF

Dr. ALF TORP

Universitetsstipendiat i Sanskrit og sammenlignende
Sprogforskning

CHRISTIANIA

FORLAGT AF ALB. CAMMERMEYER

1890

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI.

Forord.

Det kunde maaske vække nogen Forundring, at jeg lader dette Arbeide udgaa paa en Tid, da Afslutningen af anden Del af *Brugmanns Grundriss*, i hvilken det her behandlede Emne vil komme til Fremstilling, er bebudet som umiddelbart forestaaende, istedetfor at oppebie og udnytte denne udmærkede Forskers Resultater. Dette havde jeg ogsaa utvivlsomt gjort, hvis jeg paa Forhaand havde tænkt mig, at dette lille Arbeides Trykning skulde blive forsinket i den Grad som skæet. Jeg havde det nemlig færdigt, i alt væsentligt i dets nuværende Skikkelse, for over et Aar siden og gav det til Trykning i Mai Maaned ifjor. Paa den Tid kunde Brugmanns Værk ikke ventes saa snart, at jeg deri kunde se en Grund til at lade mit Arbeide henligge. Under den langsomt fremskridende Trykning har jeg saavidt gjærligt taget Hensyn til i Mellemtiden fremkomne Skrifter. Disse, som al anden Literatur, vil man finde citeret paa vedkommende Steder. Ordbøger og grammatiske Haandbøger har jeg anseet det unødigt at citere, uden hvor Formforklaringer og Synsmaader er hentede fra dem.

I Omskrivning af Sanskrittegnene har jeg fulgt den sædvanlige Brug; ved *e* og *o*, som altid lange, har jeg sparet Længdetegnet (det samme gjælder *e* og *o* i Gotisk). For Avestisk, hvor endnu ingen Omskrivning kan siges at være endelig fastslaaet, har jeg af typografiske og andre Grunde slaaet to Omskrivningsmaader sammen: i nogle Tegn følger jeg *Justi*, i andre *Bartholomae*. Den, der kjender begge Omskrivningsmaader, vil dette neppe volde nogen Ulempe.

Jeg benytter Anledningen til at aflægge Hr. stud. phil. *Sten Konow* min hjertelige Tak for den opofrende Tjeneste, han har vist mig ved at læse Korrektur paa Bogen; da jeg i længere Tid under dens Trykning har været syg, var hans kyndige Bistand mig saa meget nyttigere. Hr. Prof. Dr. *Sophus Bugge* har havt den Godhed at læse en Revision paa de sidste Ark. For dette og for al Belæring, jeg har havt gennem Samtaler med ham, aflægger jeg ham min forbindtlige og ærbødige Tak.

Det er mig endelig ogsaa en Trang at udtale min Erkjendtlighed ligeoverfor Hr. Forlagsboghandler *Cammermeyer*, der med al Udsigt til Tab har paataget sig Udgivelsen af denne Bog.

Christiania i Marts 1890.

A. Torp.

Indhold.

	Side.
<i>Indledning</i>	1
I. Vocaliske Stammer	19
1. Stammer paa -o (-e)	19
a. Rene o-Stammer	19
b. jo-Stammer	48
2. Stammer paa -ā (-ä)	51
a. ā-Stammer	51
b. Stammer paa -iā og -iä	64
II. Halvocaliske og diphthongiske Stammer	85
1. Halvocaliske Stammer	85
a. Egentlige halvocaliske Stammer	86
1. i-Stammer	86
2. u-Stammer	94
b. Tilsyneladende diphthongiske Stammer	100
1. i-Stammer	100
2. u-Stammer	102
a. Stammer paa -ηυ	102
b. Stammer paa -ωυ	105
2. Diphthongstammer	106
1. Egentlige Diphthongstammer	107
2. Uegentlige Diphthongstammer	110
III. Consonantstammer	116
1. Nasalstammer	120
2. Liquidastammer	128
3. s-Stammer	134
a. Suffix -es	134
b. — -ies	140
c. — -ves	142
4. Stammer paa -nt	147
a. Partc. paa -nt	147
b. Stammer paa -vent	152
5. Andre Dentalstammer, Guttural- og Labialstammer	153

Forklaring af de vigtigste Forkortninger.

idg.	= indogermansk.	ir.	= old- eller middelirsk.
skr.	= sanskrit.	g.	= gotisk.
ved.	= vedisk Sanskrit.	on.	= oldnorsk (incl. urnordisk).
av.	= avestisk (oldbaktrisk).	ags.	= angelsaxisk.
gd.	= Gāthādialekt (af Avestisk).	os.	= oldsaxisk.
op.	= oldpersisk.	obt.	= oldheitysk.
gr.	= græsk.	mht.	= middelheitysk.
lat.	= latinsk.	lit.	= litauisk.
umbr.	= umbrisk.	preuss.	= preussisk.
osk.	= oskisk.	ob.	= oldbulgarisk (kirkeslavonisk).
sab.	= sabellisk.		
gall.	= gallisk.		

Indledning.

Rod og Stamme. Nominets forskellige logiske Forhold i Sætningen betegner de indogermaniske Sprog ved *Flexionsendelser*, som vistnok fra først af var selvstændige Ord af pronominal Art. Fra at være enklitiske Tilføielser til Hovedordet eller den saakaldte *Stamme* kom de efterhaanden til at voxe sammen med denne, hvorved de mutileredes eller tabte en Del af sit Lydindhold. Engang maa altsaa Stammen selv have kunnet fungere alene, uden nogen Endelse, i de forskellige Casusforhold, der senere ved disse tiltrædende Endelser fik bestemtere Betegnelse; Levninger fra denne urgamle Tilstand er ogsaa bevaret til sene Tider i flere Pronominalformer, som Nom. Sing. gr. *ὁ*, skr. *sá* «den», Acc. Sing. gr. *ἐμέ, σέ*, Gen. Sing. skr. *máma, sáva* osv. Ogsaa *o*-Stammernes Vocativ (*ἵππε*) er jo den blotte Stamme. Saadanne Former er altsaa ældre end Casusdannelsen.

Til Grund for de *primære Nominalstammer* (i Modsætning til de *secundære* \circ : de igjen af Nominalstammer afledede) ligger *Verbalrødder*, og Nominalstammernes Forhold til disse tænkes ialmindelighed saaledes, at de dels falder sammen med Verbalrødderne (*Rodord*), saaledes altsaa, at der fra den samme Grundform maatte være udgaet saavel Nominal- som Verbalformer, uden at det lod sig afgjøre, hvilket af de to Udtryk — det nominale eller det verbale — Sproget først frembragte, — dels er afledede af Verbalrødderne ved Suffixer, der bestemt betegner dem som Nominalstammer (*primære Afledninger*).

Hvilke Ord er da Rodord? Naar man gaar ud fra enstavelses Verbalrødder, ligger det nær at betragte tilsyneladende enstavelses Nominalstammer, hvis Form synes at falde sammen med Verbalroden, som saadanne, f. E. skr. *viç* (Rod *viç* «gaa ind»), gr. *σῶξ* (Rod *στυγ*), lat. *dūx* (Rod *duc*).

Saadanne enstavelses Stammer er, som jeg søger at fremstille i det følgende, fra først af ikke forskjellige fra tostavelses *o*-Stammer, og vilde saaledes, naar man opstiller enstavelses Verbalrødder, ikke kunne være Rodord. Paa den anden Side kunde man tage ikke alene disse, men ogsaa en stor Mængde virkelige *o*-Stammer (saadanne nemlig, hvor et *o* synes tilføjet Verbalroden), som gr. *λόγος, τόνοος, ἔργον* for Rodord, hvis man gaar ud fra tostavelses Rødder, altsaa opstiller som Rødder ikke *λεγ-, τεν-, φεργ-* men *λεγο- (λεγε-), τενο- (τενε-), φεργο- (φεργε-)*. For denne Opfatning kunde vistnok den Omstændighed tale, at der i visse Afledninger, som *ἀγέ-λη, ἐχέ-της, φέρετρον* og ligeledes i en Del Sammensætninger som *ἐχέ-θυμος, φερέ-πονος, μενε-πτόλεμος* optræder et *e*, som kunde tages for Verbalrodens Udlyd; men saalænge det ikke er forklaret, hvorfor dette *e* mangler i det langt overveiende Antal Afledninger (som *λεκτόος πικρόος* o. s. v.), synes det mig rimeligst at blive staaende ved den gamle Antagelse af enstavelses Verbalrødder¹. Isaaftald optraadte den nøgne Verbalrod ikke tillige som Nomen, men udvidet med et *o* (*e*), der sikkert er det samme som Verbernes saakaldte thematiske Vocal, og saadanne *o*-Stammer er er da tilblevne paa en Tid, da der endnu kun dunkelt skjelnedes mellem Nomen og Verbum.

Stamme-Afbyd. Naar man sammenligner de forskjellige af en og samme Rod udgaaende Nominal- og Verbaldannelser som

¹ Derimod gaves der i Indog. utvivlsomt en egen Gruppe af Rødder, hvis Forhold til de øvrige endnu ikke er opklaret, hos hvilke en tostavelses Form, udlydende paa en Vocal, der i Græsk i Regelen optræder som *a*, i Sanskrit som *ī*, vekslede med en enstavelses (contraheret) Form med lang Voc., græsk *ā* (sml. fornemlig *de Saussure: Mémoires sur le syst. prim. des voyelles*) f. E. skr. *dāmi-tar* «Betvinger», *dān-tā* «betvingen», *stāri-tum* «udbrede», *stir-ṇā* «udbredt», gr. *τελάμων* egtl. «bærende», *τλά-τός*, lat. *strātus*.

μέν-ος, μέ-μον-α, μῆν-ις, μαίν-ομαι, με-μα-ώς; γέν-ος, γόν-ο-ς, γέ-γον-α, γί-γν-ο-μαι, γε-γα-ώς, γένε-σι-ς, γνή-σι-ο-ς; στέρ-νο-ν, στόρ-νυ-μι, στρα-τό-ς, στόρε-σαι, στρω-τό-ς; τέλ-ω, ἀνα-τολ-ή, τέλα-σαι, ταλα-πείριος, τλη-τό-ς; πείθ-ω, πέ-ποιθ-α, πισ-τό-ς osv., er det iæinefaldende, at det betydningsfulde Element, eller Roden, ingenlunde har én constant Skikkelse, men tværtimod undergaar mangfoldig Vexlen. Ligesaa foranderlige viser visse Nominalstammer sig under sin Flexion: πα-τή-ρ, ἀ-πά-τωρ, πα-τέρ-ος, ἀ-πά-τορ-ος, πα-τρό-ς, πα-τρά-σι. Det stabile, den egentlige, faste Ramme er her Consonanterne, medens Vocalen skifter baade Qualitet og Quantitet. Andre Stammer viser derimod saavel i Græsk som i andre Sprog ingen saadanne Forandringer under Flexionen. Desuagtet maa det af mange Grunde ansees for sikkert, at denne Vexel eller Aflyd i en bestemt Periode af Fællessproget har udstrakt sig til *alle* Stammer; ved senere Udjævning, som tildels allerede var begyndt før Sprogdelingen, forstyrredes det oprindelige Forhold: medens visse Stammegrupper mere eller mindre bevarede Stammevexelen, antog andre én constant Stammeform.

At denne Aflyd fra først af fremkaldtes ved Accentens forskjellige Stilling i det flecterede Ords forskjellige Former, er almindelig antaget, og fremgaar ogsaa af, at i de Sprog, som i det hele med størst Troskab har bevaret det oprindelige, er ved et Ords forskjellige Stammeformer i mange Tilfælde virkelig ogsaa Betoningsforskjel tilstede.

Det kan saaledes betragtes som sikkert, at i Grundsproget alle Ord under Flexioner vekslede Betoning, d. v. s., at Accenten ikke i alle Casus hvilede paa den samme Stavelse, og at denne forskjellige Betoning medførte Forandring i Stammens Form. Men lige saa lidt som Grunden til den vekslede Betoning er bragt paa det Rene, lige saa lidt er Forholdet mellem Betoningen og Stammens Form endnu i alle Henseender klart; man maa her regne ikke med en, men med flere Factorer, hvis Virkninger kan have krydset hverandre; foruden Ordaccenten kan saaledes den forskjellige Sætningsaccent have været af Betydning: Ordformen har været paavirket af sine Omgivelser, saaledes, at f. E. en i ét Tilfælde betonet Stavelse

i et andet Tilfælde, under en anden Stilling af Ordet, kan have tabt sin Betonning.

Hvad der nu kan betragtes som sikre Resultater, er følgende:

1) Vexelen mellem *e* og *o* i samme Ord beror paa forskjellig Betonning, saaledes at *e* egentlig hørte hjemme eller udviklede sig i betonet Stavelse, *o* i den eller de *efter* den betonedede følgende Stavelser. Dette Forhold sees f. E. af δώ-τωρ, ἀπά-τωρ, ἴδ-μων ligeoverfor δο-τήρ, πα-τήρ, ποι-μὴν. Den store Mængde Undtagelser fra denne Regel maa vistnok være fremkaldte ved Sætningsaccentens Overvægt over Ordaccenten, saaledes f. E. de talrige *o*-Stammer, hvis Rodstavelse trods Betonethed har *o*, som φόρο-ς, λόγο-ς. Disse Ords oprindelige Skikkelse maa have været i uafhængig Stilling *φέρο-ς, *λέγο-ς, i Enklisis eller i Sammensætning -φορο-ς, -λογο-ς; de sidste Former er da ved Udjævning af denne Forskjel blevne de herskende ogsaa i uafhængig Stilling og har faaet Accenten tilbage, efterat dennes Virkning paa Vocalforholdet var ophørt.

2) I den eller de Stavelser, som gik *forud* for den betonedede, fandt en Vocalsvækkelse Sted, idet en oprindelig betonet Vocal (*é*) ved Accentens Fremskydning til følgende Stavelse sank ned til en minimal Vocal eller ganske svandt; herpaa beror Tilværelsen af Dobbeltformer som θέρσος (ifølge Grammatikerne æolisk, og bevaret i Ἄλι-θήρσης, Θέρσ-ιππος o. l.) og θράσος, στοιχος og στιχος og talrige andre saavel i Græsk som i andre Sprog. Saadanne Dobbeltformer beror paa en oprindelig Flexion: Nom. θέρσ-ος, Gen. *θῆρσ-έσ-ος (hvoraf θράσους med Tilbageførelse af Accenten ved Indvirkning fra Nominativs Betonning), Nom. *στειχο-ς (i anden Stilling «Sætningsdublet» στοιχο-ς) Gen. *στιχέ-σῃο.

Flexion. Nominalstammerne inddeles i 3 Grupper: *vocaliske*, *halvvocaliske* og *consonantiske Stammer*¹, hver med sin eiendommelige Flexion. Paa Forhaand maa det dog ansees for sandsynligt, at denne Flexionsforskjel har udviklet sig senere,

¹ Den følgende Udvikling indeholder væsentlig det samme som jeg har fremstillet i en Afhandling «Vocal- og Consonantstammer», Akad. Afhandl. til S. Bugge 1889, hvortil henvises.

og at Sproget engang kun havde en Flexion for alle Ord; var dette saa, er det nødvendigt at betragte Consonantstammerne som secundære, som udviklede af *o*-Stammerne; herfor taler ogsaa den Omstændighed, at ved Siden af Suffixerne *-to*, *-ko*, *-meno* (*-mono*), *-tero* (*-toro*) o. fl. staar *-t*, *-k*, *-men* (*-mon*), *-ter* (*-tor*); at her ikke den første Række er afledet af den anden ved Suff. *-o*, viser sig deraf, at Ord, der er afledede med enkelte af den første Rækkes Suffixer, staar i nærmere Forbindelse med Verbalbegrebet end Ord afledede med den sidstes (part. med. λεγόμενο, part. pas. λεχτό osv.). Da Sammenhæng mellem begge Rækker er aabenbar, synes altsaa Sagen kun at kunne opfattes saa, at den sidste Rækkes Suffixer har udviklet sig af den førstes.

Isaafald havde Sproget oprindelig kun *o*-Stammer (*ā*-Stammerne antager jeg har dannet sig af *o*-Stammerne, *iē* (*i*)-Stammerne af Stammer paa *-jo*) samt *i*- og *u*-Stammer σ : Stammer udlydende paa *-e+i*, *-e+u*¹ (om ogsaa disse oprindelig var *o*-Stammer, det udlydende *-i* og *-u* altsaa opkommet ved Svækkelse af **jo* og **vo*, maa blive uafgjort; var de oprindelig *o*-Stammer, maa det udlydende **o* være bortfaldet før Flexionens Begyndelse).

Den første Flexion bestod efter min Mening i Accentvexel, hvormed fulgte Vocalforandringer; enhver af disse Stammer havde to forskjelligt betonedede Former til Betegnelse af forskjelligt Sætningsforhold (den ene Form betegnede saaledes Subjects- og Objectsforholdet, den anden Genitivs- og Locativsforholdet): **ékvo* og **ékvé*, «Hest», **érsi* og *rséi* «Sanger», **séunu* og **sunéu* «Søn» (skr. *áçva*, *rsi-sünü*). Hertil kommer endnu en tredje Form, som Ordet antog ved Tilraab, hvor Tonen kunde hæves i begge Stavelser, men stærkest i den første: **ékvé*, **érséi*, **séunéu* (skr. *açva*, *rçe*, *sünü*).

De to Stammeformer indgik dernæst nærmere Forbindelse med visse enklitiske pronominaler Tilføielse, hvorved Sætningsforholdet bestemtere betegnedes. Saaledes opkom Casusendelser.

I Nom. Sing. tilføiedes *-s*: **ékvo-s*, **érsi-s*, **séunu-s*, i Acc. *-m*: **ékvo-m*, **érsi-m*, *séunu-m*; af den samme barytonerede

¹ Formen *-ei* og *-eu* havde Udlyden kun under Accenten; hvor Accenten hvilede paa foregaaende Stavelse, svækkedes den til *-i* og *-u*, af *-é* blev derimod denne Stilling *-o*.

Stamme synes Instr. at være dannet med et Suffix *-e*: *ékvo-*e*, contr, ékvō. *érsie, >*érsje, *séunu-*e* >*séunve. En enstavelses Stamme vilde ende paa *-ē*: Pron. St. **te*, Instr. **te-e* >*tē (got. *bi-þe*). Disse Endelser maa antages at have været Pronominalstammer (*-s* af Pronominalstammen *se* (*so*) skr. *sá*, gr. *ó*, *-m* af St. *me*, som er bleven den pronominale Betegnelse for 1ste Person, men oprindelig vel var et Demonstrativum). Af den oxytonerede Stamme dannedes Gen., Dat. og Loc.; Gen. med Suff. *-s*, det samme som Nominativs: *əkvé-s*, *ʔséi-s*, *sunéu-s*. Senere gik denne Genitivform af Brug for *o*-Stammerne (bevaret i skr. *vánas-páti-s*, *ráthas-pati-s* ?), der dannede sig nemlig for disse Stammer en ny Genitivform ved Tiltræden af to Suffixer **-so* og **-jo*, der som tiltrædende i en senere Periode beholdt sit *-o*, medens det tidligere tilføjede **-so* blev til *-s* (*ékvo-*s*); altsaa: **əkvé-s-so* (got. *þis*, *vulfis*) og **əkvé-s-jo* (skr. *áçvasya*, gr. *ἵππιο*). Dat. dannedes ved et Suffix *-ai*: **əkvé-ai*, >**əkvēi* (got. *hwamme-h*), **ʔséi-ai* >*ʔséjai*, **sunéu-ai* >**sunévai*. Locativ havde oprindelig ingen Endelse: **əkvé*, **ʔséi*, **sunéu*. Senere tilføjedes et Suffix *-i*: **əkvéi*, **ʔséji*, **sunévi*.

Nominativ Plur. dannedes af den samme Stammeform som Nom. Sing. ved Tilføjelse af et Suffix *-es*, der maa have levet som selvstændigt Ord længere end de øvrige Suffixer, da Contraction med Stammeudlyden her synes at have fundet Sted senere end f. E. i Gen. Plur. (se i det fig.): *ékvo *es* >*ékvōs, *érsi *es* >*érsjes, séunu *es* >*séunves. Acc. Plur. er øiensynlig dannet af Acc. Sing. ved Tilføjelsen af *-s*: *ékvo-*m-s*, *érsi-*m-s*, *séunu-*m-s*. Gen. Plur. dannedes af den samme Stammeform som Gen. Sing. ved Tilføjelse af et Suffix *-om*: *əkvé-om* >*əkvém* (got. *vulfe*), **ʔséi-om* >**ʔséjom*, **sunéu-om* >**sunévom*. Loc. Plur. dannedes muligens ved et Suff. *-su* af den barytonerede Stammeform: *ékvo-*su* (senere ved Indvirkning af Pronomenerne: *ékvoi-*su*), *érsi-*su*, *séunu-*su*. Desuden havde Sproget flere Casus, dannede af den barytonerede Stamme ved flere med *bh-* og *m-* begyndende Suffixer: Instr. Sing. paa *-bhi* (gr. *ζύγο-φiv*. sml. obulg. *vlŭkomŭ*) og Instr. Plur. paa *-bhis*: *ékvo-*bhis*, *érsi-*bhis*, *séunu-*bhis*; Dat. Sing. paa *-bhjo* (skr. *tú-bhya* = *tibi*), Dat. Plur. paa *-bhjos*: *ékvo-*bhjos*. *érsi-

bhjos, **séunu-bhjos*. For Dual. synes engang den uflexterede Stamme at have kunnet fungere, saaledes at altsaa, inden -s tilføiedes i Nom. Sing. den samme Form **ékvo* betegnede saavel «en» som «to». Spor af saadan Dual har vi i gr. *δύο*, got *twa*, desuden i Neutrernes med -i udvidede Form skr. *dvé*, *yajñé* obulg. *duvě*, *letě* (è- af -oi). Senere synes Dual. Nom. og Acc. at være dannet ved de to Suffixer *-eu og *-e: **ékvo-eu* > **ékvōu*; *ékvo-e* > *ékvō*, **érsj-e*, **séunv-e*. I Gen. (Loc.) tilføiedes som det synes -s til -u (den «svagere» Form af -eu) og til -e, Endelse altsaa -*us, -*es. Dat. synes dannet af den barytonerede Stamme (der engang fungerede for Nom. Dual.) ved Tilføielse af et Suffix -*bhjō* (Suffixet for Dat. Sing. -*bhjo* + den duale Endelse -e ?): **ékvo-bhjō*, **érsi-bhjō*, **séunu-bhjō*.

Den oprindelige Flexion vilde altsaa blive:

	Sing. Nom.	* <i>ékvo-s</i>	* <i>érsi-s</i>	* <i>séunu-s</i>
	Acc.	* <i>ékvo-m</i>	* <i>érsi-m</i>	* <i>séunu-m</i>
	Gen.	* <i>(ékvé-s)</i>	* <i>ṛséi-s</i>	* <i>sunéu-s</i>
		* <i>ékvé-s-so</i>		
		* <i>ékvé-s-jo</i>		
	Dat.	* <i>ékvéi</i>	* <i>ṛséjai</i>	* <i>sunévai</i>
		* <i>(ékvo-bhjo)</i>	* <i>(érsi-bhjo)</i>	* <i>(séunu-bhjo)</i>
	Instr.	* <i>ékvō</i>	* <i>érsje</i>	* <i>séunve</i>
		* <i>(ékvo-bhi)</i>	* <i>(érsi-bhi)</i>	* <i>(séunu-bhi)</i>
	Loc.	* <i>(ékvé)</i>	* <i>ṛséi</i>	* <i>sunéu</i>
		* <i>ékvé-i</i>	* <i>ṛséj-i</i>	* <i>sunév-i</i>
	Voc.	* <i>ékve</i>	* <i>ersei</i>	* <i>seuneu</i>
	Plur. Nom.	* <i>ékvōs</i>	* <i>érsj-es</i>	* <i>séunv-es</i>
	Acc.	* <i>ékvo-m-s</i>	* <i>érsi-m-s</i>	* <i>séunu-m-s</i>
	Gen.	* <i>ékvém</i>	* <i>ṛséi-om</i>	* <i>sunév-om</i>
	Dat.	* <i>ékvo-bhjos</i>	* <i>érsi-bhjos</i>	* <i>séunu-bhjos</i>
	Instr.	* <i>ékvo-bhis</i>	* <i>érsi-bhis</i>	* <i>séunu-bhis</i>
	Loc.	* <i>(ékvo-su)</i>	* <i>érsi-su</i>	* <i>séunu-su</i>
	Dual. Nom. Acc.	* <i>(ékvo)</i>		
		* <i>ékvōu</i>		
		* <i>ékvō</i>	* <i>érsje</i>	* <i>séunv-e</i>
	Gen.	* <i>ékvo-u-s</i>		
			* <i>érsj-e-s</i>	* <i>séunv-e-s</i>
	Dat.	* <i>ékvo-bhjō</i>	* <i>érsi-bhjō</i>	* <i>séunu-bhjō</i>

Jeg benytter Anledningen til at aflægge Hr. stud. phil. *Sten Konow* min hjertelige Tak for den opofrende Tjeneste, han har vist mig ved at læse Korrektur paa Bogen; da jeg i længere Tid under dens Trykning har været syg, var hans kyndige Bistand mig saa meget nyttigere. Hr. Prof. Dr. *Sophus Bugge* har havt den Godhed at læse en Revision paa de sidste Ark. For dette og for al Belæring, jeg har havt gennem Samtaler med ham, aflægger jeg ham min forbindtlige og ærbødige Tak.

Det er mig endelig ogsaa en Trang at udtale min Erkjendtlighed ligeoverfor Hr. Forlagsboghandler *Cammermeyer*, der med al Udsigt til Tab har paataget sig Udgivelsen af denne Bog.

Christiania i Marts 1890.

A. Torp.

Indhold.

	Side.
<i>Indledning</i>	1
I. Vocaliske Stammer	19
1. Stammer paa <i>-o</i> (<i>-e</i>)	19
a. Rene <i>o</i> -Stammer	19
b. <i>jo</i> -Stammer	48
2. Stammer paa <i>-ä</i> (<i>-ä</i>)	51
a. <i>ä</i> -Stammer	51
b. Stammer paa <i>-iä</i> og <i>-iä</i>	64
II. Halvocaliske og diphthongiske Stammer	85
1. Halvocaliske Stammer	85
a. Egentlige halvocaliske Stammer	86
1. <i>i</i> -Stammer	86
2. <i>u</i> -Stammer	94
b. Tilsyneladende diphthongiske Stammer	100
1. <i>i</i> -Stammer	100
2. <i>u</i> -Stammer	102
a. Stammer paa <i>-ηυ</i>	102
b. Stammer paa <i>-ωυ</i>	105
2. Diphthongstammer	106
1. Egentlige Diphthongstammer	107
2. Uegentlige Diphthongstammer	110
III. Consonantstammer	116
1. Nasalstammer	120
2. Liquidastammer	128
3. <i>s</i> -Stammer	134
a. Suffix <i>-es</i>	134
b. — <i>-ies</i>	140
c. — <i>-ves</i>	142
4. Stammer paa <i>-nt</i>	147
a. Partc. paa <i>-nt</i>	147
b. Stammer paa <i>-vent</i>	152
5. Andre Dentalstammer, Guttural- og Labialstammer	153

Forklaring af de vigtigste Forkortninger.

idg.	= indogermansk.	ir.	= old- eller middelirsk.
skr.	= sanskrit.	g.	= gotisk.
ved.	= vedisk Sanskrit.	on.	= oldnorsk (incl. urnordisk).
av.	= avestisk (oldbaktrisk).	ags.	= angelsaxisk.
gd.	= Gāthādialekt (af Avestisk).	os.	= oldsaxisk.
op.	= oldpersisk.	oh.	= oldheitysk.
gr.	= græsk.	mht.	= middelheitysk.
lat.	= latinsk.	lit.	= litauisk.
umbr.	= umbrisk.	preuss.	= preussisk.
osk.	= oskisk.	ob.	= oldbulgarisk (kirkeslavonisk).
sab.	= sabellisk.		
gall.	= gallisk.		

Indledning.

Rod og Stamme. Nominets forskellige logiske Forhold i Sætningen betegner de indogermaniske Sprog ved *Flexionsendelser*, som vistnok fra først af var selvstændige Ord af pronominal Art. Fra at være enklitiske Tilføielser til Hovedordet eller den saakaldte *Stamme* kom de efterhaanden til at voxe sammen med denne, hvorved de mutileredes eller tabte en Del af sit Lydindhold. Engang maa altsaa Stammen selv have kunnet fungere alene, uden nogen Endelse, i de forskellige Casusforhold, der senere ved disse tiltrædende Endelser fik bestemtere Betegnelse; Levninger fra denne urgamle Tilstand er ogsaa bevaret til sene Tider i flere Pronominalformer, som Nom. Sing. gr. *ὁ*, skr. *sá* «den», Acc. Sing. gr. *ἐμέ, σέ*, Gen. Sing. skr. *máma, sáva* osv. Ogsaa *o*-Stammernes Vocativ (*ἵππε*) er jo den blotte Stamme. Saadanne Former er altsaa ældre end Casusdannelsen.

Til Grund for de *primære Nominalstammer* (i Modsætning til de *secundære* \circ : de igjen af Nominalstammer afledede) ligger *Verbalrødder*, og Nominalstammernes Forhold til disse tænkes ialmindelighed saaledes, at de dels falder sammen med Verbalrødderne (*Rodord*), saaledes altsaa, at der fra den samme Grundform maatte være udgaaet saavel Nominal- som Verbalformer, uden at det lod sig afgjøre, hvilket af de to Udtryk — det nominale eller det verbale — Sproget først frembragte, — dels er afledede af Verbalrødderne ved Suffixer, der bestemt betegner dem som Nominalstammer (*primære Afledninger*).

Hvilke Ord er da Rodord? Naar man gaar ud fra enstavelses Verbalrødder, ligger det nær at betragte tilsyneladende enstavelses Nominalstammer, hvis Form synes at falde sammen med Verbalroden, som saadanne, f. E. skr. *viç* (Rod *viç* «gaa ind»), gr. *σύξ* (Rod *στυγ*), lat. *dux* (Rod *duc*).

Saadanne enstavelses Stammer er, som jeg søger at fremstille i det følgende, fra først af ikke forskjellige fra tostavelses *o*-Stammer, og vilde saaledes, naar man opstiller enstavelses Verbalrødder, ikke kunne være Rodord. Paa den anden Side kunde man tage ikke alene disse, men ogsaa en stor Mængde virkelige *o*-Stammer (saadanne nemlig, hvor et *o* synes tilføjet Verbalroden), som gr. *λόγος*, *τόνος*, *ἔργον* for Rodord, hvis man gaar ud fra tostavelses Rødder, altsaa opstiller som Rødder ikke *λεγ-*, *τεν-*, *φεργ-* men *λεγο-* (*λεγε-*), *τενο-* (*τενε-*), *φεργο-* (*φεργε-*). For denne Opfatning kunde vistnok den Omstændighed tale, at der i visse Afledninger, som *ἀγέ-λη*, *ἐχέ-της*, *φέρετρον* og ligeledes i en Del Sammensætninger som *ἐχέ-θυμος*, *φερέ-πονος*, *μενε-πτόλεμος* optræder et *e*, som kunde tages for Verbalrodens Udlyd; men saalænge det ikke er forklaret, hvorfor dette *e* mangler i det langt overveiende Antal Afledninger (som *λεκτός* *πικρός* o. s. v.), synes det mig rimeligst at blive staaende ved den gamle Antagelse af enstavelses Verbalrødder¹. Isaaftald optraadte den nægne Verbalrod ikke tillige som Nomen, men udvidet med et *o* (*e*), der sikkert er det samme som Verbernes saakaldte thematiske Vocal, og saadanne *o*-Stammer er er da tilblevne paa en Tid, da der endnu kun dunkelt skjelnedes mellem Nomen og Verbum.

Stamme-Aflyd. Naar man sammenligner de forskjellige af en og samme Rod udgaaende Nominal- og Verbaldannelser som

¹ Derimod gaves der i Indog. utvivlsomt en egen Gruppe af Rødder, hvis Forhold til de øvrige endnu ikke er opklaret, hos hvilke en tostavelses Form, udlydende paa en Vocal, der i Græsk i Regelen optræder som *a*, i Sanskrit som *ī*, vexlede med en enstavelses (contraheret) Form med lang Voc., græsk *ā* (sml. fornemlig *de Saussure: Mémoires sur le syst. prim. des voyelles*) f. E. skr. *dāmi-tar* «Betvinger», *dān-tā* «betvingen», *stāri-tum* «udbrede», *stir-nā* «udbredt», gr. *τελάμων* egtl. «bærende», *τλά-τός*, lat. *strātus*.

μέν-ος, μέ-μον-α, μῆν-ις, μαίν-ομαι, με-μα-ώς; γέν-ος, γόν-ο-ς, γέ-γον-α, γί-γν-ο-μαι, γε-γα-ώς, γένε-σι-ς, γνή-σι-ο-ς; στέρ-νο-ν, στόρ-νυ-μι, στρα-τό-ς, στόρε-σαι, στρω-τό-ς; τέλ-λ-ω, ἀνα-τολ-ή, τέλα-σαι, ταλα-πεῖριος, τλη-τό-ς; πειθ-ω, πέ-ποιθ-α, πισ-τό-ς osv., er det iøinefaldende, at det betydningsfulde Element, eller Roden, ingenlunde har én constant Skikkelse, men tværtimod undergaar mangfoldig Vexlen. Ligesaa foranderlige viser visse Nominalstammer sig under sin Flexion: πα-τή-ρ, ἀ-πά-τωρ, πα-τέρ-ος, ἀ-πά-τορ-ος, πα-τρό-ς, πα-τρά-σι. Det stabile, den egentlige, faste Ramme er her Consonanterne, medens Vocalen skifter baade Qualitet og Quantitet. Andre Stammer viser derimod saavel i Græsk som i andre Sprog ingen saadanne Forandringer under Flexionen. Desuagtet maa det af mange Grunde ansees for sikkert, at denne Vexel eller Aflyd i en bestemt Periode af Fællessproget har udstrakt sig til *alle* Stammer; ved senere Udjævning, som tildels allerede var begyndt før Sprogdelingen, forstyrredes det oprindelige Forhold: medens visse Stammegrupper mere eller mindre bevarede Stammøvexlen, antog andre én constant Stammeform.

At denne Aflyd fra først af fremkaldtes ved Accentens forskellige Stilling i det flecterede Ords forskellige Former, er almindelig antaget, og fremgaar ogsaa af, at i de Sprog, som i det hele med størst Troskab har bevaret det oprindelige, er ved et Ords forskellige Stammeformer i mange Tilfælde virkelig ogsaa Betoningsforskjel tilstede.

Det kan saaledes betragtes som sikkert, at i Grundsproget alle Ord under Flexioner vekslede Betoning, d. v. s., at Accenten ikke i alle Casus hvilede paa den samme Stavelse, og at denne forskellige Betoning medførte Forandring i Stammens Form. Men lige saa lidt som Grunden til den vekslede Betoning er bragt paa det Rene, lige saa lidt er Forholdet mellem Betoningen og Stammens Form endnu i alle Henseender klart; man maa her regne ikke med en, men med flere Factorer, hvis Virkninger kan have krydset hverandre; foruden Ordaccenten kan saaledes den forskellige Sætningsaccent have været af Betydning: Ordformen har været paavirket af sine Omgivelser, saaledes, at f. E. en i ét Tilfælde betonet Stavelse

i et andet Tilfælde, under en anden Stilling af Ordet, kan have tabt sin Betonning.

Hvad der nu kan betragtes som sikre Resultater, er følgende:

1) Vexelen mellem *e* og *o* i samme Ord beror paa forskjellig Betonning, saaledes at *e* egentlig hørte hjemme eller udviklede sig i betonet Stavelse, *o* i den eller de *efter* den betonedede følgende Stavelser. Dette Forhold sees f. E. af δῶ-τωρ, ἀπά-τωρ, ἴδ-μων ligeoverfor δο-τήρ, πα-τήρ, ποι-μὴν. Den store Mængde Undtagelser fra denne Regel maa vistnok være fremkaldte ved Sætningsaccentens Overvægt over Ordaccenten, saaledes f. E. de talrige *o*-Stammer, hvis Rodstavelse trods Betonethed har *o*, som φόρο-ς, λόγο-ς. Disse Ords oprindelige Skikkelse maa have været i uafhængig Stilling *φέρο-ς, *λέγο-ς, i Enklisis eller i Sætningsætning -φορο-ς, -λογο-ς; de sidste Former er da ved Udjævning af denne Forskjel blevne de herskende ogsaa i uafhængig Stilling og har faaet Accenten tilbage, efterat dennes Virkning paa Vocalforholdet var ophørt.

2) I den eller de Stavelser, som gik *forud* for den betonedede, fandt en Vocalsvækkelse Sted, idet en oprindelig betonet Vocal (*e*) ved Accentens Fremskydning til følgende Stavelse sank ned til en minimal Vocal eller ganske svandt; herpaa beror Tilværelsen af Dobbeltformer som θέρος (ifølge Grammatikerne æolisk, og bevaret i Ἄλι-θήρσης, Θέρος-πιπος o. l.) og φράσος, στοιχος og στίχος og talrige andre saavel i Græsk som i andre Sprog. Saadanne Dobbeltformer beror paa en oprindelig Flexion: Nom. θέρσ-ος, Gen. *θγσ-έσ-ος (hvoraf φράσους med Tilbageførelse af Accenten ved Indvirkning fra Nominativs Betonning), Nom. *στειχο-ς (i anden Stilling «Sætningsdublet» στοιχο-ς) Gen. *στιχέ-σjo.

Flexion. Nominalstammerne inddeles i 3 Grupper: *vocaliske*, *halvvocaliske* og *consonantiske Stammer*¹, hver med sin eiendommelige Flexion. Paa Forhaand maa det dog ansees for sandsynligt, at denne Flexionsforskjel har udviklet sig senere,

¹ Den følgende Udvikling indeholder væsentlig det samme som jeg har fremstillet i en Afhandling «Vocal- og Consonantstammer», Akad. Afhandl. til S. Bugge 1889, hvortil henvises.

og at Sproget engang kun havde en Flexion for alle Ord; var dette saa, er det nødvendigt at betragte Consonantstammerne som secundære, som udviklede af *o*-Stammerne; herfor taler ogsaa den Omstændighed, at ved Siden af Suffixerne *-to*, *-ko*, *-meno* (*-mono*), *-tero* (*-toro*) o. fl. staar *-t*, *-k*, *-men* (*-mon*), *-ter* (*-tor*); at her ikke den første Række er afledet af den anden ved Suff. *-o*, viser sig deraf, at Ord, der er afledede med enkelte af den første Rækkes Suffixer, staar i nærmere Forbindelse med Verbalbegrebet end Ord afledede med den sidstes (partc. med. λεγόμενο-, partc. pas. λεχτό- osv.). Da Sammenhæng mellem begge Rækker er aabenbar, synes altsaa Sagen kun at kunne opfattes saa, at den sidste Rækkes Suffixer har udviklet sig af den førstes.

Isaafald havde Sproget oprindelig kun *o*-Stammer (*ā*-Stammerne antager jeg har dannet sig af *o*-Stammerne, *iē*-(*i*)-Stammerne af Stammer paa *-jo*) samt *i*- og *u*-Stammer \circ : Stammer udlydende paa *-e+i*, *-e+u*¹ (om ogsaa disse oprindelig var *o*-Stammer, det udlydende *-i* og *-u* altsaa opkommet ved Svækkelse af **jo* og **vo*, maa blive uafgjort; var de oprindelig *o*-Stammer, maa det udlydende **o* være bortfaldet før Flexionens Begyndelse).

Den første Flexion bestod efter min Mening i Accentvexel, hvormed fulgte Vocalforandringer; enhver af disse Stammer havde to forskjelligt betonedede Former til Betegnelse af forskjelligt Sætningsforhold (den ene Form betegnede saaledes Subjects- og Objectsforholdet, den anden Genitivs- og Locativsforholdet): **ékvo* og **ékvé*, «Hest», **érsi* og *rséi* «Sanger», **séunu* og **sunéu* «Søn» (skr. *áçva*-, *rsi*- *sūnú*-). Hertil kommer endnu en tredje Form, som Ordet antog ved Tilraab, hvor Tonen kunde hæves i begge Stavelser, men stærkest i den første: **ékvé*, **érséi*, **séunéu* (skr. *açva*, *rse*, *sūno*).

De to Stammeformer indgik dernæst nærmere Forbindelse med visse enklitiske pronominaler Tilføielse, hvorved Sætningsforholdet bestemtere betegnedes. Saaledes opkom Casusendelser.

I Nom. Sing. tilføiedes *-s*: **ékvo-s*, **érsi-s*, **séunu-s*, i Acc. *-m*: **ékvo-m*, **érsi-m*, *séunu-m*; af den samme barytonerede

¹ Formen *-ei* og *-eu* havde Udlyden kun under Accenten; hvor Accenten hvilede paa foregaaende Stavelse, svækkedes den til *-i* og *-u*, af *-é* blev derimod denne Stilling *-o*.

Stamme synes Instr. at være dannet med et Suffix *-e*: **ékvo-e*, contr, *ékvō*. **érsie*, > **érsje*, **séunu-e* > **séunve*. En enstavelses Stamme vilde ende paa *-ē*: Pron. St. **te*, Instr. **te-e* > **tē* (got. *bi-þe*). Disse Endelser maa antages at have været Pronominalstammer (*-s* af Pronominalstammen *se* (*so*) skr. *sá*, gr. *ó*, *-m* af St. *me*, som er bleven den pronominale Betegnelse for 1ste Person, men oprindelig vel var et Demonstrativum). Af den oxytonerede Stamme dannedes Gen., Dat. og Loc.; Gen. med Suff. *-s*, det samme som Nominativs: *ákvé-s*, *ṛséi-s*, *sunéu-s*. Senere gik denne Genitivform af Brug for *o*-Stammerne (bevaret i skr. *vánas-páti-s*, *ráthas-pati-s* ?), der dannede sig nemlig for disse Stammer en ny Genitivform ved Tiltræden af to Suffixer **-so* og **-jo*, der som tiltrædende i en senere Periode beholdt sit *-o*, medens det tidligere tilføjede **-so* blev til *-s* (**ékvo-s*); altsaa: **ákvé-s-so* (got. *þis*, *vulfis*) og **ákvé-s-jo* (skr. *áçvasya*, gr. *ἵπποιο*). Dat. dannedes ved et Suffix *-ai*: **ákvé-ai*, > **ákvēi* (got. *hwamme-h*), **ṛséi-ai* > *ṛséjai*, **sunéu-ai* > **sunévai*. Locativ havde oprindelig ingen Endelse: **ákvé*, **ṛséi*, **sunéu*. Senere tilføjedes et Suffix *-i*: **ákvéi*, **ṛséji*, **sunévi*.

Nominativ Plur. dannedes af den samme Stammeform som Nom. Sing. ved Tilføjelse af et Suffix *-es*, der maa have levet som selvstændigt Ord længere end de øvrige Suffixer, da Contraction med Stammeudlyden her synes at have fundet Sted senere end f. E. i Gen. Plur. (se i det flg.): **ékvo es* > **ékvōs*, **érsi es* > **érsjes*, *séunu es* > **séunves*. Acc. Plur. er øiensynlig dannet af Acc. Sing. ved Tilføjelsen af *-s*: **ékvo-m-s*, **érsi-m-s*, **séunu-m-s*. Gen. Plur. dannedes af den samme Stammeform som Gen. Sing. ved Tilføjelse af et Suffix *-om*: *ákvé-om* > *ákvém* (got. *vulfe*), **ṛséi-om* > **ṛséjom*, **sunéu-om* > **sunévom*. Loc. Plur. dannedes muligens ved et Suff. *-su* af den barytonerede Stammeform: **ékvo-su* (senere ved Indvirkning af Pronomenerne: **ékvoi-su*), **érsi-su*, **séunu-su*. Desuden havde Sproget flere Casus, dannede af den barytonerede Stamme ved flere med *bh-* og *m-* begyndende Suffixer: Instr. Sing. paa *-bhi* (gr. *ζύγο-φiv*. sml. obulg. *vlŭkomi*) og Instr. Plur. paa *-bhis*: **ékvo-bhis*, **érsi-bhis*, **séunu-bhis*; Dat. Sing. paa *-bhjo* (skr. *tú-bhya* = *tibi*), Dat. Plur. paa *-bhjos*: **ékvo-bhjos*. **érsi-*

bhjos, **séunu-bhjos*. For Dual. synes engang den uflexterede Stamme at have kunnet fungere, saaledes at altsaa, inden -s tilføiedes i Nom. Sing. den samme Form **ékvo* betegnede saavel «en» som «to». Spor af saadan Dual har vi i gr. *δύο*, got *twa*, desuden i Neutrernes med -i udvidede Form skr. *dvē*, *yajñé* obulg. *dvè*, *letè* (è- af -oi). Senere synes Dual. Nom. og Acc. at være dannet ved de to Suffixer **eu* og **e*: **ékvo-eu* > **ékvōu*; *ékvo-e* > *ékvō*, **érsj-e*, **séunv-e*. I Gen. (Loc.) tilføiedes som det synes -s til -u (den «svagere» Form af -eu) og til -e, Endelse altsaa -**us*, -**es*. Dat. synes dannet af den barytonerede Stamme (der engang fungerede for Nom. Dual.) ved Tilføielse af et Suffix -*bhjō* (Suffixet for Dat. Sing. -*bhjo* + den duale Endelse -e ?): **ékvo-bhjō*, **érsi-bhjō*, **séunu-bhjō*.

Den oprindelige Flexion vilde altsaa blive:

Sing. Nom.	* <i>ékvo-s</i>	* <i>érsi-s</i>	* <i>séunu-s</i>
Acc.	* <i>ékvo-m</i>	* <i>érsi-m</i>	* <i>séunu-m</i>
Gen.	* <i>(ákvé-s)</i>	* <i>γséi-s</i>	* <i>sunéu-s</i>
	* <i>ákvé-s-so</i>		
	* <i>ákvé-s-jo</i>		
Dat.	* <i>ákvéi</i>	* <i>γséjai</i>	* <i>sunévai</i>
	* <i>(ékvo-bhjo)</i>	* <i>(érsi-bhjo)</i>	* <i>(séunu-bhjo)</i>
Instr.	* <i>ékvō</i>	* <i>érsje</i>	* <i>séunve</i>
	* <i>(ékvo-bhi)</i>	* <i>(érsi-bhi)</i>	* <i>(séunu-bhi)</i>
Loc.	* <i>(ákvé)</i>	* <i>γséi</i>	* <i>sunéu</i>
	* <i>ákvé-i</i>	* <i>γséj-i</i>	* <i>sunév-i</i>
Voc.	* <i>ekve</i>	* <i>ersei</i>	* <i>seuneu</i>
Plur. Nom.	* <i>ékvōs</i>	* <i>érsj-es</i>	* <i>séunv-es</i>
Acc.	* <i>ékvo-m-s</i>	* <i>érsi-m-s</i>	* <i>séunu-m-s</i>
Gen.	* <i>ákvém</i>	* <i>γséi-om</i>	* <i>sunév-om</i>
Dat.	* <i>ékvo-bhjos</i>	* <i>érsi-bhjos</i>	* <i>séunu-bhjos</i>
Instr.	* <i>ékvo-bhis</i>	* <i>érsi-bhis</i>	* <i>séunu-bhis</i>
Loc.	* <i>(ékvo-su)</i>	* <i>érsi-su</i>	* <i>séunu-su</i>
Dual. Nom. Acc.	* <i>(ékvo)</i>		
	* <i>ékvōu</i>		
	* <i>ékvō</i>	* <i>érsje</i>	* <i>séunv-e</i>
Gen.	* <i>ékvo-u-s</i>		
		* <i>érsj-e-s</i>	* <i>séunv-e-s</i>
Dat.	* <i>ékvo-bhjō</i>	* <i>érsi-bhjō</i>	* <i>séunu-bhjō</i>

Bemærkninger. Den oprindelige Instr. Sing. af *i*- og *u*-Stammerne kunde det Avestiske have bevaret i Former som *hašā* (= skr. *sakhyā* «Ven»), *bāva* (af *bāzu-s* = gr. *πίχυς*); imidlertid kan *ā* ogsaa være den sædvanlige Forkortelse i Udlyd af *-ā*; Sanskrit har ved Indvirkning fra *o*-Stammerne med sin lange Vocal (vedisk *jajñā*) *-ā* for det opr. **ā*: *matyā* (*matī-š* «Forstand»), vedisk *paçvā* (*paçū-š* «Kvæg»). Paa en anden Maade har *o*-Stammerne virket til Dannelse af Former som skr. (vedisk) *matī* (avest *ārmaitī*), avest *kratu* «Kraft»; her fremkaldte Eorholdet: Acc. *yajñā-m*: Instr. *yajñā* til Acc. *matī-m*, *kratu-m* en ny Instrumentalform *matī*, **kratū*. (*Osthoff Morph. Unt. II. 139*).

I Loc. Sing. er *o*-Stammernes oprindelige Form **əkvé* vejet for **əkvéi*, der opkom ved Tilføielse af et Suffix *-i*. Til *əkvé* svarer **γσει*, **suneu*; saadanne Former ligger til Grund for gr. *ἀστεῖος* o. l. for **αστευ-jo-ς*, dannet af Locativformen, som *οἰκείος* af **οικει-jo-ς*; skr. *sāno* (for **sānau*) «paa Toppen», avest. *haētō* (af *haētū* = skr. *setu* «Bro», «Vei»)opers. *Margaw*, lat. *noctū*, obulg. *synu* (sml. *Bartholomae Bezz. Beitr. IX 299 ff.*). Til **əkvéi* svarer **γσει-ι*, **sunév-ι*, skr. (ved.) *ājāyi* (*Lanman Noun Inflection 388*) af *āji-* «Væddeløb», *sūnāvi*, gr. *μάντει*, *πήχει* for **μαντει-ι*, **πηχει-ι*, oht. *ensti* for **ansteji*, *suniu*, oldn. *syne* for **sunevi*.

I Nom. Plur. repræsenteres den oprindelige Dannelse af Former som skr. *aryās* «Fiender», *mādhv-as* (*mādhv* «sød Drik»), avest. *pasvas-ca*, gr. *διες* for **διεις* osv. Almindelig er dog denne oprindelige Form fortrængt af en Nydannelse af den «sterkere» Stammeform (hvortil maaske Forholdet ved Consonantstammer kan have bidraget): skr. *agnāy-as*, *sūnāv-as*, gr. *μάντεις*, *πήχεις* for **μαντει-ες*, **πηχει-ες*, lat. *hostēs*, *fructūs* for **hostej-es*, **fructev-es*, irsk *fáthi*, *rithai* for **vātej-es*, **ritev-es*, got. *gasteis*, *sunjus*, obulg. *gostije*, *synove* for **ghostej-es*, **suneves*.

I Gen. har Got. ved *o*-Stammerne den opr. Endelse **-ēm* (*vulfe*); *i*- og *u*-Stammernes egentlige Form er bedst bevaret i obulg.: *gostijī*, *synovu* for **ghostej-öm*, **sūnev-öm*. Med Endelsen *-öm* (*-ēm*) laant fra de øvrige Stammer (hvorom senere):

gr. μάντεων, πήχεων for *μαντεϊ-ων, *πηχεϊ-ων, lat. *fructuum* for *fructev-ōm, got. *sunive* for *sunev-ēm. Ved Siden af saadanne Former optræder ved en lignende Indvirkning som den, der har gjort sig gjældende i Nom. Pl., Nydannelser af den uforstærkede Stammeform, avest. (enkelst.) *kaoyam* for *kavy-ām (af *kavi*, Navn paa et dæmonisk Væsen), gr. οἰών, lat. *ovium*, irsk *fáthe* for *vāti-ōm. Dualis: til Formen *ékvo vilde af *i*- og *u*-Stammer svare *érsj-e *séunv-e, maaske bevaret i gr. ὄσσε «Øine» for ὄκξ-ε, avest. *bāzva*, hvor dog *ā* kan være forkortet af *ā*; i skr. *paçvā* er det lange *-ā* laant fra *o*-Stammerne; almindelig fremkaldte Forholdet: Nom. Sing. *ékvo-s, Dual. *ékvo til *i*- og *u*-Stammer Dualformer paa *-ī* og *-ū*: skr. *matī*, *paçú*. Gen. (Loc.) endte som det synes enten paa **-us* (svarende til Nom. Dual. paa **eu*): obulg. *vlūku* af **vlgo-u-s*, skr. *yós* (af Relativet *yá-*, almindelig *yáy-os*, hvorefter *áçvayos*; *-os* blev i Sanskr. fra *o*-Stammerne overført som Endelse til de øvrige Stammer: *matyós*, *paçvós*), — eller den endte paa **-es* (svarende til Nom. Dual. paa *-e*); saaledes opkom i Avest de to Endelser *-āo* (af **ās*) der fungerer for Gen., og *-ō* (af **as*) der fungerer for Locativ; *-āo* er, som *-os* i Skr., udgaaet fra *o*-Stammerne, opstaaet af **o-e-s*, og har fra disse udbredt sig til de andre Stammer (*bāzvāo*), ved pronominal Indflydelse har saa *o*-Stammerne senere faaet *-ayāo* for *-āo* (f. E. *çsayāo*), som skr. *áçvayos* for **açvos*; *-ō* er udgaaet fra *i*- og *u*-Stammerne, opstaaet af **e-s*: til en Nom. Dual. **séunv-e* vilde svare Gen. **séunv-e-s*, avest. f. E. *bāzvō*, fra disse Stammer overførtes Endelsen *-ō* til de øvrige: *astay-ō* osv., som Endelse for Loc. Dual. Dat. **ékvo-bhjō*, sml. obulg. **vlūko-mā* (Skr. har ved Indflydelse af Nom. Dual. paa *-ā* faaet Formen *ācvā-bhyā-m*, Avest. ved Indflydelse af de tilsvarende Pluralcasus: *aspaeibyō*), **érsi-bhjō*, **séunu-bhjō*, skr. *ṛṣi-bhyā-m*, *sūnū-bhyā-m*, avest. *aṣi-bya*, *bāzu-bya*, sml. obulg. *gostī-ma*, *synū-ma*.

ā-Stammerne er vistnok fremkomne saaledes, at der til *o*-Stammerne, endnu inden disse havde antaget Casusmerker, traadte et Suffix *-ā*, der vel egentlig var et Pronomen, hvorved Hunkjøn betegnedes; *-ā* blev med *o*-Stammens Udlyd contracteret til *-ā*, idet den lange Vocals Farve beholdt Overvægten.

Til **ékvo* dannede der sig saaledes et Feminin **ékvā*. Hvis dette var saa, kan Vexelen mellem *-ā* og *-ǎ* i disse Ords Flexion ikke være oprindelig Aflyd, da det ved Contraction opstaaede *-u* ikke kunde forkortes, men *ǎ*-Formen maa da bero paa senere Analogivirkninger. Oprindelig formede vel disse Stammer, udenfor Nom. Sing., hvor intet *-s* tilføiedes, sin Flexion efter *o*-Stammernes. Til Acc. Sing. **ékvo-m* svarede Fem. **ékvā-m*, til Nom. Pl. **ékvō-s* **ékvā-s* (skr. *áçvā-s*), til Acc. Pl. **ékvo-m-s* **ékvā-m-s*, der allerede i Fællessproget regelm. blev **ékvās* (skr. *áçvas*, got. *gibos*, lit. *rankos-nā*), til **ékvo-bhis*, **ékvo-bhjo-s*, **ékvo-su* osv. **ékvā-bhis*, *ékvā-bhjos*, **ékvā-su*, til Gen. Sing. **ékvō-u* Fem. *ékvā-s* (skr. *tāsy-ās*, gr. *χώρας*, lat. (ældre) *vias*, irsk *líma* (*lím* «Haand»), got. *gibos* osv.), til Dat. **ékvēi* Fem. *ékvāi* (skr. *tāsy-āi*, gr. *χώρα*, lat. *Menervai*, *Feronia*, got. *gibai* osv.).

I en senere Periode fremkaldte Vexelen mellem lang og kort Vocal i *o*-Stammernes Flexion en lignende Vexel mellem *ū* og *ǎ* i *ā*-Stammernes: efter Forholdet: Dat. **ékvēi*, Loc. **ékvēi*, dannedes af *ā*-Stammerne en Loc. paa *-āi* ligeoverfor Dat. paa *-āi*: avest. *grivay-a* «paa Nakken», gr. *θηβαιγενής*, *πύλαιος* for **πυλαι-jo-s*, lat. *Romae*, obulg. *ženē*. Paa samme Maade fremkaldte Forholdet: Loc. **ékvēi*, Voc. **ékve* for *ā*-Stammerne en Vocativ paa *-ǎ*: gr. *νύμφα*, obulg. *ženo*.

Saaledes er den nye Acc. Plur. paa **ams* (gr. *χώρας*, lit. *mergas* osv.) dannet efter *o*-Stammernes paa **oms*. Vanskelig er Dual. paa *-ai* (skr. *çve*, obulg. *ženē*), her kunde maaske den neutrale Endelse *-oi* have været Forbilledet. Gen. Plur. paa *-ōm* synes ligetil at være *o*-Stammernes Form overført til *ā*-Stammerne, da et oprindeligt **ā-ōm* vel maatte være contraheret til **ām*.

Af *o*-Stammerne udviklede sig dernæst de consonantiske Stammer. Dette maa have beroet paa en Art Contraction, saaledes at en tostavelles *o*-Stammes barytonerede Form ved sterk Betonning af det følgende Ord blev sammendragen til én Stavelse med lang Vocal. Selv om det pluralisdannende Element **es* skilte Stammen fra det følgende betonede Ord, maa Virkningen have været den samme. Af tostavelles Vocal-

stammer blev saaledes enstavelses Consonantstammer, idet de egentlig paa forskjellig Sætningsaccent beroende Dobbeltformer skilte sig fra hinanden, og Følelsen af Sammenhæng tabtes; den consonantisk udlydende Form optraadte saa at sige selvstændig og blev Grundlag for nye Casusdannelser.

Som oprindelig Flexion kan opstilles:

Sing. Nom.	*néro-s (skr. nára-)	*né-r-s (gr. ἀ-νήρ)
Acc.	*néro-m	*né-r-η
Gen.		*nré-s
Plur. Nom.	*néro es	*né-r-es
Acc.	*néro-ms	*né-r-ms
Gen.		*nrém
Dual. Nom. Acc.	*néro e	*nére.

Hvis denne Contraction fandt Sted, endnu inden Nominativs -s tilføiedes, kan man som opr. Nominativform ansætte: *né-r.

Sml. gr. Nom. ἀνήρ, avest. *nā*. Gen. gr. ἀ-νδρό-ς. Af et *pédo-s (sml. skr. *padā-m*. n.) blev paa samme Maade *péd-s, lat. *pēs*, «Sætningsdublet» *pōd-s, dor. πώς, af et *légo-s (sml. gr. λόγο-ς) *lég-s, lat. *lēs*, af et réso-s (skr. *rāsa*) *rēs-s, lat. *rōs*, af et *klépo-s (gr. κλοπό-ς) *klép-s, gr. κλώψ, af et bhéro-s (skr. -*bharā*, gr. φόρο-ς) *bhér-s, gr. φόρ, af Partc. *dhē-to-s, *bhēu-to-s blev *dhēt-s, gr. θής, *bhēut-s, gr. φώς, «Mand».

Den oxytonerede Genitivform kunde ikke contraheres, blev altsaa uforandret: *padé-s, *lgé-s, *klpé-s, *bhýrē-s, *dheté-s, *bhuté-s. Sml. Acc. Sing. skr. *pādam*, Gen. lat. *pēdis*, (gr. ποδό-ς). Plur. Nom. skr. *pādas*, Acc. avest. *vāçō*, Gen. lat. *pēdum*, avest. *padhām*. Dual. skr. *pādā(u)* med o-Stammernes Endelse for opr. *pāda, sml. gr. πόδε.

Fuldstændig ligestillede med Consonantstammerne er de diphthongiske (skr. *dyāū-s*, *rā-s*) og de deraf udgaaede saakaldte Rodsubstantiver paa -ī og -ū (skr. *dhī-s*, *bhū-s*). Ogsaa her maa vi tænke os o-Stammer liggende til Grund, saaledes at Diphthongstammerne er disses contraherede Form:

Sing. Nom.	*bhévo-s (skr. <i>bhavā-s</i>)	*bhēu-s (skr. <i>bhū-s</i>)
Acc.	*bhévo-m	*bhēu-m
Gen.		*bhuvé-s

Plur. Nom.	<i>*bhévo es</i>	<i>*bhév-es</i>
Acc.	<i>*bhévo-ms</i>	<i>*bhéu-ms</i>
Gen.		<i>*bhuvēm.</i>

Paa samme Maade blev af et **bhrévo-s* **bhréu-s* (skr. *bhrú-ś* gr. ὀφρούς; sml. det afledede oldn. *brá* for **brāvā* af **bhrév-ā*, hvor Diphthongen er bevaret), af et *dhévo-s* (sml. gr. θεός) blev *dhéu-s* (Sideform **dhōu-s* gr. θώς), af et **djévo-s* blev **djéu-s*, skr. *dyāú-ś*, af et **rejo-s* **réi-s*, skr. *rā-s* osv.

Sml. Nom. Sing. lat. *diē-s*, gr. dial. Ζής, for **djēu-s*; Acc. lat. *diem*, gr. Ζήν, skr. *dyā-m* for **djēm*; Gen. gr. Διός, skr. *divā-s*; Pl. Nom. skr. *dyāvas*; Acc. skr. *rāyās*; Gen. skr. *gāvām*.

At Stammerne paa *-ī* og *-ū* er Fem., kan neppe være nogen Indvending mod at forklare dem som udgaaede af *o*-Stammer; enten kan saadanne *o*-Stammers Kjøen fra først af have været ubestemt, idet først, efterat der havde dannet sig en egen Femininform paa *ā*, de egentlige *o*-Stammer bestemt fremtraadte som Masc., eller de kan af en eller anden Grund tænkes at have skiftet Kjøen, saaledes er jo *rā-s* (St. **rei-*) almindelig Masc., men undertiden ogsaa Fem.

Sproget havde saaledes for Nom. og Acc. Sing. og Plur. udviklet en dobbelt Form, for Genitiverne derimod kun en enkelt, og dette blev for Gen. Plur. det endelige Forhold, saaledes at, efterat den consonantiske Flexion havde skilt sig ud fra den vocaliske, blev begge Stammers Form i denne Casus den samme. Til Gen. Sing. kunde, som tidligere nævnt, Suffixerne **so* eller **jo* træde Sproget havde altsaa for denne Casus en dobbelt Form: **nré-s* (gr. ἀνδρός) og **nré-s-so* eller **nré-s-jo* (skr. *nárasya*). Af de to Genitivformer blev, efter at den længere og den kortere Nominativform bestemtere fæltes som forskjellige Dannelser, og Sproget saaledes ligesom skjelnede mellem vocaliske og consonantiske Stammer, den med **so* (**jo*) udvidede efterhaanden for Sprogfølelsen den til den længere Nominativform svarende Genitivform. Saaledes var Dobbelttheden ogsaa udstrakt til Gen. Sing., og Sproget besad to Flexioner: Nom. **néro-s*, Gen. **nrés-jo* (*nárasya*) eller **nrés-so* (got. *vulfis*), og Nom. **nér(s)*, Gen. **nrés*.

I Tidens Løb fandt inden Consonantstammernes Flexion

Udjævninger Sted paa forskjellig Vis; dels gjennemførtes Genitivs Stammeform, saaledes altsaa at dennes Vocalreduction traadte istedetfor Nominativs Vocallængde: skr. Nom. *viç*, Acc. *viçam*, Gen. *viçás*; gr. ὄψ, ὀπός; lat. *dūx*, *dūcis*; got. Nom. *baúrg-s* osv., dels omvendt Nominativs, saaledes at den langvocaliske Stammeform ogsaa optræder i Gen.: skr. *vák*, *vácám*, *vácás*; gr. φῶρ, φωρός (istedetfor *φαρός); lat. *lēx*, *legis* osv.

Endnu større Forstyrrelse indtraadte ved Diphthongstammernes Flexion. Her er som oftest Diphthongen ganske fortrængt af den enkle Vocal, ved Gjennemførelse af Genitivs Stammeform, skr. *bhīç*, *bhūç*, Gen. *bhiyás*, *bhuvás* istedetfor **bhēis*, **bhiyēs*; **bhēus*, **bhuvēs*. Sjelden er omvendt Nominativs Stammeform gjennemført som: skr. *rā-s*, (lat. *rē-s*) for **rēi-s*, Gen. *rāyás*, istedetfor **riyēs*.

Tænker man sig til en foranderlig Stamme **érso*: **çsé* føiet et Element f. E. *-no*, vilde man faa som Grundlag for en trestavelss Stammes Flexion: **érso-no*: **çsé-no*. Idet der til denne Stamme træder de sædvanlige Endelser, Nom. *-s*, Gen. *-s(-so)* osv., opstaar saaledes en Flexion, der saa at sige tildels foregaar i Stammens Indre, tildels i dens Endelse. Hvor tostavelss Stammer har udlydende *-e* foran Endelsen, vil disse Stammer altsaa faa *-o*: Gen. paa *-os(-so)*, *-os(-jo)*, Dat. paa *-ōi*, Loc. paa *-oi*, Gen. Plur. paa *-ōm*. Senere holdtes ikke begge Klasser længere skarpt ud fra hinanden, de Stammer, der oprindelig havde *e*-Formerne, antog *o*-Former, og omvendt. Græsk har saaledes overalt Gen. Sing. paa *-*osjo* (λύκοιο) og Gen. Plur. paa *-*ōm*, omvendt har Got. overalt *-*esso* og *-*ēm*, andre germ. Dial. derimod overalt *-*osso* og *-*ōm*: osachs. Gen. Sing. *dagas*, Gen. Pl. *dagō*; i Dat. Sing. har Græsk overalt *-*ōi*, i Loc. saavel *-*oi* som *-*ei*.

Som de enstavelss Consonantstammer udgik af tostavelss *o*-Stammer, saaledes maa man tænke sig saadanne trestavelss *o*-Stammer liggende til Grund for de tostavelss Consonantstammer.

Som oprindelig Flexion kan saaledes opstilles:

Sing. Nom.	* <i>ersono-s</i> contraheret	* <i>érsön-s</i> (gr. ἔρσην)
Acc.	* <i>ersono-m</i>	* <i>érsön-ḡ</i>
Gen.		* <i>ḡséno-s</i>
Plur. Nom.	* <i>ersono es</i>	* <i>érsön-es</i>
Acc.	* <i>ersono-ms</i>	* <i>érsön-ḡs</i>
Gen.		* <i>ḡsénōm</i>
Dual. Nom. Acc.	* <i>ersono e</i>	* <i>érsön-e</i> .

Paa samme Maade blev et **stá-toro-s* contr. til **státōr-s*, Gen. **státēro-s* (sansk. *sthātār-*, lat. *stātōr-*). Har Contractionen fundet Stød, inden Nominativs *-s* tilføiedes, kan man ansætte som oprindelige Nominativer: **érsön*, **státōr*.

Sml. Nom. Sing. skr. *rājā*, gr. λειμών (med secundær Accent for **λείμων*), Acc. skr. *rājānam*, Gen. gr. ποιμένος, Plur. Nom. skr. *rājānas*, Acc. gr. λειμώνας (for **λείμωνας*), Gen. gr. ποιμένων, Dual. skr. *rājānā(u)* (som *pāda(u)*) sml. gr. ποιμέν-ε. Aflyd i første Stavelse viser gr. ἔρσην ved Siden af ἔρσην, fremkommet ved en opr. Flexion, Nom. **érsön*, Gen. **ḡsénos*.

At den paroxytonerede Genitivform **ḡsénos* ikke igjen undergik den samme Contraction som den paroxytonerede Nominativform **néro-s*, kan have beroet paa, at Sætningsaccnten ikke har været den samme ved en Genitiv som ved en Nominativ.

Vi faar saaledes følgende Grundforskjel mellem de enstavelses og de tostavelses consonantiske Stammers Flexion:

Sing. Nom.	* <i>nér-(s)</i>	* <i>érsön(s)</i>
Acc.	* <i>nér-ḡ</i>	* <i>érsön-ḡ</i>
Gen.	* <i>ḡnré-s</i>	* <i>ḡséno-s</i>
Plur. Nom.	* <i>nér-es</i>	* <i>érsön-es</i>
Acc.	* <i>nér-ḡs</i>	* <i>érsön-ḡs</i>
Gen.	* <i>ḡnrēm</i>	* <i>ḡsénōm</i>
Dual. Nom. Acc.	* <i>nér-e</i>	* <i>érsön-e</i> .

Ligesom o-Stammerne i Gen. Sing. havde den dobbelte Udlyd **éssō*, **osso* (**ésjo*, **osjo*), saaledes kommer de consonantiske Stammer, efter som de er af én eller to Stavelser, i denne Casus til at ende paa *-és* eller *-os*; disse forskjellige Ud-gange kommer for Sprogfølelsen snart til at staa som Endelser, og i Tidens Løb maatte naturligt de saaledes ved Siden af

hinanden bestaaende Endelser, efter at Sproget havde tabt den umiddelbare Erkjendelse af deres forskjellige Natur, sammenblandes, saaledes at enstavelses Stammerne ogsaa antog tostavelses Stammernes Udgang og omvendt. I Græsk er saaledes Endelsen *-os* overført til alle Stammer, i Obulg. omvendt *-es* (*mātere* for **māteres*, gr. μητέρος). Latin har overalt *-is* (af **es*), i ældre Tid og senere plebeisk ogsaa *-us* (af **os*): *partus*, *venerus*; Germanisk har almindelig **es*: oldn. *nætr* af **nahtia*, ved Siden deraf ogsaa **os*: ags. *fæder* af **fadraz*.

Ligeoverfor Consonantstammerne stod *i-* og *u-*Stammerne med en tredje Endelse *-s*, der nu i Tidens Løb ogsaa kunde finde Vei til Consonantstammerne: avest. *sāstar-s*, *nar-s*. skr. *ušas* for **ušas-s*, gr. δεσ-πότης for **δεμς-*, men almindeligere blev omvendt Consonantstammernes *-os* eller *-es* overført til *i-* og *u-*Stammerne: skr. *mādhv-as*, avest. *khrahw-ō*, gr. ἄστέος for ἄστέγ-ος, lat. *hostis* for **hosti-es*, *senatus* for **senatev-es*, irsk. *gene* for **geni-os* af *gein* n. Fødsel osv.

I Gen. Plur. havde, som før vist, *i-* og *u-*Stammerne Endelsen *-om*, *o-*Stammerne og de deraf udgaaede Consonantstammer derimod den ved Contraction opstaaede Udgang *-ōm* (*ēm*). Ogsaa her fandt Udjævning mellem de to Stammegrupper Sted i videste Udstrækning: saaledes gennemførte Arisk, Græsk, Germanisk, Litauisk og vel ogsaa de italiske Sprog overalt den langvocaliske Endelse. (Gr. λόγων, μητέρων, πόλεων, πήχεων), medens Keltisk og Obulg. gennemførte den kortvocaliske (Irsk **fer(-n)* for **vir-ōm*, *rīg(-n)* for **rēg-ōm*, *fáthe(-n)* for **vāti-ōm*, obulg. *vlūk-ŭ* for **vlk-ōm*, *mater-ŭ* for **māter-ōm*, *gostiji* for **gostej-ōm*, *synovŭ* for **sūnev-ōm*).

Som det ovenfor opstillede Grundparadigma for Flexionen af de enstavelses og af de tostavelses Consonantstammer viser, var de første i Gen. Sing. og Plur. (og de Casus, som retter sig efter disse) Oxytona, og de sidste Barytona. Fælles for begge Classer var den lange Vocal i Nom. og Acc. i de tre Tal (den saakaldte «sterke Stammeform»). Ogsaa dette Forhold forstyrredes ved de to Grupperes gjensidige Paavirkning. Saaledes antog tostavelses Stammerne tildels enstavelses Stammernes Betoning og Form, blev oxytonerede og undergik Vocal-

svækkelse: istedetfor Gen. **rséno-s* traadte **rsnés* (avest. *aršno*), istedetfor **patéros* (gr. πατέρος) traadte **patrés* (gr. πατρός, lat. *patris*). Den første af disse Former pleier man at kalde «Mellemløbet», den anden den «svage Form.»

Undertiden kunde igjen Accenten føres tilbage til sin oprindelige Plads: skr. Gen. *rājnas* for **rājñás*.

Til den oxytonerede Genitivform slutter sig en ny oxytoneret Nominativ med *ē* for *ō*: gr. πατήρ for *πάτωρ, ποιμήν for *ποιμῶν (lit. *pēmū*), ἔρσην¹ for *ἔρσων osv. Omvendt kunde enstavelses Stammer flectere som tostavelses Stammer, hovedsagelig dog indskrænket til Enkeltsprogene: Gr. φρήν φρενός (Accenten er ved «Systemtvang», paa Grund af, at enstavelses Stammerne almindelig har oxytoneret Genitivform, igjen ført tilbage til sin oprindelige Plads: egentlig: *φρένος; sml. omvendt skr. *rājnas* for **rājñás*) istedetfor: φρήν, *φρανός (sml. φρασί hos Pindar).

Tidligere har vi berørt en Nydannelse af en anden Art, hvorved indenfor hver af de to Klasser enten Nominativs eller Genitivs Stammeform breder sig ud over sit egentlige Omraade.

Saaledes har i Former som Nom. Plur. gr. ποιμένες, μητέρες, skr. *mātāras* den Stammeform, der egentlig tilhørte Genitiv, fortrængt Nominativs Stammeform, opr. **peimōnes*, **mātōres*. Allerede i Fællessproget synes paa denne Maade Stammerne paa *-ter* (*-er*) at have delt sig i to Grupper: Nomina agentis med de oprindelige Former: sml. skr. *dātāras* (opr. *dātāras*), lat. *dātōres*, gr. μήστωρες, og Slægtskabsordene med Nydannelser: sml. skr. *mātāras*, gr. μητέρες, med enkelte Undtagelser som skr. *svasāras*, lat. *sorōres*. I Nom. Sing. beholdt dog tostavelses Stammerne den lange Vocal (μητήρ), enstavelses Stammerne antog derimod hyppig ogsaa her Genitivs Vocalforhold: skr. *śūk*, gr. σούξ, lat. *dūx* osv.

Nominativs Stammeform (den «sterke») har fortrængt Genitivs Stammeform f. E. i skr. Gen. *vāc-ās*, gr. φωρ-ός, lat. *rēg-is*. Ved tostavelses Stammerne er dette Tilfældet fornemlig

¹ med Accent efter det opr. *ἔρσων, Vocalfarve i sidste Stavelse efter det opr. *ἔρσην (ἄρσην).

i Græsk og Latin, hvor der har dannet sig Grupper af Stammer paa *-n* og *-r*, der overalt har den lange Vocal: gr. ἀγών, ἀγώνος; κηφήν, κηφήνος; μήστωρ, μήστωρος; δοτήρ, δοτήρος; lat. *sermo*, *sermōnis*; *dator*, *datōris*.

Vexelen mellem *ō* og *e* i samme Stamme (lat. *homo*, *homin-is*, got. *guma*, *gumin-s*) er svunden i Græsk, derimod er Vexelen mellem lang og kort Vocal bevaret, forsaavidt som Nominativ har lang Vocal, de øvrige Casus kort; men den korte Vocal har antaget Farve efter den lange, *e* er altsaa, hvor Nominativ har *ō*, gaaet over til *o* (hvor ikke, som ovenfor nævnt, *-ō* er trængt igjennem overalt): τλήμων, τλήμονος, for *τλημένος, δώτωρ, δώτορος for *δοτέρος.

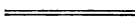
Hvad de øvrige Casusformer angaar (udenfor de hidtil behandlede: Nom. Acc. i de tre Tal samt Gen. Sing. og Plur.), maatte de consonantiske Stammer som oprindelige *o*-Stammer have disse tilfælles med *o*-Stammerne. Men efterat Sproget havde tabt Bevidstheden om begge Stammegrupperes oprindelige Identitet, var det let forklarligt, at disse fælles Casusformer maatte gjælde som *o*-Stammerne udelukkende tilhørende, og at der for Consonantstammerne saa dannedes nye i Overensstemmelse med deres øvrige fra *o*-Stammerne afvigende Former. Mønsteret dertil maatte de finde hos *i*- og *u*-Stammerne, med hvilke de havde en vigtig Overensstemmelse: Nom. Plur. paa *-es*, Dual. paa *-e*, hvor *o*-Stammerne med sit *-ōs*, *-ō* fjernede sig langt.

Som Loc. **sunéu* stod ved Siden af Gen. **sunéu-s*, dannede der sig saaledes til Gen. **rséno-s*, hvor *-os* opfattedes som Endelse, en Loc. **rsén* (skr. *mūrdhān*, *ādhan*, græsk δόμεν og lignende Infinitiver) efter Forholdet: **sunéu-s*: **sunéu* = **rsén-os*: **rsén*. Som endvidere Loc. **sunéu* havde den almindeligere Sideform **sunév-i*, fik ogsaa Consonantstammerne Sideformen: **rsén-i* (gr. ποιμένοι, πατέρι, skr. *rājanī*, *pīlārī*). Dat. **sunév-ai* fremkaldte **rsénai* (gr. δόμεναι, sml. skr. *rājñe*, *mātré*). Efter Forholdet: Voc. *seuneu* ved Siden af Loc. **sunéu* dannedes Voc. **ersen* (skr. *rājan*, *mātar*, gr. μητερ); efter **sénu-bhis*, **sénu-su* osv. dannedes **ersñ-bhis*, **ersñ-su*; **mātr-bhis*, **mātr-su* osv. (skr. *rāja-bhis*, *rāja-su*; *mātr-bhis*, *mātr-su*, gr. μητρόσι).

I enstavelses Stammerne, der havde oxytoneret Genitivform, blev ogsaa de nye Former oxytonerede: **div-í*, **div-ái*, skr. *div-í*, *div-é*, gr. *δί*; **nr-bhís*, **nr-sú* osv. (skr. med uregelm. Accent: *nr-bhís*, *nr-sú*, men *dhi-bhís*, *dhi-sú* etc.).

Ved den gjensidige Paavirkning, der fandt Sted mellem de enstavelses og de tostavelses Stammer (Gen. *πατέρος* og *πατρός* osv.), opstod Former som **ʕsní*, *ʕsnaí*, **mātrí*, **mātraí* (skr. *rájñi*, *rájñe*, gr. *μητροί*, skr. *mātré*). Dog gjorde Locativs Sideform **ʕsén* **māté*, at Formen **ʕsén-i*, ***māté*-*i* (Stammens «Melleform») blev den almindelige, selv om Dativ antog den oxytonerede («svage») Form (sml. skr. Loc. *mātár-i* ligeoverfor Dat. *mātré*, *rájan-i* (og *rájñi*) ligeoverfor *rájñe*).

Hvad endelig enstavelses Stammernes Vocativ angaar, anvendte vel disse her Nominativformen, idet der for disse ikke var noget Mønster til Dannelse af en egen Vocativform: skr. *dyāù-ṣ* (med tilbagetrukken Accent). Græsk *Ζεὺ* er vel en senere Nydannelse.

I.

Vocaliske Stammer.

1.

Stammer paa -o (-e).

a. Rene o-Stammer.

Herhen hører alle Ord, der er afledede med Suffixerne: -o (primært f. E. i λόγ-ο-ς og secundært f. E. i νόνηυμ-ο-ς), og -no, -to, -mo, -ko, -ro, -lo, -bho, -vo og flere. Ord med Suffix -jo behandler vi særskilt (under b). Stammen har en dobbelt Form: den ene, der danner de fleste Casus, udlyder paa -o, den anden, der i Græsk væsentlig er bleven indskrænket til Voc. S., paa -e. Denne Vexel fremkaldtes, som før nævnt, fra først af ved den forskjellige Betoning. Af denne afhang ogsaa Rodstavelsens Vocalforhold, saaledes at engang altsaa Aflyd fandt Sted i begge Stavelser: **vérqo-s*, Acc. **vérqo-m*, Gen. **vṛqés-so*, **vṛqés-jo*.

Endnu før Græsk havde skilt sig ud fra Arisk, synes imidlertid Accentvexelen og det dermed forbundne Stammeskifte at være standset ved o-Stammerne, med den Følge, at disse delte sig i to Grupper: Barytona (med den oprindelige Nominativforms Betoning) og Oxytona (med den oprindelige Genitivforms Betoning); i begge Grupper hvilede Accenten nu uforanderlig paa den samme Stavelse gennem hele Flexionen. Af en oprindelig aflydende Flexion: **vérdho-s*, **vṛdhés-jo*; **kréudho-s*, **krudhés-jo*; **péiko-s*, **pikés-jo* opstod saaledes den aflydsløse Flexion, paa den ene Side skr. *várdha-s*, *várdha-sya* «Befor-

dring», *kródha-s*, *kródha-sya* «Vrede», paa den anden skr. *vrđhá-s*, *vrđhá-sya* «Befordrer», *pičá-s*, *pičá-sya* «Daahjort» (egl. «den farvede» sml. *πικίλος*). Betoningen kom herved ogsaa til at tjene til Betydningsnuancering; saaledes var som almindelig Regel *Verbalabstracta Barytona*, *nomina agentis Oxytona* (sml. *Lindner* Altindische Nominalbildung 17): at denne Accentens Fæstnelse var færgærsk, viser Overensstemmelsen mellem Sanskrit og Græsk i dette Tilfælde: skr. *várdha-s* «Befordring», *vrđhá-s* «Befordrer»; *vára-s* «Valg», *vará-s* «Frier» (egtl. «den vælgende»); gr. *τόμο-ς* «Skaar», *τομός-ς* «skjærende»; *τρόπο-ς* «Dreining», *τροπό-ς* «Aarerem» (egtl. «den dreierende»), *τρόχο-ς* «Løb», *τροχός-ς* «Hjul» (egtl. «den løbende») osv.¹

I mange Tilfælde er nu under denne Spaltningsproces Accent og Vokalforhold komne i Strid, saaledes at paa den ene Side betonet Rodstavelse kan være forenet med svag Rodform f. E. skr. *viša-s* «geskjæftig» «Tjener», *kípa-s* «Grube», gr. *λίχ-νο-ς* «slikvoren», *λύγο-ς* «bøielig Gren», paa den anden Side ubetonet Rodstavelse med stærk Rodform, f. E. skr. *çvetá-s* «hvid» (Grf. **kvei-tó-s*), *bhogá-s* «Bøining», gr. *θο(φ)ός-ς* «hurtig», *δει-νό-ς* «forfærdelig», *σμερδ-νό-ς* «gruelig»² osv. O-Stammerne

¹ Derimod synes Lit.-Slav. og Germanisk at have skilt sig ud fra Fællessproget paa en Tid, da Accentvexelen i Flexionen ialfald for en stor Del af Stammernes Vedkommende endnu var levende (thi enkelte Stammer synes allerede da at have antaget uforanderlig Betonning, saaledes Ordet for «Ulv», som i alle Sprog har svag Rodform, men betonet Rodstavelse: skr. *vrka-s*, gr. *λύκο-ς*, lat. *lupus*, got. *vulfs*, lit. *vilkas* osv.) Lit.-Slav. har saaledes endnu Accentvexel i disse Stammers Flexion (om end med store Afvigelser fra det oprindelige Forhold), og i Germ. tyder talrige Dobbeltformer paa, at ogsaa her Accenten engang var skiftende. (*Osthoff* Morph. U. II. 12 ff., *Paul* Beitr. VI. 545 ff., *Noreen* Beitr. VII. 431 ff.): on. *hár* (af **háuha-z*), osv. *högher* (af **hauhá-z*) on. *snær*, *snjór* (af **snáiva-z*, **snivá-z*), on. *melr* (af **mélha-z*), sv. Dial. *mjog* (af **mélgá-z*) o. fl. (se *Noreen* l. c.).

² Samme Fænomen optræder ogsaa i Germanisk, efter at der Accenten har fæstnet sig: got. *munþ-s*, (Grf. **myto-s*), *maurþ*, (Grf. **myto-m*) med betonet Rodstavelse, on. *haugr*, (Grf. **kaukó-s*), *fjálgr* (Grf. **pelkó-s*).

omfatter i Græsk alle tre Kjøn; ogsaa i Latin findes endel Feminina paa *-us*. Men dette Forhold maa have udviklet sig inden disse Sprog selv: i Fællessproget gaves der af disse Stammer kun Masculina og Neutra (cfr. *Lange De substantivis femininis græcis secundae declinationis*)¹. *o*-Stammers Overgang fra Masc. til Fem. i Græsk skyldes vel dels appositiv Brug af et Nomen agentis, som derved er blevet Adjektiv, f. E. Ἀθηναῖος «A. Stadbesidder» — saaledes forstaaer man, at de sammensatte Adjectiver almindelig kun har to Endelser — dels Indvirkning af betydningslige oprindelige Feminina; saaledes er jo Byers Navne paa *-os* Fem., fordi der tænkes paa ἡ πόλις, Landes, fordi der tænkes paa ἡ χώρα; naar Veies Navne (ὀδός, ἀτραπός, κέλευθος, οἶμος osv.) er Feminina, har dette vistnok sin Grund i, at Sproget engang maa have eiet et Ord af samme Betydning, der var Femininum (*ā*- eller *i*- eller *u*-Stamme).

Flexion. *Sing. Nominativ.* Endelse *-s*: græsk: λόγος, — Skr. *vrka-s*; avest. *vehrkō* (*ō* for opr. *-as*), pers. *martiya* «Menneske». — Lat. *lupu-s*; den ældre Endelse *-os*, f. E. indskr. *tribuno-s*, beholdtes ogsaa i klassisk Latin efter *u* og *v*. Efter *r* bortfaldt *-o*, hvorefter ogsaa *-s* svandt: *ager* (for **agrs*), *puer*, *vir* osv., forøvrigt sporadisk i ældre Tid: i den gamle Formel *damnas esto* for *damnatus*². Saadanne Nominativer har tildels ført til Overgang til anden Flexion: *sanātes* (Navn paa de amnesterede Folk i Roms Nærhed) for **sanāti*, *Campans* (Gen. *Campantis*) Plaut. for *Campānus*, *mansues*, *mansuetis*, endog Acc. *mansuem* (Varr.) for *mansuetus*, vel ogsaa *recens* (for **cento s*, irsk *cét*). I Osk. finder altid Bortfald af *o* Sted: *horz* = *hortus*, *Pompaianz* cfr. lat. *Campans*; efter *l* svinder *s*: *Paacul* = lat. *Paculus*; umbr.: *pihaz* = lat. *piatus*, *fratrex*, ligesom **fratricus*, *katel* = *catulus*. — I Keltisk var Endelsen *-os*, bevaret i Gall. f. E. *Licnos Contextos* (Autun). I Irsk viser

¹ *o*-Stammernes Kjøn var vel fra først af ubestemt, da de deraf udviklede Consonantstammer dels er Masc. dels Fem.; men efterat der havde dannet sig en egen Fem.form paa *-ā*, optraadte *o*-Stammerne bestemt som Masculina.

² *Terminis* paa Genuesertavlen (a. u. 637) ved Siden af oftere *terminus* er vel kun Skrivfeil.

denne oprindelige Endelse sig i den saakaldte «Infection» af Stammestavelens Vocal f. E. *fer* «Mand» for **viro-s*. — Af de germaniske Sprog har det nordiske det af *-os* opstaaede *-aR* endnu i det ældre Runesprog: *staina-R*, *þewa-R*. Forevrigt maatte *a* svinde: got. *vulf-s*, oldn. *ulf-r*, i Vestgerm. med sædvanligt Tab af det udlyd. *s*: oht. *wolf*, ags. *wulf*. — I Lit. blev af *-os* lydret *-as*: *vilka-s* (i nyere Sprog sædvanlig med Bortfald af *a*: *vilks*); i Opreus. er *a* bevaret i Adjectiverne paa *-ska-*, men ellers sædvanlig svundet: *dieniskas geits* «det daglige Brød»¹.

Baade med og uden *-s* dannede i Indog. Pronominalstammen *so* (*se*) «den» Nom. Sing.: græsk *ὁ* (Artikel) og *ὁς* (Pron. dem.); sanskr. *sá* og *sá-s*, avest. *aē-ša* og *aē-šō*, *hō*; got. *sa* (oldn. *sá* er enten = got. *sa-h*, eller har faaet secundær Forlængelse som Enstavelsesord). En Stammeform *se* ligger til Grund for umbr. *ere* «is», sammensat af Stammerne *ei* og *se* (osk. Stamme *ei-zo*). Saaledes er vel de latinske Nominativer *ille*, *iste* (cfr. ogsaa *hic* af **he-i-ce*) fremkaldte af et engang existerende **se*. Ags. *se* (*sē*) er en oprindelig Sidedannelse til got. *sa*; oldn. (Run.) *siRsi* ∅: *se-R-si* (*Lidén* Archiv IV, 111).

Accusativ (og *Nominativ*, *Neutr.*). Endelse *-m*, som i Græsk maatte blive *-v*: *τό-v*, *λύχο-v*, *ζυγό-v*. n.

Sansk. *tā-m*, *vrka-m*, *yugá-m*; avest. *tem*, *vehrkem*, *khšathrem* n. «Rige» (*-em* lydret af opr. *-am*),opers. *martiya-m*, *khšasram* n. — Lat. *is-tu-m*, *lupu-m*, *jugu-m*, ældre *-om*, indskr. *sacrom*, *locom*, bevaret i klassisk Latin efter *u* og *v*; osk. *hortom*, *dolom*, *dolum*; umbr. *puplu(m)*, *poplo(m)*. — Keltisk (gall.) *celicno-n* n. (laant i got. *kelikn* «Taarn»), *veμητον* = irsk *nemed(n)* «Helligdom»; i Irsk viser *-o* sig i «Infection» af Stammestavelens Vocal, og *-n* er bevaret ved nær Forbindelse med det følgende Ord: *fer-(n)* for **viro-n*. — I Germ. har den fulde Endelse *-an* holdt sig i Pronominernes og Adjectivernes *Accusativ*form, beskyttet af en enklitisk Partikel (got. *-a*) f. E. got. *þan-a*, *blindan-a*,

¹ I obulg. *-ǔ*: *vlükü*. Dette synes at være *Accusativ*formen; et oprindeligt **vlükos* skulde være blevet **vlüko* (cfr. *Leskien* Die Declination im Slav.-lit. und Germ. 3 f.).

oldn. *þann*; *blindan*, ags. *ðon-e*, *blindn-e*, os. *than-a* (*than*), *brēdan-a* (*brēdan*)¹. Substantiverne har i det ældre Runesprog Endelsen *-a*, idet Nasalen lydret svandt: *staina* m., *horna* n.; ellers er i Germ. ogsaa *a* regelmæssig bortfaldt: oldn. *ulf*, ok = ζυγό-ν, got. *vulf*, *juk*, ags. *wulf*, *geoc*, oht. *wolf*, *joh*. — I Lit. blev *-om* regelmæssig *a*: *tā* (med uoprindelig Betoning; se *Bezzenberger* i hans Beitr. X. 205), *vilka*; Neutra mangler²; i Opreus. *-an*: *s-t-an* (Pron. Stamme **ki* (lat. i *ci-tra*) og **to*), *deiva-n* af *deivs* «Gud», Neutr. *wissa-n* «Alt», *ni-tickra-n* Adv. «uret»; obulg. *tū* = τόν, *vlūkū*³.

Neutrum af Pronominerne har i Indogerm. Endelsen *d* (vistnok egentlig identisk med Prenominalstammen *to*); udlødende *d* maatte i Græsk falde bort. Græsk τó, δ (af **jod*) ἄλλο osv.; sanskr. *tād*, avest. *taþh*,opers. *aita* (= skr. *ētād*); lat. *is-tud*, *quod*, *aliud*, osk. *pod* = quod, umbr. *puð-e*, *este* for **ested* = *istud*; germ. got. *þat-a*, derefter Adjektiverne: *blindat-a*, oldn. *þat*, *blint*, ags. *ðæt*, os. *that*, oht. *daz*, *blindaz*; uden den enklitiske Partikel: got. *hva* = quod (derimod oldn. *hvat*, ags. *hwæt*, os. *hwæt*, oht. *hwaz*) ags. os. *blind*, oht. *blint*; i Lit. mangler Neutrum overhovedet; kun i prædikativ Brug har Adjektiverne en Neutrumform paa *-a* (af opr. **od* sml. got. *blindat-a*) f. E. *mān gér(a)* «det er godt for mig», «jeg befinder mig vel»; i Opreus. *ka*, *s-ta* osv. (for **kad*, **s-tad*); Adjektiverne har derimod den nominale Form; obulg. *to*, *ono* «hint» osv.

Ved Indflydelse af Nominerne antager Pronominerne ogsaa

¹ Oldn. (Runeskr.) *minin-o*, senere *min-n*, *ein-n*, ags. *énne* (grf. **ainina*) viser Stammens *e*-Form: Grf. **meine-m*, **oine-m*; saaledes ogsaa os. *then-a* (oht. *den*) ved Siden af *than-a*.

² Et eneste Neutrum er som Mahlow har seet (A E O. 49) bevaret i *viēnūlika* «elleve» for **viēnom*; dog kan Endelsen *-lika* neppe som Mahlow mener være for opr. **likom*; det oprindelige **viēnūlikā* er ved Indflydelse af *trylika* o. l. blevet til *viēnūlika*.

³ I Obulg. har de neutrale *o*-Stammer Endelsen *o*, f. E. *igo* «Aag» (Gen. *iga* og *ižes-e*), istedetfor **ū* (af **om*). Denne Endelse skyldes Indflydelse af de neutrale Stammer paa *-os* (obulg. *-o*) som *nebo* «Himmel», græsk *νέφος* (cfr. Gen. *ižes-e*, og græsk *ζέφος* ved Siden af ζυγό-ν, lat. *juger-a* og *jugu-m*).

tildels Endelsen *-m*. Græsk αὐτό og τούτων, τοιοῦτον (aldrig τοιοῦτο hos Homer) osv. I Sanskr. af førøvrigt pronominalt bøiede Adjectiver *sáravam víçvam* osv., cfr. *i*-St. *kí-m* = *quid*; lat. *ipsum*, opreuss. *kan* ved Siden af *ka, kai* osv.

Genitiv. Indg. to Endelser: *-sjo* og *-sso* (se Indl.). Stammen Udlyd er dels *-e* dels *-o*, i Græsk kun *-o* (udenfor hom. τέο att. τοῦ af **qe-sjo* = avest. *cahyā*; ἐμειο, ἐμέο, ἐμοῦ; σειο, σεό, σοῦ; εἰο, ξο, οῦ er derimod vistnok Nydannelser, opstaaede saaledes, at Gen. Endelsen *-sjo* traadte til de oprindelige Genitivformer **εμε, *ερε, *ερε*. Forf. Beitr. z. L. v. d. geschl. Pr. 26). Af de to Endelser *-sjo* og *-sso* har Græsk den første: hom. τοῖο, λύκοιο for **το-sjo, *λυκο-sjo*. Endelsen *-οιο* tilhører udelukkende det homeriske Sprog i dettes ældste Skikkelse; hvor den forekommer udenfor dette som hos joniske Digtere, hos Corinna, Pindar, Simonides osv., har den ingen Hjemmel i vedkommende Dialekt, men hører til Digtersprogets talrige Laan fra Homer (*Meister Dialekte* I. 162). Af *-οιο* blev hom., jon., att. og yngre dor. *-ου*: τοῦ, λύκου, ældre dor., lesb., boeot. *-ω*, thessal. (Pharsalos) *-ου* (opstaaet af *-ω*)¹. Den ucontraherede Form paa *-oo* indsatte *Ahrens* (Rhein. Mus. II. 161) hos Homer paa enkelte Steder, hvor Metret ikke tillader For-

¹ Ficks **λύκοι-fo* < *λύκοιο*, **λύκο-fo* < *λύκου*, sml. det enkeltst. kerk. *λασια-fo* (Bezz. Beitr. XI. 248) har ikke stor Sandsynlighed for sig. At *λύκοιο* er skr. *vrkasya* synes ikke at kunne betvivles. At Græsk ved Siden af denne fællesindg. Genitivdannelse har havt en Sidedannelse paa *-fo* er ikke antageligt. Dog holder jeg det for sandsynligt, at en lignende Dannelse engang har bestaaet i Indg.: en Genitiv- (eller Dativ-)form paa **-vo* eller **-u*. Armen. *-oy* (f. E. *mardoy*, Gen. Dat. af *mard* «Menneske»), forklares maaske bedst af **-ovo*; obulg. Dat. paa *-u*: *vlüku*, der paa ingen Maade kan ligestilles med den lit. og preuss. Dat. paa *ui, -u*, synes at være en lignende Form (enten nu Endelsen var opr. **-ou* eller **-ovo*, med Bortfald af det udlydende *-o* som i Prp. *u* = skr. *áva*). At denne Form opr. ikke udelukkende var dativisk, viser Adverbier paa *-u*, uden dativisk Betydning, som *tu* «der», *onu-de* *εκει*, *mezdu* «i Midten». I Lit. og Preuss svarer *-au*, lit. *jatü* = ob. *u* «allerede» (Rel. St. *-jo*); preuss. *pirsdau* «foran» (beslægtet med ob. *prédü*) *stwendau, quendau*, sml. ob. *qadu, kadu*; got. *atþ-pau, þau-h* (St. *to*).

men paa -ou, som Od. 10. 66 Αἰόλου κλυτὰ δώματα. Uklar er den kypr. Gen. paa -ων f. E. ἀργύρων. (Ifølge *Meister Bezz. Beitr. X.* 145 er -ων = dor. -ω (af -oo) + ν ἐφελευστικόν; snarere stikker i dette -ν en Partikel som skr. -am). Visse thessaliske Indskrifter har udelukkende Gen. paa -οι: τοῖ, σατύροι osv. Denne Gen. er efter sin Form Loc. og saaledes at sammenstille med den latinske og keltiske Genitivform (*Meister Dial. I.* 304).

Genitiv paa -σjo har Græsk kun tilfælles med Arisk. Sanskr. *tá-sya, vrka-sya*; avest. *aē-tah-e, vehrka-he* (-ahē for *-asya), pers. *martiyahyā*. — Den germaniske Genitivform, forklarer jeg som dannet ved Endelsen *-sso (se Indl.); med den ariske Genitiv paa -asya stemmer den ikke, da -sj- ellers ikke i Germanisk assimileres til -ss; heller ikke er det rimeligt at gaa ud fra en Grundform paa *-so, da et oprindeligt intervocalisk -s- i ubetonet Stavelse i Oldn. skulde blive r; dertil kommer, at ogsaa de slav.-lit. Former tyder paa oprindeligt -ss. Stammens Udlyd i denne Casus er i Germ, dels -e, dels -a (indogerm. -o), cfr. οἴχει, οἴχοι; -e i got. *þis, vulfis*, oldn. *þess*, os. *thes*, oht. *des, wolfes*; -a i oldn. (Run.) *God-agas, Asugisatas*, senere med Bortfald: *ulfs*, ags. *ðæs, wulfæs, wulfes*, os. *dagas*. — I Obulg. findes denne Dannelselse kun i: *čī-so*, Gen. af *čī-to* «quid», Stamme *qi, og *česo* med samme Bet., St. *qe (cfr. avest. *cahya*); -s synes at være opstaaet af -ss, da enkelt -s regelmæssigt skulde blive -ch (*tē-chū* = sanskr. *tē-śām*). Preuss. har talrigere Exempler (kun Pronomina) som *s-tesse* (af *s-ta-s*, lit. *sai-ta-s* (St. *ki-to) «denne»), ogsaa skrevet *steisei, steise, stessei*, og enkelt Gang *steisi, steisai; ainessa, ainessai* af *ains* «en» osv. Den varierende Skrivemaade gjør det vanskeligt at bestemme den udlydende Vocals Natur; men ogsaa her synes Endelsen at have havt -ss.

Dativ. Endelse -ai. Ved Contraction af -ai med Stammens Udlyd -o eller -e opstod -ōi eller -ēi, som foran Consonant eller i absolut Udlyd maatte blive -ō eller -ē. Vi faar saaledes i Indogerm. 4 Dativudgange ved disse Stammer: -ōi, -ēi, -ō, -ē (*Joh. Schmidt* i *Festgruss an Böhtlingk* 102). I Arisk blev ved Udjævning igjen overalt -āi, medens de europæiske Sprog

bevarede Dobbeltformer. Pronominerne dannede i Indg. saavel Dat. som Abl. og Loc. af en med *-smo* (*-sme*) udvidet Stamme.

Græsk ω : $\lambda\upsilon\kappa\omega$. Saaledes ogsaa Pronominerne: $\tau\hat{\omega}$ osv.

I Lesbisk svinder Jota efter den lange Vocal fra omkring 300 f. C. (*Meister* Dial. I. 87 f.). I Thessalisk bliver det saaledes i Udlyd komne ω , som ethvert andet, til $\omega\upsilon$: $\tau\omega\upsilon$, $\kappa\omega\iota\upsilon\omega\upsilon$ (*Meister* l. c. 305). I Boeot. ender Dativ paa ω ($\omega\epsilon$): $\Delta\iota\omega\nu\acute{\omicron}\sigma\iota$, $\Delta\iota\omega\nu\acute{\omicron}\sigma\omega\epsilon$, senere υ . *Meister* (l. c. 270) ser heri Locativformen i dativisk Brug.

I Sanskrit svarer *-āi* i Pronominernes Dativform: *tā-smāi*. Ved Nominerne er denne Endelse udvidet med *-a*: *vr̥kāy-a*, to Gange nasaleret i R.V.samh. (*Lanman* Noun Inflection 337) *tadvacāyaṅ eṣā* (*tadvacā* «villende det») og *savāyaṅ evā* (*savā* «Ansporing»). Dette *-a* er maaske en svag Form af den Præposition, som i Græsk har Formen $\epsilon\gamma\iota$, sanskrit *nī*, oprindeligt vel **āni*, ved Siden af hvilken man kunde tænke sig en anden Locativform **ān*, svækket **ṇ*. Avest. *aē-tahmāi*, *haomāi*. I Opers. er Dativ tabt. — I ældre Latin er Endelsen *-ōi*: *populoi Romanoī* (ifølge Mar. Victorinus), *Numasioī* (praenest. Fibula). I senere Sprog kun *-ō*: *lupō*. Dette kan neppe være den indogermaniske Sideform paa *-ō*, da færlatinsk *-ō* lydret skulde blive forkortet. Rimeligvis er dette *-ō* inden Latinen selv opkommet af *-ōi*, ligesom i Lesb. ω blev ω . (Saa og *Stolz* Lat. Gram. 2 § 13. 7). I Osk. svarer *-oi*: *hortoi*. I Umbr. er maaske *pusme* «cui» den indogerm. *ē*-Form, indog. **qosmē* (cfr. sanskr. *kāsmāi*) eller *ēi*-Form, snarest det sidste, da *esmei*, *esmi* staar ved Siden af *esme* (skr. *āsmāi*). Dativ af Nominerne som *pople* «populo» kunde repræsentere *ē(i)*-Formen, men med ligesaa stor Sandsynlighed kunde man anse dem for Locativer i dativisk Brug (sml. lat. *illī*, *alterī*, osk. *altrei* osv.). — Keltisk *-ū*, f. E. i gall. *Anvalonnacu* (Autun), irsk *célu* (af *céle* «Ven», *-io*-Stamme), *fiur* for **vīrū*, kan ikke være opstaaet af **-ōi*, men kun af **-ō*. Keltisk har altsaa i Modsætning til Arisk overalt gennemført den indogermaniske Sideform uden *-i*. — Den samme Form foreligger i Germanisk og i to Skikkelser, oprindeligt **ē* og oprindeligt **ō*.

Den første har Got. i *hwamme-h* af *hvas-uh* «quisque», Grf. **qosmē*, i Udlyd forkortet: *hwamma*, *þamma*, *blindamma*; den anden de øvrige Sprog: oht. *hwemu* (Grdf. **ge(s)mō*; den oht. Form adskiller sig fra den got. ogsaa i Rodstavelsens Vocal), *demu*, *blintemu*, os. *hwemu*, *themu* og *thamu*, ags. *ðám*, *hwánu* (for **þaimu*, **hwaimu*, hvis disse Former er oprindelige Sideformer til *ðém*, *hwém* og ikke Nydannelser), oldn. *þeima* (Dat. af *þessi*) af **þaimō-h* (*Lidén* Archiv for Nord. Fil. IV. 105); oldn. *þeim*, *hveim* kan saaledes være opstaaet af **þaimō*, **hwaimō* (ags. *ðám*), men kunde ogsaa være opr. **þaimi*, **hwaimi* (ags. *ðém*), se Instr.; saaledes kan ogsaa ags. oldn. *blindum* være opstaaet af **blindomu* eller **blindomi*¹. — Lit. *vilkui*, *támui* (forkortet *tám*²); *-ui* er indog. **-ōi*; hvorvidt *-u* i preuss. *waldniku* «Herre», *s-tesmu*, *kasmu* er = lit. *ui* eller = indog. **ō* (som *J. Schmidt* mener, *Festgr.* an Böhhtlingk 192), vover jeg ikke at afgjøre³.

¹ Det enkelte *m* i *hwemu* osv. ligeoverfor got. *hwamma* forklares af *Möller* (P.-Br. Beitr. VII. 490) som overført fra en Instrumentalform med Suff. **mi*, ags. *ðém*, oldn. *þeim* (se i det fig.). Got. *vulfa* kunde sidestilles med *hwamma*, hvis *-a* ved Formen *hwamme-h* viser sig opstaaet af *-ē*; men da man ikke uden Nødvendighed bør skille den got. nominale Dativform fra de øvrige Dialekters (oht. *wolfe* kan saaledes kun være opstaaet af **wolfai*) og i disse Nominernes Dativ afviger fra Pronominernes, er det sandsynligere, at got. *vulfa* er opstaaet af **vlqoi*; ved de subst. *o*-Stammer er altsaa som ved *i*- og *u*-Stammerne Locativ traadt i Dativs Sted.

² *-m* for **sm* maa vel forklares som i oht. *demu*, overført fra Casus, hvis Endelse egentlig begynder med *-m*.

³ Obulg. *tomu*, *komu* svarer i sin første Del til lit. *támui*; den oprindelige Form **tomē* har ved Nominernes Indvirkning antaget den sædvanlige Dativendelse *-u*; denne Endelse maa, som før bemærket, fuldstændig skilles fra den lit. og preuss., da et oprindeligt **ōi* i Obulg. umulig kunde blive *-u* (se ovenfor under Gen.). Kunstig og lidet sandsynlig er *Leskiens* Forklaring (Decl. 58): oprindelig faldt Dat. og Loc. sammen i én Form **vlüçē* (opstaaet af **vlükoi* og **vlükoi*); derefter fik Loc. *vlüçē* Sideformen *vlüku* (dannet efter *u*-Stammernes Loc. som *synu*). Da nu det opr. *vlüçē* tillige havde dativisk Function, fik ogsaa det nye *vlüku* dativisk Betydning og blev endelig fixeret som udelukkende Dativ, fordi den pronominale Form *tomu* (der var opstaaet paa samme Maade af et ældre **tomē*) kun kunde forstaaes som Dativ, da Loc. her havde en egen Form *tomí*.

bevarede Dobbeltformer. Pronominerne dannede i Indg. saavel Dat. som Abl. og Loc. af en med *-smo* (*-sme*) udvidet Stamme.

Græsk ω : $\lambda\upsilon\kappa\omega$. Saaledes ogsaa Pronominerne: $\tau\hat{\omega}$ osv.

I Lesbisk svinder Jota efter den lange Vocal fra omkring 300 f. C. (*Meister* Dial. I. 87 f.). I Thessalisk bliver det saaledes i Udlyd komne ω , som ethvert andet, til -ou : $\tau\hat{\omega}\delta$, $\kappa\omicron\iota\upsilon\upsilon\delta$ (*Meister* l. c. 305). I Boeot. ender Dativ paa -oi (-oe): $\Delta\iota\omicron\nu\acute{\upsilon}\sigma\omicron\iota$, $\Delta\iota\omicron\nu\acute{\upsilon}\sigma\omicron\epsilon$, senere -u . *Meister* (l. c. 270) ser heri Locativformen i dativisk Brug.

I Sanskrit svarer *-āi* i Pronominernes Dativform: *tū-smāi*. Ved Nominerne er denne Endelse udvidet med *-a*: *vr̥kāy-a*, to Gange nasaleret i R.V.samh. (*Lanman* Noun Inflection 337) *tadvacāyañ eṣā* (*tad-vacā* «villende det») og *savāyañ evā* (*savā* «Ansporing»). Dette *-a* er maaske en svag Form af den Præposition, som i Græsk har Formen $\epsilon\upsilon\iota$, sanskrit *nī*, oprindeligt vel **āni*, ved Siden af hvilken man kunde tænke sig en anden Locativform **ān*, svækket **ṇ*. Avest. *aē-tahmāi*, *haomāi*. I Ops. er Dativ tabt. — I ældre Latin er Endelsen *-ōi*: *populoi Romanoī* (ifølge Mar. Victorinus), *Numasioī* (praenest. Fibula). I senere Sprog kun *-ō*: *lupō*. Dette kan neppe være den indogermaniske Sideform paa *-ō*, da færlatinsk *-ō* lydret skulde blive forkortet. Rimeligvis er dette *-ō* inden Latinen selv opkommet af *-ōi*, ligesom i Lesb. ω blev ω . (Saa og *Stolz* Lat. Gram. 2 § 13. 7). I Osk. svarer *-oi*: *hortoi*. I Umbr. er maaske *pusme* «cui» den indogerm. *ē*-Form, indog. **qosmē* (cfr. sanskr. *kāsmāi*) eller *ēi*-Form, snarest det sidste, da *esmei*, *esmi* staar ved Siden af *esme* (skr. *āsmāi*). Dativer af Nominerne som *pople* «populo» kunde repræsentere *ē(i)*-Formen, men med ligesaa stor Sandsynlighed kunde man anse dem for Locativer i dativisk Brug (sml. lat. *illī*, *alterī*, osk. *altrei* osv.). — Keltisk *-ū*, f. E. i gall. *Anvalonnacu* (Autun), irsk *céliu* (af *céle* «Ven», *-io*-Stamme), *fiur* for **vīrū*, kan ikke være opstaaet af **-ōi*, men kun af **-ō*. Keltisk har altsaa i Modsætning til Arisk overalt gennemført den indogermaniske Sideform uden *-i*. — Den samme Form foreligger i Germanisk og i to Skikkelser, oprindeligt **ē* og oprindeligt **ō*.

Den første har Got. i *hwamme-h* af *hwas-uh* «quisque», Grf. **qosmē*, i Udlyd forkortet: *hwamma*, *hwamma*, *blindamma*; den anden de øvrige Sprog: oht. *hwemu* (Grdf. **qe(s)mō*); den oht. Form adskiller sig fra den got. ogsaa i Rodstavelsens Vocal, *demu*, *blintemu*, os. *hwemu*, *themu* og *thamu*, ags. *đám*, *hwám* (for **hwaimu*, **hwaimu*, hvis disse Former er oprindelige Sideformer til *đém*, *hwém* og ikke Nydannelser), oldn. *þeim* (Dat. af *þessi*) af **þaimō-h* (*Liden* Archiv for Nord. Fil. IV. 105); oldn. *þeim*, *hveim* kan saaledes være opstaaet af **þaimō*, **hwaimō* (ags. *đám*), men kunde ogsaa være opr. **þaimi*, **hwaimi* (ags. *đém*), se Instr.; saaledes kan ogsaa ags. oldn. *blindum* være opstaaet af **blindomu* eller **blindomi*¹. — Lit. *vilku*, *támui* (forkortet *tám*²); *-ui* er indog. **ōi*; hvorvidt *-u* i preuss. *waldniku* «Herre», *s-tesmu*, *kasmu* er = lit. *ui* eller = indog. **ō* (som J. Schmidt mener, Festsgr. an Böhntlingk 192), vover jeg ikke at afgjøre³.

¹ Det enkelte *m* i *hwemu* osv. ligeoverfor got. *hwamma* forklares af Möller (P.-Br. Beitr. VII. 490) som overført fra en Instrumentalform med Suff. **mi*, ags. *đém*, oldn. *þeim* (se i det fig.). Got. *vulfa* kunde sidestilles med *hwamma*, hvis *-a* ved Formen *hwamme-h* viser sig opstaaet af *-ē*; men da man ikke uden Nødvendighed bør skille den got. nominale Dativform fra de øvrige Dialekters (oht. *wolfe* kan saaledes kun være opstaaet af **wolfai*) og i disse Nominernes Dativ afviger fra Pronominernes, er det sandsynligere, at got. *vulfa* er opstaaet af **vlqoi*; ved de subst. *o*-Stammer er altsaa som ved *i*- og *u*-Stammerne Locativ traadt i Dativs Sted.

² *-m* for *sm* maa vel forklares som i oht. *demu*, overført fra Casus, hvis Endelse egentlig begynder med *-m*.

³ Obulg. *tomu*, *komu* svarer i sin første Del til lit. *támui*; den oprindelige Form **tomē* har ved Nominernes Indvirkning antaget den sædvanlige Dativendelse *-u*; denne Endelse maa, som før bemærket, fuldstændig skilles fra den lit. og preuss., da et oprindeligt **ōi* i Obulg. umulig kunde blive *-u* (se ovenfor under Gen.). Kunstig og lidet sandsynlig er Leskiens Forklaring (Decl. 58): oprindelig faldt Dat. og Loc. sammen i én Form **vlüčē* (opstaaet af **vlükōi* og **vlükōi*); derefter fik Loc. *vlüčē* Sideformen *vlüku* (dannet efter *u*-Stammernes Loc. som *synu*). Da nu det opr. *vlüčē* tillige havde dativisk Function, fik ogsaa det nye *vlüku* dativisk Betydning og blev endelig fixeret som udelukkende Dativ, fordi den pronomiale Form *tomu* (der var opstaaet paa samme Maade af et ældre **tomē*) kun kunde forstaaes som Dativ, da Loc. her havde en egen Form *tomī*.

Locativ. Endelse *-i*. Ved Contraction med Stammens Udlyd *-e* eller *-o* opstod som Casusudgang *-ei* eller *-oi*. I Græsk er Locativ i levende Brug i enkelte Dialekter (Boeot, Arkad.), hvor den ogsaa erstatter Dat.; arkad. f. E. ἐν τοῖ ἔργοι; ogsaa i en kret. Indskr. findes ἐν Πριανσίοι og hos Simonides fra Keos (fr. 128) ἐν ἴσθμοι. Forøvrigt er i Græsk efter Præposition Loc. fortrængt af Dativ. I adverbial Brug forekommer derimod adskillige Locativer, — paa *-oi* f. E. οἴκοι «hjemme», πέδοι «til Jordan» (Aesch.), ἄρμοι = ἄρτι (Aesch.), μέσσοι «i Midten» (Alc.); af Stedsnavne, som Μεγαροί; ogsaa metaplastisk af attiske Demosnavne paa *-ā*: Ἰκαριοί, endelig af Pronominalstammer, som ποί, οἶ (med forandret Betydning: «hvorhen» istedetfor «hvor»), kret. ἐξοί = ἔξω, ἐνδοί = ἐνδον (Theokr.), — paa *-ei*: οἴκει = οἴκοι (Menander); διπλεῖ (heracl. Tavl.), af Pronominalstammer (dor.) πεῖ «hvor», εἶ, τεῖδε, τουτεῖ, αὐτεῖ, τηνεῖ osv., endelig de fællesgræske modale Adverbier (oxytona) af Adjectiver paa *-os* som ἀβουλεῖ «uoverlagt», ἀμαχεῖ «uden Kamp» (ved Siden deraf, ved Indvirkning af de af Consonantstammer dannede Locativer som ἐθέλοντι «frivillig», Former paa *-i*, som ἐγερεῖ «opmuntrende», ἀμογητέ «uden Møie», og paa *-i*, som μεταστοιχῆ «i Række» Il. 23. 359, maaske blot metrisk Forlængelse). De fleste Locativformer viser sig at være Oxytona eller Perispomena, men oprindeligt var Forholdet uidentivt dette, at *-oi* var ubetonet, *-ei* betonet (πέδοι, ἀμαχεῖ). Af begge Former dannes Afledninger med *-jo*: ἄλλοιος, οἰκειος af *ἄλλοι-jo-ς, *οἰκει-jo-ς.

Pronominerne har i Græsk, afvigende fra Forholdet i andre Sprog, rettet sin Locativform efter Nominernes: ποί, πεῖ.

I Arisk ender Loc. paa *-e*, der kan være saavel indg. *-ei* som *-oi*, skr. *vrke*, Pron. *tá-smi-n*, avest. *nmānē* «i Huset», *aspaē-ca*, Pron. *aē-ta-hmi*,opers. *Mādaiy* «i Medien»; med postfigeret Præposition avest. *zastay-a*,opers. *dastay-ā* «i Haanden» (skr. *hasta-*); en saadan Dannelselse er maaske ogsaa skr. *svapnāy-ā* «i Dremme» (*Çat. Br.*), *rtay-ā* «paa rette Maade». Lat. *-i* af **-oi*: *domi*, *bellique*, *focique*, *die-proximi*, *die-quinti* (ældre Skrivemaade *-quinte*), *Corinthi* osv.; Loc. af Pron.: *hic* (ældre Skrivemaade *heice*, *heic*) *qui*, *illi(c)* osv. kunde have

e-Formen, for *he-i-c* osv.¹ Osk. har *-ei*: *terei* (af *terom* = *terra*)², Umbr. *-e*: *testre e use, destre onse* «in dextro humero». I Oir. er en Locativ bevaret i *cind* (Nom. *cend m.* «Hoved») f. E. *cind bliadna* «ved Aarets Ende» (*Stokes Bezz. Beitr. XI. 69*). «Infectionen» viser en ældre Endelse **i* oprindelig **ei*³.

I Germanisk er vistnok, som før nævnt, ogsaa ved *o*-Stammerne, ligesom ved andre Substantiver, Loc. traadt i Dativs Sted: Got. *vulfa* af **vʌqoi*, (**ai* bliver i ubetonet Stavelse *a* som f. E. i Præs. Med. 3 P. *haitada* af **haitada-i*). I Oldn. og Vestg. blev af *ai* i ubestemt Stavelse *e* (men i Os. som i Got. *a*): oldn. *ulfe*, oht. *wolfe*, ags. *wulfe*; os. *daga*. Locativer er, som Betydningen klarligen viser, Adverbia som got. *inna* = gr. ἐνδοί, *uta, fairra*, oldn. *inni, uti, fjarri*; e-Formen har got. *du-þei* *þió* (af St. *þa-*, indg. *to-*), oldn. *hvi* (af St. *hva-*, indg. *go-*); efter *hvi* dannedes *þvi* istedetfor **þi*. Locativ paa *ei* er egentlig den ags. Instr. paa *-i, -e*: *wulfe*⁴; og Dativer som *hám* (for **haimi*) *Siewers Ags. Gram.* 2 105.

Obulg. *vlúčē* af **vʌqoi, tomī* for **tosmī* skr. *tásmin* efter Former som Instr. *těmī* (sml. Germ.). I Lit. er den oprindelige

¹ Oprindelig Locativ synes ogsaa den latinske Gen. paa *-i* at have været (sml. thessal. Gen. paa *-oi*, ogsaa Faliskisk har *-oi*: *Zestoi*); isaafald maatte Locativs e-Form ligge til Grund (opr. *-ei*). At Locativs Endelse i ældre Latin skrives med *-ei*, Genitiv derimod med *-i*, kan have beroet paa, at udlydende *-oi* behandles anderledes end udlydende *-ei*. Osk. Gen. paa *-eis*: *tereis*, umbr. paa *-es, -er*: *poples, popler*, er vistnok dannet af denne Locativ ved Tilføielse af den sædvanlige Genitivendelse *-s* (sml. lat. Gen. *mis, tis* = *mei, tui*, dannet af Locativerne *mī, tī*).

² osk. *hortin* = «in horto» o. l. er maaske en allerede indg. Analogidannelse (sml. Lit.) efter den i Skr. bevarede Pronominalform **tosmin* (skr. *tasmin*). Dog kunde man, hvis *i* er opr. *ē*, ogsaa forklare *hortin* af **hortei-en* > **hortej-en* > **horte-en* > **horten*.

³ Ligesom i Latin fungerede ogsaa i Keltisk Locativ for Gen., gall. *Doiros Segomari* «D. Søn af S.», oir. *fir* af **viri, maic* af **magi* «Søn».

⁴ Oprindelig med Omyd: saaledes *hwéne* Ubetydelighed af *hwón*; *e* skulde egentlig bortfalde efter lang Stammestavelse, saaledes ogsaa *æt hám* hjemme.

Loc. kun bevaret i Former som *diēviē-pi* «hos Gud», hvor *iē* har holdt sig i Udlyd paa Grund af det enklitiske *-pi*¹.

Vocativ. Ingen Endelse. Stammeudlyd *-e*. Hovedaccen-ten hvilede paa første Stavelse (Gr. Voc. ἀδελφε, Nom. ἀδελφός). Oftere anvendtes i Græsk, som tildels ogsaa i andre Sprog, Nominativ for Vocativ: ὦ φίλος, saaledes altid ved Ordet θεός.

Sansk. *vrka*; Accenten hvilede ved alle Ord paa første Stavelse; avest. *ahura* (sjelden Nom. for Voc.),opers. *aurā* «Herre», «Gud». — Lat. *lupe*, ogsaa her kan undertiden No-

¹ Vanskelig er den almindelige Locativform *vilkè*, Pron. *tamè*, Adj. *geramè*; *-e* er opstaaet af **en*, som dialektiske Former viser. *Joh. Schmidt* (Kuhns Zeitschr. XXVII. 386) gaar ud fra en Grundform **vilkej-en* ∅: Loc. paa **ei* med postfigeret Præp. (sml. avest. *zastay-a*); af **ej-en*, **eje* blev **ie* (i Lighed med, at f. E. af Præs. 1. Pers. **geneju* bliver *geniū*) og *-i* svandt dernæst sporløst foran *-e* som i Voc. *svetè* af *svécias* ∅: **svetias* «Gjæst». Mod denne Forklaring synes flere Ting at tale. For det første er det ikke bevist, at i den af **eje*-opstaaede Lydforbindelse **ie-i* maatte lide den samme Skjæbne som i et opr. **ie*; for det andet synes et **tamci-en* sammenlignet med skr. *tásmin* at være en betænkelig Form ved sin efter Nominerne forandrede Udlyd; ellers pleier Pronominerne at paavirke Nominerne, og ikke omvendt (sml. adj. *geram-è*). Maaske kunde Sagen opfattes saaledes: Der existerede engang en til skr. *tásmin* svarende Form **tásmin* eller **tamin* (idet *sm* blev til *m* ved Indflydelse af de Casus-former, som egentlig begyndte med *-m*) og, dannet efter dette, et **vilkin* (sml. osk. *hortin?*). Ved Siden af dette **tamin* gik en Form **tam-en* ∅: indg. **tom-en*, der nøiagtig svarer som Sing. til Plur. *tūs-è* af **toms-en* (ifølge Mahlow); af **tam-en* blev *tamè* (ogsaa i Betonning stemmer det med *tūs-è*), der fortrængte det oprindelige **tamin*, ligesom i en senere Tid *vilkūs-è* ganske fortrængte det tidligere *vilkūsū*. Som Dat. *tamui* stod ved Siden af Loc. *tamè*, saa dannede der sig til Dat. *vilkui* en Locativform *vilkè* istedetfor det tidligere **vilkin*; *vilkè* vilde saaledes blive en Nydannelse, vidt forskjellig fra den ældre Form **vilkoī* eller **vilkeī* (*diēviē-pi*).

Efterat dette var nedskrevet, finder jeg hos *Bezzenberger* Beitr. XV. 295 den samme Forklaring anvendt paa de lett. Loc. som *tani*. Bortset fra, hvorledes denne Form ellers bliver at forklare, kan jeg ikke se Nødvendigheden af, at det uddydende *-m* her som ellers maatte gaa over til *-n*; **tam-en* kunde være sammensmeltet til et Ord, endnu inden *-m* i Udlyd gik over til *-n*.

minativ anvendes, saaledes altid ved *deus*; *puer* (o. l.) har ældre Voc. paa *-e*: *puere* (Plaut.); umbr. *Tefre Jovie*. — Oir. *a fir*, *a maic*, for **ō vire*, **ō mage*. — Got. *skalk* (Nom. *skalk-s*, *δοῦλος*) med regelm. Bortfald af *-e*. — Lit. *vilkkè*, obulg. *vlūice*.

Spor af tabte Casus. Saadanne er i Græsk *Ablativ* og *Instrumentalis*, løvnede i en Del Adverbier paa *-ω* og *-η*; begge Casus faldt her paa Grund af Udlydslovene formelt sammen; kun Betydningen kan afgjøre, hvad der oprindelig er Abl. og hvad Instr.; forøvrigt er fornømlig Instr. bleven sammenblandet med og fortrængt af Dativ.

Ren ablativisk Betydning har de dor. Adverbier *πῶ, τουτῶ, αὐτῶ, τηνῶ*, locr. *ὀπῶ, ὦ, kret. τῶδε*. Ogsaa att.-jon. *πῶ, τῶ, ὦδε, οὐτῶ*¹ er vel Abl. (sml. skr. *tād* «saaledes», *yād* «saa længe som»); Skrivemaaden *τῶ, ᾗδε* beror paa Forvæxling med Dativ (*G. Meyer Griech. Gram.* ² 365); *ἄνω, κάτω, ἀνωτέρω, ἀνωτάτω* osv. kan egentlig have haft ablativisk Betydning «ovenfra» (sml. *ἄνω-θεν*, saaledes ogsaa *ἐτέρω-θεν, ἀμφοτέρω-θεν*). Instrumental er egentlig den Comparativ tilføiede Dativ: *πολλῷ μείζων* for **πολλῶ*, som *ᾗδε* for *ὦδε* (sml. oldn.

¹ Sideform *οὐτως* og *ὄς* til *ὄδε*; *-s* i disse Former og i den store Mængde modale Adverbier paa *-ως* er endnu uopklaret; *Brugmann* (K. Z. XXIV. 74) betragter det som secundært, tilføiet den færdige Instrumentalform gennem Analogi fra *ἐκ ἐκ-ς* o. l. *Curtius*, hvem *J. Schmidt* følger (Pluralbild. d. Neutr. 352 ff.), saa i disse Former Ablativer og «Sætningsdubletter» til Formerne paa *-ω*; den oprindelige Endelse *-ωδ* blev foran Dental og *σ* til *-ως*, foran andre Consonanter ved Assimilation til *-ω*: *οὐτως, τρέπεται, οὐτῶ νέος*; denne Forklaring synes ganske rimelig; at Ablativ indg. kunde danne modale Adverbier, viser, selv om man bortser fra lat. *facilumēd*, f. E. skr. *tād*; imidlertid er det dog paafaldende, at Endelsen *-ως* kun forekommer, hvor Adverbiet har modal Betydning, man ventede, hvis Formen virkelig var Ablativ, at denne Endelse ogsaa forekom ved den rent ablativiske Betydning (dor. *πῶ*). *Mahlow* (104) ser i Adverbierne paa *-ως* Instr. Pl., sml. skr. *uccāis* ved Siden af Instr. Sing. *uccā* «oppe», obulg. *maly* «lidet»; *M.s* Grundform paa *-ōias* er umulig, man maatte ialfald antage en Grundform paa **ōis*, der lydret blev *-ōs*, som **πειθῶ* blev *πειθῶ*. Herimod taler dog den virkelige Instrumentalform paa *-οις*; at Sproget fra gammel Tid skulde have haft to Former for denne Casus og anvendt den ene adverbielt, er ikke sandsynligt.

miklu meiri); ved Siden af ω havde Instr. ogsaa η (indog. Dobbeltformer): η «sandelig» af St. *jo*, $\tau\eta$ (hom.) «der», lesb. $\chi\eta = \acute{\epsilon}\chi\epsilon\acute{\iota}$, lac. $\pi\eta\pi\omicron\chi\alpha = \pi\acute{\omega}\pi\omicron\tau\epsilon$, kret. $\delta\pi\eta$, arkad. $\acute{\alpha}\lambda\eta$.

Abl. endte i Indg. paa $\text{-}\acute{o}\acute{d}$ og paa $\text{-}\acute{e}\acute{d}$ (sml. Betoningsforskjellen i skr. Adv. *uttarád* og Nom. S. Masc. *úttara-s*).

Skr. *vrkád*, *túsmád*; avest. *vehrkāth*, *aē-tahmūth*,opers. *draugā* «Løgn». Adverbielt brugte Ablativformer (sml. dor. $\pi\acute{\omega}$) er i Skr. f. E. *tād*, *yād*, *balād* «kraftigen», *acirād* «ikke længe», *sanād* «fra gammel Tid», *uttarád*. — I Lat. (ældre) *meritōd*, *eōd*; i adv. Brug ogsaa *e*-Formen: *facillumēd* (S. C. de Bac.); senere med Bortfald af $\text{-}d$: *meritō*, *eō*, *facillumē*; osk. *sakaraklod* «sacello», adv. *amprufid* «improbe». Umbr. *pihaklu* «piaculo», *rehte* «recte». — Om Germ. har bevaret nogen Abl., kan være tvivlsomt, da den i Form maatte falde sammen med Instr. ligesom i Græsk; de got. Adverbier paa $\text{-}ba$ og *vaila* (oldn. *vel*) o. l. kan saaledes være begge Casus, got. *alja* er vel som gr. $\acute{\alpha}\lambda\lambda\acute{\alpha}$ Neutr.pl.¹

¹ Som Ablativer forklares almindelig Adv. paa $\text{-}\acute{o}$ som got. *samaleiko*, oht. os. *gerno*, oldn. *gjarna*; afgjørende har vel her været den abl. Betydning i det got. Suff. $\text{-}pro$ som *þaþro* «derfra»; men denne Betydning er neppe den oprindelige; saaledes har Adverbierne paa $\text{-}dre$ som *hidre* «hid», der maa være samme Casusdannelse (*e*-Formen), Tilstedsbetydning; oldn. *þaðra*, *hédra*, der svarer til de got. paa $\text{-}pro$, betyder «der», «her». Var disse Adverbier Abl. paa opr. $\text{-}\acute{o}\acute{d}$, ventede man got. $\text{-}a$ og ikke $\text{-}o$. *Osthoff* opfatter dem som Acc. af \acute{a} -Stammer (K. Z. XXIII. 90 f.); derimod taler oht. $\text{-}o$ (*gerno*), medens i Oht. \acute{a} -Stammerne Acc. ender paa $\text{-}a$ (*geba*). Maaske har vi her en Instr. Sing. paa $\text{-}\acute{o}\acute{m}$, $\text{-}\acute{e}\acute{m}$; til $\text{-}\acute{o}\acute{m}$ svarer got., oht. $\text{-}o$, oldn. $\text{-}a$, ags. $\text{-}a$ i *sóna* «snart» o. l., til $\text{-}\acute{e}\acute{m}$ de ags. Adv. paa $\text{-}e$: *georne*. En saadan Instrumentalform er ellers ikke paavist (skr. *pratamām*, *prataram* osv. kunde være Acc. fem., lat. *tum* er vel for $\text{-}tomī$); men vilde svare til lit.slav. Instr. af \acute{a} -Stammerne paa $\text{-}\acute{a}\acute{m}$ og lat. *tam*, *quam* (der ikke er for $\text{-}tāmi$, $\text{-}quāmi$, da *quando* stiller sig ved Siden af obulg. *kādu* af $\text{-}kām$). Kunde de obulg. Adv. paa $\text{-}y$ (der tilsyneladende er Instr. Plur.) svare til de germaniske ($\text{-}y$ af $\text{-}\acute{o}\acute{m}$)?

En Instr. paa $\text{-}\acute{o}\acute{m}$ maatte tænkes opstaaet saaledes, at en Partikel -em (sansk. -am) traadte til den opr. Form paa $\text{-}\acute{o}$.

En indogermanisk Abl. paa $\text{-}\acute{a}\acute{d}$ synes at ligge til Grund for den lit.slav. Gen. af \acute{o} -Stammerne: lit. *vilko*, *tš*, obulg. *vlūka*. (*Leskien* Decl. 34. *Mahlow* A E O. 131 f.). Hvorledes dette $\text{-}\acute{a}\acute{d}$ forholder

Instrumentalis endte i Indog. paa \bar{o} eller \bar{e} , opstaaet ved Contraction af Stammens Udlyd o eller e med et Suffix, der maaske var $-e$.

Sansk. (vedisk) *yajñū* «ved Offer»; Adv. *sānū* «fra gammel Tid», *uccā* «oppe», *anā* «thi» af Pron.-st. *ana-* (obulg. *onū*)¹; avest. *zasta* «ved Haanden», *tā*, *kā* osv.;opers. *karā*

sig til \bar{o} d, \bar{e} d er uopklaret. Mahlow har sikkert Uret, naar han gaar ud fra \bar{a} d som den eneste opr. Ablativendelse i Indog. og vil finde Spor af denne i Adv. paa \bar{a} , som dor. ἀμὰ κρουφᾶ (derved overser M., at Græsk besidder Abl. paa \bar{a} d med ren abl. Betydning i de nævnte dor. Former som πῶ). Formerne paa \bar{a} forklares bedre som Instr. Fem.; at denne Casus af Fem. kunde bruges adverbliet i Indg., hvad M. bestrider, viser dog, selv om de græske (og lat.) Former sættes ud af Betragtning, skr. *kāyā* «paa hvilken Maade» o. l., irsk *echtar*, *étar* som M. feilagtig udgiver for Abl. (*étar* er opstaaet af \bar{e} nterā eller \bar{e} nterā, sml. skr. *antarā*; opr. \bar{e} nterād maatte i Irsk blive \bar{e} tra, sml. Præs. Conj. 3. S., *dō-bera* = lat. *ferat*). Formerne paa \bar{a} d skulde efter M. være Nydannelser, fremkomne derved, at den egentlige Abl. paa \bar{a} d senere maatte drages hen til \bar{a} -Stammerne, hvorefter Forholdet mellem \bar{a} - og o -Stammer i de øvrige Casus fremkaldte til o -Stammerne en ny Abl. paa \bar{o} d. At nu Sproget feilagtigen kunde opfatte et opr. \bar{e} kvād som Abl. til \bar{e} kvā og til \bar{e} kvo- s skabe en ny Abl. \bar{e} kvōd, kan til Nød tænkes; men hvorledes skulde man forklare f. E. *contrō*(versus), osk. *contrōd*, ved Siden af *contrād*? Hvilken Grund var her til at omforme det oprindelige *contrād*, som forøvrigt i Latin vedblev at være den herskende Form (*contrā*), til *contrōd*, som kun fristede Livet i et Par S sammensætninger? Opfatter man derimod *contrōd* som den gamle Ablativform af en o -Stamme, bliver Sagen let forklarlig: Sproget besad som Sidedannelser fra gammel Tid *contrōd* og *contrād* (naturligvis var egentlig et Substantiv i Masc. underforstaaet ved den første og et i Fem. ved den sidste Form) og ved Siden af disse ogsaa en Instr. Fem. *contrā* (sml. irsk *echtar*), der sammenblandes med Abl. *contrād*. Et sterkt Bevis mod M.s Opfatning er det ogsaa, at selv Lit.-Slav. kjender Abl. paa \bar{o} d: lett. *kō*, *tō* er Abl., medens Gen. her ender paa \bar{a} , svarende til lit. \bar{o} opr. \bar{a} d (*Bezenberger* i *Beitr.* IX. 248).

¹ Den anden, ogsaa i Veda langt overveiende og senere ene brugelige Form paa \bar{e} na er laant fra Pronominerne: *vṛkeṇa* som *tē-na*, *kē-na*, der er dannet ved et Instr. Suff. \bar{e} -nā føiet til den med \bar{i} udvidede Pron.-Stamme (i avest. *ka-na* ved Siden af *kā*, iopers. *tya-nā*, *aniya-nā* til den udvidede).

«med Hæren». — I Lat. skulde det udlydende *-ō*, *-ē* regelmæssig blive forkortet, saaledes ogsaa i *modō*, *citō*, *benē*, *malē*; *probē*, *prosperē* (Plaut.); forøvrigt er Instr. og Abl. i Latin bleven sammenblandede ved den Tid, da Abl. tabte det udlydende *d*; Instr. har antaget Ablativs *-ō*, medens omvendt Ablativs *-ō* undertiden hos Plautus og Terents forkortes til *-ō* (*bonō*, *domō*), hvad der kun kan skyldes en Sammenblanding af de to Casus. — I Irsk maatte Instr. falde sammen med den paa **-ō* udlydende Dat. (se ovenfor); naar saaledes Dativ anvendes i andet Sammenligningsled efter en Comparativ, er denne Dat. egentlig Instrumentalis, hvad der tydelig viser sig ved *ā*-Stammerne, der tilsyneladende anvender Nominativ i dette Tilfælde (*lia turem* «større end Tal», «end det kan tælles»); men ved *ā*-Stammerne faldt Nom. og Instr. sammen i Form. — I Vestgerm. var Instr. i regelmæssig Brug ved Substantiver og Neutr. af Adjectiver og Pron.: oht. *tagu*, *blintu*, *diu*, os. *dagu*, *blindu*, *thiu* (ags. *þý*); got. *hwaiva*, oht. *wiu* for **hwēwu* (en Dannelse som skr. *evú Kluge* Etym. Wörterbuch); *e*-Formen (sml. skr. *uccā*, *paçcā*, hvor Palatalen *c* viser, at *-ā* var oprindeligt **-ē*, se *Joh. Schmidt Kuhns Zeitschr.* XXVII 293) har got. *hve*, *bi-þe* «derefter», *sve* (oldn. *svá*) «som» (sml. *o*-Formen i os. *hwō*, ags. *hū*, oht., os. *sō*)¹. — I Lit. blev **-ō* til *-ū*, som i Udlyd under «Stødtoner» forkortedes til *-u*: *vilkū*, *gerū*, men *gerū-ju*; preuss. *sen-ku* «hvormed»; *e*-Formen har de lit. Adverbier og Partikler: *cšē* «her» (Grf. **tjē*), *tē* «der» (sml. hom. τῆ), *sžē* «her» (sml. lesb. κῆ), *jē* «ja» (gr. ἦ). *Bezzenberger* i Beitr. X. 204. I Obulg. er maaske Adv. paa *-ě* (*dobrě* «godt») Instr.

¹ Uopklaret er Grunden til Bevarelsen af *-u* i den oldn. Dat. (o: Instr.) Neutr. af Adjectiverne: *spokū*. Den instrumentale Betydning viser Brugen ved Comparativ: *miklu meiri*.

En anden Instr.-dannelse med Suff. *-na* (sml. avest. *ka-na*) foreligger i got. *þan* «da» og *hvan* «naar», oldn. *þá*, med Bortfald af *n* som i Præp. *i* af **in*; naar *n* er bevaret i *síðan* (sml. got. *seip þan*) og *medan* af **med þan*, maa engang en Partikel have været tilføjet, hvorved det beskyttedes, sml. got. *þan-a mais*, *þan-a seips*. I Ags. bruges denne Instr. i adverbielle Udtryk som *ðon má* «mere end det», *æfter ðon* «derefter».

Formerne paa $-\varphi$, der egentlig er Instr. Sing., men ogsaa bruges for andre Casus (Loc., Dat., Abl., Gen.), forekommer kun hos Homer og Efterlignere af Homer, hyppigst af o - og \bar{a} -Stammer. Suffixet $-\varphi$ (indog. $*bhi$) staar i nærmeste Forbindelse med det indiske Suff. for Instr. Pl. $-bhis$; $-\varphi$ synes at forholde sig til $*bhis$, som $*-m$ i Acc. Sing. til $*-ms$ i Acc. Pl. I samme Function som $*bhi$ har flere Sprog et andet Suff. $*-mi$.

I Lat. forekommer Suffixet $*-bhi$ i de locale Adverbier som $i-bi$, $u-bi$, forlænget til $i-bi$, $u-bi$ ved Indflydelse af andre Localadverbier som $illi$; osk. har $pu-f$, $eku-f$ med Bortfald af det korte i , Umbr. derimod $pufe$, ife for $*pufei$, $*ifei$ som lat. ubi , ibi . Suffixet $*-mi$ vil Osthoff gjenfinde i $olim$, $interim$ osv. for $*olo-mi$, $*entero-mi$. — I Irsk er Dat. Sing. af de neutrale n -Stammer dannet ved et Suffix, der enten er $*-bhi$ eller $*-mi$: $anmaim$, Dat. af $ainm$ «Navn», enten af $*anmāmbi$ eller $*anmānmi$. — I Germ. og Lit.-Slav. forekommer kun $*-mi$, ikke $*-bhi$: oldn. $heim$, ags. $hēm$, oldn. $hveim$; ags. $hwēm$ for $*hāi-mi$, $*hwai-mi$, (H. Möller P.-Br. Beitr. VII. 490), maaske os. $them$ for $*þe-mi$ ved Siden af $themu$, og oldn. ags. $blindum$ for $*blindomi$. — Obulg. $tē-mi$, $cē-mi$ = $heim$, $hveim$; Subst., Adj.: $vlūko-mi$, $novo-mi$ ¹.

Ved Siden af $-\varphi$ gaar $-\varphi\upsilon$, der forholder sig til $-\varphi$, som skr. $-bhyam$ til $-bhya$ ($tū-bhya$, $tū-bhyam$). Til skr. $-bhis$ svarer maaske $-\varphi\varsigma$ i det enkeltstaaende $\lambda\varphi\iota-\varphi\varsigma$ «paa Skraa» Il. 14. 463, Od. 19. 451.

Plur. Nominativ, Vocativ. Endelse $-i$. Ved Contraction med Stammens o opstod Udlyden $-oi$. Græsk $\tau\omicron\iota$, $\lambda\upsilon\chi\omicron\iota$.

Denne Pluraldannelse ved Nominer har Græsk tilfælles med Latin, Keltisk og Slavisk.

I Latin blev $*-oi$ til $-oe$, bevaret i $pilumnoe poploe$ «pilati populi» og $fesceninoe$ «qui depellere fascinum credebantur», begge Former overleverede af Festus — og $-e$ i indskr. $plourume$, III $vire$, tilsidst $-i$: $hī$, $quī$, $lupī$ osv.²

¹ I Lit. anvendes dette Suff. kun ved i - og u -Stammer. I de pronominalne Former $tū-mi$, $jū-mi$ er $-mi$ føiet til den færdige Instr.form $*tū$, $*jū$.

² Formerne paa $-eis$, $-es$, $-is$, f. E. $hisce oculis$ Plant., indskr. omtrent

Gall. har *-oi*: *tanotaliknoi* ɔ: Danotalos's Sønner (*Stokes* Bezz. B. XI. 117). Af *-oi* blev i Irsk **-ī*, der regelmæssig svandt med «Infection» af foregaaende Stavelses Vocal: *fir*, *maic* for **virī*, **maqī*. — I Preuss. svarer *-ai*: *s-tai*, *waikai* «Dreng»; i Obulg. *-i*: *ti*, *vlūči*.

Endelsen *-i* tilhørte, som det almindelig antages, kun den pronominale Flexion, hvor dette *-i* oprindeligt vistnok var stammeudvidende, uden at betegne enten Casus eller Tal (sml. skr. *té-na*, *té-bhiṣ*). Som Endelse uden andet Suffix tjente det dernæst til at betegne Nom. og Acc. Plur.; saaledes er f. E. pers. *tyaiy*, *imaiy*, avest. *aē-tē*, *imē* begge Casus. I Pali er dette udstrakt ogsaa til *o*-Stammerne, som i Acc. Plur. ender paa *-e*, medens Nom. Pl. regelmæssig har *-ā* = skr. *-ās*. I de øvrige Sprog har dernæst Endelsen **-i* indskrænket sig til Nom. Pl., medens Acc. Pl. antog den nominale Form. Fra Pronominerne bredte den sig videre, først til Adjectiverne (Germ. Lit.), dernæst ogsaa til Substantiverne (Græsk, Latin, Keltisk, Slavisk).

Sansk. *tē* = *τοί*, avest. *tē*, *taē-ca*, pers. *tyaiy*, men *aniyū*. — Got. *ƿai*¹; ags. *đā* (af **đai*), *blinde*². — Lit. *tiē* med secundær Betonning (se *Bezzenberger* Beitr. X. 204, hvor denne circumfleterede Form forklares som den opr. atoniske), Adj.: *geriē-ji*, i Udlyd forkortet som Følge af Stødtonen: *geri*³.

De nominale *o*-Stammer endte i Nom. Pl. indg. paa *-ōs*.

Sansk. *vrkūs*; i Avest. er den til skr. *-ās* svarende Endelse *-āo* sjelden: *amešāo* = skr. *amrtās* «udødelige»⁴; pers.

til Cæsar, er vistnok opkomne af de sædvanlige paa *i* (*-ei*) ved Tilføielse af de øvrige Stammers Pluralendelse *-s*, sml. oldn. *blindī-r*, got. *blindai*.

¹ Adjectiverne synes at have faaet *i* tilbage ved Indflydelse af *ƿai*; man ventede **blindai* for *blindai*.

² I oldn. *ƿei-r*, *blindī-r* er den sædvanlige Plur. endelse *-r* (af **-s*) føiet til en Form som got. *ƿai*.

³ Substantivernes *-ai*, f. E. *vilkaí*, har *Mahlow* (81) og *Schmidt* (K. Z. XXVI. 363) vistnok rigtig forklaret som opr. Neutrumsform: af **vilkā-i*. Dette Laan forklares let derved, at i Lit. Masc. og Neutr. er faldne sammen.

⁴ Almindeligst har de maskuline *o*-Stammer antaget den neutrale Endelse *-a*, *-ā*: *mašyā*, *mašya* «Mennesker» (skr. *mártya* «dødelige»).

*martiyā*¹. Ved Siden af *-ās* gaar *-āsas*, der synes opkommet ved ny Tilføielse af det plurale *-as*: vedisk *vrkāsas*, avest. *vehrkāṅhō*,opers. enkeltst. *bagāha* «Guder» = *bhagāsas*. — Osk. *Novlanos* «Nolani», *bivos* «vivi», umbr. *Ikuwinus*, *screih-tor* «scripti»². — Got. *vulfos*, oldn. *ulfar*; os. *wulbos*, ags. *wolfas* med usædvanligt Bibehold af det udlydende *-s*. (I Oht. *wolfā* eller *wolfa* med videre Overgang af *-o* til *-a*).

I de øvrige Sprog er denne Flertalsdannelse tabt³.

Acc. Udlyd **-o-m-s*, græsk *-ovς*, saaledes kret. *τόvς, κόρ-μονς*; af *-ovς* blev dor. *-ως*, lesb. *-οις* (ogsaa elisk: *τοίρ, ἄλλοιρ*), att. jon. og yngre dor. *-ovς*: *τούς, λύκους*. Sideformen paa *-ovς* (kret., argiv., thessal. osv.) forklares af *Brugmann* (Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 1883. 187) som «Sætningsdublet», der egentlig hørte hjemme foran Consonant: *τὸς παιδας*, men *τὸνς ἴππωνς* (paa samme Maade som af **κεντ-τό-ς > *κενσ-τό-ς* blev *κεσ-τό-ς*).

Sanskrit viser en Forlængelse af Stammelyden, som endnu ikke er opklaret: *tān*, *vrkān* for *tāns*, *vrkāns* (saaledes foran Palatal og Dental: *vrkāṅc-ca*, *vrkāns tān*). At Forlængelsen er secundær, viser det bevarede *n*, da opr. **-āns* skulde blive **-ās* (som i Fem. *-ās* af **-ān-s*). Avest. *-a*, *-as(-ca)* kan være opstaaet af **-ans*: *ta*, *aesma*, *aesmas-ca* «Brænde» (i Gātha *-ēng* = *-a*)⁴. — Lat. *-ōs* af **-ons*: *is-tōs*, *lupōs*, osk. *-oss*: *feihoss* «fines», umbr. *-of*: *apruf*, *abrof* «apros», *eo* for *eof* «eos». —

¹ Op. *martiyā* kan være = **martiyās* eller være den neutrale Form som i Avest.

² Pronominerne har i Osk.-Umbr. samme Plur.-endelse som Nominerne: osk. *pos*, umbr. *pur-e* «qui».

³ I Irsk har *Zimmer* og *Mahlow* villet finde Endelsen **-ōses* i Former som *ro alta* «aliti sunt», der allerede af *Ebel* er forklaret som oprindeligt Particip. Men hvorledes er da *-a* at forklare? Snarere er Formen at opfatte som Fem., opr. **altās*, ligesom jo senere i Middelirsk ved Adjectiverne den feminine Form fortrængte den masculine.

⁴ Almindeligere er den neutrale Endelse *-a*, *-ā*. Formen paa *-āo*, som i *amešāo* er vel egtl. Nominativ, idet Nom. og Acc. ogsaa faldt sammen i Formen paa *-a*. Opers. *martiyā* kunde være den opr. Acc. paa *-ns*, men mulig ogsaa Neutrumsformen (sml. Nom.).

Irsk *firu* (ogsaa Vocativ) af **vions*¹. — Got. *þans, vulfans*, on. *þá* (forlænget som enstavelses Ord), *ulfa*². De øvrige germ. Sprog anvender Nom. Pl. for Acc. — I Lit. blev **ons* til *-ús*, forkortet i Udlyd under Stødtone til *-us*: *tūs*³, *vilkiūs*, *geriūs*, men *geriūs-ius*; preuss. *s-tans, deiwans*; i Obulg. *ty, vlūky; -y* < **ün* < **uns* < **ons*.

Nom. og Acc. Neutrum af *o*-Stammer endte indog. paa **-ā*. Denne Form var maaske identisk med en feminin *ā*-Stamme (se *Joh. Schmidt* Die Pluralbildungen d. indog. Neutra); **-ā* blev allerede i Urgræsk til *-ǎ* under Indflydelse af de øvrige Stammers Neutr. Pl. paa *-ǎ* = skr. *-i*: gr. *τά, ζυγά*.

Ved Siden af **-ā* fandtes ogsaa i Indog. en Udlyd **-āi* o: *-ā* + et Element *-i*, maaske det samme *-i*, som tilføjet den blotte Stamme danner Dual. af Neutr.: skr. *dvé* af indog. **duo-i*.

I vedisk Sanskrit er den oprindelige Form paa *-ā* den hyppigst forekommende: *tā, yugā*, ved Siden af *tāni, yugāni*, der i det senere Sprog ganske fortrænger den kortere Form⁴. Avest. *tā, khšathra*⁵. En Sideform paa *-āi*, som *Schmidt* antager (Pluralbild. 232), er ganske usikker.

¹ Artikelen *inna* har Femininums Form, for **innu*.

² Til at skille den oldn. Form fra den got. synes mig ikke at være tilstrækkelig Grund. Paa Behandlingen af udlydende *-ns* i On. giver kun Acc. Pl. Eksempel. *H. Möller* (P.-Br. Beitr. VII. 488¹) gaar ud fra en Grundform paa **-ān*, der ellers kun gjenfindes i Skr.; de øvrige eur. Sprog har intet tilsvarende.

³ Dial. *tūs*. Denne Form anser *Bezzenger* (Beitr. X. 204) for opkommen i proklitisk Stilling, hvor Ordet var ubetonet: **tūs* af **tons* men *tūs* af **tōns*; senere blev den som den fuldere Form anvendt, hvor Pronominet brugtes alene og altsaa just var betonet (*Kurschat* Gram. p. 237).

⁴ *-āni* er laant fra *n*-Stammerne. Grunden dertil ligger deri, at disse i vedisk Skr. havde en dobbelt Pluralform: *nāmā, nāmāni*; da nu *nāmā* stillede sig ved Siden af *yugā*, fremkaldtes til *nāmāni* et *yugāni* (*Whitney* Gram. 153. *Strachan* Bezzenger's Beitr. XIV. 176). «Vexelen mellem *-ā* og *-āni* synes først at være bleven overført til adjectiviske med *n*-Stammer gram. forbundne *a*-Stammer, og saaledes, at det ene af begge Led fik Endelsen *-ā*, det andet *-āni* uden Hensyn til den oprindelige Berettigelse: *nāmāni, guhyā* og *guhyanī, nāmā*» (*Joh. Schmidt* Die Pluralbildungen).

⁵ Sideformerne paa *-āo*: *vastrāo* osv. (ogsaa overført til Pron.: *tāo*)

I Latin overførtes Endelsen *-ā* fra *o*-Stammerne til de øvrige Stammer. Spor af den oprindelige Vocallængde findes i ældre Latin (*Bücheler-Windekilde* 40); senere blev *-ā* forkortet til *ā*: *istā, jugā*; udvidet med *-i*: *qua-i, ha-i-ce* (indskr.), *quae, haec* ved Siden af *aliqua, signa*. I Osk. og Umbr. kunde *-ā* blive *-ō*: osk. *comono* «comitia», *iook, ioc* «ea»; *paí* = «quae»; umbr. *pustru, pustra* «postera», *eu* «ea». — Irsk *trí chét* «tre Hundrede» for **centā, fess* «scita» for **vid-tā*¹. — I Germ. blev **-ā* til *-ō*, som i ubetonet Stavelse forkortedes, i Got. til *-ǎ*, i de øvrige Sprog til *-u*: got. *þo* = τά, *juka* = ζυγά, oldn. *ok* ved Indflydelse af Singularformen, istedetfor **uk* af **juku*; *þorn* af **barnu*². I Vestgerm. bortfaldt *-u* regelmæssig efter lang Stammestavelse, men forblev efter kort: ags. *word* = got. *vaurda*, men *geocu* = g. *juka*, os. *barn*, men *thiu*³, *baku*; i Oht. har Substantiverne med ganske faa Undtagelser mistet det udlydende *-u* ogsaa efter kort Stammestavelse: *joh* som *wort*; Pron.: *diu*⁴. — Lit., der jo har opgivet Neutrum, har Levninger af Pluralformerne i Talorden *trý-lika, keturió-lika, penkió-lika* osv., hvor *-a* er den regelmæssige Forkortelse af udlydende **-ō*, indg. **-ā* (*Mahlow A E O* 49), og i *namō-n, namō-p* «hjem» for **namō-na, *namō-pi*, af et opr. Neutr., som i *namūs-na* har faaet masculin Form. Sidedannelsen paa *-ai* (af **-āi*) forekommer ikke alene i *taí* «det», *kaí* «hvorledes» og i Adverbierne paa *-ai* som *sausai*, preuss. *sausai* «tør» og det prædikativt brugte Adjectiv: *taí gerai* «det er godt», men har ogsaa fortrængt de maskuline *o*-Stammers oprindelige Pluralform: saaledes er *vilkai* af *vilkas* ikke den til indg. **verqoi* svarende Form, men Neutr.

forklares af *Schmidt* (l. c. 29) som Nom. Pl. Fem., sml. lat. *epulum* og Pl. *epulae*. Snarere er de laant fra *s*-Stammerne.

¹ Ved Siden deraf gaar Former paa *-a*: *dligeda* «leges», *scéla* «dicta» af **sq-e-tlā*, der synes at være Femininernes Endelse **-as*; saaledes har altid Artikelen i Neutr. Pl. *inna*.

² Oldn. *þau* ligeoverfor got. *þo* er vel fremkaldt af *tvau* (se Dual.).

³ Os., oht. Neutr. Pl. *siu* er en Nydannelse efter Fem. Sing. *siu*; efter *siu* igjen *diu* F. S. og N. Pl. (got. *þo*), hvis dette ikke er dannet af en Sidedamme indg. **teio-* (ob. *tojo-*).

⁴ Efter *diu* har Adjectiverne antaget Endelsen *-iu*: *blintiu*.

Pl. (*Mahlow* 81). — Preuss. *warto* (lit. *vàrtai*) Neutr. Pl. «Dør», Adv. *sausā* og *sausai* (*J. Schmidt* l. c. 231), Pron. *kai* = lat. *quae*. I Obulg. blev *-ā regelm. til -a: *ta* = τα, *iga* = ζυγά.

Genitiv. Udgang *-ēm, *-ōm (se Indl.). Pronominerne havde Endelsen *-ōm føiet til den med -i udvidede Stamme.

Græsk λύκων (thessal. -ουν af -ων). Pronominerne har som ellers fulgt den nominale Flexion: τῶν, ἄλλων. Den oprindelige pronominale Genitivform kunde man ville gjenfinde i dor. τούτων, κηνῶν, ἀλλῶν for *τούτο-σων eller *τούτοί-σων osv. Dog er maaske *Osthoffs* Forklaring at foretrække (*Zur Gesch. d. Perfectum* 199 An.), hvorefter τούτων osv. har en secundær Betonning efter Femininformen τούτων af *τούτά-σων (sml. Lat.).

I Sanskr. svarer vedisk -ām (en yderst sjelden Form) f. E. *devāñ jānma* «Gudernes Slægt». Ogsaa i Avest. er denne Form sjelden: *sukhrām* (*sukhra-*, skr. *çukrá-* «rød»)¹. Pron. skr. *té-šām*; avest. *aē-taē-šām* (men *kām* «quorum»);opers. *tyai-šām*. — Lat. blev *-ōm regelmæssig forkortet til -om: *Romanom*, senere -um: *deum*, *liberum*, *fabrum*. Pron. *eum*² (*Bücheler-Windekilde* 90). Osk. *Novlanom*, Pron. *potoro(mpīd)*, umbr. *erom* af *ere* «is». — Irsk *fer(-n)* gaar tilbage til en Grundform **virōm* (se Indl.). Pron.: *ái*, *æ* «eorum» af **oi-sōm*, skr. *éšām*³. — Af de germaniske Sprog har Gotisk bevaret Endelsen *-ēm: *vulfe*, ligeoverfor oht. *wolfo*, ags. *wolfa*, oldn. *ulfa* af Grundform **vlqōm*. Pron.: oldn. *þei(r)-ra*, ags. *ðara*, Grundf. **toi-sōm*, skr. *téšām*; got. Adj. *blindai-ze*⁴. — Lit. *vilkū* for **vilkū* af

¹ Den almindelige Form, skr. *vrkânām*, avest. *vehrkanām* har man forklaret som laant fra *n*-Stammerne, hvad der er lidet sandsynligt paa Grund af, at disse i Genitiv ikke udlyder paa -anam, men paa -nām (skr. *raññām*). I Opers. er denne udvidede Form den eneherkende: *khšayathiyānām* af *khšayathiya* «Konge».

² Den almindelige Endelse -orum (som forekommer første Gang i Gravskriften over L. Corn. Scipio cons. 495: *duonōro*) beror, som det lange *ō* tilstrækkelig viser, paa en Nydannelse efter Femininernes -arum.

³ Gen. Pl. af Artikelen: *inna* er vel Femininformen: **sin-dā-som*.

⁴ I Got., Os., Oht. er ved Pronominerne Stammens *oi* ved Indvirkning af de andre Casus her fortrængt af *e*, (**o*): got. *þi-ze*, os. *the-ro*, oht.

**vilkö*n. Pronominerne antog Nominernes Form: *tū* = τῶν. I Preuss. svarer *-on*, *-an*: *grecon*, *grikan* «Syndernes». Pron. *s-tei-son*, *s-tei-san*, skr. *té-sām*. Obulg. *vlükü* for **vlqöm* (sml. Keltisk), Pron. *tě-chü* for **tei-söm*.

Dativ (indog. Endelse *-*bhjo-s* og *-*bho-s*) er i Græsk tabt og erstattet med de to Casus Locativ og Instrumentalis.

Locativ paa -οισι(ν): τοῖσι(ν), λύκοισι(ν), forekommer hos Homer, i Lesb., Jon. og Att., overalt, undtagen hos Herodot, vekslede med Formerne paa -οις. Beslægtet, om end ikke identisk, synes denne Locativdannelse med den ariske og slaviske paa *-su*. Det *-i*, hvormed Stammen er udvidet, synes at være det samme som det, der udgjør Casusendelsen i Loc. Sing. Forholdet mellem -οι(ν) og *-su* er endnu uopklaret.¹

Sansk. *té-su*, *vrke-su*, avest. *aē-tae-su*, *aspae-su*, ogsaa *aēs-v-a* (som i Opers. *Madaišw-ā* «blandt Mederne») med den samme postfigerede Præp. som i Loc. Sing. *zastay-a*, opers. *dastay-ā*. — I Lat. er muligvis Locativ sammenfalden med Instr.: *lupis* for **lupisu* = *vrkešu* som *mox* = *maksū* (Schmidt Plur. d. Neutr. 50). — Obulg. *tě-chü*, *vlüčě-chü*. — I ældre Litauisk forekommer en Locativ paa *-ū-su*, f. E. *visū-su* *daiktū-su* «i alle Ting». Maaske er dette en Nydannelse for et opr. **visiē-su* *daiktiē-su* efter Analogi af Femininformerne som *mergō-su* (ogsaa

de-ro, ligesaa ved Adjectiverne udenfor Gotisk: oht. *blintero*, os. *blindaro*, ags. oldn. *blindra*.

¹ *Osthoff* (Morph. U. II. 26) antager, at det oprindelige -ου (-ου er ifølge *Ebel* K. Z. IV. 207 bevaret i μεταξύ «imellem», en Dannelse som skr. *udākšu* af *udānc* «opadvendt») under Indflydelse af Sing.'s -ι (ποδ-ι) er blevet til -οι. Men man forstaar ikke hvorledes, naar Følelsen af de Formers Sammenhøren har været stærk nok til at forandre *ποσσό til ποσσί, dette igjen skulde have kunnet skille sig fra sit Forbillede ved at antage det efterhængte *v*. *Thurneisen* (K. Z. XXVII. 177. Bezz. B. VIII. 270) ser i *vrkešu* og λύκοισι den med *-s* pluraliserede Loc. Sing., udvidet med en Partikel, resp. *u* «der» og *i* «her», en Antagelse, der hverken lader sig bevise eller modbevise. Efter Lydreglerne ventede man, at σ var svundet mellem Vocaler, altsaa *λύκοι for λύκοισι. I λύκοισι er da formodentlig σ ved «Systemtvang» restitueret efter de consonantiske Stammers Former i Lighed med f. E. Aor. ἔλυσα for *ἔλυα efter ἔτερεσα (*Osthoff* l. c. 37 f.).

kun i ældre Skrifter), paa samme Maade som lat. *quōrum* efter *quārum*¹. — I Germ. vil *Kögel* (Z. f. deutsche Alt. XXVIII. 110 ff.) gjenfinde Spor af en Loc. Plur. i oht. Stedsnavne paa *-as* som *Heimingas*, *Niufaras* (*far* n. «Færgested») for **fara-su*, altsaa dannet af den uudvidede Stamme, Grf. **-o-su*, ligeoverfor indg. **-oi-su*.

Instrumentalis. Hvis den indogerm. Grundform kun var én, endende paa **-ōis*, maatte man antage, at **-ōis* allerede i Urgræsk var blevet forkortet til *-ois*. Imidlertid var det tænkeligt, at der allerede i Fællessproget fandtes to Dannelser, oprindelig vel forskjellige Casus, men senere sammenblandede, den ene paa **-ōis*, svarende til Dat. Sing. paa **-ōi*, den anden paa **-ois* eller **-eis*, svarende til Loc. Sing. paa **-oi* eller **-ei*. Gr. τοῖς, λύκοις (boeot. τῶς) er da den kortvocaliske Form.

Sansk. *tāis*, *vrkāis*, ved Siden deraf vedisk *té-bhiṣ*, *vrke-bhiṣ*, dannet med det sædvanlige Instrumentalsuffix; av. *kāis*, *daevāis*, enkeltst. *āfrivanaēibiṣ* (*Bartholomae* Handb. 94) af *āfrivanem* «Velsignelses Ønske»; Opers. har kun den sidste Dannelse: *martiyāibiṣ*, *bagāibiṣ* osv.

I Latin er muligvis *deivos* (Duenosindskr.), hvis dette virkelig er Dat. Pl., en Levning af Formen paa **-ōis*. Er dette saa, maatte vel den sædvanlige Form paa **-ōis* <*-oes* (*oloes*, *privicloes* Fest.) <*-ēs* <*-īs* (*istīs*, *lupīs*) egentlig være Loc. (**-oisu*), da det ikke er rimeligt, at Sproget besad saavel den langvocaliske, som kortvocaliske Form af Instr. Pl. Det samme maatte gjælde de øvrige italiske Dialekters Dat.-Abl.-Form: osk. *ligatōis*, sabell. *suois cnatois* = *suis gnatis*, umbr. *veres* «portis». Men da man vel ikke tør slutte noget bestemt af det enkeltstaaende og ubestemte *deivos*, er det sikrere at blive staaende ved det Alternativ, at de italiske Former enten svarer til gr. τοῖς eller til skr. *tēṣu*. — Lit. *taīs*, *vilkāīs* synes at være den kortvocaliske Instrumentalform <**tois*, **vlqois*. I Obulg. svarer ikke, som man skulde vente, **-ě*, men *-y*, en Overgang, som endnu ikke er opklaret: *vlūky*, *konji* af **konjy*. Pronominerne

¹ Den almindelige Locativform *vilkūsè* er af *Mahlow* (124) rigtig forklaret som Acc. Plur. med efterhængt Postposition **en*.

danner Instr. med Suff. *-mi*, analogt med skr. *-bhis*: *tēmi*, sml. skr. *tē-bhis*.

Dualis. Dualformerne er overhovedet ikke meget anvendte i Græsk, væsentlig kun hos Homer og i Att. Den lesbiske Dial. skal ifølge Grammatikerne have manglet dem.

Nom. Acc. Masc. endte i Indog. paa **-ō* og **-ōu*; Forholdet mellem disse to Endelser kan endnu ikke siges at være klart (se Indl.)¹. Ved Siden af Formerne paa **-ō*, **-ōu* (af **-o-e*, **-o-e-u*) synes Indog. at have haft en tredje Dualdannelse: den blotte Stamme: gr. *δύο*, skr. *aṣṭá* «otte» samt den vediske Vocativ Dual paa *-a*: *deva* «I to Guder». Neutrum dannede *Nom. Acc. Dual* ved Endelse **-i*: Udlyd altsaa **-oi*. Dette **-i* synes at maatte være det samme **-i*, der kunde føies til Neutr. Pl. Ogsaa den neutrale Dualform viser saaledes en tidligere Dualform paa **-o* *o*: den blotte Stamme.

Græsk *πῶ*, *λύκω*, *δύω* og *δύο*, begge Former hos Homer, *ὄκτώ* og boeot. *ὄκτό*. Neutrum har sluttet sig i Form til *Masc.*: *τῶ*, *ζυγῶ*.

Sansk. *tā*, *vrkā*, den sædvanlige Form i Veda; ved Siden deraf, og i klassisk Sprog alene brugeligt: *tāu*, *vrkāu*; *dvā*, *dvāu*, *aṣṭā*, *aṣṭāu*, *aṣṭā*; Neutr. *té*, *yugé*; avest. *tā*, *ahura mithra*.

¹ *Osthoff* (Morph. Unt. IV. 158. f. Anm.) betragter Formen paa **-ō* som den oprindelige (*o* opstaaet af *o* + *e*) og ser i den paa **-ōu* en Sideform, der er opstaaet derved, at en Partikel *u* traadte til den første. «Ich denke mir, dass man in der grundsprache bei aufzählungen etwa *dvō pōde dvōu dōnte* «zwei füsse und zwei zähne auch» sagte». Mod denne Opfatning af *u* som en egentlig forbindende Partikel taler fornemlig Genitivformen paa *-u-s*: skr. *Nom. yāu*, *Gen. (vedisk) yōs* *o*: **yo-e-u*, **yo-u-s* (obulg. *vlūka*, *Gen. vlūku*). *Mehringers* (K. Z. XXVIII 217 ff.) gaar ud fra Formen paa **-ōu* som den oprindelige og eneste: **-ōu* blev foran følgende Consonant til **-ō*. Dette skulde støttes ved Forholdet i Veda, hvor *-āu* hyppigst forekommer foran Vocal, *-ā* foran Consonant. Dette er dog i og for sig intet Bevis, da ogsaa af to oprindelige Dobbeltformer Sproget meget vel med Forkjærlighed kunde have anvendt den lettere foran Consonant. Hvis min Opfatning af de avest. Endelser *-āo* og *-ō* er rigtig (se Indl.), vilde denne modbevise *M.s* Forklaring. Der vilde da ogsaa have existeret en *Gen. Loc.* paa **-es*, svarende til *Nom.*-endelsen **-e* som **-u-s* til *Nom.*-end. **-eu*, og *Dual.* maatte da oprindelig være dannet med to Suffixer: **-e* og **-eu*.

«A. og M.»; Neutr. *duyē saitē* «to Hundrede»;opers. *gauṣā* m. «Øren». — I Latin er Dual gaaet af Brug, bevaret kun i *duō, octō, ambo*; *duō, octō* vistnok af **duōu, *octōu*, sml. *octāv-os*; af **-ōu* blev *-ō*; *ambō, ambō* synes at repræsentere begge Dannelser: **ambōu* og **ambō*¹, i hvilken sidste Form det udlydende *-ō* regelmæssig forkortedes.

En Levning af den oprindelige Neutralform har *Mahlow* (l. c. 96) fundet i *dūcentī* <**centoi* = skr. *çaté*². *Schmidt* (Pluralb. 6) forklarer paa samme Maade *frenī*, Pl. til *frenum* «Teile». — Irsk *dá* <**dvā* <**dvō*, *dáu, dó* <**dvōu*. Vanskeligere er Nominernes Dualform: *dá fer* «to Mænd»; et opr. **vīrō* maatte blive *fur* som i Dat. Sing., *fer* synes da at maatte være for ældre **vīrō*, en Dannelselse som skr. (Voc. Dual.) *deva*, gr. *δύο*; saaledes svarer vel ogsaa *ocht* «otte» til skr. *aṣṭá*, Grf. **oktō*. Neutr. følger Masc.: *dá cét* «to Hundrede»³. — Germ. har som Lat. af Dual. kun bevaret enkelte Spor. Det got. *tva* Neutr. (ags. *tú*) er aabenbart = *δύο*⁴; *tvalif* «tolv»

¹ *ambō*, gr. *ἄμφω*, derimod skr. *u-bhā(u)*, obulg. *oba*, lit. *abū-du*, got. *ba-i* vel nærmest for **a-ba-i* = slav. *oba*. Den forskjellige Forlyd maa repræsentere forskellige Pronominer; maaske er *ἄμφω* opstaaet af **y-bhō*, den svage Form af 1. Pers. Pron. **ne* (sml. got. Acc. Dual. *ugk* af *y + k*, indg. **y-ge*. *Forf.* Beitr. zur Lehre v. d. geschl. Pron. 49). Det lat. *am-* maatte forholde sig til gr. *αμ-* som det osk. unabr. *an-* privativum (*ancensto, anhostatu*) til gr. *αν-*, *a-*. Paa samme Maade kunde *ubhā* indeholde den svage Form af 2. Pers. Pron. **ve* og obulg. *oba* Pron. St. *o* (oprindelig vilde altsaa *ἄμφω* betegne 1ste. *ubhā* 2den og *oba* 3dje Person). Som Præp. *αμφί* staaar ved Siden af *ἄμφω*, saaledes obulg. *obu* ved Siden af *oba*.

² Derimod kan ikke *M.s* Forklaring af *dū-* være rigtig. Selv om man antog, at **dvoi* eller **duoi* kunde blive **dū* (og ikke **bī* eller **dwi*), idet de to Ord var saa nøie forbundne, at **-oi* ikke blev udlydende, kunde dog dette **dū-* umulig videre forkortes til *dū-*. Snarere er *dūcentī* af **dūcentoi*, altsaa *duō* = gr. *δύο*; det ubetonede *-ō* i anden Stavelse syncoperedes som sædvanlig (*auceps* < *aviceps*, *fericulum* < *fericulum* osv.).

³ Kun Ordet for «to» har, som om det var et Neutr. Sing., Endelsen *-n* føiet til den masc. Form, hvorved det følgende Substantiv altsaa ikke aspireres: *dá cét* (ikke **chét*), *dá-n gruad* «to Kinder».

⁴ Got. *ba* Neutr. «begge» synes at have rettet sig efter *tva*, ligesaa ags. *bú* efter *tú*. Got. Masc. *tvai*, Fem. *twos* er Pluralformer, der

er egentlig Dual., men har i sin Udlyd rettet sig efter *áinlif* «*elleve*», paa lignende Maade som i Lit. *dvýlika* har rettet sig efter *trýlika*, *keturiólíka*. I On. er *tvá* (Neutr., sjældent) det got. *tva* med Forlængelse, som *sá* = *sa*¹. Den opr. Masc.form paa **-ō* har ført til den germ. Brug af Neutr. Plur. af Adj. og Pron. ved to forbundne Nomina af forskjelligt Kjøen, idet Dual. Masc. og Neutr. Plur. formelt faldt sammen (*H. Möller* P.-Br. Beitr. VII. 468. *Mehring* K. Z. XXVIII. 238)². Indg. **-ōu* viser got. *ahtau*, oht. os. *ahto*, ags. *eahta*, on. *átta*, Grf. **oktōu*. Neutr. indg. Fnd. **-oi*: oht. *zwei*, os. *twei*, maaske ags. *twá* (ved Siden af *tú*). — I Lit. blev **-ō* til *-ū*, i Udlyd under Stødtonen forkortet til *-u*: *dū*, *vilku*, *gerū*, men *gerū-ju*, derimod *tū-du* med samme uregelmæssige Circumflex som Nom. Pl. M. *tiē*³. Obulg. har fortrinlig bevaret den oprindelige Dualflexion: **-ō* blev regelm. *-a*: *ta*, *vlúka*, *dūva* (Gen. *vlúku*, af **vlgeus* sml. skr. *pastyòs*, *toju* sml. *táyos*, *dūvoju* sml. *dváyos*; Dat. Instr. *vlúkoma* sml. *vrkābhyā-m*), Neutr. *tē*, *izē*, *dūvē* = skr. *tē*, *yugé*, *dvé*.

Genitiv og Dativ har Endelsen *-ouv*, saaledes altid hos Homer: ἴππων, τοῖν, att. contraheret: ἴπποιν, τοῖν, ligesaa arkad., boeot. osv. Man har forgjæves søgt efter noget tilsvarende til denne Dannelse i beslægtede Sprog. Den homeriske ucontraherede Form viser Udfald af en Spirant. Maaske var Suffixet **-ouv*, der vilde forholde sig til det plurale *-oi* omtrent som i Sanskr. det duale *-bhyām* til det plurale *-bhīḥ*, *-bhyas*. Dette Suffix maatte man tænke sig føiet til Nom.-Acc.-Formen, ligesom i Sanskr. *vrkā-bhyām* er dannet af

fremkaldtes ved, at Dat. Dual. *tvaim* syntes dannet som *ḡaim* (Dat. Plur.), saaledes blev ogsaa en til skr. *dváyos* svarende Gen. Dual. omformet til *tvaddje* med plural Endelse.

¹ *tvau* synes dannet af *tva* med Tilføielse af den plur. Endelse *-u*, paa en Tid, da *o*-Stammerne i Plur. endnu havde denne Endelse: **tva barnu* blev **tvau barnu* < *tvau bōrn*.

² Usikkert er det, om on. *tuttugu*, som *Mahlow* mener, er Dual. (**tvō*), idet *-tugu* synes at være Acc. Plur. (Dual. **tigū* skulde regelmæssig miste det udlydende **-ū*).

³ *abū-du* «*begge*» beror paa en senere Sammensætning, her var allerede *abū* forkortet til *abū*, da *du* tilføiedes.

Nom. *vrkā(u)*, got. *twaim*, *twaddje* (med secundær Pluralendelse), skr. *dvāyos* af Nom. Neutr. **twai*, *dvé*. (Pronominalformerne skr. *tāyos*, obulg. *toju* osv. kunde dog ogsaa være dannede af den udvidede Pronominalstamme **ioi*). Af Masc. τῷ med Suff. -σιν vilde blive **τω-σιν*, **τωιν* (cfr. νόιν, νόιν), af Neutr. **τοι* **τοι-σιν*, *τοῖν*, der saa fortrængte det masculine **τωιν*; att. *δουεῖν* for *δουεῖ-σιν* har *e*-Formen (sml. *Forf. Beitr. z. Lehre v d. geschlechtl. Pron.* 47 f.).

Tillæg. *Stammer paa -ω («den attiske ω-Declination»)*. Her er tildels ganske forskelligartede Stammer paa Grund af ydre Lighed faldne sammen i en Flexion, til hvilken egentlig kun de Stammer hørte, hvis Nominativudgang -ως skyldes Contraction eller quantitativ Methathese. Ved Contraction af -αος er -ως opstaaet i ἀγήρωος «uældelig» for ἀγήραος (Hom. ved Siden af ἀγήρωος) af **α-γηρασ-ο-ς*; att. δῖμνωος, τρίμνωος «2, 3 Miner værd» for **δι-μνα-ιος*, hos Her. derimod δῖμνεωος med quantitativ Metathese af **διμνη-ιος*; σῶος for σάος <**σαφος* «uskadt», digterisk αἰνίωος «evig strømmende» af **να-ος*, <**να-φο-ς*. Ved Contraction af -ωός: αἰείζωος «evig levende» af -ζωοος <**ζω-φοος*, λαγῶος af hom. λαγωός «Hare» (usikker Etymologi). Ved quantitativ Metathese er -ως opstaaet i λεῶος «Folk», νεῶος «Tempel» for λῆος, νῆος, dor. λαός, ναός, og Sammensætninger dermed som Μενέλεωος, ΰλεωος «naadig» for **ιλη-(φ)-ος*, λιπόνεωος «forladende Skibet» for **λιπο-νη(φ)-ος*, Ἀμφι-άρεωος for **Αμφι-αρηφοος*, hom. Ἀμφιάραιος, πλέωος «fuld» for **πληφοος*, Sammensætninger med -γεωος som εὐγεωος = εὐγείοος «frugtbar», ἀνώγεωον «øvre Stokværk» for **ευ-γη-ιος*, ανω-γη-ιον, Τέωος, Κέωος osv. for Τῆος, Κῆος.

Metaplastisk har dernæst en Del andre, hovedsagelig oprindelige ζ-Stammer, paa Grund af den ligelydende Nominativform enten helt eller i enkelte Casus sluttet sig til de nævnte. Saaledes *s*-Stammerne: γαλόωος, att. γάλωος (lat. *glōs* af **glouōs*); ἔωος (med forandret Accent) = ἠῶος «Morgenrøde», Gen. ἔω, Dat. ἔω; γέλωος «Latter» (sml. γέλασ-σαι), ἔρωος «Kjærlighed» (sml. ἐρανήος af **ερασ-νοος*), Dat. γέλω, ἔρω (Hom.), Acc.

γέλων (Hom.), ἔρων; begge har Sideformer af en secundær τ-Stamme (γέλωτ-, ἔρωτ-). Saaledes maa vel de helt som ω-Stammer flecterede Adjectiver ἀξιόχρεως «paalidelig» (dannet af Substantiv *χρήος) λευκό-χρεως (κρέας) o. l. egentlig være Sætningsdubletter til Adjectiver paa -ης som εὐγενής, oprindelig altsaa: *αξιοχρηως. Egentlig Part. Perf. (Suffix -ως, uden Reduplication i Lighed med Fem. ἄγνια, ὄργνια osv.) er maaske Μίνως for *Μενως (skjønt den lange *i*-Vocal gjør Vanskelighed), cfr. skr. *Mānus*, og Τυφώς «Stormvind» (med andre afledede Suffixer Τυφωεύς, Τυφῶν, hom. Τυφάων) for *Τυφ-ως af τύφω «ryge». En lignende Dannelse synes Πετεώς at være. Tilsyneladende τ-Stammer (sml. dog γέλως γέλωτ-, ἔρος ἔρωτ-) er ὑψικέρως, Hom. Soph. (at opfatte som ἀξιόχρεως, neppe af *κερασ-ος) ved Siden af ὑψικερας, -ατος Pind. Arist.; μελίχρως «honningsød». Metaplastisk Gen. att. ἦρω af ἦρως, ligesaa ἄλωσ Gen. ἄλωος og ἄλω, Acc. ἄλω og ἄλων. Flere er etymologisk dunkle som κάλωσ «Taug» (sml. dog καλαῦροψ), ὄρφώς en Slags Fisk, φεώς en Art Sumpplante, Egennavnene Ἄθως, Κῶς osv.

Flexion. Gen. *λεω-σjo >λεῶω >λεῶ, hom. Πετεῶω og Πηγελεῶω. Naar de gamle Grammatikere med Undtagelse af Apollonius lærer, at Oxytona paa -εός ogsaa i Gen. og Dat. er Oxytona, er dette i hvert Fald en senere indtraadt Forandring. Adjectiver som ἴλεως og πλέως har i Nom. Acc. Plur. Neutr. ἴλεῶ og πλεῶ, nydannede Former efter de regelmæssige *o*-Stammer, istedetfor ἴλεᾶ, πλεᾶ af *ἴληᾶ, *πλήᾶ; efter Analogi af disse ogsaa ἀξιόχρεα; σῶς har σᾶ for σᾶα; ἀνώγειω har Misdannelsen ἀνώγειω ligesom af *ανώγειω, ligesaa πλέως i Sammensætninger f. E. ἔκπλεω ved Siden af ἔκπλεα (begge Former hos Xenophon).

b. *jo*-Stammer.

Sml. fornemlig *Brugmann* Grundriss II. 116 ff., *Streitberg* P.-Br. Beitr. XIV. 166 ff.

Suffixet **jo* dannede i Indog. en talrig Mængde Nomina, saavel primære (i Græsk er kun faa saadanne levnedede, som ἅγι-10-ς «hellig», skr. *yáj-ya-s*, στύγι-10-ς «forfærdelig» o. fl.) — som secundære (ἵππ-10-ς, πάτρ-10-ς, ἄστε-10-ς osv.). Ogsaa af Casusformer dannedes Adjectiver paa **jo*: gr. οἰκείος for *οἰκει-*jo*-ς af Loc. οἶχει (saaledes de indiske Adj. paa *-eya*?), skr. *apsav-ya* «værende i Vandet» af Loc. Pl. *apsú*; obulg. *pěši* «tilfods» <**pěs-jo-s* af en Loc. Pl. **pědsu*, *naši* «vor» af Gen. Pl. *nasū*, sml. lit. *mūsū-jis*. Suffixets Form var enten **jo* eller **ijo*. Den første er sjelden i Græsk, Ex. ἄλλος af *ἄλ-*jo*-ς, μέσσος af *μεθ-*jo*-ς, skr. *mádh-ya-s*, βυσσός «Dybde» af *βυθ-*jo*-ς, λισσός «glat» af *λιτ-*jo*-ς, πεζός «tilfods» af *πεδ-*jo*-ς osv. Almindelig er den anden Form, gr. -10: ἵππ-10-ς, πάτρ-10-ς.

Stammerne paa *-jo* faldt oprindeligt i to Classer: den ene med Stamme-Aflyden **jo*, **je* (**ijo*, **ije*), Flexion altsaa ganske som de rene *o*-Stammers, den anden med endnu en tredje Aflydsform **i* (**i*). Denne tredje Aflydsform hørte, som det synes, hjemme i Nom. Acc. Voc. Sing. I disse Casus havde altsaa den første Classe Endelserne: **jo-s*, **jo-m*, **je* eller **ijo-s*, **ijo-m*, **ije*, den anden: **i-s*, **i-m*, *-i* eller **i-s*, **i-m*, **i*. I de øvrige Casus faldt begge Classers Flexion sammen.

I Græsk er Forskjellen mellem de to Classer igjen fuldstændig udjævnet, saaledes at Formen paa **jo* har fortrængt Formen paa **i*. Dog kunde maaske en Levning af denne findes i Egennavne paa -1ς, Acc. -1ν, som Δήμητρις for Δημήτριος¹. Saaledes kan vel ogsaa en og anden adjectivisk *i*-Stamme egentlig være *jo*-Stamme, som f. E. εὖν-1ς «manglende», sml. skr. *uná-s*, got. *van-s*.

Paa samme Maade er i de ariske Sprog Formen paa *-ya-s* bleven den eneherkende. Ogsaa her kan dog en Del oprinde-

¹ Disse Navne er ingenlunde som *Streitberg* mener af sen Oprindelse. Allerede Homer har jo f. E. Χρόμις ved Siden af Χρομίος.

lige *jo*-Stammer skjule sig i *i*-Stammer, idet den oprindelige Nominativ paa *-is* førte til Overgang til *i*-Flexionen, saaledes fornemlig Patronymica paa *-is*, som skr. *āgniveç-i-s* ved Siden af *āgniveç-yá-s* «Efterkommer af *agniveça-s*», Adj. *sūr-i-s* «straalende» ved Siden af *sūr-ya-s* «Sol»; avest. *āhūr-i-s*, Neutr. *āhūr-i*, og *āhūr-ya-s* «Ahura tilhørende» og talrige andre.

De italiske Sprog afviger sterkt fra hverandre i Behandlingen af disse Stammer. I Latin er *-ius* bleven eneherkende; dog findes Spor af en Nom. paa *-is*, saaledes havde Gentilnavne i ældre Tid hyppig Endelsen *-i(s)*: *Corneli(s)*, fremdeles *al-i-s*, *al-i-d* (Catull., Lucr.) ved Siden af *alius*¹. Nom. paa *-is* har ført til Overgang til *i*-Flexionen, saaledes: *illunis* ved Siden af *illunius*, *singularis* og *singularius*; ogsaa Adjectiver som *inermis* ved Siden af *inermus* er vel egentlig *io*-Stammer².

De oskiske Egennavne har begge Endelser; tydeligt fremgaar dette af Accusativ, som ender paa *-im* og paa *-iom*, f. E. *Pakim Kluwatiium* (Nom. *Pakis Kluwatiis*). End. *-ios* er ikke bevaret i denne Form (*Heirenniu*, *Platorius* er latinske Former); det synes, som om *o* efter *i* eller *ij* reduceredes til en Mellemlyd mellem *i* og *e*, ikke ganske svandt som ellers i End. *-os*; herpaa tyder den varierende Skrivemaade *-iis*, *-iis*, *-iis* og i lat. og gr. Skrift *-ies* ved Siden af *-is*, *-is*³.

Nom. altsaa a) *-ies* (skrevet *-iis*, *-iis*, lat. *-ies*, *-iis*) og maa ske contraheret *-is* (skrevet *-is*), b) *-is*; at ikke i den sidste Endelse *i* syncoperedes (som i *i*-Stammen *cevs* = *civis*), skyldes vel den følte Sammenhæng med Formerne paa *-ies* (sporadisk finder dog Syncope Sted: *Upils* = *Opilius*). Af Neutra findes

¹ Derimod svarer ikke Pron. *is*, *id* ligefrem til skr. *yá-s*, *yá-d*; *id* er skr. *id-ám*, avest. *ifh*.

² Vocativ paa *i*: *fili* kan ikke, som *Streitberg* mener, svare til en oprindelig Nominativ paa **-is*; et ældre **fili* skulde være forkortet til **fili*; *fili* synes snarere at maatte forklares af **filije* som *audi* af **audije*.

³ *Streitberg* ser heri forskellige Skrivemaader af den ene og samme Endelse *-is*. Men hvorledes kunde *-is* i lat. og græsk Skrift gjengives med *-ies*? Dertil kommer, at ogsaa Volscisk, Marsisk, Paelign. har *-ies* som Nom.-Endelse: volsc. *Ec. Cosuties*, mars. *Pa. Pacvies* = *Pacuvius*, paelign. *T. Valesies* ved Siden af *V. Vibedis*.

4 — Torp: Nominalflexion.

kun *Safinim* = *Samnium*, *medicin* «magistratus meddici», *memnim* «monumentum». I Umbr. har Nom. kun *-is* (*-ir*), enten nu dette er indog. **-is* eller er opstaaet af *-ios* ved Syncope af *o*: *arsir* = *alius*, ligesaa ender Acc. Masc. og Neutr. paa *-i(m)*: *terti(m)* = *tertium*. Vocativ har derimod altid *-ie*.

I Irsk blev af **-ios*, **-iom*, regelmæssig *-e*: Masc. *núe* «ny» <**neujos*, Neutr. *núe(n)* <**neujom*. Sideformen paa **-is* gjenfindes i en Del Adjectiver, der tilsyneladende er *i*-Stammer, men som dog danner Gen. Sing. som *o*-St., f. E. *er-dirc* «conspicuus» <**peri-derkis*, skr. *dárç-ya-s* «seværdig», *maith* «god» <**matis*, sml. skr. *mitá-s* «passende», gall. *Mati-donmus*, *réid* «jævn» egtl. «kjørbar» <**reid-is*, Gen. *erdirc*, *maith* (*réde* Gen. Fem.) <**erderki*, **mati*.

Meget indviklet er Forholdet i Germanisk (sml. fornømlig *Sievers* P.-Br. Beitr. V. 125. ff.).

Nominativ paa **-jos* og paa **-is* var nedarvet fra Indog. Nom. paa *-is* havde Folkenavne (i Modsætning til gr. *-ιος*, lat. *-ius*), som derigjennem tidlig blev *i*-Stammer: got. Nom. Pl. *Gala-teis*, oldn. *Danr*, Nom. Pl. *Danir*, Acc. Pl. *Dani*, *Háleygr*, *Háleygir*, *-i*. Nom. Sing. paa **-is*, men forøvrigt Bøining som *-jo*-Stammer (sml. irsk *er-dirc*) havde endvidere Participia necessitatis i Got.: *bruks*, *un-geds*, i de øvrige Sprog derimod Nom. paa **-jos*: oldn. *nýtr*, *foer-r* (sml. skr. *pár-ya-s* med act. Betydning «førende til Maalet»), ags. *nytt*, oht. *nuzzi*. Nominerne og de ikke verbale Adjectiver havde Nom. og Acc. paa **-jos*, **-jom*. Forøvrigt er de nærmere Enkelheder i de forskjellige Dialekter af meget indviklet Natur og endnu ikke fuldt opklaret.

I Lit. har en Del Substantiver og Adjectiver Endelsen **-jos*: *naū-ja-s* (got. *niujis*, oldn. *ný-r*), *svėcziás* «Gjest» for **svetias*, Acc. *svėczią*, Voc. *svetė* for **svetie*; almindeligere er *-is* (o: indog. **-is*), alle Barytona: *laukis* «Oxe med hvid Pande», Acc. *lauki*, Voc. *lauki*, og *-ys*, alle Perispomena i Nom.: *kviėtyś* «Hvede», Acc. *kviėti*, Voc. *kviėty*. (Til Grund ligger maaske en Form paa **-iyas*, skr. *-iyas*). Overgang fra den ene Gruppe til den anden: *kėlias* og *kelyś* «Vei», Acc. *svėczią* og *svėti* osv. — Obulg. Masc. paa *-ji*, Neutr. paa *-je*, vel af opr. **-jos*, **-jom*: *konji* «Hest» Nom. Acc., af **konjom* > **konjū*, Neutr. *polje*

«Mark» af **poljos*, der er en secundær Form for **poljom* (se *o*-Stammerne).

2.

Stammer paa \bar{a} (\bar{a}).a. \bar{a} -Stammer.

Disse Stammer er dannede, dels (sjældnere) direkte af Verbalroden (f. E. $\varphi\upsilon\gamma\text{-}\eta$ «Flugt»), dels af forskellige Nominalstammer ved Tilføielse, som det synes, af et Suffix \bar{a} , der oprindelig vel har betegnet Fem., og som i Contraction med *o*-Stammens Udlyd gav \bar{a} (sml. en anden Formodning om Oprindelsen til denne Endelse af *Brugmann* i *Techmers Internat. Zeitschr. f. allg. Sprachw. IV. 100 ff.*). Sin Flexion har disse Stammer oprindelig dannet efter *o*-Stammerne (se *Incl.*).

Om de masculine Suffixer $\bar{t}\bar{a}$, $\bar{i}\bar{a}$, f. E. i $\iota\pi\acute{o}\tau\eta\text{-}\varsigma$, $\nu\epsilon\alpha\nu\acute{\iota}\alpha\text{-}\varsigma$ antager *Brugmann* vistnok med Rette, at de er identiske med de ligelydende feminine Abstracta dannende, altsaa at $\iota\pi\acute{o}\text{-}\tau\alpha$ egentlig betyder «Rytteri», $\nu\epsilon\alpha\nu\text{-}\acute{\iota}\alpha$ «Ungdom». Vanskeligere er Forholdet ved de sjældnere forekommende masculine Suffixer $\bar{v}\bar{a}$, \bar{a} osv., som i hom. $\acute{\epsilon}\rho\iota\text{-}\acute{o}\upsilon\nu\eta\varsigma$ Tilnavn til *Hermes* (af * $\acute{\epsilon}\rho\iota\text{-}\rho\upsilon\nu\text{-}\gamma\alpha$? Rod *ven*, sanskr. *van* «elske»), $\chi\lambda\acute{o}\upsilon\eta\varsigma$ Tilnavn til *Svinet* hos *Hom.*, af usikker *Etym.*, $\rho\acute{o}\rho\kappa\eta\varsigma$ «Spydring», sml. skr. *pr̥c-ana* «sluttende sig til» (Rod (*s*)*pr̥c*), i det senere Sprog $\beta\acute{o}\eta\varsigma$ «Raaber» og nogle flere, hyppigere i Sammensætninger som $\pi\alpha\iota\delta\text{-}\tau\rho\acute{\iota}\beta\eta\varsigma$, $\gamma\epsilon\omega\text{-}\mu\acute{\epsilon}\tau\rho\eta\varsigma$, $\acute{\alpha}\rho\tau\text{-}\rho\acute{\omega}\lambda\eta\varsigma$. Lat. *agri-cola* (egtl. «Agerdyrkning») «Agerdyrker». Hyppig er Endelsen \bar{a} i mandlige Egennavne, sandsynligvis ved etruskisk Indflydelse (i Falisk. optræder saaledes denne Endelse ved Siden af $\bar{i}\bar{o}(s)$, *Iuna* = *Iunius*). Ogsaa i Slav. forekommer Masc. paa $\bar{t}\bar{a}$, $\bar{i}\bar{a}$, \bar{a} : *junota* «Yngling» (sml. got. *junda* «Ungdom»), *sadīji* «Dommer» (opstaaet af **sadīja* ved Confusion med $\bar{i}\bar{e}$ -Stammerne, hvorom senere), *jadica* «Fraadser», *vladyka* «Hersker» osv.

Flexion. Sing. Nominativ. Femininerne har ingen Nominativendelse: *ἄ*, att. *ή* «den», *χώρα*. Stammelyden er *-ā* (visse Undtagelser skal nævnes i det flg.), som i Jon. blev *-η*, ligesaa i Attisk, undtagen efter *ι*, *υ*, *ρ* (tilsyneladende Undtagelser som *κόρη*, *δέρη* forklares ved det opr. forangaaende *ϕ*: **κορη*, **δερη*). Masculinerne har som ellers antaget Nominativmærket *-ς*: *ἰπότης*, *νεανίας*; de gamle episke, næsten udelukkende foran Egennavne forekommende Nominativer paa *-ā* som *ἰπότηα*, *αἰχητήα* «Lansekjæmper» forklares af *Brugmann* (Morph. U. II. 199. f.) vistnok med Rette som egentlig Voc.¹. Anderledes færholder det sig med boeot. Nom. paa *-α*: *Τισεμένεις πυθονίκα* «T. Pythosier» for «seirer»; derefter Egennavne som *Καλλία* (*Schmidt* Plur. d. Neutra 345).

Sansk. *sā* «hun», *ācvā* «Hoppe»; avest. *hā*, *daēnā* «Lov», *astra* «Spids» (skr. *aṣṭrā*). — I Lat. findes den opr. lange Vocal endnu ved Enden af det 6te Aarh.: *aquilā* Enn. ann. 149, senere forkortet: *is-tā*, *equā*. I Umbr. og især i Osk. blev *-ā* fordunklet til *-o*: umbr. *mutu*, *muta* «Mulkt», *eruk* «den», osk. *vīu* «Vei», *tōto* «Stad», *pai*, *pae* = quae. Masculinerne har i ældre Lat. som i Græsk Endelsen *-s*: *paricidas* (Fest.), osk. *Tanas*, *Maras*. — Gallisk har *-a* i adskillige af lat. Forf. overleverede Ord, som *reda* «Vogn» (irsk *riad*). I Irsk viser dette *-a* sig i Stammestavelsens «Infection»: *riad*, *túath* af **tōta* <**teutu* «Folk». — I Germ. blev **-ā* til *-ō*, som dernæst i ubetonet Stav. forkortedes (i Got. til *-a*, i Oht., Ags., On. til *-u*): got. *so*², *ni áino-hun* «ingensomhelst»; *áina*, *blinda*, *geba*; on. *spok* af **spaku*, *gjoʃ* af **gefu*; oht. *siu* (ved Siden af *si*): *o*: *si*

¹ Ogsaa *Schmidt* (Plur. d. Neutr. 401) antager denne Forklaring, idet han gaar ud fra, at Foranledningen til saadan Brug gaves fra et Udtryk som *εὐρύσια Ζεύς*, *εὐρύσια Ζήν*, *εὐρύσια Ζεῦ* «Weitange Himmel» (for **εὐρύσιη*, en neutral *n*-Stamme). Forholdet: Voc. *εὐρύσια Ζεῦ*, Nom. *εὐρύσια Ζεύς* fremkaldte ved Misforstaaelse af Ordets Natur til Voc. *μητίετα Ζεῦ* (*a*-St.) en ny Nom.: *μητίετα Ζεύς*.

² On. *sú* er egentlig den halvbetonede Form, hvor Vocalen har undergaaet den samme Forkortelse som i den ubetonede Stavelse af tostavelses Ord, men beholdt sin Quantitet, saaledes ogsaa *ῥά*, *ῥέρ* (af **ῥāz*), got. *þo*, *þos*.

+ ny fem. End. *-u*, derefter *diu*¹ (se dog p. 39). Substantiverne har Accusativformen for Nom.: *geba*, regelm. dog *stunt* «Tid», *wis* «Maade» osv., gamle Nominativer, som dernæst ogsaa er brugt for andre Casus; saaledes er ogsaa *ein* Fem., i attributiv Brug, den regelmæssige Nom. af et Adjectiv. Ags. *giefu*; efter lang Stammestavelse med Bortfald af *-u*: *ár* «Ære». Adj. *sumu* «nogen», *án* «en». Pron.: *séo* = oht. *siu*. — I Lit. blev *-ā* til *-ō*, som i Udlyd under Stødtone forkortedes til *-a*, men holdt sig ved Enklisis: *tā*, *rankā* «Haand», *gerā* «god», men *gerō-ji* «den gode». Preuss. har *-o* og *-a*: *pelwo*, *mergu maddla* (lit. *maldā*), *ainā* «en». I Obulg. svarer regelm. *-a*: *ta*, *raĥa*.

Accusativ. Endelse *-m*, græsk *-v*: *ráv* (att. *τήν*), *χόραν*.

Skr. *tām*, *ácvām*; avest. *tām*, *astrām*. — Lat. *is-tam*, *equam*, med regelmæssig Eørkortelse af **-ām* til *-am*. Osk. *toutam* maaske med *-ā*, sml. Skrivemaaden *paam* = *quam*, umbr. *totam*, *tota*. — Gall. *logan* «Grav»? (*Stokes Bezz. B. XI. 114*)². — Got. *þo*, *hvo*³ (*-ō* af **-ōm*, indog. **-ām*). Oldn. har *þá* ligeoverfor got. *þo*, egtl. den halvbetonede Form (se p. 52²); Adjectiv: *blindā*⁴. I Vestgerm. svarer ikke som man skulde vente *-o* (ags. *-a*), men *-a* (ags. *-e*). Den samme Uregelmæssighed i Nom., Acc. Pl. og Gen. Sing. og i Oht. i Nom., Acc. Pl. af *o*-Stammerne: oht. *sia*, *dia*, *blinta*, *geba*, os. *thia*, *blinda*, *geba*, ags. *blinde*, *giefe*, men *ðá*. — Preuss. *stan*, *rankan*, lit. *tā*, *raĥa*, obulg. *ta*, *raĥa*.

Genitiv. Udlyd *-ās* (se Indl.). Pronominernes Stamme udvidedes i Gen., Dat. og Locativ med et Element **-sjā* og (i Germ.) **-sā*, Casusstamme altsaa f. E. **to-sjā-*, **to-sā-*, Gen. **to-sjās*, **to-sās* (eller **te-sā*, **te-sās*). I Græsk faldt som ellers

¹ Efter *diu* har igjen Adjectiverne rettet sig: *blintiu*.

² I Irsk er den oprindelige Accusativform tabt; *túaithe(n)* gaar tilbage til en Grf. **tót-in*; der viser sig her en igjennem Stammerne paa *-iē* fremkaldt Sammenblanding med *i*-Stammernes Acc.-Form; sml. *inis* «Ø» (*iē*-St.), Acc. *insi(n)* som *iē*-St., og *inis(n)* som *i*-St.

³ Forøvrigt er i Got. Nom.-Formen traadt istedetfor Acc.: *geba*, *blinda*; efter *geba* ogsaa *ija* «hende» (Nom. *si*).

⁴ Substantiverne har som i Got. Nominativformen for Acc.: *gjoþ* af **gefū*.

den nominale og den pronominale Flexion sammen: τῶς (att. τῆς), χόρας.

I Skr. findes den regelmæssige Genitivform foruden ved Pronominerne kun ved enkelte enstavelses Ord: *gnās-pāti-s* «en Gudekvindes Husbond», Pron. *tásyās*; avest. enkeltstaaende (gd.) *vairyāo* (*Bartholomae* Handb. p. 97), hvis dette ikke er for *vairyayāo* som *ameretāta* for *ameretatāta*; Pron. *aṭ-tānhāo* ved Siden af den nominale Form *aṭ-tayāo*¹. — Latin: ældre *escas* (Liv. Andr.), *terras* (Naev.), *vias* (Enn.), *familias* (Tab. Bant.) osv., i senere Sprog kun *pater*, *mater familias*², osk. *moltas* = *mulctae*, umbr. *tutas*, *totar*. Pron. har samme Form: umbr. *erar* = *ejus* (sml. lat. *alterae*, *illae* osv.)³. — I Irsk har kun enkelte Ord den regelmæssige Gen.-form: Artikel *inna* < **sindās*, *mná* < **bnū* < **gnās* (= skr. *gnās*) af *ben* «Kvinde», *láma* af *lám* «Haand» = *palma* og nogle andre, der har End. -a, -ae uden «Infection», som *ferba*, *ferbae* af *ferb* «Ko»⁴. — Got. *gibos*, deraf on. *gjafar*. I Vestgerm. svarer, som i Acc., ikke -o (ags. -a), men -a (ags. -e): oht. *geba*, ags. *giefe*. Pron.: got. *þi-zos* af **te-sās*, on. *þeir(r)ar* for **þerar* med -ei- fra Gen. Pl., ligesaa ags. *ðære*, oht. derimod *dera*. Efter Pronominerne

¹ Den sædvanlige Form f. E. skr. *áçvāyās*, avest. *haçnayāo*, af *haçna* «Hær»,opers. *haināyā* skyldes *iē*-Stammerne, idet f. E. i *devyās* det udlydende -yās opfattedes som Endelse og saaledes tilføiedes *ā*-Stammen; naar i Avest. oftere maa læses -yāo for -ayāo, synes ligefrem Overgang til *iē*-Stammerne at have fundet Sted (*Bartholomae* Handb. p. 87). I Opers. er Pronominernes Udgang **syās* omformet til **syāyās* efter Nominernes Form: *ahyāyā*, skr. *asyās*.

² Den almindelige Genitivendelse -ae er opstaaet af -āi: *silvāi frondosāi* (Enn. Ann. 34). Denne Genitivform er vel med *Stolz* (Gram. 3 § 83) at forklare som Nydannelse efter o-Stammernes, saaledes altsaa, at *ā*-Stammerne har overtaget disses Endelse -i; -āi forkortedes senere til -ai, der endnu holdt sig i det 7de Aarh., da Dativs og Locativs -ai var blevet -ae; senere gik da ogsaa dette -ai over til -ae.

³ I osk. *poizad* (*ligud*) = *qua* (*lege*), umbr. *pōra* (*via*) tør man ikke se et Element *-so- (beslægtet med skr. -*syā*) tilføiet Stammen (som i skr. *tāsyās*); *poizad* (*pōra*) er Abl. af en sammensat St. *poizo* (*po* og *eizo*), som det ensbetydende *pollad* (*po* og *ollo*) viser.

⁴ Den almindelige Gen.-form (*túaithe*) skyldes Sammenblanding med *iē*-Stammerne (ligesom Acc.), sml. *inse* < **insias* af *inis* «Ø».

har Adjectiverne rettet sig: on., oht., ags. *blindrar*, *blintera*, *blindre*; got. derimod *blind-ai-sos* med *-ai-* fra Gen. Pl. (sml. on. *þeir(r)ar*). — Preuss. *gannas* af *ganna*, *genna* «Kvinde», Pron.: *s-tessias* = skr. *tásyās*. Lit. *rañkos*. Pron. følger Subst.: *tōs*. Obulg. afviger (se Acc. Pl.).

Masculinerne har i Græsk antaget *o*-Stammernes Endelse: hom. Ἀτρείδαι, efter foregaaende Vocal contraheret: ἐυμελίω; for hom. $\bar{a}o$ ventede man $*\eta o$; $\bar{a}o$ maa stamme fra ældre, ikke jonisk Poesi (*G. Meyer* Gram. 58). Af $\bar{a}o$ blev arkad., kyp. *-av*, dor. \bar{a} , af $*\eta o$ ved quantitativ Metathese jon. $\epsilon\omega$: Ἀτρείδω; att. *-ou* af *-oo* er *o*-Stammernes Udgang; Ordene paa *-ας*, undtagen med forangaaende ι og ρ , har ogsaa i Att. den dor. End. \bar{a} , ligesaa πατραλοίας, μητραλοίας, βορράς, Gen. πατραλοία osv. Om τλασιαφο (Indskr. fra Kerkyra Cauér 24) se p. 24.

Dativ. Udlyd $*\bar{a}i$. I Pron. $*\text{-sjāi}$ ($*\text{-sāi}$).

I Græsk falder Nominernes og Pronominernes Form sammen. $*\bar{a}i$ behandles i Indog. paa samme Maade som $\bar{o}i$, blev altsaa enten uforandret eller til \bar{a} . I Græsk findes kun Formen $*\bar{a}i$; $*\bar{a}i$ blev regelmæssig $\text{-}\alpha$: τᾶ (att., jon. τῆ), χώρα. I Thessal. og yngre Lesb. blev $\text{-}\alpha$ til \bar{a} , som $\text{-}\varphi$ blev ω . Den boeot. Form paa *-αι*, *-αι*, *-η* betragter *Meister* som Locativ, ligesom den tilsvarende af *o*-Stammerne paa *-οι*, *-οε*, *-υ*, da $\bar{a}i$ i Boeot. regelmæssig skulde blive \bar{a} , som ogsaa findes i ældre Indskr. f. E. ἐπὶ Ἀθανοδώρα (Dial. I. 271).

Skr. Pron.: *tásyāi*; vedisk enkeltstaaende: *su-apatyāi* «med gode Ætlinger», *mahīyāi* af *mahīyā* «Lystighed»; avest. Pron.: *anhāi* = skr. *asyāi*¹. — I Latin ender den ældste Form paa $\bar{a}i$: *Toitesiai* (Duenosindskr.), *Menervai* (C.I.L. I. 191), *Loucinai* (C.I.L. I. 813); $\bar{a}i$ blev \bar{a} (som $\bar{o}i$ blev \bar{o}): *Feronia*, *Matuta*, *Loucina* (C.I.L. I. 169, 177, 1200)². Osk.

¹ Den almindelige Form: skr. *āsvāyāi*, avest. *daēnāyāi* (*daēna* «Lov») er at forklare paa samme Maade som Genitiv paa *āyās*, *ayāo*.

² Enn. (Möllers Udg.) 605 har *terrāi frugiferāi*, som maa være fremkommet ved en Sammenblanding med Gen. Den almindelige Dativ paa *-ae* er Locativformen (*Brugmann* Grundriss I. 125, *Stolz* Gram. ² § 85).

deivai, maruc. *totai Marwukai*¹. — Irsk *tíuait* kan maaske være udgaaet af **teuti*, men er snarere ligesom Acc. dannet efter *i*-Decl. — Germ. har oprindelige Dobbeltformer paa **-ai* og paa **-ā*; **-ai* blev i Got. *-ai* (opr. **-āi*, **-ōi* derimod *-a*): *gibai*, *þizai* (Grdf. **te-sūi*). I Oldn. og Ags. blev **-ai* (som **-ai*) til *-e*: oldn. *þeir(r)i*, ags. *ðære* (Stammens *ei* er secundært ligesom i Gen. *þeir(r)ar*), Subst. ags. *giefe*. Den anden Endelse **-ā* (deraf germ. **-ō*, i ubetonet Stavelse *-u*) foreligger i oldn. *gjǫf* af **gefu*², oht. *gebu*, *deru*, os. *gebu*, *theru*³. Adjectiverne følger Pronominerne: oldn., ags. *blindre*, oht. *blinteru*, os. *blindaru*, i Got. derimod Substantiverne: *blindai*. — Lit. *rañkai*. Pron. som Nominerne: *taĩ* (preuss. derimod *s-tessiei* = skr. *túsyāi*), obulg. *račě*, Pron. *toji* (regelm. for **tojě*) af en udvidet Stamme **tojo*.

Locativ. Udlyd **-ai*. I Græsk er denne Casusform, udenfor den boeot. Dialekt (se *Dativ*), kun sparsomt bevaret: *πάλαι*, *μεσαι-πόλιος* «halv graa», ogsaa i Compar. som *μεσαι-τερος* o. l., *πυλαι-μαχος* «kjæmpende i Porten», *θηβαι-γενής* «stammende fra Theben»; desuden ligger denne Loc. til Grund for enkelte Adjectiver paa *-aios*: *ἀρχαίος* af **αρχαι-jos*, som *οικεῖος* af **οικει-jos*.

Avest. *grivaya* «paa Nakken» o. l. stemmer med den græske Form, hvis man deler *grivay-a* og opfatter *-a* som Præp. ligesom i Masc. *zastay-a*⁴. — I ældre Latin *-ai*: *Romai*, senere

¹ Umbr. *tote* synes at være Loc.-Formen (sml. Lat.).

² Uopklaret er endnu det bevarede *-u* i Former som *hǫllu*, *sólu*; lidet sandsynligt er det, at de skulde være Metaplasmer efter *n*-Decl.

³ Denne *Dativ*form fortrænger efterhaanden *Genitiv*formen (*geba*).

⁴ Opers. *Arbirāyā* «i Arbela» o: *Arbirāy-ā* afviger ved Vocallængden i *-āy-* mod avest. *-ay-*, og skr. *grivāyām* tillige ved den udlydende Nasal, i hvilken vi maaske har at se Partikelen *-am*, altsaa **grivāy-ā-am*: i det udlydende *-āy-* ligeoverfor avest. *-ay-* har vi som det synes en Sidedannelse af den langvocaliske Stammeform. Den pronominal Form skr. *kāsyām*, avest. *kañhē* synes at være Nydannelse. Forholdet skr. Gen. *grivāyās*: Loc. *grivāyām*, avest. *grivayāo*: *grivaya* fremkaldte til *kasyās*, *kañhāo* en *Locativ*form *kāsyām*, *kañhē*; avest. *kañhē* viser sig ogsaa ved sit *-ñh-* at være direkte udgaaet af *Genitiv*formen, da oprindelig udlydende *-sya* skulde blive *-hē*.

ae: proxumae viciniae (Plaut.). I almindelig Brug i klassisk Latin er, udenfor Loc. af Bynavne, kun *militiae*; osk. *viai me-fiai* «in media via», umbr. *tute, tote*¹. — I Irsk faldt Loc. sammen med Dat.: *túath*. — I Germanisk synes Dat. at have fortrængt Loc. ved *ā*-Stammerne. — I Lit. og Slav. falder den nominale og den pronominal Form sammen: obulg. *račē, toji*².

Vocativ. Stammens kortvocaliske Form uden Endelse. Græsk: νόμφᾶ (Hom., Sappho), ἔραννα (Sappho), κῶρα (Theokr.) o. fl., hyppigere ved Masculinerne, som συβῶτα «Svinehyrde», μετιέτα. I Att. findes denne Vocativform kun af Ordene paa -της: πολίτα (den opr. tilbagetrukne Accent viser δέσποτα) og af Folkenavne paa ης: Πέρσα, samt i Sammensætn. med -μέτρης, -πώλης, -τριβης. De øvrige Masculiners Vocativ ender som Femininernes paa -η, -ᾶ. Ved Femininerne er, paa de nævnte faa Exemppler nær, Nominativ traadt i Vocativs Sted: χῶρα.

I Avestisk, hvor Vocativ ofte ender paa -ǎ, ligesom Nominativ, kan man være i Tvivl, om det her er den oprindelige Vocativform paa -ǎ, som foreligger, eller om, som i Græsk, Nominativ er traadt i Vocativs Sted (med sædvanlig Forkortning af udlydende -ā)³. — Den latinske Form (*divā*) er sandsynligvis Nominativ. — Ubestemt er irsk *túath*. — I Lit. er Voc. lig Nom.: *rankà*, i Obulg. derimod adskiller den sig bestemt derfra: Voc. *račo* (af **rankā*), Nom. *rača* (af **rankā*).

Stivnede Casusformer: Instrumental paa -ā (svarende til o-Stammernes -ō, -ē), græsk -ᾶ, att.-jon. -η: διπλή, κρυφή, κοινή, πῆ, ῆ, ταύτη, dor. κρυφᾶ, κοινᾶ, πᾶ, ἄτε osv. Saaavel indskriftlig som haandskriftlig findes ofte Formerne skrevne med α, -η ved Forvexling med Dativ.

¹ *toteme* for **totem* (o: **tote-em*) ved Sammenblanding med *totame* (af Acc. *totam* + *e(m)* (Bücheler *Umbrica* 185).

² Lit. *rankojè, tojè* for **rankāj-en*, **tāj-en* svarer bortset fra den lange Vocal til avest. *grivay-a*.

³ Den i Skr. eneherkende (Undt. dog *ambā* «Moder») og i Avest. almindelige Vocativ paa -e (af -ai), f. E. skr. *açve*, avest. *urvairē* (af *urvāra* «Plante», skr. *urvārā* «Sædemark», gr. ἀρούρα) forklæres af Schmidt K. Z. XXVII. 387 som opstaaet ved Indflydelse af Stammerne paa -ōi (sml. gr. Δήτοι).

Skr. (vedisk) *jihvā* «med Tungen» o. l., ogsaa af Pron.: *etā*, avest. (sjelden): *daēna* «ved Loven», Pron. (gd.): *yā*, *kā*¹. — I Lat. er intet sikkert Exempel paa denne Dannelselse, da Former som *frustrā* kan være Neutr. Pl. — I Oht. *gebu*, som formelt falder sammen med Dat.² — I Lit. og Slav. ender Instr. af *ā*-Stammerne paa en Nasal, der maaske er at forklare saaledes, at den oprindelige Form paa **ā* er bleven udvidet med den samme Partikel, der i Skr. i Formen *-am* træder til forskellige Casusformer, fornemlig af Pron. Lit. *rankā* af ældre **rankām*; Nasaleringen er bevaret i ældre Skrifter, f. E. *dūna* (Willent); Pron. *tā* og *tā*³, Adj. *gerā*, sammensat *gerā-ja*. Obulg. sjelden *raka*, almindelig *rakoja*, dannet efter *toja*, der, bortset fra den udlydende Nasal., svarer til skr. *tāyā*. I Lat. svarer maaske *tam*, *quam*, sml. obulg. *ta-du*, *ka-du*⁴.

Paa *Ablativ* har Græsk intet Exempel. Sandsynligvis dannede *ā*-Stammerne lige saa lidt som *i*- og *u*-St. oprindelig nogen Ablativform, den erstattedes af Genitivformen; i de Sprog, hvor *ā*-Stammerne har en egen Ablativform, er denne da vistnok en Nydannelselse efter *o*-Stammernes Mønster: avest. *urvarayāth*, Pron.: *ānhāth* (Gen. *ānhāo* = skr. *asyās*). — Lat. (ældre) *praidād*, senere *praedā*, osk. *toutād*, Pron. *poizād*, umbr. *tuta(per)*, *pora*. — I Irsk kan Formerne (*lia*) *turem* «(major) numero» (*den*) *deserc* «af Kjærligheden» umulig være opr. Ablativ, som *Stokes* mener (Bezz. Beitr. XI. 78); man ventede da **turema*, **deserca*; snarere har vi vel her en Instrumentalform, som er indtraadt i Ablativs Function.

¹ Den almindelige Endelse: *-ayā*, skr. *ācvayā*, avest. *daēnaya* skyldes Indflydelse af den pronominal Form, f. E. skr. *tāyā*, avest. *aē-taya* (der enten kan være dannet af den med *i* udvidede Stamme **tai*, eller ogsaa selv er en Nydannelselse efter *ayā* af Stammen **ai*). Paa samme Maade er Masc. *vrkenā* dannet efter *tēna*.

² Ags. *giefe* har rettet sig efter *o*-Stammernes Form: *wolfe*.

³ Ifølge *Bezenberger* (Beitr. X. 204) er *tā* den oprindelig atoniske Form, der saaledes ikke undergik den Forkortning, der er en Følge af Stødtone.

⁴ *tame*, som efter *Festus* skal være den ældre Form, kunde, hvis Formen overhovedet er rigtig, være en anden Dannelselse, en Instr. med Suff. *-mi*.

Former paa -φι for forskellige Casus tilhører som de tilsvarende Former af *o*-Stammerne egentlig kun det homeriske Sprog. Ex.: βίη-φι(ν), φαينوμένη-φι, ἦ-φι af St. *σφο «suus». Med Overgang til *o*-Decl.: ἐσχάρο-φι «i Arnen». Noget tilsvarende har de beslægtede Sprog ikke. I Lit. og Slav., hvor et Suff. *-mi* anvendes i samme (instrumental) Function som græsk -φι, træder dette ikke til *ā*-Stammer.

Plur. Nominativ-Vocativ. Endelsen -αι, som Græsk kun har tilfælles med Latin, har *Brugmann* (K. Z. XXVII. 199 f.) skarpsindig forklaret som oprindelig Dualform (se *Dualis*). At den er kommen til at fungere for Pluralis, skyldes *o*-Stammernes -οι. Græsk ται, χῶραι. — Lat. *tabelai* (S. C. de Bac.), senere -ae: *ístae, equae*. — Preuss. *gannai* (af *ganna, genna* = obulg. *žena* «Kvinde») er ikke at sammenstille; her har *ā*-Stammerne antaget *o*-Stammernes Pluralendelse.

De øvrige Sprog har den oprindelige Pluraldannelse paa *-ās* (se Indl.): Skr. *tās, áçvās*; ved Siden deraf forekommer ikke saa sjelden i Veda Endelsen *-āsas* (som ved *o*-Stammerne), f. E. *vaçásas* «Kjør»; avest. *tāo, urvorāo*, pers. *tyā, aniyā*. — Osk. *pas* = quae, *scriptas* = scriptae, umbr. *urtas* = ortae, *motar* = multae «Bøder». Ogsaa Latin eller en Dialect af Latin synes engang at have haft denne Pluralform: *matrona* (med Bortfald af -s) i 2 Indskr. fra Pisaurum. — Irsk *inna, túatha* af **teutās*. — Got. *þos, gibos*, oldn. *gjafar* (run. *runoR*), Pron.: *þær* <**þāz*, med bevaret Quantitet, men Qualitet som i ubetonet Stav.¹ Ags. har End. -a og -e (svarende til oht. -o og -a) af **-ōs*: *giefa, blinda* og *ðā, twā* (som on. *þær, tvær*). Ved Siden deraf *giefe, blinde*. Oht. *deo, deso, blindo, zwō* (almindelig *zwā*). Subst. har almindelig *-ā*: *gebā* (sml. Gen. Sing.). Dog findes ogsaa alemannisk -o: *kebo* osv. (*Braune Gram.* 208. An. 6), — Lit. *tōs, rañkos*².

Acc. Oprindeligt synes *ā*-Stammernes Accusativform at have faldt sammen med Nominativformen, idet *-āms* allerede i Indog.

¹ *þaiaR* (Istaby) er vel, som *Bugge* har antaget, et ufuldkomment Forsøg paa at gjengive Lyden i *þær*.

² Obulg. *ty, raky* er Accusativformen.

blev *-ās* (*Schmidt* K. Z. XXIV. 387 ff.). Denne Form vil *Schmidt* i Græsk gjenfinde i Ἀθμόνηζε, Ἀχαρνήζε, Κεφαλῆζε osv. for *Αθμονης-δε, *Αχαρνης-δε, *Κεφαλης-δε.

Sansk. *tās*, *ácvās* (ogsaa Endelsen *-āsas* forekommer 1 Gang i RV. og 1 Gang i AV.: *aramgamāsas* «hurtig kommende»), avest. *tāo*, *urvarāo*,opers. *aniyā*. — Got. *þos*, *gibos*, oldn. *gjafar*. — I Lit. er denne Dannelse kun bevaret i Forbindelser som *rankos-nā* «i Hænde» og i Loc. Plur., der ifølge *Mahlow* egentlig er Acc. Plur. med postpositivt **-en*: *tos-è*, *rankos-è*.

Ved Siden af denne Dannelse gaar en anden paa *-āns* og *-ans*, som de forskjellige Sprog maa have udviklet uafhængig af hverandre under Indflydelse af *o*-Stammernes Accusativ paa *-ons*. Græsk *-ανς*, bevaret i kret. og argiv. *τάνς*, *τίμανς* osv.; *-ανς* blev i de øvrige Dialecter til *-ās*, lesb. *-αις*: *τās*, *χώρας*, lesb. *ταίς*, *χώραις* (ogsaa eleisk i *μναις*). Ved Siden af *-ās* gaar *-ας* (som *-ος* ved Siden af *-ως*, *-ους*) hyppig hos Hesiod, Theokrit og andre Digtere; *-ας* foreligger ogsaa i Former som Ἀθήναζε, Ὀλυμπίαζε for *Αθηναῖς-δε, Ολυμπιάς-δε, derimod χαμάζε for *χαμαῖς-δε, *χαμανς-δε.

Osk. *-ass* (f. E. *viass*, *ekass*), umbr. *-af* (*paf-e* = *quas*, *villaf*, *villa* = *vitulas*) enten af **-āns* eller **-ans*. Saaledes er vel lat. *quās*, *viās* for **quāns*, **viāns* eller **quāns* **viāns*, ihvorvel det ogsaa kunde sammenstilles med skr. *ácvās*. — Ligesaa tvetydigt er irsk *túatha* af **teutās* eller **teutans*. — Lit. *tās*, *rankās*, *gerās*, men *gerās-ias* af **tāns* osv., preuss. *s-tans*, *rankans*; obulg. *ty raky* er derimod udgaaet af **tāns*, **rankāns*; af **iāns* blev **tons* < **tūn* < *ty*¹.

¹ Foranledningen til, at den nydannede Acc.-form **rankans* ogsaa anvendtes for Nom. Pl., kan have været, at disse to Casus tidligere faldt sammen i en Form paa **-ās*, (skr. Nom. og Acc. *ácvās*). Saaledes ombyttedes ogsaa i Gen. Sing. den opr. End. **-ās* med **-ans*: *raký*. Af Pron. *tū* (hvorefter andre som *mojĭ* har rettet sig) lyder Gen. Sing. Fem. *tojĕ*, Nom., Acc. Pl. derimod *ty*. Gen. er altsaa dannet af den i Dat., Loc., Instr. optrædende (paa forskjellig Maade opstaaede) Stamme *toja*. Grf. **tojans* for ældre **tojās*.

Genitiv. Endelsen *-sōm er overført fra Pronominerne. Denne Nydannelse har Græsk tilfælles med de italiske Sprog.

Græsk -ᾶων af *-ᾶσων. Boeot. μωσάων osv., derimod Contraction ved Artikelen: τᾶν, thessal. κοινάων, τᾶν. Homer og Hesiod: τάων, μουσάων (-ᾶων, hvor man ventede *-ηων som -ᾶο for *-ηο i Gen. Sing. Masc.). Af det regelmæssige *-ηων blev ved Forkortelse af Vocal foran Vocal hom. -έων i πολέων Π. 7. 1, θυρέων Od. 21. 191, ellers -έων; jon. -έων; i Dor., Lesb., Att. indtraadte Contraction: dor. lesb. τᾶν, χωράν, att. τῶν, χωρῶν. Adjectiverne har i Attisk Masculinernes Endelse: φίλων; ligesaa τούτων mod dor., lesb. ταυτᾶν; i Jon. er derimod de to Kjen adskilte i Form: Masc. φίλων, Fem. φιλέων, kun ved forangaende ε falder de sammen, f. E. Masc. Fem. χροσέων; dor. Masc. φίλων, Fem. φίλων.

Lat. *is-tū-rum*, *equū-rum*. Composita paa -cola og -gena har bevaret den oprindelige Form uden -s: *coelicolum*; osk. *egma-zum* «rerum», *eisa-zun-c* af Pron.-st. *ei-so*, umbr. *urnasiaru* = *urnariarum*. — I de øvrige Sprog danner kun Pronominernes Fem. Gen. paa -sōm: Skr. *tā-sām*, *ā-sām*, avest. *āonham*. — Germ. danner Gen. Plur. af Masculinstammen: got. *þi-zo*, oht. *dero*, on. *þeir(r)a*, ags. *ðára*; Adj.: g. *blindai-zo*, oht. *blintero*, on., as. *blindra*. Det samme er Tilfældet i Opreuss. og Obulg. *s-tei-son*, *tě-chū*. Lit. mangler Endelsen *-sōm.

Den oprindelige Endelse for Gen. Plur. af *ā*-Stammerne var *-ōm (se 1ndl.).

I Skr. findes intet sikkert Exempel paa denne Dannelse (*Lanman* p. 364), i Avest. er den sjelden: *nāirikam* af *nāirika* «Kvinde», *vanam* af *vana* «Træ»¹. — Lat. *coelicolum*. — Irsk *túath(-n)* af **teut-ōm* med uregelmæssig kort Vocal som ved *o*-Stammerne. — Af færgerm. *-ōm blev got. -o: got. *gibo*, on. *gjafa*, ags. *giefa*, os. (sjelden) *gebo*². — Lit. *tū*, *rañkū* (-ū for

¹ Den almindelige Form er avest. paa -*anam*: *urvaranam*, skr. paa -*ānām*: *ācvānām*. Almindelig antages den opkommen ved Indflydelse af *n*-Stammerne, neppe sandsynligt. Oprindelsen til denne Udvidelse med *n*, som ogsaa gjenfindes i Germ., er uklar.

² Oht., os. *gebōno* som skr. *ācvānām*, ogsaa ags. *giefena*.

*-u af *-ōm); Preuss. *menschon* af *mensā* «Kjød»; obulg. *rakū* (-ū af *-ōm med samme uregelm. korte Vocal som ved *o*-Stammerne).

Dativ ο: *Loc.* og *Instr.* Locativ endte oprindelig paa -ā-σι, jon. -η-σι, i locativisk Betydn. bevaret i adverbialt brugte Stedsnavne som Ἀθήνησι, Πλαταιάσι, Ἐρύθρασι, Ὀλυμπίασι osv.; ogsaa af Appellativer: θύρασι «ude», ὥρασι «i rette Tid»; som Casusform findes den med dativisk Betydning i gammelatt. Indskrifter (*Cauer Stud.* VIII): ταμίασι, δίκησι, τῆσι osv.

Til denne Form svarer bortseet fra Suffixets Udlyd (sml. *o*-St.) skr. *tā-su*, *ācvā-su*. Avest. *yā-hu*, *yā-hv-a*, *urvarā-hu*. Oper. *aniyā-ūva* af *aniyā* «anden». — I Lat. er maaske den i en Inskr. (C.I.L. I. No. 814) forekommende Dat. paa -ās: *deus Corniscas sacrum* opr. Locativ (*Bücheler Windekilde* 127, *Schmidt Pluralbild. d. Neutra* 50) altsaa for **devā-su*. — Obulg. *raka-chū*, Pronominerne har derimod Masculinformen: *tě-chu*.

I Græsk traadte tidlig ved Indvirkning fra *o*-Stammerne et -ι- ind foran Endelsen -σι(ν), saa hom. jon. τῆσι, θεῆσι, ogsaa i gml.attiske Indskrifter τῆσι, μύστησι osv. Denne Form er den eneherkende hos Herodot.

Endelig opkom ogsaa Nydannelsen paa -αισι direkte efter -οισι. Denne Form er den almindelige i Lesb. og meget hyppig i att. Poesi (især hos Trag.), i Prosa kun anvendt af Plato, hvor Stilen har et poetisk Anstrøg.

Instrumental paa -αις: ταῖς, χώραις, er den herskende Form i Att. og den ene brugelige i Dor., Thessal., Boeot. (i hvilken sidste Dialect -αις bliver -ης), forekommer ogsaa i Lesb. (saaledes altid af Artikelen: ταῖς), hos Homer kun 3 Gange f. E. θεαῖς Od. 5. 119.

Denne Form, som foruden i Græsk kun optræder i Italisk, kan ikke være nogen indogerm. Dannelse, men maa inden begge Sprog have udviklet sig under Indflydelse af *o*-Stammernes Instr. paa -ois. Osk. f. E. *Fiuusaias* = *Florariis*, umbr. *tekuries* = *decuriis*¹.

¹ Lat. -is (*istis, equis*) er ikke opstaaet af -ais, der maatte blive -aes, men er ligefrem *o*-Stammernes Instr.-form overført paa *a*-Stammerne.

Ogsaa Endelsen -ης (hyppig hos Homer f. E. τῆς, θεῆς, sjældnere hos Hesiod og ukjendt i Prosa) maa betragtes som Nydannelse (*Osthoff* M. U. II. 56 ff., *G. Meyer* Griech. Gram. ² 309 f., 311 f.). Som θεοῖς stod ved Siden af θεοῖσι, udviklede sig til θεαῖσι et θεῆς, medens θεαῖς, som før nævnt, er direkte dannet efter θεοῖς.

Dualis. Nom., Acc. Endelse *ā*. Denne Form, som kun tilhører Græsk (og hos Homer kun forekommer ved de masc. *ā*-Stammer) er aabenbart en Nydannelse efter *o*-Stammernes Dual. paa -ω. Et oprindeligt **-ā* maatte i Jon. og Att. blive -η. Af Artikel og Pron. anvendes i Att. almindelig Masculinformen: τὸ στήλα (att. Indskr.).

ā-Stammernes oprindelige Dualendelse var **-i*, som med Stammens kortvocaliske Udlyd contraheredes til *-ai*. Denne Form er, som *Brugman* (K. Z. XXVII. 199 f.) mener, i Græsk gaaet over til at fungere for Nom. Plur.: ταί, χώραι. Skr. *té, áçve*, avest. *urvairē* (sjelden med *o*-Stammernes Endelse: *vānthwa* «to Hjorder»). — Lat. *duae* = ved. *duvé*. — Irsk *dí túaith* for **dvai teutai*. — I Got. er maaske *tva þusundja* af Fem. *þusundi* (*iē*-Stamme) saadan Dual (saaledes *Mahlow* 98), for **þusundjai*. Hvis dette er rigtigt, er ialfald *þusundja* af Sprogfølelsen opfattet som Neutr. Plur.; thi *tva* er = δύο, et indog. **dvai* maatte i Got. blive **tvai*. — Lit. *dvi, ranki, geri*; den fulde Endelse er bevaret ved Smnsta.: *tiē-dvi, geriē-ji-dvi*. Obulg. *dŭvě, tē, rāčē*.

Gen. Dat. paa -αιν betragter *G. Meyer* (Gram. ² 362) neppe rigtigt som Analogidannelse efter *o*-Stammernes Gen. Dat. paa -οιν. Hvis νόμοι oprindeligt var Nom. Dual., kunde man til denne tænke sig dannet med Suff. -σι(ν) en Loc. **νομοι-σι(ν)* (som i Skr. til *áçve áçvay-os*) overensstemmende med Masc. **ἵππο-σι(ν)*, Neutr. **ζυγοι-σι(ν)*; **νομοι-σι(ν)* maatte blive **νομοι-ιν, νόμοιν*. Som i Nom. Acc. anvendes almindelig af Artikel og Pron. Masculinformen: τοῖν στήλαιν.

b. Stammer paa *-iā* og *-iä*.

Disse tvende Arter af Stammer er vistnok af forskjellig Oprindelse, men gaar i alle Sprog mere eller mindre over i hinanden.

Stammerne paa iā adskiller sig i ingen Henseende fra almindelige *-ā*-Stammer. De er:

a) Femininer til Adjectiverne paa *-ios*, f. E. *ἀγία* til *ἄγιος* som *καλή* til *καλός* (skr. Subst. *yajyā*); til den paa *-io* eller *-ie* udlydende Stamme er traadt Femininsuffixet *-ā*. Skr. *aryā* «huld» til *aryā-s*, avest. *airyā* til *airyō*; lat. *eximia* til *ex-im-ius*; irsk *níe* af **neu-jā* til *níe* af **neu-jo-s*; got. *niuja* til *niujis*; lit. *naujā* til *naūjas*, obulg. *doblja* til *dobljī* «tapper» (Grf. **dobjo*).

b) Substantiver, mest Abstracta, paa *-iā*, oprindelig vistnok identiske med de foregaaende: *ξενία* «Gjæstevenskab», egentlig Fem. til Adjectivet *ξένιος*. Fra saadanne Tilfælde er *-iā* gaaet over til at blive et Suffix, der danner Substantiver ogsaa af andre Nominalstammer end Stammerne paa *-io*, f. E. *σοφία* til *σοφός* (er i enkelte Tilfælde gaaet over til Masc. til Betegnelse af mandlige Væsener: *φασ-iā-s*, se ovenfor).

Skr. f. E. *yajyā*, *vidyā* «Viden», avest. *vidhya*; lat. *in-vid-ia*, *in-op-ia*; irsk *insce* «Tale» for **in-sc-iā* <**in-sec-iā*, Rod *seq*, sml. lat. *in-sec-tion-es* «Fortællinger»; i Germ. er de fleste Substantiver af denne Art vel ved Forvexling med Stammerne paa *-iē* (*-i*) gaaet over til Stammer paa *-i-n* f. E. oht. *hōh-i* «Høide», oldn. *sæl-i* «Lykke», germ. Grf. **sēl-i-n*; dog findes ogsaa Stammer paa *-jō-n*, f. E. oldn. *sæl-a*, germ. Grf. **sēl-jō-n*, got. *ga-rud-jo* «Skam» osv.; lit. f. E. *ziniā* «Kundskab», obulg. *lūža* «Løgn» af **lug-jā* (sml. oht. *lug-i*, St. **lug-i-n*), *bratrija* = gr. φρατρία.

Stammerne paa -iä. Bestemmelsen af disse Stammers Natur og Flexion og deres Forhold til de siensynlig ialfald fra Betydningens Side nær beslægtede Stammer paa *-iä* er et vanskeligt og omstridt Spørgsmaal (sml. *Danielson Grammatiska anmärkingar* I. Ups. Univ. årsskrift 1881, *Brugmann Grundriss* II. 313 ff., *Johansson K. Z.* XXX. 398 ff., *J. Schmidt Plu-*

ralbild. d. Neutr. 54 ff.). Græsk indtager her i flere Henseender en temmelig isoleret Stilling ligeoverfor de øvrige Sprog. Af Forholdet i disse synes det at fremgaa, hvad først *Danielsson* (l. c.) har paavist, at Suffixet i sin fulde Form var *-iē*, med en svagere eller «contraheret» Form paa *-i*. Dette maa sluttes af det latinske *-iē* (*spec-iē-s*) og det lit. *-ē* (*žēm-ē*) af **-iē*. *Johansson* og *J. Schmidt* (l. c.) opstiller derimod som oprindelig Suffixform *-iā* og tænker sig denne udgaaet fra *i*-Stammerne, saaledes at der til disse traadte et feminindannende Suffix *-ā*. Da ventede man dog først og fremst at finde denne Feminindannelse rigelig repræsenteret netop ved *i*-Stammerne, hvad den som bekjendt ikke er (i flere Tilfælde, hvor i Sanskr. fem. *-ī* staar ved Siden af masc. *-i*, ligger i Virkeligheden ikke en *i*-, men en *io*-Stamme til Grund, som *āudameyī* fem. til *āudameyīṣ* «en Efterkommer af *udameya-s*»). Overhovedet er det usandsynligt, at en saa vidt udbredt Feminindannelse skulde være udgaaet fra en saa snæver Ordkreds som *i*-Stammerne. Jeg holder det for i høi Grad sandsynligt, at dette Suffix, ligesom *-iā* egentlig hørte hjemme ved *io*-Stammerne, at disse altsaa dannede Fem. paa *-iā* og paa *-iē* (*-ī*). Man kunde da i Tilslutning til *Johansson* og *Schmidt* forklare det som opstaaet af disses svageste Stammeudlyd *i* + *ā*, men man maatte da sætte Suffixformen *-iē* ud af Betragtning og i den se en ganske anden Dannelse, hvad der ikke er sandsynligt paa Grund af Overensstemmelsen mellem de latinske og lit. Fem. paa *-iē* (Nom. lat. *-iēs*, lit. *-ē*) og de indiske paa *-ī* (gr. *ī*). For at forene disse tilsyneladende saa vidt fra hinanden gaaende Suffixformer ser jeg ingen anden Mulighed end den vistnok dristige Antagelse, at Suff. *-ī* (*-iē*) har udviklet sig af *io*-Stammernes Udlyd *-i* (*-ie*) simpelthen ved Forlængelse af Vocalen. Til et Masc., Nom. **divi-s*, Gen. **divi-s(-jo)* eller **divi-s(-so)* dannede sig et Fem., Nom. **divi*, Gen. **divi-s*. Paa samme Maade anser jeg Fem. paa *-ū* for dannede ved Forlængelse af Suff. *-ū*, ihvorvel jeg ikke tør udtale nogen Formodning om Aarsagen til, at Fem. saaledes foruden ved eget Suffix (*-ū*), kunde betegnes ved Forlængelse af Grundstammens Vocal. Hvis dette er rigtigt, vilde altsaa Stammerne paa *-ī* (*-iē*) egentlig være Fem. til de *io*-

Stammer, der i sin Flexion viser Vexel mellem *-ie* og *-i*, Stammerne paa *-iā* derimod være Fem. til de «ubevægelige» *io*-Stammer. Man vil da let kunne forstaa den store Lighed, der hersker mellem disse Suffixer i Henseende til Brug og Betydning, og som i saa mange Tilfælde lader begge Dannelser flyde over i hinanden¹. Med Hensyn til Fordelingen af de to Suffixformer *-i* og *-iē* i Flexionen, hørte *-i* oprindelig hjemme i Nom., Acc. Sing. og vel ogsaa i Nom., Acc., Instr., Dat., Abl., Loc. Plur., *-iē* i de øvrige Casus. Den oprindelige Flexion turde saaledes have været:

Sing.	Plur.
Nom. * <i>dēivī</i>	* <i>dēivīs</i>
Acc. * <i>dēivī-m</i> (*-ijm)	* <i>dēivīms</i> > * <i>dēivīs</i>
Gen. * <i>dīviēs</i>	* <i>dīviēm</i> (*-ōm)
Dat. * <i>dīviēi</i>	* <i>dēivibhyos</i>
Instr. * <i>dīviē</i>	* <i>dēivibhis</i>
Voc. * <i>dēivī</i>	Loc. * <i>dēivī-su.</i>

En Følge af, at der saaledes i flere Casus optraadte en Stammeform paa *-i*, var det, at allerede tidlig disse Stammer delvis sammenblandedes med *i*-Stammerne (se i det fig.) og gennem dem igjen med *ī*-Stammerne.

Med den ovenfor opstillede Grundflexion stemmer Forholdet i Sanskrit temmelig nøie. Her fandtes der to Classer af «Stammer paa *-i*». Den første dannede den store Mængde af Femininer til Adjectiver og Substantiver, ogsaa enkelte primære Stammer som *çācī* «Kraft», *çām-i* «Møie». Denne Classes Ord var dels oxytona (i hvilket Tilfælde Grundordet som oftest ogsaa er oxytoneret, f. E. *devī* «Gudinde» til *devā-s* «Gud»), dels, og

¹ Den væsentlige Forskjel mellem dem er, at Suff. *i* er i mere egentlig Forstand feminindannende. Suff. *-iā* anvendes, udenfor sin egentlige Sfære som *io*-Stammernes Femininendelse væsentlig kun til Dannelse af Abstracta (hvilken Function ogsaa Suff. *-i* kan have); Suff. *-i* danner i stort Omfang Fem. til alle Slags adjectiviske og substantiviske Stammer, og gaar her i flere Tilfælde parallelt med Suff. *-ā*, sml. gr. θεράπεινα og θεράπν-η, sjeldnere danner det Nomina direkte af Verbalroden, ogsaa her parallelt med Suff. *-ā*: gr. φύζα for *φουγ-ja, σχίζα for *σχιδ-ja ved Siden af φουγ-ή, σχιδ-η.

dette er for Nom., Acc. aabenbart det oprindelige Forhold, Barytona (med tilbagetrukken Accent, hvor Grundordet var oxytoneret) f. E. *jānitri* «Moder»: *janitār-*, *āyasī* «af Jern»: *āyasā-*, *rājñī* «Fyrstinde»: *rājan-*. Flexionen var: Nom. *devī*, Acc. *devīm* (for **dēvi*, **dēvim*), Gen. *devyās*, Dat. *devyāi*, Instr. *devyā*, Voc. *devī*. Nom., Acc. Pl. *devīḥ*, Instr. *devībhiḥ*, Loc. *devīṣu* osv.

Den anden Classe, som omfattede langt færre Ord, og som i eftervedisk Sanskrit omtrent ganske er gaaet op i den første, flecterede ganske som *ī*-Stammerne (*dhīḥ*): Nom. *nadīḥ* «Flod», Acc. *nadyām* (*nādīam*), Gen. *nadyās* (*-īas*), Dat. *nadīè* (*-īe*), Voc. *nadī*, Nom., Acc. Pl. *nadyās* (*-īas*), Instr. *nadībhiḥ*, Loc. *nadīṣu* osv. Til denne Classe hørte baade primære Ord som *nadīḥ* (Rod *nad* «væde», got. *natjan*) og secundære som *vrkī-ḥ* «Ulvinde»: *vrka-*, *arunī-ḥ* «rød»: *arunā-*.

Begge Classer faldt sammen i Voc. og Instr. Sing., i alle Casus af Plur. udenfor Nom. Acc. samt i Dual.

Denne anden Classes Flexion er aabenbart, som antydet, fremkaldt ved Indflydelse af oprindelige Stammer paa *-ī* (*dhī-ḥ*), med hvilke de oprindelige *īe*-Stammer maatte falde sammen i de Casus, hvor *-ī* indtraadte for *-īe*: *nadībhiḥ*, *nadīṣu*: *dhībhiḥ*, *dhīṣu* (i Smstn. *-dhībhiḥ*, *-dhīṣu*) osv. Hvis man tør gaa ud fra, at Acc. Sing. af *īe*-Stammerne oprindeligt havde en dobbelt Form, antevocalisk *-īm* og anteconsonantisk *-iam* (af **-ijm*), vilde den sidste Form ogsaa falde sammen med *ī*-Stammernes: *nādīam*: *dhīyam*).

Medens altsaa Hovedmassen af *īe*-Stammer i Skr. beholdt sin gamle Flexion, har en Del under Indflydelse af *ī*-Stammerne skilt sig ud fra de øvrige og omtrent helt (o: udenfor Nom., Acc., Pl.) antaget disses Flexion, saaledes ogsaa det dem egentlig fremmede *-s* i Nom. Sing. Denne bestemte Gruppering maa have ordnet sig ud fra en oprindelig Ubestemthed: i en vis Periode af Fællessproget kunde det samme Ord sandsynligvis danne sine Casus efter begge Flexioner: **vrqī*, **vrqīeḥ* og **vrqī-s*, **vrqīos*: skr. *vrkī-ḥ*, oldn. *ylgr* (begge efter *ī*-Flexionen), Gen. skr. *vrkīyās* (*ī*-Flex.), oldn. *ylgjar* (*īe*-Flex.); sml.

fornemlig Græsk, hvor Vexelen mellem $-ia$, $-i\bar{a}$, og $-i\varsigma$, $-i\delta\varsigma$ er mest broget, tildels ved samme Ord: $\lambda\eta\sigma\tau\epsilon\iota\alpha$: $\lambda\eta\sigma\tau\rho\iota\varsigma$.

Ligesom i Sanskrit har ogsaa i Græsk disse Stammer delt sig i to Grupper eller to Flexioner; men medens i Sanskrit Forskjellen igjen udjevnedes sig til Fordel for den oprindelige Flexion, har den i Græsk holdt sig gjennem alle Sprogets Tider.

Begge Grupper har forøvrigt fjernet sig meget fra sin oprindelige Karakter. Den ene, den mest udbredte, svarer til den indiske med Nom. paa $-i\varsigma$, Gen. paa $-y\bar{a}s$: Gr. opr. $-i\varsigma$, $-i\delta\varsigma$: hom. $\acute{\rho}\acute{o}\lambda\iota\varsigma$, $\acute{\rho}\acute{o}\lambda\iota\omicron\varsigma$, Acc. $\acute{\rho}\acute{o}\lambda\iota\nu$. Istedetfor $-i\varsigma$, $-i\delta\varsigma$, Acc. $-i\nu$ indtraadte under Indflydelse af i -Stammerne $-i\varsigma$, $-i\delta\varsigma$, Acc. $-i\nu$, og endnu oftere ved Indvirkning af oprindelige Stammer paa $-i\delta$, hvis Nom. paa $-i\varsigma$ faldt sammen med de her behandlede Stammers, $-i\varsigma$, $-i\delta\varsigma$, Acc. $-i\delta\alpha$ (se under i -Stammerne). Den anden, der nærmest svarer til den indiske paa $-i$, $-y\bar{a}s$, har i Nom. $-i\bar{a}$, i Gen. $-i\bar{a}\varsigma$: $\mu\omicron\iota\rho\alpha$, $\mu\omicron\iota\rho\alpha\varsigma$. I Endelsen $-ia$ ligeoverfor $-i$ i alle andre Sprog kan jeg trods *Johs. Schmidt* (Pluralb. 59 f. An.) kun se en græsk Nydannelse¹, fremkaldt ved Acc. paa $-iav$, der egentlig var den anteconsonantiske Form, af $*ijm$ (*Osthoff* Perf. 338, *Brugmann* Grundriss II. 313)². Til Acc. paa $-iav$, Nom. paa $-ia$ dannede der

¹ Har Fællessproget havt $*i\bar{a}$ ved Siden af $*i$, som *Schmidt* mener, bliver denne Endelses fuldstændige Undergang i alle Sprog udenfor Græsk mindst lige saa uforklarlig som det isolerede græske $-ia$ ved Antagelsen af et eneste fælles $*i$.

² Naar *Schmidt* (l. c. 59¹) til denne Ostoffske Opfatning bemærker: «Nur schade, dass kein einziges wort auf nom. $-i$ = gr. $-ia$ vedisch den acc. auf $-iam$ oder $-yam$ bildet», kan jeg ikke finde denne Indvending afgjørende. De to Sprog har her gaaet forskjellige Veie, saaledes svarer jo i den anden Gruppe til skr. $-yam$ gr. $-iv$. Dette hænger sammen med Forholdet ved de radicale i -Stammer: Acc. skr. $dhiyam$ (af $*dhijm$), gr. $\kappa\acute{\iota}\nu$. Jeg tænker mig Sagen saaledes: i Nom. havde Ord af første Gruppe opr. i Skr. $-i$, i Gr. $*i$, Ord af anden Gruppe i Skr. $-i\bar{s}$, i Gr. $-i\varsigma$, i Acc. havde begge Grupper samme Endelse $*im$ (skr. $-im$, gr. $-iv$) foran følgende Vocal, og $*ijm$ (skr. $-iam$, $-yam$, gr. $-iav$) foran følgende Consonant. Senere fæstnede hver af disse to Endelser sig som den eneherkende ved en enkelt af Grupperne: den anden Gruppe, hvis Flexion forøvrigt var sterkt paavirket

sig saa en ny Voc. paa *-ia* istedetfor **ī*. De oprindelige Endelser for Gen. og Dat. **-ιης*, **-ιηι* har ved Indflydelse fra de i Betydning saa nær staaende Stammer paa *-iā* veget for *-iās*, *-iα*; saaledes er ogsaa hele Dual. og Plur. omformet efter *iā*-Stammernes Flexion. Det samme er Tilfældet i Germanisk og Keltisk og tildels i Litauisk.

Den oprindelige Accentvexel i Flexionen har Græsk bevaret ved enkelte Ord som *μία*, Gen. *μιάς*, Dat. *μιά*, *ἄγνια*, *ἀγνιας*, *ἀγνιαῖ*, *ὄργια*, *ὄργιας*, *ὄργιαῖ*; *Πλάτεια*, *Πλαταιάς*, *Πλαταιῖ* osv.. Forøvrigt har Accentforholdet ordnet sig saaledes, at Ordene paa *-iā* er Barytona, hvad der for Nom. og Acc. Sing. var det oprindelige, Ordene paa *-ις* derimod saavel er Barytona som Oxytona, almindeligst det sidste.

Som det synes, har i Indog. disse Stammer i Nom. og Acc. Sing. været betonet paa Pænultima; dette viser anden Stavelses *ε* (der tyder paa oprindelig Betonethed) i Ord som *δότειρα*, *ἡδεία*. Flexionen har rimeligvis engang været: Nom. **δοτέρ-ια*, Gen. **δοτρ-ιάς*, udgaaet fra en endnu ældre Flexion: **δοτέρ-ι*, **δοτρ-ιής*. Ved «Spaltning» opkom der dobbelte Nominativdannelser, paa den ene Side *δότειρα*, *σώτειρα*, paa den anden *ψάλτρια*, *συμπαίστρια*, der igjen fremkaldte den dobbelte Flexion: *δότειρα* *δοτεΐρας*, *ψάλτρια* *ψαλτρίας*. Ordene paa *-ια* gennemførte overalt den «sterke Stammeform»: *ἡδεία*, *ἡδείας* for *ἡδεία* (<**ἡδέξ-ια*, <**ἡδέξ-ι*), **ἡδέξ-ιάς*, skr. *svād-vyās*, hvoraf igjen Nom. *svādv-ī* for **svādāv-ī* (sml. *pālav-ī* = «pelvis» et Slags Fad, med bevaret sterk Stammeform). Omvendt har Ordene paa *-αινα* overalt gennemført den «svage Stammeform»: Nom. *τέκταινα* (af **τέκτη-ια*), Gen. *τεκταινῆς* istedetfor **τέκτεινα* *τεκταινῆς* (**τεκτέν-ι* **τεκτη-ιής*). Sterk Stammeform: *τέρεινα* og af Sidedannelsen paa *-ις*: *ἐπηγκενίδες* (*ἀγκών*).

I Latin har disse Stammer efter Suffixformerne *-iē* og *-ī* delt sig i to Classer. Den ene danner Substantiverne (mest

af de radicale *i*-Stammers, antog i Skr. Endelsen *-iam*, *-yam* (svarende til *dhiyam*), i Græsk End. *-iv* (svarende til *κίiv*), den første Gruppe antog den anden Endelse, i Sanskr. *-im*, i Græsk *-iav*, hvorefter der dannede sig en ny Nom. paa *-ia* istedetfor den opr. paa **-ī*.

Abstracta) paa *-iēs*, som *spec-iēs*, der temmelig tro har bevaret den gamle Flexion: Gen. (ældre Latin) *spec-iēs*, Dat. *speciē* (Lucil. *faciē*) <**speciēi*, (Nydannelse er *speciēi*); Acc. *spec-iēm* kunde være opstaaet af **specij-ŋ*, *-iēm*, altsaa svare til gr. *-iav*, men er vel snarere af **speciēm* svarende til Nom. *speciēs*, der er en Nydannelse efter de oblique Casus for opr. **speci*; End. *s* er overført fra Stammer paa *-ē* som *spē-s*, *diē-s*, *rē-s*. Den almindelige Genitiv *speciēi*, der er lig Dativformen, er en Analdannelse efter *ā*-Stammernes Gen. paa *-āi*. Den har igjen fremkaldt Genitiver som *diēi*, *rēi*. Som i Germ. og Slav.-Lit. optræder Sideformer paa *-iā*, fremkaldt ved begge Dannelsers Bevidningslighed: *luxuries*, *luxuria*; *materies*, *materia* osv.

Den anden Gruppe udgjøres af Substantiver og Adjectiver paa oprindeligt **-i*, der ved dettes regelmæssige Forkortning er faldne sammen med *ī*-Stammer og overalt har antaget Nominativs *-s*: *canis*, *volpis* (skr. *çunī*, *vŕkī-s*), *tenuis* (skr. *tanvī*), *svivis*, (skr. *svūdvi*). Denne Femininform har for en stor Del ogsaa fortrængt den oprindelige Masculinform (Masc. *tenū-is*, skr. *tanū-s*). Ogsaa det *-i*, hvormed flere consonantiske Stammer (fornemmelig Stammerne paa *-ni*) er udvidede, skyldes sandsynligvis Femininformen. Vocallængden er bevaret foran det udvidende Suffix *-c*: *junī-x* «Kvige», skr. *jūnī* «ung»; *cornī-x* «Kraake», sml. gr. *κορώνη*; *datri-x*, skr. *dātrī*, og foran Demin. Endelsen *-cūla*: *turri-cula*, *clavi-cula* ligeoverfor *particula* o. l. End. *-ēs* for og ved Siden af *-is* i en Del oprindelige *iē*-Stammer: *can-ēs*, *volp-ēs*, *aed-ēs* osv. synes at maatte være en Ændring af **-is*. Ligesom i Nom. Plur. *-ēs* og *-is* gik ved Siden af hinanden, saaledes fremkaldte dette Forhold for Sing. en Form paa *-ēs* ved Siden af **-is*; **-is* forkortedes dernæst til *-is*, medens *-ēs* blev uforandret. Ogsaa enkelte oprindelige *ī*-Stammer, til og med Masc., har antaget denne Endelse: *vates*.

I Irsk svarer en Del tilsyneladende *ī*-Stammer med en i visse Casus fra disses afvigende Flexion, hvilke *Thurneysen* først har erkjendt som *iē*-Stammer, f. E. Nom. *caill* «Skov» af **calli* <*caldī*, lat. *callis*; *Brigit* af **brghntī*, skr. *brhatī* «stor», «høi»; *rigain* «Dronning» = skr. *rājñī*; Acc. *Brigit(-n)* <**brghntī-m*,

rīgnai < **rēgnīm* (ved Siden deraf *rīgain* som af en *i*-Stamme); Gen. *Brigte, rīgnai* < **brghntiās*, **rēgnīās*, istedetfor **brghntiēs*, **rēgnīēs* ved Indflydelse af *iā*-Stammerne, ganske som i Græsk: ἀγυῖαι; Dat. *sēitchi* < **sētchiēi* «uxori» af *sētig* < **sen-teg-i* «Husfælle» (sml. gr. ὑπό-στει-ο-ς til *s*-Stammen στειός). Ved Siden deraf efter *i*-Decl.: *rīgain* som *fāith* af **vāti*.

I Germanisk, hvor *i*- og *iā*-Stammerne er sterkt sammenblandede, var Forholdet efter *Sievers'* grundlæggende Afhandling (P.-Br. Beitr. V. 136 f.) oprindelig saaledes: der eksisterede fra først af kortstavelses Stammer paa *-jā* og langstavelses paa *-iā* (af **-ijā*). Ved Siden deraf saavel kort- som langstavelses Stammer paa *-ī*. Disse attraherede som Følge af, at de i de oblique Casus vocaliserede sit *i*, de langstavelses *iā*-Stammer, saaledes at disse sidste ogsaa antog Nominativ paa *-ī*; omvendt gik vel ogsaa de kortstavelses *i*-Stammer over til *jā*-Stammer. Forholdet ordnede sig saaledes derhen, at der i Regelen paa den ene Side staar kortstavelses Stammer med Nom. paa *-jā*, paa den anden langstavelses Stammer med Nom. paa *-ī* (i hvilken sidste Gruppe *iā*-Stammerne er gaaet op). I de øvrige Casus har *i*-Stammerne antaget *jā*-Stammernes Endelser (f. E. Gen. **jās* for **iēs*): Got. *halja* «Helvede», *sibja* «Slægtskab», **banja* «Saar» (kun i Formerne *banjos*, *banjo*), **skalja* «Tegl» (kun i Formen *skaljos*) osv., men *haiþi* «Hede», *bandi* «Baand», *mavi* «Mø» osv.; on. *hel*, *sif*, *ben*, *skel*, men *heið-r*, *mær* (Grf. **ma(g)vi-z*), *ylg-r* (skr. *vrkī-s*), *mer-r* (Gen. *mer-ar*, ags. *mer-e* for *marh-i-z*) osv. Denne anden Gruppe har altsaa i On. som i Skr. og Gr. *i*-Stammernes *-s* i Nom. Sing. (uden *-s*: *þý*, Gen. *þýjar* «Trælkvinde» = got. *þivi*, *þiujos*; men poet. *þi-r*), Acc. Sing. ender i On. paa *-i* < **im* (*heiði*). I Vestgerm. er i mange Tilfælde af disse Stammer igjen blevet *a*-Stammer, ved ny Tilføielse af *a*: oht. *wulpa* = *ylgr*.

I Litauisk har som i Latin disse Stammer efter de to Suffixer *-iē* og *-i* spaltet sig i to Flexioner. Paa den ene Side staar de Ord, der overalt har gennemført **-iē* (hvilket i Lit. ved regelmæssigt Bortfald af *-i* blev *-ē*) og saaledes i Nominativ ender paa *-ē*, for det meste Substantiver, som *diēvė* «Gudinde», skr. *devī*, *gīrė* «Skov», *žėmė* «Jord». Acc. *diēvę*, Gen. *diēvės*,

Dat. *diēvei*, Voc. *diēvē*, Nom. Pl. *diēvēs* osv., ogsaa Adjectiver som *medīnē*, Fem. til *medīnis* «vild», *sveñtē* «Fest», egtl. Fem. til Adjectivet *sveñtas* «hellig» avest. *spētō*, *deszinē* «høire Haand», Adj. *dészina-s*, skr. *dāksina* «høire». Paa den anden Side staar Ord med Nominativ paa *-i*, mest Femininer til Adjectiver. Disse Stammer er udenfor Nom. Sing. gaaet over til Stammer paa *-iā*: *kartī* < **kartvī*, Gen. *karcziōs*, Fem. til *kartī-s* «haard». Ogsaa et Par Substantiver hører hid: *martī* «Brud», *patī* «Herskerinde», *viēsni* og *viēsniē* «kvindelig Gjæst», Gen. *marcziōs*, *pacziōs*. Preuss. har dels *-e* (lit. *-ē*): *semme*, Acc. *semmien*, Dat. *semmiey*, lit. *žēmē* «Jord», *au-la-u-s-ē* (for **au-lau-us-ē*) Pf. Partc. Fem. «død», dels *-i* (lit. *-i*): *teisi*, Acc. *teisin*, Gen. *teisis* «Ærø», sml. lit. *tiēsa*. I Obulg. er omtrent alle substantiviske *iē*-Stammer gaaet over til *iā*-Stammer: *zemlja*, lit. *žēmē*; undtagelsesvis er enkelte blevne *i*-Stammer: *visi* «Landsby» (skr. *vič-*), Gen. *visi*, *myši* «Mus» (sml. gr. *μύια* af **μυσ-ια* «Flue», egentl. «den stjælende»). Den anden Suffixform *-ī* er bevaret i Pron. *si* og i Participiernes og Comparativernes Feminindannelse *tekuši* for *tekusi*.

Suffixet *-iē* (*-ī*) har følgende Anvendelse:

1. Det danner Fem. til Adjectiver og Substantiver.

I mange Tilfælde findes Sidedannelse med Suff. *-ā*.

a. af Consonantstammer:

Stammer paa *-er*, *-ter*: Suffixform *-ia*: βωτι-άνειρα «mandnærende», πούλυβότεира «meget nærende», γενέτειρα «Moder», δότεира «Giverinde», δητήειρα «Betvingerinde». Det hom. *ἐυπατέρεια* «ædelbaaren» er vel, som *Leo Meyer* mener, at læse **ἠυπάτειρα*. Af den «svage Stammeform»: ψάλτρια, συμπαίστρια, πολεμίστρια, συλλήπτρια (Xen.) «Hjælperske», Ἐρέτρια af et Masc. **ἐρετήρ*. Formerne paa *-τρια* bliver i det senere Sprog almindeligere: σημάντρια, κοσμήτρια for ældre σημάντειρα, κοσμήτειρα.

Suffixform *-i* (Stamme paa *-id*): *εὐπατρίς*, *ἀλετρίς* «Møllerske» (*ἀλέτρια* Hes.), *ἀλητρίς* «Fløitespillerske» (senere *ἀλῆτρια*); *ληστρίς* «byttegjørende» (ved Siden af *λήστειρα*) osv.

Sidedannelse med *-ā*: *ὄβριμοπάτρ-η*, der dog maaske nærmest er Fem. til et **ὄβριμόπατρος*; men ved ikke personbe-

tegnende Ord findes Dobbeltddannelser som *πάτρᾱ* og *πατρίς* «Fædreland».

Skr. *nār-ī* = gr. -άνειρα, *dātr-ī* = gr. δότεира, *jānitr-ī* = gr. γενέτειρα. Avest. *nāiri*, *dāthri-* (Nom. *dāthriš* og Voc. *dāthrē* efter *i*-Flexionen, derimod Nom. Pl. *dāthriš* regelmæssigt). — Lat. *māter-iē-s*; *dātr-ī-x*, *genetr-ī-x*. Osk. Dat. *Fruitrei* «Genetrici» (med Overgang til *i*-Flexionen som avest. *dāthriš*). — Om de øvrige Sprog besidder tilsvarende Former, er uvist, da man her kunde tænke sig Neutra paa *-trom* og ikke Masc. paa *-ter* som liggende til Grund for Femininformerne: got. *hvoftuli* «Pral» (*hvoþan*); ags. *bæcestre* «Bagerske» (on. *bakstr* m. «Bagning») osv.; se *Kluge* Stambild. 48. — Lit. *auklė* «Barnepige» (R. *aug*), *aūklė* «Fodbaand» (R. *au*, lat. *ind-u-o*), *gerklė* «Luftrør» (R. *g'er*), *stāklės* pl. «Vævstol» (R. *sta*) osv., *-kl-* <*-tl- <*-tr-.

Stammer paa *-n*: Suffixform *-ia*: *τέκταινα* (τέκτων), *γείταινα* (γείτων), *φάγαινα* sc. νόσος «Ædesyge» (φάγων), *τάλαινα*, *μέλαινα* osv.; *θεράπαινα* er dannet af en Grundstamme **θεραπον-*; ligesaa ligger Stammerne **λεον-* og **δρακον-* (sml. lat. *leōn-*, *dracōn-*) til Grund for *λέαινα*, *δράκαινα*; *Δίκτυνα* Tilnavn til Artemis, aeolisk for **Δικτυ-ν-ja* af et Adj. **δικτυ-ων* «med Jærgergarn»; *πότνια*, *δέσποινα* <*δεσποτνja* = skr. *pātīnī*, af Grundstamme *ποτι-* = skr. *pāti-*, er en allerede i Indog. stedfunden Analogidannelse efter *n*-Stammernes Fem. (skr. *rāj-ñ-ī*), i hvilket det udlydende *-nī* (gr. *-νια*) er opfattet som Suffix. Paa samme Maade kan i Græsk ved Endelsen *-αινα*, der egentlig er *n*-Stammernes Udlyd **η* + *ια*, dannes Fem. af *o*-Stammer: *θείαινα* (Hom.), *μύραινα* af Masc. *μύρος* eller *σμύρος* «Aal» (R. *smēr* «smøre»), *λύκαινα*, *κάπραινα* o. a. (sml. Germ. og Slav.).

Suffixform *-ι* (Stamme *-ιδ-*), sjelden: *ἐπηγευ-ίδες* Hom. (*ἀγκών*), *θεραπν-ίς*, *ήγεμον-ίς* (sent).

Sidedannelser med *ā*: *θεράπν-η*, *ήγεμόν-η*, *ποιμν-η* «Hjord» (egentlig vel med et underforstaaet Substantiv), *πότν-ᾶ* for **πότν-η* (se Tillæg).

Sanskrit. *takṣṇ-ī* = *τέκταινα*, *çun-ī* Fem. til *çvan-* «Hund». Avest. *sūn-ī*. — Lat. *can-ē-s*, *can-ī-s*, oprindelig vel kun Fem.

senere ogsaa Masc. (sml. avest. Masc. *sūn-i-s*), *jūn-i-x* (St. *jūven*) = skr. *jūn-i*. — Irsk *rigain* = skr. *rājñi*. — Oldn. har intet Ex. paa *i* ved disse Stammer. For *-i* er som ellers i Germ. *-iā* indtraadt: *Hlóþyn*, Gen. *Hlóþynjar*, indog. Grf. **klādhn-jā* egentl. «den bærende», det mythiske Navn paa Jorden, ligesaa *Fjörgyn*, *Sigyn* osv. Udvidet med *n*-Suffix: *birna*, Grf. **bern-jō-n*; saaledes blev det oprindelige **-un-i* af **yn-i*, gr. *-αινα*, til **-un-jō-n*; der ligesom *-αινα* gik over til secundært Suffix: *ásynja* (Grundstamme **ansu-*), *varg-ynja* o. a. Got. *laúhmuni* «Lyn», egentlig «den lysende», indog. Grundf. **luk-mn-i*, *vundufni* «Saar», *fraistubni* «Fristelse», *valdufni* «Herredømme» osv. (*-bni*, *-fni* af **mnī*). Af den «sterke Stammeform»: *Saurini* «Syrerinde». I Vestgerm. overførtes fra *n*-Stammerne Suff. **-inī* som nyt Suffix til andre Stammer: ags. *þinen* Fem. til *þegen*, *gyden* «Gudinde», oht. *gutin* osv., senere med ny Tilføielse af *-a*: oht. *-inna*. — I Obulg. optræder som secundært Suffix *-ynji* (i Lighed med gr. *-αινα*, oldn. *-ynja*); *-ynji* er vistnok af **-ven-i*, altsaa udgaaet fra Stammer paa *-ven*; *-ynji* for **-ynī*, idet *j* fra de oblique Casus ogsaa har trængt ind foran Nominativs *-i*: *bogynji* «Gudinde» (Masc. *bogŭ*), Acc. *bogynja*, *sa-sěd-ynji* «Naboerske» (Masc. *sa-sěd-ŭ*).

Stammer paa *-nt*: Herhen hører fornæmlig Femininerne til Partc. Præs. og Aor. samt til Adjectiver paa *-vent*. Disse Femininer har i Græsk, i Modsætning til Forholdet i andre Sprog, opgivet Suffixformen *-i*. I intet Sprog findes Sidedannelser paa *-ā*. (Avest. Gen. *barentayāo* o. l. er Fem. til det metaplastisk til en *o*-Stamme udvidede Partc.).

Participier: *φέρουσα* < **φερουτ-ια* < **φερουτ-ī*, Subst. *αἴθουσα* «Hal», egentl. «den flammende». Af den «svage Stammeform»: *ἕασσα* (dor.) for **ἕσσητ-ια*, skr. *sat-ī*, *ἑρμασσα* «Ovn» o. fl. (se Schmidt Pluralbild. 430 f.).

Sansk. *bhārant-ī*, *sat-ī*, avest. *barentīm*, *haitīm* (Acc.). — Lat. *ferens* Fem., for **ferentis*. Fra Femininformen er *i* trængt ind i Masc. og Neutr.: *ferenti-um* osv. — Irsk *Brigit* for **brigēti* < **brigenti* < *brghnt-ī*. — Got. *frijond-ī*, Gen. *frijondjos* «Veninde», *hulundi* «Hule» (indog. R. *kel* «skjule»), oht. *Burgunt* = irsk *Bregit*. De egentlige Participier er i Fem. udvi-

dede til *n*-Stammer: *bairand-ei*, Gen. *bairand-ei-n-s*. — Lit. *valdant-i*, Gen. *valdanczios* af *valdyti* «herske»; Preuss. maaske *giwantei* «levende», Obulg. *vladašti* (af. *vlasti*), *berašti* som *bogynji* for **bogyni*.

Stammer paa *-vent*: *χαρίεσσα* for **χαρι-φετ-ja*, hvor *ε* skyldes «Formassociation». Flexionen var vel oprindelig denne: Nom. **χαρι-φέντ-ī*, Gen. **χαρι-φῆτ-ιῆς* (senere *-iās*), hvoraf maatte blive **χαρι-φατjās* > **χαριασσās*. Denne Form forandredes da til *χαρίεσσης* under Indflydelse af Nominativ og Accusativ med *e*-Vocal.

Sansk. *sáras-vat-ī* (af **-vnt-ī*) egentlig «rig paa Søer», avest. *haraqaiti*, pers. *harawatiš* (med Nominativs *-s* som en *ī*-Stamme), Navn paa Arachosien. — I On. hører hid adskillige Navne paa *-und* (af **undjō* < **-vntjā* for **-vnt-ī*) især Ønavne: *Eikund* «den øgerige», sml. gr. Πιρβόεσσα o. l. (*Bugge* Ark. f. n. Fil. VI. 3).

Stammer paa *-s*: Herhen hører fornemlig Femininerne til Part. Perf. Act. og til Comparativ. De sidste har dog i Græsk fuldstændig opgivet den særegne Femininform og anvender Masculinformen ogsaa for Fem. Ogsaa ved denne Classe mangler i Græsk Suffixformen *-i*. Intet Sprog har Sidedannelser paa *-ā*.

Perf. Part.: *ιδυία* for **ιδ-υσ-ια*. Gamle Perf. Part. uden Reduplication er *ἀγυια* «Vei» (*ἄγω*), *ὄργυια* «Favne-maal» (*ὀρέγω*), *ἄρπυια* «numen rapax» (Rod *ἄρπ-*) og vel ogsaa *αἰθυια* en Søfugl (uvis Etymologi). I dor. og ogsaa i att. Indskrifter forekommer *-εια* for *-υια*: *ἐρηγηεια* heracl. Tavl. Oprindeligt har vel begge Former, *-εια* og *-υια* været forenede i samme Flexion, saaledes at *-ε-* tilhørte den betonedede, *-υ-* den ubetonedede Stavelse, altsaa Nom. *γεγονεια*, Gen. **γεγονυιας* af endnu ældre: **γεγον-φέσ-ī*, **γεγον-υσ-ιῆς*.

Sansk. *vid-ús-ī*, avest. *vīth-us-ī* (o: *vīdh-us-ī*). — Got. *jukuzi* «Aag» en Dannelse som gr. *ὄργυια*. Pl. *bērusjos* m. «Forældre» af en Stamme **bēr-us-jo* (sml. obulg. St. **bērūsjo-*), der maa være fremkaldt af et engang bestaaende Fem. **bērus-ī*. — I Lit. og Obulg. danner ethvert Part. Perf. Fem. paa *-ī*: lit.

plóvusi, Gen. *plóvusios* (af *pláuju* «spyle»), preuss. *au-lausē*, obulg. *pluvüši*.

Comparativ: sanskr. Fem. *návīyas-ī* «nyere», avest. *aōj-yēh-ī-š* (Pl.) «kraftigere». — Obulg. *nov-ě-jīš-ī*. — Got. *manag-iz-ei* (Stamme paa *-ī-n*).

Af de øvrige *s*-Stammer danner kun enkelte Fem. i Græsk: ἡρι-γένεια «den tidlig fødte» for *-γενεσ-ια (ἡριγενής Fem. hos Apoll. Rhod.), σχοινο-τένεια «saa lang som et Reb» Pind. fr. 47 (Masc. σχοινο-τενής), χαλκο-βάρεια «aere gravatus» (Masc. χαλκο-βαρής). Almindelig fungerer Masculinformen ogsaa for Fem.; dette synes at have været det oprindelige Forhold i Indog.; dog sanskr. *ródas-ī*, Dual. «begge Verdener». Os., Ags. danner af Stammer paa *-os et Fem. Abstract, paa *-si: os. *blīdsea*, ags. *blīss* < **blīpiz-ī* (Kluge Stambild. 146).

Andre Consonantstammer: Suffixform -ia: Θράσσα, for *Θρακ-ja (Θράξ), ἀμφιέλισσα (ἔλιξ), Κρήσσα (Κρής, St. Κρητ-), θήσσα (θής, θητός), νήσσα «And», sml. lat. *anas* (St. *anat-*), oldn. *gnd* (St. **anut-*).

Suffixform -i: ἀλωπεκ-ίς (-ιδ-) «Bastard af Ræv og Hund», αἰγ-ίς (-ιδ-) «Gedeskind».

Sansk. *apád-ī* (*apád*) «fodløs», ved Siden deraf ogsaa *apád*, *napt-ī*, Fem. til *nápāt*, lat. *nepōs* (derimod gr. ἀνεψιᾶ), *mah-ī* «den store», «Jorden» (*máh*). Fornemmelig findes denne Dannelselse ved Adjectiverne paa -añc: *prāñc-* «fremvendt», Fem. *prác-ī*. — Lat. *nept-i-s* (med Overgang til *i*-Decl.). — Oldn. *nīpt*, Acc. *nīpti*.

b. af *u*-Stammer:

Suffixform -ia: ἡδεῖα, πλατεῖα osv. for *-εϝ-ja. Af den «svage Stammeform» γραιῖα for *γραιϝ-ia, af et Adj. *γραι-juς, hvoraf hom. γρηῖς Fem.

Suffixform -i: πάις (St. πᾶιδ-) for πάϝ-ις, egentlig vel kun Feminin til et tabt Masc. *πάυς.

Sidedannelse paa -ā: πρέσβᾶ for *πρέσβ-η (se Tillæg) af ældre *πρέσβϝ-η.

Sansk. *svādv-ī*, *prthv-ī* «bred», Subst. «Jord». Ved Siden deraf forekommer ogsaa Masculinformen for Femininum: *cāru-ḡ*

«kjær» (sml. γρη-ύς). Avest. *perethwi* «bred», *vanuhī* af *vohu* = skr. *vásu* «god». — Lat. *suāvis* for *suādv-i-s* med Overgang til *i*-Decl. Denne Femininform har fortrængt den oprindelige Masculin- og Neutr.form paa **us*, **u*. — Irsk Gen. *uailbe* af **ōlv-iās*, *feibe* af **vesv-iās*. Nom. derimod *uall* af **ōllu-s*, «Overmod», *fiu* af **vesu-s* «Fortrinlighed» (*Thurneysen* K. Z. XXVIII. 147 ff.) — Got. *þaúrsja* for **þaúrsv-ja*, Acc. Fem. af *þaúrsu-s* «tør» (med Overgang til *-jū*-Stamme). Fra Fem. er i Got. dette *j* ogsaa trængt ind i Flexionen af Masc. og Neutr.: Acc. Masc. *hardjana* af *hardu-s*; i Oldn. viser det sig som *i*-Omlyd i flere Ord: *gør-r* (**garvu-*) og *gør-r* (**garv-ja-*), *øng-r* (**ang-u-*) og *øng-r* (**angv-ja-*) osv. — Lit. *kartū* for **kartv-ī*, Gen. *karcziōs*.
c. af *o*-Stammer:

Suffixform *-ia*: γέραια «ærværdig» (γεραι-ρός), ιο-χέαιρα «piludsendende», Fem. til et Adj. *χερα-ρο-ς, πείρα «fed» (πιαρός); έταιρά (med *-ā* for *-ā*, se i det fig.) af έταρος; til έταιρα er igjen dannet nyt Masc. έταίρος; άλλα, θύελλα vistnok af opr. Adjectiver *άμελος og *θυμελος.

Suffixform *-i*: θούρις «fremstormende» (θούρος, af *θόρφο-ς); νυκτηρίς «Flagermus» (νύκτερος). Nydannelser i Græsk er Feminierne paa *-τις* (-τιδος) til Subst. paa *-της*, som *ικέτις* «bønfaldende» (Masc. *ικέτης*), hom. *ληίτις* «praedam agens» (*ληίτης).

Sidedannelser med *-ā*. Til Adjectiver paa *-ος* er jo Fem. paa *-ā* det almindelige Subst.: θεά, πόλη «Føl» (πώλος).

Sansk. *vrk-ī-ś*, *dev-ī*, *rām-ī* «Nat», (Adj. *rāma-*, «sort»). Adjectiver: *arun-ī-ś*, *krśn-ī-ś* «sort» o. fl. Sidedannelse paa *-ā* af Dyrenavne: *ácv-ā* «Hoppe», *aj-ā* «Ged» (*ajā-s* «Buk»). — Avest. *daēvi* «kvindelig Dæmon»; *aspa*. — Lat. *canes*, *volpes* = *vrkīś*; *equa* sml. umbr. *corn-ā-co* (Acc.), gr. κορών-η, ligeoverfor lat. *corn-i-c-em*. Efter *equa*, der er en indog. Dannelses (sml. skr. *ácavā*), har i Latin Mængden af Dyrenavne rettet sig: *cerva*, *lupa* o. l. — Got. *þivi* «Tjenestekvinde»; oldn. *þý*, *ylgr*, *helgr* «Helligdag» af Adj. *heilag-r*, *reyðr* «Ørret» egtl. Fem. til *rauðr*, *byrðr*, Acc. *byrði* «Byrde», Fem. til et Partic. indog. *bhṛtō-; sml. gr. φορτίς(-ίδ-) «Lastskib», der dog snarest er Fem. til et Adj. *φόρτιος afledet af φόρτος «Last». — Lit. *diēvė* «Gud-

inde», *svœntē* «Fest», obulg. *tvŕŭdŕi* «firmamentum» til *tvŕŭdŭ* fast (ved Siden deraf ogsaa *tvŕŭzda* <**tvŕudjā* munimentum) osv. d. af *io*-Stammer:

Af disse Stammer danner Græsk en talrig Mængde saadanne Fem., især med Nom. paa -ις, Gen. paa -ιδος af Folkenavne og Patronymica paa -ιος. Ved flere af de nedenfor opførte Exempler maa det dog bemærkes, at de muligens lige saa snart kunde være dannede direkte af Grundordet som af et Adjectiv paa -ιος.

Suffixform -ια: δία (δῖος af *διῆγος), βασιλεία «Dronning» (βασιλείος, derimod βασιλεία «kongelig», en *iā*-Dannelse, for *βασιληγ-ια), Εἰβοια (*εὐβογ-ιος), λύσσα (underf. μανία eller lign.) egtl. «Ulveraseri» (*λυσσος af *λυκγος; Fem. egtl. *λυκῆ, Gen. *λυκῆς). Maaske ogsaa Μούσα «Bjerggudinde»? (*μοντγος), Ἐμπούσα «Veispøgelset» (*ἐμποντγος «paa Veien» af πόντος, opr. «Vei», obulg. *pati*, lat. *ponti-fex*; sml. med Hensyn til Dannelsen ἐνυδρίς (Gen. -ιος og -ιδος) «Fiskeotter» af Adj. ἐνύδριος «i Vandet levende»).

Suffixform -ι (-ιδ-): βασιληίς «kongelig» (sml. βασιλεία, βασιλεία), Αχαιίς (Αχαιός) ved Siden af αἰ Ἀχαιαί, Νηρηίς (Νηρηίος), Δαρδανίς (Δαρδάνιος) osv.; παννυχίς «Nattefest» (παννύχιος), ἐπιγουνίς for *ἐπιγονγίς «den Del af Foden, som er ovenfor Knæet» (*ἐπιγούνιος): saaledes er vel ogsaa Ord som κνημίς (-ιδ-) «Benskinne» dannede af Adjectiver paa -ιος.

Sidedannelser med -ᾶ: Her som ved *o*-Stammerne er *ā* den almindelige Endelse: τίμιος, τιμία.

Sansk. **ap-i* (kun i Gen. *āpyas*) ved Siden af *āpyā* (Adj. *āpya-s* ἐνύδριος), **samudr-i* (kun i Nom. Pl. *samadrīyas*) ved Siden af *samudrīyās* Nom. Pl. (*samudrīya-s* ἔναλιος), **ār-i* (kun i Acc.Pl. *ārīś*) ved Siden af *āryās* Acc.pl. (*ārya-s* «arisk») o. fl. Desuden vistnok ogsaa Femininerne paa -ī til Patronymica paa -is (disse sidste er egtl. *jo*-Stammer, men er ved sin Nom. paa -is gaaet over til *i*-Stammer): *āudameyī* (Masc. *āudameyī-s* «Afkom af *Udameya-s*»); *Manāvī* «Manus Hustru» o. l. er ligefrem en Dannelse som gr. Νηρηίς. I Germ. gaar vel Ord som oldn. *mýr-r*, Gen. *mýrar*, Grundf. **muzi* «den mosede» (sml. *mosi*, Grundf. **mus-an*, lat. *mus-cus*), *eyr-r* «sandig Strand-

bred», egl. «den sandede» (*aur-r*) tilbage paa Adjectiver paa *-jo*, (parallele *iā*-Stammer, f. E. *ey*, Gen. *eyjar*, Grf. **ahvjā* «den i Vandet værende»).

Forskjellige Pronominalstammer dannede i Indog. Fem. paa *-ī* (*-ē*): gr. *īa* (St. *ι*), *μία* for **σμία* (St. *σμη*). Skr. maaske *iy-ām*, avest. *im*, Nom. Fem. for **i-am*. Irsk maaske *sí* (Fem. til *se* «den») og *í* Fem. (Masc. *í* af **is*, Neutr. *í* af **id*). Got. *sī*, oht. *sī*, (ved Siden af *siu*), ags. *hī* (ved Siden af *héo*) af indog. St. **ke*. Lit. *jì* (Masc. *jis*), *szi* = ags. *hī* (Masc. *szis*), *kuri* (Masc. *kurs* = got. *hvarjis*), obulg. *si* = lit. *szi*.

2. Det optræder som afledende Suffix, ikke bestemt feminindannende (i flere Tilfælde kan vel forøvrigt ogsaa her Adjectiver paa *-jo* have ligget til Grund).

Saaledes findes ikke sjelden ved Siden af Rodsubstantiver med samme Betydning Afledninger ved Suffix *-ia* og *-i* (*-id*): ὄσσα «Stemme» af **φοχја* ved Siden af ὄψ, lat. *vox*, skr. *vāc-*, γλώσσα «Tunge» (γλωχῖν «Spids») ved Siden af γλώχ-ες Hesiod «Akseskjæg», πέζα «Fod» ved Siden af ποδ-, lat. *ped-*, πίσσα «Beg» ved Siden af lat. *pix*.

Suffixform *-i*: πόλις (πόλι-ος), skr. *purī* ved Siden af ældre *pur-*, ὄπις (*-id*) «Hensyn» ved Siden af **ωψ* (Acc. ὦπα).

Saaledes staar i Græsk ogsaa ved Siden af *o*-Stammer Dannelser som: μοίρα (μόρος), oftest med Suffixform **-i* (*id*) og diminuerende: θρονί-ς (θρόνος).

I Sanskr. findes intet Exempel paa Forholdet ὄψ: ὄσσα, derimod har det f. E. *kṣonī* «Strøm» og *kṣonā-s*, *cakrī* «Hjul» og *cakrā-s*; sml. ogsaa skr. *atharī* «Flamme» og avest. *atar*. — Beslægtet med Forholdet ὄψ: ὄσσα er i Lat. *nex*: *per-nic-ie-s* o. l. — Oldn. *fit*, *fitjar* = πέζα er bleven *iā*-St. Grf. **pedī*, sml. *fōtr* (*Bugge* Bezz. Beitr. III 116). — Lit. *žemė* i Forhold til avest. *sem-*, *srovē* «Strøm» i Forhold til gr. ῥόος.

3. I mange Tilfælde, især i Græsk, optræder det som afledende primært Suffix, uden at noget Rodsubstantiv gaar ved Siden, parallelt med Suff. *-ā*. Da Sanskr. næsten ikke kjender saadanne Dannelser, maa de vel antages opkomne inden de enkelte Sprog.

Gr. φύζα for **φυγја*, σχιζα for **σχιδја*, πεισα for **πειθја*,

πειρα for *περjα. Suffixform \bar{i} (-ιδ-): ἔρι-ς, ἐλί-ς, μερ-ί-ς osv. Sidedannelser med \bar{a} : φυγ-ή, σχιδ-η.

Sansk. *śám-i* «Verk». — Lat. *ac-ie-s* «Eg», gr. *ακ-ί-ς* (-ιδ-) «Spids», *fac-ie-s*, *spec-ie-s*, *pro-gen-ie-s* o. l. — Oldn. *uðr*, *unnr* «Belge» (indog. Rod *nat* (ved Siden af *nad*, hvoraf skr. *nadī-ś*), Grf. **nt-i*?), *egg* = *acies*, *ben* o. l. er gaaet over til *iā*-Stammer. — Lit. *vežė* «Vognspor» ved Siden af *veža*, Rod *vegh* (on. *vrg* f. «Slæde»).

4. Det danner Abstracta, ganske som Suff. *-iā*, vel oprindeligt som Følge af Sammenblanding af disse to Suffixer. I Græsk fornemlig af *s*-Stammer: ἀλήθεια for *ἀληθεσ-ja, ἀναίδεια, ὠφέλεια (ὠφελος), εὐμάρεια (εὐμαρής «behændig»), flere med dialectiske Sidedannelser paa *-iā*.

Sansk. *śac-i* «Kraft», men *vidyā* «Viden». — Lat. *in-temper-ie-s*, *luxur-ie-s*, *pauper-ie-s*, *barbar-ie-s* v. S. af *luxur-ia* o. l. — Oldn. *lygi* «Løgn» med Accusativform for Nominativ (derimod *nyt* «Nytte», *iā*-St.). — Lit. *žinė* «Kundskab» (ved Siden af *iā*-St. *žiniā*); obulg. *vědi* «Kundskab», *lǔži* «Løgn» (overgaaet til *i*-Decl.; ved Siden deraf *iā*-Stamme *lǔža* for **luggjā*).

Som før nævnt er disse Stammer i de forskjellige Sprog stærkt sammenblandede med andre i Betydning eller Form næstaaende Stammer, en Sammenblanding, som tildels allerede var begyndt i Fællessproget. Saaledes kunde de for det første ikke skarpt holdes ud fra *iā*-Stammerne, hvad der bliver saa meget lettere at forstaa, hvis jeg har Ret i at antage begge for udgaaede fra Adjectiver paa *-jo*. I mange Tilfælde stod Dobbeltdannelser paa *-iā* og paa *-i* (*-iē*) ved Siden af hinanden i samme Brug og Betydning. Paavirkede af *iā*-Stammerne antog *i*-Stammerne i Græsk (og i flere andre Sprog) i de oblique Casus *-ā* for *-ē*: Gen. Sing. **iās* for **iēs*. Tildels kan denne Indvirkning i Græsk ogsaa udstrække sig til Nom. Sing.: saaledes blev et oprindeligt *ἔταιρα til ἔταιρᾶ, *λεία (for *ληj-ια, Sided. ληίς) til λεία (jon. ἀληθειή, ἀναιδειή osv. ved Siden af att. ἀλήθεια ἀναίδεια kan forholde sig paa samme Maade, men kan ogsaa være oprindelige Sidedannelser). Enkelte har \bar{i} foran \bar{a} : αἰκιά, ἰστίη, προθυμία, ὑπεροπλή osv.; her synes altsaa

til den opr. Nom. paa \bar{i} at være traadt som nyt Suff. den sædvanlige Femininendelse \bar{a} (*Danielsson Gram. Anm. I. 42*); sml. oht. *siu* «hun», ags. *seo*, af $*\bar{s}i$, got. *si*, + *u*; sml. ogsaa ags. *eldu*, *mengu* osv., hvor en ældre Nom. paa $*\bar{i}$ (St. $*\bar{i}n$, got. *managei*, Gen. *manageins*) er bleven udvidet med $*\bar{u}$ (opr. $*mengiu$) *Sievers P.-Br. Beitr. V 148*.

Eksempler paa Vexelen mellem $\bar{i}\bar{u}$ og \bar{i} i Sanskr. er nævnt i det foregaaende: *áryā* og *ári* o. l. Saaledes ogsaa *kanyā* «Jomfru» for $*kanī$, hvoraf i R.V. Gen. Pl. *kani-nām* (Side-dannelse med \bar{a} er *kanā*). — Lat. *materies* og *materia*. — I Germ. er Vexelen stor; her har som før nævnt som Regel Forholdet ordnet sig rhythmisk, saaledes at Ord med kort Stam-mestavelse har $*\bar{j}\bar{a}$, Ord med lang $*\bar{i}$; men dialektisk optræder mange Uligheder: oldn. *mer-r* af $*marh\bar{i}$, ags. *mýre* af $*marh\bar{j}\bar{o}n$; tysk *birn* i Navne, for $*bern\bar{i}$, oldn. *birna* af $*bern\bar{j}\bar{o}n$, osachs. *gūdea* «Kamp» = skr. *-hatyā*, oldn. *gunnr* (\bar{i} -St.). — Lit. *kalczà* «Skyld» (for $*kaltja$) og *kaltė*, *gìria* «Skov» og *gìrė*, osv.; obulg. *zemlja*, lit. *žėmė*, *volja*, lit. *vālė* «Vilje.»

Videre indtraadte allerede i Fællesproget Sammenblanding med \bar{i} -Stammerne som Følge af, at begge Arter af Stammer i visse Casus havde $*\bar{i}$ tilfælles. Herfra skriver sig Nominativ-mærket \bar{s} i Sanskr., Græsk og Germ. (Oldn.). I Sanskr. og Græsk har disse Stammer ogsaa i den øvrige Flexion sluttet sig til \bar{i} -Stammerne: Skr. *nadī-s*, *nady-ās* (*nadī-as*) som *dhī-s*, *dhīy-ās*; gr. $\rho\acute{o}\lambda\iota\text{-}\varsigma$, $\rho\acute{o}\lambda\iota\text{-}\omicron\varsigma$; $\Theta\acute{\epsilon}\tau\iota\text{-}\varsigma$, $\Theta\acute{\epsilon}\tau\iota\text{-}\omicron\varsigma$. I Græsk blev videre \bar{i} -Stammerne confunderede med Stammer paa \bar{id} , hvorved den store Mængde af oprindelige $\bar{i}\bar{e}$ -Stammer gik over til Stammer paa \bar{id} : $\acute{\epsilon}\lambda\pi\iota\text{-}\varsigma$ $\acute{\epsilon}\lambda\pi\iota\delta\text{-}\omicron\varsigma$, $\lambda\eta\sigma\tau\eta\iota\text{-}\varsigma$ $\lambda\eta\sigma\tau\eta\iota\delta\text{-}\omicron\varsigma$.

Ligesom \bar{i} -Stammerne paavirkede $\bar{i}\bar{e}$ -Stammerne, saa har igjen omvendt disse paavirket hine i Sanskr.: i R.V. har vi endnu kun Dat. *bhīyāi* for *bhīyé* (*bhī-s* «Frygt»), i det senere Sprog derimod kan ethvert enstavelses Rodord paa \bar{i} følge denne Flexion: *bhīyās*, *bhīyāi*, *bhīyām* osv. for *bhīyās*, *bhīyé*, *bhīyí*.

Endelig udsattes $\bar{i}\bar{e}$ -Stammerne gennem sin Berøring med \bar{i} -Stammerne ogsaa for Indvirkning af \bar{i} -Stammerne: Græsk $\rho\acute{o}\lambda\iota\text{-}\varsigma$, $\rho\acute{o}\lambda\epsilon\omega\varsigma$, $\rho\acute{o}\lambda\iota\text{-}\nu$ for $\rho\acute{o}\lambda\iota\text{-}\varsigma$, $\rho\acute{o}\lambda\iota\omicron\varsigma$, $\rho\acute{o}\lambda\iota\text{-}\nu$ osv. — Sanskr.

(vedisk) *jāni*, men Nom. Pl. *jānayas*, *bhūmī* og *bhūmi-ṣ* «Jord», *aranyāni* og *aranyāni-ṣ* «Skovkvinde»; Gen. Sing. *yuvatyās*, men Nom. Sing. *yuvati-ṣ* «ung Kvinde», Instr. Pl. *arānībhiṣ*, *nīribhiṣ*, men Nom. Sing. *arāni*, «Rivetræ», *nāri*, «Kvinde». I det senere Sprog hyppigere: *pātniṣ* og *pātnayas*, *naptī* og *naptiṣ*, *rātri* og *rātriṣ* «Nat», *puri* og *puriṣ* o. fl. Omvendt kan ogsaa *i*-Stammer i visse Casus (Gen. Dat. Loc. Sing.) bøies som *iē*- (*i*-)Stammer: vedisk Dat. *bhṛtyāi*, Loc. *bhṛtyām* af *bhṛti-ṣ* «Underhold», Gen. *nīr-ṛtyāṣ* af *nīr-ṛti-ṣ* «Opløsning». I R.V. er dog saadanne Former sjældne, i det senere Sprog derimod meget almindelige. — Avest. *dāthriṣ* Nom. Pl., regelmæssig, men Nom. Sing. *dāthriṣ*, Voc. *dāthrē*, som en *i*-Stamme, ligesaa *kunāiriṣ* for **kunāiri* «slet Kvinde», *āhuiriṣ* o. fl. — I Latin er som før-nævnt Adjectivernes Femininform paa *-i* fra *iē*-Stamme blevet *i*-Stamme: *acris*, *suāvis*. Det samme er Tilfældet med talrige Substantiver paa *-ēs*, *-is*, Gen. *-is*: *volpes*, *clavis* (cfr. gr. κληίς); osk. *Fuutrei* som af et **fūtris*. — Heller ikke i Irsk mangler Exempler paa denne Overgang: *rigain*, Gen. Sing. *riġna*, *bliadain* «Aar», Gen. Sing. *bliadna*, *bliadno* ved Siden af det regelmæssige *bliadne*. Ogsaa Exempler paa Overgang af *i*-Stammer til *iē*-Stammernes Flexion kan paa-vises: Gen. *tessbuithe* af *tessbuiith* «defectus» for **to-ess-bu-ti-s* (Rod *bhū*). — Exempler paa Overgang til *i*-Flexionen i Germ. er: got. *qens*, oldn. *kvæn* «Kvinde» (her var Overgangen allerede indog.: skr. *jani-ṣ*); Nom. Pl. *brúdir* (*i*-Stamme), men Acc. Sing. *brúði* (*iē*-Stamme), Acc. *dīs* og *dīsi* osv.; ogsaa ags. *fremu*, *hylu* o. fl. (*i*-Stammer) var vel egentlig *iē*-Stammer. — Lit. *pilis* (*i*-Stamme) «Borg» = gr. πόλις, skr. *puri*, *ānti-s* «And», skr. *āti-ṣ* men gr. νήσσα; Obulg. *zŭlŭ* «Ondskab» (Adj. *zŭlŭ*); *vědi*, *lŭži*, *vŭsi* osv.

Tillæg. Nom. Sing. paa *-ā* har en Del Ord (omtrent 40), hvor intet *-i*- oprindelig gik foran dette, som: πρέσβα,

τόλμα, δίαιτα, πρύμνα, μέριμνα, Πολύδαμνα, ἔχιδνα, ἔρευνα, δόξα, μύξα, κνίσα, δίψα, γέννα osv., tildels med Sideformer paa -η: τόλμη, πρύμνη, κνίσση, δίψη osv. Rimeligst synes det mig med *Brugmann* (Morph. U. II 199) at betragte disse Former som omdannede fra Former paa -ā under Indflydelse af Nominativerne paa -iǎ. Som før nævnt gaar -ā som Afledningsendelse i mange Tilfælde parallelt med -iǎ (θεράπνη og θεράπαινα). Saaledes kunde man tænke sig engang bestaaende ved Siden af hinanden de to Dannelser *πρέσβεια og *πρέσβ(γ)ᾱ; κνίσση (for κνίδσ-η, sml. *Johansson K. Z. XXX. 398 f.*) af Stammen *κνιδες-, lat. *nidor-* er en Dannelse ganske som ὄφρῦη «Høi» af ὄφρῦς, ἰγνύη «Knæhase» af γόνυ. Under Indflydelse af Ordene paa -iǎ, hvis Jota jo i mange Tilfælde indgik Forbindelse med den foregaaende Consonant og saaledes tilsyneladende svandt, som i γλώσσα, γέφυρα, εὐθυῖνα for *γλωχja, *γεφυρja, *εὐθυνja, forandredes κνίσση til κνίσα (att.), saaledes ogsaa δόξα, μύξα for *δοσχ-η, *μυσχ-η (af s-Stammerne *δοκес-, *μυκес-), πρέσβα osv.; omvendt har f. Ex. εὐθυῖνα antaget Sideformen εὐθυῖνη; πότνα for πότνια i Forbindelser som πότνα θεά og πότνα θεάων forklares vistnok bedst af *G. Meyer* (Gramm.² 55) som beroende paa Misforstaaelse eller feil Læsning af et oprindeligt πότνια θεά, πότνια θεάων. Paa en Sidedannelse med -ā kan her ikke tænkes, da Feminin-suffixet her ikke var -ia men -nia (skr. *pát-nī*, se ovenfor).

En anden Forklaring af Nominativerne paa -ǎ er nyelig fremsat af *Johansson* (l. c.), der gaar ud, ikke fra -ā, men fra -ǎ som det feminindannende Suffix. Tilføiet o-Stammerne skulde dette med disses Stammeudlyd -o eller -e være bleven con-heret til -ā (snarere ventede man da *-ō eller *-ē), tilføiet Consonantstammer skulde det vise sig uforandret (δόξ-ǎ); Endelsen -iǎ betragtes da som opstaaet ved Forbindelse af dette -ǎ med i-Stammernes Udlyd -i; det skulde altsaa oprindeligt kun tilhøre i-Stammernes Femininform og derfra have bredt sig videre (se Pag. 65). De ikke faa Tilfælde, hvor langt -ā synes at være føiet til Consonantstammer (θεράπν-η, ποιμν-η) forklares ved Antagelse af en Omformning af en oprindelig Nominativ paa -ǎ (*θεραπν-ǎ, *ποιμν-ǎ). Det lidet rimelige i, at den ud-

brede Feminindannelse paa *-ia* skulde have taget sit Udgangspunkt fra den snævre Gruppe af Ord paa *-i*, er før fremholdt. Hvad de græske Substantiver paa *-ᾱ* angaar, synes det, naar Omdannelse i ethvert Fald maa antages, at ligge ligesaa nær f. Ex. i δόξα at se en Omdannelse af et ældre *δόξᾱ som at antage ποίμνη for omformet af et ældre *ποιμν-ᾱ.

II.

Halv vocaliske og diphthongiske Stammer.

Disse to Arter af Stammer behandles paa Grund af de talrige Berøringer, som finder Sted mellem dem, især i Græsk, bedst under ét, skjønt de egentlig, som i Indledningen paa-peget, er af ganske forskjellig Natur. De halv vocaliske Stammer (*i-* og *u-*Stammerne) slutter sig i Bøining til *o*-Stammerne: *-i* og *-ei*, *-u* og *-eu* vexler som i disse *-o* og *-e*; *-i* (*-ei*) og *-u* (*-eu*) synes da at have været Suffixer, der ligesom *-o* (*-e*) dannede Nominer af Verbalroden¹. De diphthongiske Stammer følger derimod i sin Bøining de consonantiske.

1.

Halv vocaliske Stammer.

Disse falder i to Afdelinger:

- a. *De egentlige halv vocaliske Stammer*, hvis Stammeaflyd bestaar i Vexel mellem Halv vocal og Diphthong, og
- b. *Tilsyneladende Diphthongstammer*, i hvilke denne Vexel ganske er udjævnet. Denne Afart, der er af nyere Oprindelse, optræder fornemmelig i Græsk.

¹ Vanskelig at forklare bliver herved den langvocaliske Form *-ēi* og *-ēu*, der egentlig, som det synes, hørte hjemme i Loc. Sing, men efterhaanden ogsaa udbredte sig til andre Casus og saaledes fremkaldte store Ligheder mellem de her behandlede Stammers og Diphthongstammernes Bøining. Nogen oprindelig Berøring med Diphthongstammerne kan jeg ikke se her; i Loc. Sing. har jo Diphthongstammerne netop *ikke* den langvocaliske Form.

a. Egentlige halvvocalske Stammer.

1. *i*-Stammer.

Denne Gruppe bestaar af Ord, afledede med Suffixerne *-i*, *-ti*, *-mi*, *-ni*, *-ri*, (ῥι-ς, βᾶ-σι-ς, φῆ-μι-ς, ἕν-νι-ς Hes. «Plog» (af **ugh-ni-s*, R. *vegh*), ἰδ-ρι-ς), alle Dannelser, som er sparsomt repræsenterede i Græsk med Undtagelse af Stammerne paa *-ti*. *i*-Stemmerne omfatter alle tre Kjøen, oprindeligt gaves der dog neppe Neutra paa *-i*. Stammeaflyd: *-i*, *-ei*, *-ēi*; den sidste Form tilhørte egentlig kun Loc. Sing.

Flexion. *Sing. Nominativ.* Endelse *-s*: μάντι-ς m., βᾶσι-ς f.

Skr. *áhi-s* «Slange» (lat. *anguis*), *matí-s* f. «Tænkning»¹, avest. *azi-s*, *maiti-s*,opers. *Fravarti-s* (Egenn.). — Lat. *hostis*; delvis Bortfald af *-s* i ældre Tid: *tribunos militare*; hyppig er Syncope af *-i*: *acer* <**acrs* <**acri-s*, *mens* <**ments* <**menti-s*²; saaledes altid i Osk.-Umbr.: osk. *cevs* = lat. *civi-s*, umbr. *ocar* «Høi» <**ocrs* <**ocri-s*. — Irsk *fáith* «Digter» <**vāti-s* = lat. *vātēs*, *breith* f. «at bære» (Inf.) <**bhrti-s* = lat. *fors*. — Got. *gast-s* m., *anst-s* f., med sædvanligt Bortfald af *i*, on. *gestr* (run. *Hlewa-gasti-R*), *ást* (uden *r* ved Indflydelse af *ā*-St.); i Vestgerm. bortfaldt **-s*, Stammens Udlyd bevarede hvor Rodstavelsen var kort: ags. *giest*, men *stede* = on. *staðr*; Fem. *ést* = on. *ást*; oht. *gast*, *stat* (uregelmæssig for **stati*, sml. *wini* «Ven», *kumi* «Ankomst»). — Lit. *genti-s* m. «Slægtning», *nakti-s* f. Nat; obulg. *gostī* «Gjæst», *noštī* f. = *nakti-s*.

Accusativ. Endelse *-m*. gr. -ν. μάντι-ν, βᾶσι-ν. Det kun engang forekommende πόληα (Hes. Asp. 105) er en Nydannelse (sml. Gen.).

Skr. *áhi-m*, *matí-m*³; avest. *azi-m*, *maiti-m*⁴,opers. *Fra-*

¹ Enkeltstaaende af den sterkere Stammeform (ved.) *vé-s* «Fugl» ved Siden af *vi-s* = lat. *avis*.

² Endelsen *-ēs* (*canēs*, *volpēs* o. l.) tilhørte egentlig *iē*-Stammerne (se Pag. 70).

³ Enestaaende vedisk *aryám* af *ari-s* «fiendtlig» med de consonantiske Stammers Endelse.

⁴ Enkeltstaaende Dannelser af den sterkere Stammeform: *kavaŕm* ο: **kavayem* = skr. *kavim*, og af den langvocaliske: *karšāim* = **karšayem* af *karši* «Kreds».

varti-m. — Lat. *siti-m* o. l., *parti* (C.I.L. I. 187); desuden i Adv. paa *-tim*¹. — I Osk. og Umbr. havde *-i* i *-im* en Klang der nærmede sig *e*, deraf Skrivemaaden med *-i* i Osk. og Vexel mellem *-i* og *-e* i Umbr.: osk. *slaagi-m* «Sted», *sacri-m*, umbr. *ocre-m*. — Irsk *fáith(-n)* af **vāti-m*. — Got. *gast*, *anst*; oldn. *gest*, *ást*; ags. *giest*, *stede*, *ést*. — Lit. *geñtī*, *nāktī*, preuss. *nakti-n*, obulg. *gostī*, *noštī*.

Nom. Acc. Neutr. Ingen Endelse. Græsk har af Substantiver kun enkelte Fremmedord som *σίναπτι*; Adj. ἴδιον. Rime­ligvis gaves der ikke oprindelig neutrale *i*-Substantiver, kun Adjectiver. Det *-i*, som optræder f. E. i skr. *ákxi* «Øie», *asthi* «Ben» (Lat. *os*), var oprindelig en Partikel der føiedes saavel til Sing. som til Plur. af Neutra og ikke havde nogen Stamme­aflyd *-i* *-ei* (*Joh. Schmidt* Pluralb. 245 f.). Senere droges ogsaa saadanne Neutra ind i *i*-Flexionen (ved. Gen. *bhūres*; almindelig *-i-n-as*).

Skr. (*ákxi* etc.) Adj. *jāmi* (Masc. *jāmi-ṣ* «geminus»), *çuci* straalende, avest. *āhūiri* «Ahura tilhørende», (egentl. *io*-St.). — Lat. *mare* af **mari*, Adj.: *acre*; med bortfaldet Endelse: *animal* etc. — Irsk *muir* (ogsaa med Endelsen *-n* fra andre Stammers Neutr.: *co muir-n Icht* «ad mare Ictium»). — I Germ. er et saadant Neutr. maaske bevaret i oht. *meri* «Hav» (*Sievers* P.-Br. Beitr. V. 107). Adjectiverne paa *-i* er faldne sammen med *o*-Stammerne og har altsaa disses Neutrumsform. — I Obulg. mangler neutrale *i*-Stammer; oprindelige adjectiviske *i*-Stammer er som i Germ. blevne *jo*-Stammer og har disses Neutr.

Gen. Den ældste indog. Genitivform var (1) paa **-ei-s* (se Indl.). Ved Siden deraf gik allerede i Indg. Nydannelser: *-os* føiedes til den stærkere Stammeform: **-ej-os* (2) og til den svagere: **-i-os*, **-j-os* (3).

Af den første af disse Dannelser vil *Schmidt* (K. Z. XXVII 300) gjenfinde en Levning i Græsk: *Νεγρόλεις* i en pamphyl.

¹ Den almindelige Endelse *-em* er laant fra Consonantstammerne.

Indskr. Den anden Dannelsesmaade har vi maaske i det hom. πόλεος (2 Stav.) Π. 2. 811., 21. 567, opr. *πολεϊ-ος. Den tredie i οἰός for *ὄηϊος.

Udenfor disse enkeltstaaende ældre Former har Græsk kun Nydannelser: hom. πόληος (16 Gange) er dannet efter Dat. πόληϊ; att. πόλεως <πόληος ved quantitativ Metathese; ældre att. πόλεος (Trag.) maa være en Nydannelse, nærmest efter Forholdet ἄστεος, ἄστεως; det maa skilles fra hom. πόλεος, der att. vilde blive *πόλους (Schmidt l. c.). Endelig er Gen. paa -ιος (i Att. af enkelte Ord som τρόπις, i Nyjon. derimod den overalt herskende Form) laant fra Stammerne paa -ῖ (se i det flg.).

Skr. har næsten udelukkende Dann. 1: *áhe-s*, *maté-s*¹, lige-saa Avest.: *azōis*, *matōis*, pers. *Fravartaiš*². Sporadisk Dann. 2: avest. *vayō* (af *vi* «Fugl»), Dann. 3: skr. *aryás*, *ávyaś* = gr. οἰός³. — I Lat. var maaske Endelsen oprindelig **-is* af **-eis* (D. 1.), stemmende med osk. *Herentateis*, umbr. *ocrer*; ved Siden deraf bestod en anden Endelse *-is* af **-ies*: *ovis* = skr. *ávyaś* (D. 3); denne Endelse fortrængte fuldstændig den første under Indflydelse af Consonantstammernes Genitivform, der ogsaa endte paa *-is*. — I Irsk kan i Genitiver som *gene* af *gein* «Fødsel, Barn», *cuinge* af *cuing* «Aag» -e være opstaaet af **-jos*, altsaa D. 3: **genjos*. I de fleste Tilfælde beror dog Endelsen -e paa Sammenfalden af *i*- og *iē*-Stamme: *aird* f. «Punkt» (sml. gr. ἄροδις «Pilspid»), gen. *arda* (som *i*-St.) og *airde* (som *iē*-St.)⁴. — Germanisk havde, som det synes, D. 2: Got.

¹ Sideform for Fem., vedisk *nír-ṛtyās*, Dat. *nír-ṛtyāi* osv. (i det efter vediske Sprog udstrakt til alle Fem.), fremkaldt ved Forblanding med *iē*-Stammerne. Saaledes ogsaa sjelden i Avest.: *pūityāo*, Gen. af *pūiti-š* «Raadenhed».

² Sideform op. *Caišpāiš*, som i Avest. ved *u*-Stammer, af den ellers til Loc. indskrænkede langvocaliske Stammeform.

³ Metaplastisk med *r*-Stammernes Endelse *-ur*: *pātyur* (*pāti-š* «Herre»), *sákhyur* (*sákhi-* «Ven»), *jányur* (*jāni-* «Kvinde»).

⁴ *i*-Stammernes sædvanlige Genitivform paa -o, -a: *fátho*, *fátha*, *e-perta* (af *epert* = **at-bhr-ti*) er laant fra *u*-Stammerne, Disse to Stamme-grupper berører hinanden ogsaa ellers i Irsk.

anstais af **anstaj(i)z* (indog. **-oj-es*), ags. *éste*, oht. *ensti* af **anstej(i)z* (indog. **-ej-es*)¹. — Lit.-Slav. har D. 1 (indog. **-eis*): lit. *gentiēs*, *naktiēs*, obulg. *gosti*, *nošti*².

Dat. (indog. *Loc.*). Ifølge *Schmidt* (K. Z. XXVII 287 ff.) var *i*-Stammernes indog. Locativform den langvocaliske Stammeform uden Endelse, altsaa paa **-ēi*; allerede i Fællessproget blev **-ēi* (oprindelig vel kun foran følgende Consonant) til **-ē*. Jeg anser det dog for rimeligt, at Indog. tillige besad en Form paa **-ei*, altsaa den samme Stammeform, som ligger til Grund for Gen., uden Casusendelse (se Indl.). Den førstnævnte Dannelse betegner vi som D. 1 b., den sidstnævnte som D. 1 a. Dertil kom allerede i Fællessproget en tredje Form paa **-ej-i* (D. 2), idet den sædvanlige Loc.-endelse *-i* tilføiedes.

D. 1 b ligger ifølge *Schmidt* til Grund for græsk *πόλη* (Hom., att. Indskr.), dannet af en opr. Loc. **πόλη* ved ny Tilføielse af Locativendelsen *-i*. D. 2 er hom. *πτόλει* og contr. *πόλει* <**πολει-ι*; denne Form paa *-ei* er hom. og att., i Nyjon. almindeligere end Sideformen paa *-ī* (af **-iji*, kypr. *πτόλιι*), der svarer til Gen. paa *-ιος* (se Gen.).

Arisk har D. 1 b. Skr. (vedisk) *agnā*, *pitā* (af *pīti-* f. «Drik»)³, avest. *gara* (Nom. *gairi-s* m. «Bjerg»). Enkeltstaaende D. 2: skr. *ājay-i* (som Metret kræver R. V. 1. 112. 10 for Hdskr. *ājāu*. *Lanman* 388) af *āji-s* «Veddeleeb». — I Lat. er den gamle Loc. paa **-ē* (D. 1 b) bevaret i *marē* (*Stolz* 88) *peregrē* (*Schmidt* l. c. 298), maaske i umbr. *ocre-m* for **ocrē-en*

¹ On. *ástar* efter *ā*-Decl. (*gjafar*). Maskulinerne havde i Germ. *o*-Stammernes Genitivform (med Omlyd overført fra de øvrige Casus): got. *gastis*, on. *gests*, os. *gastas*, ags. *giestes*. I On. er ogsaa Endelsen *-ar* (*vinar*) hyppig, ved Indflydelse af *u*-Stammernes

² Ved Siden deraf med Overgang til *jo*-St. (af *ogni* «Ild» og enkelte andre Ord): *ognja*, lit. *smėřcio* ved Siden af *smėřtiēs* (*smėřtis* m. «Død»). Saaledes dannes i Lit. Dativ ved Masc. altid efter *jo*-St., ved Fem. efter *jā*-St.: *smėřciui*, *nācziai*.

³ Ved Siden deraf forekommer i Veda noget hyppigere og i det senere Sprog udelukkende End. *-āu* (*agnāu*), der skyldes *u*-Stammernes Indvirkning.

(sml. *manuv-e*). Lat. Dativ paa ældre *-e*, senere *-ei*, *-ī*¹, osk. *-ei* (*Herentatei*) forklarer *Schmidt* som svarende til hom. *πόλη*: Locativs *-i* er føiet til den opr. Form paa **-ē*; dog kunde man maaske snarere heri se den indog. Locativ paa **-ei* (D. 1 a) svarende til *u*-Stammernes paa **-eu*, som netop de italiske Sprog vel har bevaret. — Gall. *Ucuete* (*Stokes Bezz. Beitr. XI 131*), Dat. til Acc. *Ucuetin* i samme Indskrift, svarer maaske til skr. *agnā* (D. 1 b); i saa Fald er vel irsk Dat. *fáith* for **vāti* <*vātē*. — Got. *anstai* forklarer *Schmidt* (l. c. 303) som opstaaet af **anstē-i* (sml. *πόλη*); men da det synes at være en med *sunau* fuldstændig analog Dannelselse (*anstais: anstai = sunaus: sunau*) og *sunau* ialfald maa forklares paa en anden Maade, anser jeg den ældre Opfatning: *anstai* af **anstaj-i* (indg. **-oji*) med tidligt Bortfald af *-i* for rimeligere; ags. *éste*, oht. *ansti* kan forklares af **anstej-i* >**anstij(i)* >*ansti* (D. 2); paa samme Maade oldn. *gest*². — Lit. D. 1 b: *szalė* Adv. «paa Siden» af *szalė-s*³; obulg. *gosti*, *nošti*, kan være D. 1 a: *-i* af **-ei*⁴; Formen er dog ubestemt, da **-ēi* (sml. gr. *πόλη*) rimeligvis ogsaa maatte blive til *-i*.

Voc. Indog. **-ei* (D. 1). Ved Siden deraf optraadte allerede i Fællessproget en Nydannelselse af den svagere Stammeform paa **-i* (D. 2): Gr. *μάντι* (D. 2). — Skr. D. 1: *ágne*, avest. D. 1: *zāirē* (af *zāiri-* «grøn», sml. *zairi* = skr. *hāri-*), D. 2: *aži*. — I Lat. erstattes Voc. af Nom. — Irsk *fáith* kan vel repræsentere begge Dannelser: **vātei?* **vāti?* — Got. *gast* af **gasti* (D. 2). — Lit. *gentiė*, *ugniė*, obulg. *gosti* (D. 1).

¹ Fra *i*-Stammerne er dernæst *-i* overført som Dativendelse til de consonantiske Stammer: *patri*, ligesaa i Osk. *-ei*: *paterei*.

² Got. *gasta*, oht. os. *gaste*, ags. *gieste* har antaget *o*-Stammernes Dativform; saaledes ogsaa tildels i On.: *fundi*; ligesaa er i On. Fem.s Dat. *ást* dannet efter *gjof*.

³ I dial. *szirdė(j)*, *Kurschat 663 Schmidt* l. c. 288, er *-je* fra de fem. *ā*-Stammer traadt til den gamle Locativform; den sædvanlige Locativform *gentyjė*, *naktyjė* er ligefrem dannet i Analogi med *ā*-Stammernes ved Forlængelse af *-i* og Tilføielse af *-je*.

⁴ Til en Form **gostei* vilde det dialekt. lit. (*Kurschat 663*) *szirdiė-jė* svare.

Plur. Nom. Voc. Opr. Udgang **i-es > *-jes* (D. 1), se Inndl. Ved Siden deraf gik allerede i Fællessproget en Nydannelse af den sterkere Stammeform **ej-es* (D. 2), der næsten ganske fortrængte den første. Græsk D. 1. οἷες for *ὀπῃες. Almindelig D. 2: -εις af *εἰ-ες: μάντις, βάσις. Sporadisk Dannelse: hom. πόληες af *ποληῖες ved videre Udbredelse af den egentlig kun i Loc. Sing. hjemmehørende langvocaliske Stammeform. End. -ιες (hom., jon., dor. osv.) tilhører egentl. *i*-St. (sml. gen. -ιός dat. -ι).

Arisk D. 1: enkeltstaaende vedisk *aryàs*, avest. *fravašyō* (ved Siden af *fravašayō*), *thriyasca* (og *thrāyo Bartholomae* Ar. F. I 47). Almindelig D. 2: skr. *áhayas*, *matáyas*, avest. *garay-ō*¹. — Lat. kun D. 2: *-ēs* af **ejes*: *hostēs*, *mentēs*²; i osk. *aídilis* synes *-is* at maatte være en lydlig Forandring af **-ēs* (af **ejes*); umbr. *punes*. — I Irsk blev **ejes*, **is > ī*, forkortet i ubetonet Stavelse: *trí*, *fáthi*. — Germ. D. 2: got. *-is* af **ejes*: *þreis*, *gasteis*, *ansteis*, oldn. *þrír*, *gestir* (*ástir* uden Omlyd efter *ást*); oht. *drī*, *gesti*, *ensti*; ags. *ðri*, *wine*, *éste*³. — Lit. *geñtys*, *nāktys* af **gentejes*, **naktejes*; **ejes* blev udenfor Rodstavelse **ijes* (*Schmidt K. Z. XXVI* 385), *-e* bortfaldt som i *dūkters* N. Pl. <**dūkteres*, hvorefter **ijs* blev *-ys*; *trys* «tre» har rettet sig efter de øvrige *i*-Stammer; obulg. *triye*, *gostije* af **trejes*, **gostejes*⁴.

Acc. Endelse **-ms*, Udlyd **-ims*, gr. -ις (kret. τρήις er Nydannelse for *τρήις); af -ις blev videre -ίς (Homer, Herodot,

¹ Sporadisk af den forlængede Stammef. avest. *staomāyo* «Lovsange», *thrāyo* «tre», sml. πόληες.

² I Sideformen paa *-is* (ogsaa skrevet *-eis*) i 7 indskr. Exempler (*Bücheler-Windekilde* 33) kan jeg ikke finde en lydlig Udvikling af *-ēs*; man ventede da den samme Overgang ved de consonantiske Stammers *-ēs*. Den dobbelte Form *-ēs* og *-is* beror vel paa, at i Acc. Pl. disse Endelser gik ved Siden af hinanden.

³ Derimod *giestas* etc. efter *o*-Decl., Fem. *ésta* (efter *ā*-Decl.) ved Siden af *éste*.

⁴ Ved Femininerne har Accusativformen fortrængt Nom. (*nošti*) som Følge af, at ved andre fem. Stammer disse Casus i Form falder sammen.

att. i οἷς af *δ̄ρινς). Nydannelser: hom. πόληας Od. 17. 486 som Nom. πόληας; hom., lesb., dor., nyjon. πόσιας efter *iē-*(*iē-*)Stammerne; att. μάντεις, βάσεις er Nominativformen.

Skr. *trín*, *áhin* for **trims* osv., med Forlængelse af Vocalen efter Mønster af *o*-Stammerne; avest. sporadisk *gairi* for **gairins* (*Bartholomæe* Handb. p. 24)¹. — I Lat. blev *-ins* til *-is*: *trīs*, *finīs*²; umbr. *trif*, *avif*³. — Irsk *trí*, *fáthi* af **trims*, **vātins*. — Got. *þrins*, *gastins*, *anstins*, oldn. *gesti*⁴. I Oht. og Ags. falder som sædvanlig Nom. og Acc. sammen. — Lit. *tris*, *gentis*, *nahtis* (af **trims* osv.); obulg. *tri*, *gosti*, *nošti*.

Nom. Acc. Neutr. Den oprindelige Form synes at have endt paa den forlængede Vocal: skr. (vedisk) *trī*, *śūcī*⁵. I Avest. kan Former som *būiri* «mange» svare hertil. — Lat. *trīginta*. — Irsk *trí*⁶. — Ags. *hí taūta* (*Joh. Schmidt* Pluralb. 43). — Lit. *trý-lika*. Obulg. *tri*. — Græsk τρία, ἄττα for **á-τja*, Rod *qi*, er Nydannelse med de consonantiske Stammers *-a* (skr. *-i*); *o*-Stammernes Endelse *-ā* har lat. *tria*, *maria*, umbr. *triiu*, *triia*, *sakreu*, got. *þrija*, oldn. *þrjú* af **þriū*, oht. *driū*, ags. *ðréo*.

Gen. Den ældste Form var vistnok (se Indl.) den sterkere Stammeform + **-om*: Udg. **-ej-om* (D. 1). Ved Siden deraf allerede indog. en Nydannelse af den svagere Stammeform + **-om*: **-i-om*, **-jom* (D. 2).

Græsk. D. 1 har hom. πόλεων af *πολεῖων II. 5. 744; att. πόλεων synes at maatte være Nydannelse efter *u*-St., da

¹ Femininerne ender i begge Sprog paa *-is* skr. *matīs*, avest. *ār-maitīs*, sandsynligvis Nydannelse efter *ā*-Stammernes *-ās*. I Avest. er Endelsen *-is* gaaet over paa Masc. og er disses sædvanlige Acc. Endelse: *gairīs*. Nydannelser efter de consonantiske Stammer: skr. *ary-ās*, avest. *thrāyō*, *garay-ō* (der dog ligetil kan være Nominativformen).

² Tidlig indtraadte ved Indflydelse af Consonantstammerne den med Nominativ ligelydende Sideform paa *-ēs*.

³ Ogsaa *tref*, *tre*, *treif*, hvor *e* synes at skyldes Nom.

⁴ *þrjá* efter *o*-Decl. I Fem. er Acc. = Nom. (*ástir*) efter Mønster af *ā*-Stammerne, hvor begge Casus formelt falder sammen.

⁵ Almindelig efter *n*-Stammerne: *trī-ṅ-i*, *śuc-ī-n-i*.

⁶ Substantivernes Neutr. Pl. paa *-a* (*mora*) er laant fra *u*-Stammerne.

et opr. *πολεων skulde blive contraheret. D. 2 τριῶν, οἰῶν. Denne Genitivform, der formelt faldt sammen med *i*-Stammernes, blev gennem disses Indflydelse den herskende i Episk, Jon., Lesb., Dor.

Arisk. D. 1 sporadisk i Avest.: *thrayam, vayam, srvi-stayam* af *srvi-sti*, D. 2 sporadisk: *kaoyam* (ο: *kavyam*)¹. — Lat. D. 2: *trium, hostium*, umbr. *peracrio*. — Irsk D. 2: *tri(-n), fáthe(n)* af **trijōm, *vātiōm*. — Germ. D. 2 (eller D. 1?): oldn. *gesta* for **gastia*, oht. *gestio, enstio*, ags. *winigea, giesta*²). — Lit. *trijū, gencziū, nacziū* af **gentjōm, *naktjōm* synes at være D. 2; imidlertid var det ogsaa muligt, at *i*-Stammerne her har rettet sig efter *jo-* resp. *jā*-Stammerne (sml. Dat. Sing. *geñcziiui, nācziai*). Obulg. har D. 1: *trijī, gostijī, noštijī* for **trejōm* osv.

Dat. (Loc.). Den oprindeligste Form i Græsk paa *-i-si* (saa hos Herodot); i Att. og yngre Dor. indtraadte *-ε-si* ved Indflydelse fra de Casus, hvor *-ε*-regelret hørte hjemme: *μάντεσι*. Andre Nydannelser er homer. (ogsaa lesb. og dor.) *πολι-εσσι* istedetfor *πόλισι* (dannet efter *φύλακ-εσσι* o. l.) og med enkelt *-σ-* (efter Forholdet *γένεσσι: γενεσι*): *οἴεσι* Od. 15. 386, *πολίεσι* Pind. — Sml. skr. *āhi-ṣu*; maaske umbr. Dat. Abl. *tris, avis, aves* for **tri-s-u* osv., obulg. *tri-chū, gosti-chū*³.

Dual. Nom. Acc. Den indog. Form synes at være en Nydannelse; efter Forholdet ved *o*-Stammerne, hvor Nom. Sing. endte paa *-os*, Nom. Dual. paa *-ō*, skabtes af *i*-Stammerne en Dualform ved Forlængelse af Stammens udlydende *-i*. Denne Form mangler i Græsk. Enkeltstaaende *ὄσσε* for **ὄκγε* af den svage Stammef. med de consonantiske Stammers Endelse *-ε* (D. 1) att. *άλύσει* (indskr., Brugmann Gramm. ² 84) er en tilsvarende Dannelse af den sterkere St.-form for **άλυσει-ε* (D. 2), *πόλεε* (Thuk.) er Nydannelse efter *πήχεε*.

¹ Almindelig er Stammen, som altid i Sanskr., udvidet med *-n*: *gairi-n-am* skr. *giri-n-am*.

² I Got. er disse Stammer her gaaede over i *o*-Flexionen: *gaste* (som *vulfe*); efter *gaste* Fem. *anste* (ligeoverfor *gibo*); oldn. *ásta* efter *ā*-Decl.

³ Lit. Loc. paa *-ysè* er Nydannelse efter *ā*-Stammernes paa *-osè*.

THE UNITED STATES OF AMERICA
DEPARTMENT OF JUSTICE
WASHINGTON, D. C.

INVESTIGATION OF THE ACTS OF VIOLENCE
COMMITTED BY THE ORGANIZATION
KNOWN AS THE BLACK PANTHER PARTY
AND ITS ASSOCIATES
IN CONNECTION WITH THE
MURDER OF MARTIN LUTHER KING, JR.

REPORT OF THE
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION
ON THE ACTS OF VIOLENCE
COMMITTED BY THE ORGANIZATION
KNOWN AS THE BLACK PANTHER PARTY
AND ITS ASSOCIATES
IN CONNECTION WITH THE
MURDER OF MARTIN LUTHER KING, JR.

THE UNITED STATES OF AMERICA
DEPARTMENT OF JUSTICE
WASHINGTON, D. C.

genū, *pecū* er efter *Schmidt* (Pluralb. 49 f.) egentlig Plural. — Irsk *ith* «Korn» egentlig «Næring», (Grf. **pitū*, skr. *pitū-s* m.). — Got. *filu* = πολύ, *faihu* = *pecu*, oldn. *fjǫl*, *fé*, oht. *filu*, *fehu*, ags. *feolu*, *feoh*. — Preuss. *pecku* «Kvæg».

Gen. (sml. *i*-St.) Indog. **eu-s* (D. 1), **ev-os* (D. 2), **-u-os* (D. 3). D. 1. mangler i Græsk. D. 2. Fællesgræsk ved Adjectiverne: ἡδέος for *ἡδερος; hom., att.: ἄστεος, υἰέος; Herod.: πήχεος osv. D. 3.: δουρός, γουνός (hom.), δορός (att. digt.) for *δορρος, *γονρ-ος, υἰος (hom). Denne Genitivform faldt ved δάκρυος o. l. sammen med *ū*-Stammernes og førte til Forblandning af begge Classer. Nydannelse att. ἄστεως, πήχεως ved quantitativ Metathese for *ἄστηρ-ος, af den egentlig kun i Loc. Sing. hjemmehørende forlængede Stammeform.

I Arisk er D. 1 den herskende: skr. *sinó-s*, avest. *vayao-s* (*vayu-s* «Luft» = skr. *vāyú-s* «Vind»),opers. *kurau-s*. D. 2 vedisk (enestaaende) *vāyāv-as*¹. D. 3. vedisk *paçvās*, *pitvās*, *krátvas* (*kratu-s* «Magt»), *mádhvas* (*mádhu* = μέθυ), *vásvas*, *çičvas* (*çiču-s* «Unge»), avest. *khrahwō*, *hindvō* (*hindu-s* = skr. *sindu-s* «Strøm»), *tanvō* (*tanu-s* «Legeme») osv.². — Ital. D. 1: lat. *ri-tūs* (af **-eus*), osk. *castrovs* «fundi» (?), umbr. *trifor*. D. 2: lat. *senatuos* etc., hyppig i ældre Tid, falisk. *zenatuo* for **senatev-os*; af *-uos* blev senere *-uus*³. — Irsk. D. 2? *retho*, *retha*; **-evos* blev **-ovos* og dette blev **-ō* (sml. gen. *bó* = βορός), som i ubetonet Stavelse forkortedes til *-o*, *-a*. — Ugerm. **-ou-es* D. 2. Deraf ved Syncope af **-e* got. *-aus*: *sunaus*, *filaus mais* «meget mer»⁴, on. *sonar* (**-au* blev **-ō* og dette i ubetonet

¹ Flere Steder baade i Ved. og Avest kræver Metret saadan Form istedetfor det overleverede paa *-os*, *-aos* (*Bartholomae* Ar. F. I 72).

² Enkeltstaaende af den forlængede Stf. med Suff. *-s* avest. *bāzāus*, med Suff. *-as*: *nasāvō*. Med *ā*-Stammernes Endelse ved. *ispvās* (*īsu* «Pil»), Dat. *ispvāi*; i senere Sanskrit er dette udstrakt til alle de fem. *u*-Stammer (se *i*-St.).

³ *-uis* (temmelig hyppig fra Slutten af det 6te Aarh.) beror vel paa Nydannelse efter de cons. Stammer: *ducis*: *duci* = *senatuis*: *senatui*, (sml. *Stolz*² § 83).

⁴ De øvrige Adjectiver efter *jo*-Decl.: *hardus*, gen. *hardjis*. Saaledes ogsaa i de øvrige germ. Sprog.

Stavelse *-a*) *fjár* af **-féar*, **-fehar*; oht. *frido* «Fred», os. *suno*, ags. *sunā*¹. Enkeltstaaende D. 3: got. *mans* af **manv(i)z*, St. *manu*-. — Lit.-Slav. D. 1: lit. *sūnaūs*, obulg. *synu*.

Dat. (Loc.) Indog. Udg. **-eu* (D. 1 a). Forlænget til **-ēu* (D. 1. b). Ved Siden af denne Dannelse stod allerede i Fællessproget de efter de cons. Stammer dannede Former paa **-ev-i* (D. 2) og **-ui* > **-vi* (D. 3). — I Græsk mangler D. 1 a. (Levning er maaske *ἀνευ*, sml. oht., os. *āno*, on. *ón*, *án*), ligesaa D. 1. b (sml. dog Nydannelsen *ἸΑρη-ι* o. l. af **ἸΑρη-ι*). Almindelig er D. 2: hom. *ἡδέϊ*, *ἄστει*, contr. *πήχει* Od. 21. 419, att. *ἡδέϊ*, *πήχει*. D. 3: hom. *γουνί*, *δουρί*, att. digt. *δορί* for **γουν-ί* **δορ-ι* (ved Siden deraf att., digt. *δορεί* for **δορε-ι*), hom. vñ.

Arisk. D. 1 a: skr. enkeltstaaende (ved.) *sāno* af *sānu* n. «Ryg», «Overflade», (*Lanman* p. 412); avest. *haētō* af *haētū* = skr. *sētū* m. «Bro», *auwigātō* af *auwigātu* «Komme» o. fl. (*Bartholomae* Bezz. Beitr. IX 299 ff.),opers. *Bābirauw*, *Margaw*, *ufrātauw-ā* «ved Euphrat». Almindelig er D. 1. b: skr. *sūnāu*, avest. *vanhāu* = skr. *vāsāu*². D. 2 oftere i Veda: *sūnāv-i*. D. 3: Avest. *pīthwi* (*pītu-š* «Næring»). — Lat. D. 1 a: *noctū* for *nocteu*; saaledes vel ogsaa for en Del de i klass. Latin almindelige Dativer paa *-ū*; umbr. *manuv-e* «i Haanden». *Dat. -trifo*. D. 1 b er maaske lat. *ritē* af **ritē* (*Mahlow* 52)³. — Irsk *riuth* af **ritū* kan forudsætte ældre **riteu* (D. 1 a). — Germ. D. 2: got. *sunau*, os. *sunu*, *suno*, ags. *sunā* af **sunav-i* (indog. **-ov-i*), oht. *suniu*, *fridiu*, on. *syne* (run. *kunimudiu*) af indog. **-evi*. D. 3. i got. *mann* for **manv-i* af den defekte Stamme **manu*-. — Obulg. *synu* kan være D. 1 a (*-u* af **-eu*, **-ou*)⁴.

¹ *feoh* følger o-Decl.: Gen. *fēos*.

² **-ēu* blev allerede i Indog. i Udlyd til **-ē* (arisk *-ā*), ligesom **-ēi* (skr. *agnā*); i Endelsen *-āu* synes da *-u* at være secundært tilføjet efter de øvrige Casus (sml. *Dyāuṣ* gr. *Zḗς*, lat. *diēs*). Den opr. Form er maaske bevaret i *rtā matinām* «ved Bønnens Tid» (se *Lanman* 411).

³ Den almindelige lat. *Dat.* paa *-u-i* er Nydannelse efter de cons. Stammer; *-i* af **-ei* er, som før nævnt *i*-Stammernes *Dativudg.*, der fra disse har bredt sig som Endelse til de øvrige Stammer.

⁴ Lit. *sūnūjē* er Nydannelse som *i*-Stammernes *Loc.* paa *-yǝ*. Obulg.

Voc. Indog. *-eu (D. 1). Ved Siden deraf ogsaa allerede i Fællessproget en Nydannelse af den svagere St.f. paa *-u (D. 2). Græsk D. 2: γλυκύ.

Skr. D. 1: *sūno*. Ved Neutr. D. 2: *guggulu* A. V. «Bdelion»; Avest. D. 2: *mainyu* «Aand». — Irsk D. 2: *rith* af **ritu*. — Got. D. 1: *sunau* (ogsaa D. 2: *sumu*). — Lit. Slav. D. 1: lit. *sūnai*, obulg. *synu*.

Plur. Nom. Voc. Opr. Udgang *-u-es, *-ves (D. 1); ved Siden deraf allerede indog. *-ev-es (D. 2).

Græsk D. 1: hom. υῖες for *υῖ-ες. Alm. D. 2: ἠδέες, πῆχες hom., her., lesb., dor.; att. contr.: ἠδεῖς, πῆχεις. Enkeltstaaende af den forlængede St.f.: πρέσβης, Hes. Asp. 245 (som πόλης).

Arisk. D. 1 sjelden: skr. (vedisk) *mādhvas*, *zata-kratvas* (Voc. Føm.) «med hundrede Kræfter», avest. *pasvas-ca*, *yāthwō* af *yātu* «Trolldmand». Almindelig D. 2: skr. *sūnāv-as*, avest. *hunavō*¹. — Lat. *ritūs* kan være for **ritev-es* > **ritou(e)s* (D. 2), men kunde ogsaa være Accusativformen. — Irsk *rithai* af **riteves* > **ritoves* (D. 2) (som *bai* = βόης). — Germ. enkeltvis D. 1: got. *man-s* > **manv(i)s*, on. *kinnr*, *kiðr* af *kinn* f. = got. *kinnus*, gr. γένυς. D. 2: got. *sunjus*, on. *synir* af **suneves*². — Lit. D. 2: *sūnūs* af **suneves* > **sunuv(e)s*, obulg. *synove* af **sūneves*.

Acc. Endelse *-ms. Udlyd *-ums, gr. -υς, saaledes kret. υβυς, hom., her.: νέκυς. Endelsen -υς falder sammen med *ū*-Stammernes, hvad der bidrog til den Overgang af *ū*-Stammer til *ū*-St., som har fundet Sted i stor Udstrækning (Gen. νέκυος osv.); saaledes indtraadte fra disse ogsaa den anden Endelse -υας: hom. νέκυας. Nydannelser efter Nominativ paa -εες er hom. γλυκέας, her. πῆχας osv. Att. γλυκείς, πῆχεις er selve Nominativformen.

Dat. *synovi* er = skr. Dat. *sūnāve* (ob. udlydende -i af *-ai), Dat. med D. 2 er preuss. Inf. paa *-twei* f. E. *girtwei* «rose».

¹ af den forlængede St.f.opers. *dahyāva*, avest. *dañhāvō*, *nasāvō*.

² os. *sunī* efter *i*-Decl.; ags. *sunā* af **sunaviz* (indog. *-oves).

Arisk. (sml. *i*-St.). Skr. *sūnūn* m., *iṣūṣ* f., avest *hindu* = skr. *sindhūn*, *ratu* = skr. *rtūn* m., almindelig med Feminins Endelse: *pasūṣ*; fem.: *dāhūṣ*¹. — Lat. *ritūs* af **rituns*, umbr. *manf* for **manuf* <**manuns*². — Irsk *rihu* af **rituns*. — Got. *sununs*, oldn. *sunu*. — Lit. *sūnus*, obulg. *syny* af **sūnuns*.

Nom. Acc. Neutr. Oprindelig Form paa **-ū* (se *i*-St.), saaledes skr. vedisk *urū*, *purū*, *vasū* o. fl.³, avest. *asrū* «Taa-
rer», *puru*, osv. (som falder sammen med Sing. og maaske kan være Singularformen, sml. ved *purū*, *vasū* osv. for Plur.). — Lat. maaske *genū* (Sing.) osv. (*J. Schmidt* Pluralb. 49 ff.). — Græsk har kun Nydannelser med de consonantiske Stammers Endelse *-ā*: D. 1 af den svage St.f.: lesb. γόννα, hom. γούνα af **γονφ-α*, hom. δούρα af **δόρφ-α*, πολλά af **πολφ-α*, δάκρυα, maaske ogsaa Adv. τάχα, ὄκα, κάρτα etc. for **ταχφα*, **ὄκφα* **καρτφα* (*J. Schmidt* l. c. 47). D. 2 af den sterkere St.f.: hom. ἐυρέα, ἄστεα, πώεα osv. I Att. ucontraheret ved oxytonerede Adjectiver: ἡδέα (derimod ἡμίση Dem.), ellers contr.: ἄστη, δόρη for **δορεφα*; ὄξεια Hes., θήλεια (indskr. fra Thera) er dannede af Fem.formen (*Brugmann* K. Z. XXIV. 83).

I de øvrige Sprog optræder Nydannelser med *o*-Stammer-
nes Endelse *-ā*: avest. D. 1: *erezvā* af *erezu* = skr. *rjū* «ret», *zanva* «Knær». — Ital. D. 1: umbr. *berva* = *verua*, *vatuva* usikker Bet., *pequo*, saaledes vel ogsaa Lat. *genua* etc. der dog ogsaa kunde repræsentere D. 2: **genev-a*. — Irsk *locha* vel for **loceva* >**locova* (D. 2)⁴. — Oht. *fihiu* af **fehevā*.

¹ Sporadisk Nydannelse efter cons. St. skr. (vedisk) *paçv-ās*, *kṛtv-ās* (adv. «Gange»), avest. *pasvō*, og af den sterkere Stf. avest. *gātavō* af *gātu* «Sted», *pasavō*, *astavō* (*astu* «Legeme») o. fl. De avestiske Former kan dog ligetil være Nominativformerne. Ligesaa opers. *dahyāva*.

² *kastruvuf*, *kastruvu*, *castru-o* synes at være metaplastisk efter *o*-Decl. for opr. **kastruf*.

³ ved Siden deraf hyppigere, og i det senere Sprog altid: *purū-n-i*, *vasū-n-i* osv.

⁴ En anden Endelse *-e*: *sothe* af *suth* «Afkom» synes laant fra de neutrale *s*-Stammer (som *tige* for **teges-a*, Pl. af *tech* «Hus»).

Got. *kniu*, *triu*, oldn. *kné*, *tré* er gjennem Nom. Pl. *kniv-a*, *triv-a* (sml. att. δόρη af *δορεφα) og Gen. Pl. *kniv-e*, *triv-e* (sml. gr. ἡδέων) gaaet over til *o*-Stammer.

Gen. Ældste Form paa **ev-öm* (D. 1). Ved Siden deraf allerede indog. af den svagere St.f. **u-om*, >**vom* (D. 2).

Græsk. Almindelig er D. 1: hom. att. ἡδέων, hom. πηλεκέων osv., her. πηχέων; att. πήχεων (med Accent efter πήχεως). D. 2: γούων, δούρων hom., πολλῶν, δακρύων osv.

Arisk. D. 1 mangler; sporadisk D. 2: avest. *rathwam* (*ratu-*), *anhwam* (*anhw-* «Verden»), *yāthwam* o. fl.¹. — Lat. D. 1 *rītuum* for **rītev-öm* >**rītovom*. — (Irsk *rithe(-n)* er vel *i*-Stammernes Form, overført paa *u*-St.). — Got. D. 1: *sunive* af **sunev-ēm*². Sporadisk D. 2: got. *manne*, on. *manna* af **manv-ē* (-ō), on. *kinna* af **kenvō*. — Obulg. D. 1: *synovŭ* for **sūnev-öm*³.

Dat. (Loc.). Den oprindelige Form paa -*υ-σι*: *véκυσι* har kun de Stammer, der beholder -*υ* uforandret gjennem Flexionen; ved de øvrige indtræder derfor -*εσι* ved Indvirkning af de Casus, hvor -*ε*- hørte hjemme: hom., att. ὀξέσι osv. Nydannelse: hom. πελέκ-εσσι, δούρεσσι, ogsaa *véκυσι* o. l. for *véκυσι* (som ἔπεσσι, ἔπεσι).—Sml. skr. *sūnú-su*, avest. *vanhu-su*, *gātusv-a*,opers. *dahyusuv-ā*. — Umbr. Dat., Abl. *berus* af **gveru-su*. — Obulg. *synŭ-chŭ*.

Dual. Nom. Acc. Opr. Form paa **-ū* (sml. *i*-St.). Denne Dannelse mangler i Græsk. — Skr. *bāhū*, avest. *mainyū*, *dañhu*. — Irsk *dí loch* af **locū*. — Lit. *sūnu*, obulg. *syny*. — Græsk har Nydannelser med de cons. Stammers Endelse -*ε*: D. 1: δούρε, hom., sml. skr. *paçv-ā*, avest. *bāzva*. D. 2: hom. att. πήχεε, εῶρέε, contr. att. indskr.: *υίει*, sml. avest. *bāzav-a*.

¹ Almindelig avest. -*u-n-am*, som skr. -*ū-n-ām*; avest. *vohunam*, skr. *vāsūnām*.

² Oldn. *sona*, ags. *sunā* har *o*-Stammernes Genitivform.

³ Lit. *sūnū* synes kun at kunne forklares som Metaplasme efter *o*-Decl.; paa samme Maade Loc. Pl. *sunūsè* for **sunūsè*.

Gen. Dat. Att. πήχεων, εὐρέων etc. er Nydannelser.

Et oprindeligt Adjectiv paa *-u* er vistnok γραῦς, hom. γρηῦς (men ogsaa contrah. γρηῦς, Od. 19. 346, 24. 389) Grdf. γρᾶ-ju-ς (Rod. γερα — γρᾶ), sml. skr. *jarū-yu* n. «den aflagte Slangehud», egentl. «det gamle». Det vilde saaledes høre sammen med de nys behandlede Stammer, fra hvilke det kun adskiller sig ved, at det gennem hele Flexionen beholder den svagere Stammeform paa *-v* (foran Vocal *ɸ*); contraheret til γρᾶv- blev Stammen parallel med vāv- og paavirkedes af denne Stammes Flexion, saaledes att. Nom. γρᾶῦς som ναῦς. Hom. Nom. γρηῦς, Dat. γρη-ί, Voc. γρηῦ. Att. γραῦς, Acc. (Nydannelse) γραῦν, γραός, γραί, γραῦ. Pl. γρᾶες, γραῦς (efter γραῦν) γραῶν, γραυσί.

b. Tilsyneladende diphthongiske Stammer.

I Græsk har, som det synes, ved endel oprindelige *i*- og *u*-Stammer den langvocaliske Form (*-ēi, *-ēu) faaet et videre Omraade. Medens den ved de øvrige regelmæssig kun optræder i Loc. Sing., har den her ogsaa trængt sig ind i Nom. Sing. (sml. avest. *uz-bāsāuš* o. l.), der saaledes faar en med Diphthongstammernes fuldstændig overensstemmende Form. Den øvrige Flexion er da ogsaa analog med og kan være dannet efter disses

1. *i*-Stammer

Herhen vilde efter dette de græske Femininer med Nom. Sing. paa *-ó* (-ὴ) høre. *Bartholomae* (Ar. F. I. 30) og *Joh. Schmidt* (K. Z. XXVII. 369 ff.) sammenligner indisk *sákhā*, avest. *hakhā*, *hakhā* «Ven» og de tilsyneladende *n*-Stammer *pánthā-s* «Vei» (sml. ob. *pāti*, lat. gen. *ponti-um*) og *manthā-s* «Tvare». Fuldstændig parallelle med de nævnte græske er jo disse ingenlunde (hverken i Form eller Kjøen); men de viser dog ogsaa i Arisk en Omsiggriben af den langvocaliske Stammeform.

Denne Gruppe omfatter et temmelig stort Antal Fem. paa -ώ, af hvilke en Del er Nom. ag., en Del Denominativa (begge oftest som Egennavne), en Del Abstracta, f. E. a) Κλειώ, «den berømmende», Κλωθώ «den spindende», Πειθώ «den overtalende», λεχώ «Barselkvinde»; b) Τρηχώ «stenet Egn», Δεινώ «den forfærdelige», Ἀργώ «den hurtige», Ἀελλώ «den stormende»; c) μελλώ «Nølen», χρεώ «Nødvendighed», πευθώ «Kundskab».

Flexion. *Sing. Nom.* λεχώ (af indog. *-ōi blev i Udlyd *-ō) sml. *sakhā, hakha*. Istedetfor -ω findes ogsaa -φ, f. E. Ἀρχιοι i en Indskr. fra Melos i førjon. Alfabet; dette kan bero paa Indflydelse fra Vocativ. (paa -οι).

Acc. Ἡρώων Sappho fr. 71 af Ἡρώ, lac. Ἀγιδών, kret. Λατών osv. for *Ἡρωιν (som Ζήν for *Ζην), sml. ved. *pánthā-m*. Den hom.-att. Form Λητώ betragter *Schmidt* vistnok med Urette som en Analogidannelse efter αἰδῶ. Snarere er den en opr. «Sætningsdublet» *Λατωμη, der indtraadte foran Consonant, medens *Λατωim var den retmæssige Form foran Vocal; af *Λατωμη blev *Λατωια > *Λατωα; hertil svarer skr. *sakhāy-am*, avest. *hakhāyem*. Vistnok er Accenten paafaldende, da *Λατώα contraheret skulde blive *Λατώ; ved Indflydelse af Nominativ maa da Acut være traadt istedetfor Circumflex; forevrigt gjør Betoningen den samme Vanskelighed ved Antagelsen af en Analogidannelse efter αἰδῶ. Jon. Indskr. og Herodot har -οῦν: Τιμοῦν. Denne Form synes at være en Omdannelse efter Genitiv paa -οῦς.

De øvrige Casus dannes af en svagere Stammeform (sml. βῶς, βοφός).

Gen. hom. jon. Λητούς, dor. boeot. Λατώς, lesb. πειθώς af *-oj-ος > *-οος.

Dat. (Loc.) Λητοῖ af *Λητοj-ι. Boeot. Κλίφ efter o-Decl. (sml. Plur.).

Voc. Λητοῖ, sml. skr. *agne*.

I *Plur.* følger disse Stammer o-Decl., hvortil den Omstændighed kan have medvirket, at Loc. Plur. formelt faldt sammen med o-Stammernes: λεχοῖ-σι og λύχο-ι-σι. Skr. derimod Nom. Pl. *sákhāy-as*, Acc. *sákhin*.

Stammer af lignende Art ser *Bartholomae* (l. c. 34) i δεσ-πότης, Acc. -πότην for *-ποτης, *-ποτην ved Siden af πόσις = skr. *pāti-s* og δολομήτης ved Siden af δολομήτις.

2. *u*-Stammer.

a. Stammer paa -ηυ.

Wackernagel (K. Z. XXIV 300 ff.) opstiller for disse Stammer en Grundform paa *-*ēju*, *-*ĕju*, svarende til de indiske paa -*āyu*, -*ayu*. Man ventede da hom. *βασιλῆυς som γρηῆυς af *γρᾱῖυ-ς.

Maaske er disse Stammer oprindelig *u*-Stammer. Diphthongen *-*ēu* trængte sig ind i Nominativ (sml. avest. Nom. *uzbāzāuš*,opers. *dahyāuš*, Acc. av. *nasāum*), hvorved denne blev fuldstændig analog med Diphthongstammernes, og der dannede sig tilsvarende Casus, paa den ene Side af en ny kortere Stammeform (efter Forholdet βῶς, βοῦός) (D. 1.), paa den anden Side med gennemført Bibehold af den lange Vocal (D. 2).

Som Støtte for denne Antagelse, at disse Stammer egentlig er *u*-Stammer, kunde anføres en vis Lighed i Brugen af det indiske oxytonerede Suff. -*ú* og gr. -ηυ. Ordene paa -ηυ var vistnok egentlig Nom. ag., afledede af Verber, som φορέυς «Bærer» (φερ-), sml. skr. *bharú* «Herre» (egentl. «Opholder»), πομπεύς «Ledsager» (πεμπ-), τοκεύς «Avler» (τεκ-), νομεύς «Hyrde» (νεμ-), δρομεύς «Løber» (δρεμ-) osv. Men da der ved Siden af f. E. πομπεύς, νομεύς, δρομεύς stod Substantiverne πομπή «Ledsagelse», νομή «Græsgang», δρόμος «Løb», opfattedes hine let som afledede af disse, og der opstod saaledes en talrig Mængde Denominativer paa -ηυ som ἀροτρεύς «Pløier» (ἀροτρον), χαλκεύς «Smed» (χάλκος), πεδιεύς «Sletteboer» osv. Paa lignende Maade anvendes i Sanskr. det oxyt. Suff. -*ú* til Dannelsen af Nom. ag.: *grhú* «Betler» (*grabh-*), *rip-ú* «Bedrager», (*rip-* «smøre»), *rbhú* «dygtig» (*rabh-*), *dāru* «kløvende» (*dar-*), *jāyú* «seirrig» (*jāi-*), *stāyú* «Tyv» (*stāi-*), mest ved

Desiderativer og visse afledede Verber f. E. *jigīs-ú* (*jāi-*), *namasy-ú* (*namasy-ú-ti* «hædrer»).

Ligefrem identiske synes gr. Ὀρφεύς og skr. *r̥bhū*. Berrøring mellem *u-* og ηυ-Stamme viser πρεσβύς og πρεσβευ- (i Dat. Pl. πρεσβεύ-σι og i Afledningen πρεσβέω).

Flexion. *Sing. Nom.* I βασιλεύς betragtes almindelig ligesom i Dat. Plur. βασιλεύσι, -εως- som forkortet af *-ηυς-. Sandsynligere er βασιλεύς en Nydannelse efter de Casus, hvor den kortere Stammeform forelaa. Dialektisk forekommer -ης, arkad. *ιαρής*, *γραφής*, kypr. *ιερής* ved Siden af *ιερεύς*, dor. *Τύδης*, Ὀρφης (sml. ogsaa Ἄρης), der kan være den oprindelige Nominativ: -ης af *-ēus (sml. Ζής, lat. *diēs*).

Acc. Herodian anfører Κηφήν og Ὀρφήν Nom. (Pbykos: *ὀνομάκλυτος Ὀρφήν*) som Sideformer til Κηφεύς, Ὀρφεύς. Maaske forholder det sig med disse Former som med Nom. Ζήν: de er egentlig Acc., opr. *Ὀρφηυν. Acc. paa -ηα er da «Sætningsdublet»: *Ὀρφηυμ og *Ὀρφηυμ; af det sidste blev *Ὀρφηα > Ὀρφήα. Hom. βασιλῆα, lesb. βασιληα, boeot. Χαλκιδεῖα; att. βασιλέα med quantitativ Metathese. Ved Siden deraf en Nydannelse paa -ῆα efter de øvrige Casus: hom. (sjældnere) *Τυδέα* o. l., saaledes ogsaa dor. (ogsaa Alk. fr. 48 og enkelte Gange hos Eur. f. E. *φονέα* El. 599. 763); herod. βασιλέα kan være for βασιλῆα ved Vocalforkortning. Sen dor. Contraction: βασιλῆ (ogsaa enkelte Gange hos Eur., El. 439).

Gen. Den oprindelige Form (D. 1) var vistnok paa *-ev-os (efter βῶς, βορός), om end Formen paa -ηρος er overveiende hos Homer: hom. Πηλέος osv. (contr. i Ὀδυσσεύς, Od. 24. 398), maaske kypr. βασιλέρος, βασιλέος (saaledes Deecke, andre læser βασιληρος, βασιληος), dor. βασιλέος. Ved Gjennemførelse af Nominativs -ηυ opstod tidlig D. 2 paa -ηρος, hom. βασιλῆος, lesb. βασιληος (senere lesb. -εος), boeot. Θεσπείος, gml. att. οἰκῆος, senere ved quant. Metathese οἰκέως, gml.-jon. Πλουτήος. Deraf kan den herod. Form paa -έος, være opstaaet (som gen. νεός for νηός > *νεώς).

Dat. (Loc.). Svarende til Gen. paa *-evos er Dat. paa *-evi (D. 1) den oprindelige Form: hom. Πηλεί, kret. Πριανσιεί; maaske kypr. Ἰδαλιέι (-ji for -ji), att. βασιλεῖ. D. 2:

*-ηφι: hom. βασιλῆι osv., boeot. βασιλεῖι, gml. att. indskr. γραμματῆι, jon. indskr. Πριηνῆι, deraf herod. -έι.

Voc. βασιλεῦ (Betonning som i Ζεῦ), sml. skr. *síno*.

Plur. Nom. Voc. D. 1 *-ēves: hom. βασιλῆες, lesb. μαλοδρόπτες (Sappho), boeot. πρισγείες = *πρεσβῆες, eleisk βασιλάες (med uægte -ā), spart. (Seiersøile fra Platæa) contr. Πλαταιῆς osv., ligesaa att. (Thuk., Aristoph., Platon). Nydannelse paa *-ēves her., dor., yngre lesb., att. Indskr.: βασιλέες, deraf ved Contraction att. βασιλεῖς, ved Hyphæresis kret. Πριανσιές.

Acc. Opr. Form paa *-ēvῆς > *-ηφας > ῆας, hom. βασιλῆας, boeot. Φωκείας, lesb. (Aic. 48) βασιληας, deraf att. βασιλέας, herod. βασιλέας. Nydannelse paa: *-ēvῆς > -έας: φονέας Eur. Electra 276, kret. Πριανσιέας. Att. βασιλεῖς og βασιλῆς (Soph. Ai. 390) og kyren. ιαρές er Nominativformen (*G. Meyer* Gramm. 2 362).

Gen. D. 1 *-ēvōm > -έων: hom. τοκέων, Il. 15. 206 og 21. 587, dor. lesb. βασιλέων. *D. 2*: hom. βασιλήων, boeot. Θεσπιείων, att., jon. βασιλέων er ubestemt, kan være opstaaet ved quant. Met. af βασιλήων.

Dat. (Loc.) hom., att., jon., yngre dor.: βασιλεῦσι. Nydannelser med Endelsen -εσσι er hom. ἀριστήεσσι, f. E. Il. 5. 206, lesb. βασιλήεσσι, Theokr. 15. 93: Δωριέεσσι; γονεῖσι (pisid.) efter Nom. γονεῖς, τοκέσι i en metrisk att. Indskr. efter τοκέων, ligesaa δρομέσι hos Kallimachos (*G. Meyer* 375).

Dual. Nom. Acc. D. 1: τοκήε, Od. 7. 312. *D. 2*: att. βασιλέε.

Gen. Dat. (kun att.) βασιλέοιν efter Gen. Pl. βασιλέων.

Til disse Stammer hører uden Tvivl ogsaa Ordet Ἄρης (efter *Leo Meyer* beslægtet ved skr. *arí-s* «angribende» «Fiende», der dog staar ξρις nærmere; Grf. *γρύ- sml. skr. *arús* n. «Saar»). At der ved Siden af Stammen Ἄρη- ogsaa har været en Stamme Ἄρε- er ikke sandsynligt; de Former, der tyder paa en saadan, er snarere fremkaldte ved, at Nom. Ἄρης falsk opfattedes som parallel med ἐυγενής.

Stammeaflyd -ηυ, -ευ. Lesb. har kun -ευ: Nom. Ἄρευς (som βασιλεύς), Acc. Ἄρευα, Gen. Ἄρευος, Dat. Ἄρευι,

Voc. "Αρεν. Pindar har Gen. "Αρεος, Dat. "Αρει, kret. Indskr. Acc. "Αρεα, Hom.: Nom. "Αρης (som Ζής), Acc. "Αρην og "Αρηα, oprindelige Sætningsdubletter: *Αρηυμ og *Αρηυμ, Gen., Dat. "Αρεος, "Αρει og "Αρηος, "Αρηι, Voc. "Αρες, en Nydannelse efter Nom. "Αρης, opfattet som *s*-Stamme, Herod.: "Αρεος, "Αρει, "Αρεα; att. "Αρεος (digt.) og "Αρεως (pros.) ved quant. Met. af "Αρηος, Dat. "Αρει, Acc. "Αρην og "Αρη; den sidste Form er vel som Voc. "Αρες dannet efter *s*-Stammerne.

b. Stammer paa -ων.

Som saadanne kan man maaske opstille enkelte Ord med Nom. paa -ως, πάτρως «Farbroder», μήτρως «Morbroder», sml. lat. *patru-os*, skr. *πίτρυ-γα*. Om ήρωος og έλωος, der bøies som disse, men tillige har enkelte Casus efter ω-Decl. (att. Dat. ήρωφ, hom. Gen. έλω osv.), egentlig hører hid, lader sig ikke afgjøre, da begge Ord etymologisk er dunkle og det saaledes ikke kan sees, hvilken Spirant de har tabt. Var ήρωος, egentl. *s*-Stamme? sml. av. *hāiriṣi* af **sāriṣ-i* «Kvinde», Fem. til et **sāris*. De øvrige Ord, der bøies som πάτρως, er ikke *u*-Stammer: Μίνως, der i de fleste Casus følger ω-Decl., er egentlig *s*-Stamme, regelmæssig er saaledes Acc. Μίνωα <*Μίνωσα; κάλωος etc. (Orph. Arg.) af det ellers som *o*-Stamme flecterede κάλωος er Metaplasme, fremkaldt ved den formelle Lighed mellem Nominativformerne κάλωος og πάτρως; det samme gjælder δμώς, der helt bøies som πάτρως, men vistnok egentl. er *t*-Stamme (sml. ά-δηής, ά-δηήτ-ος); som δμώς bøies θώς, der vistnok egentl. er Diphthongstamme osv.

Flexion. *Sing. Nom.* πάτρως, ήρωος osv. for *πατρως som "Αρης for *Αρηος.

Acc. hom. μήτρωα, ήρωα, kret. πάτρωα, att. ήρωα og contr. ήρω, herod. ήρωα og ήρων, den sidste Form er vel metaplastisk efter ω-Decl.

Gen. D. 1: ήρωος, Hom. Od. 6. 303 (skrevet ήρωος), D. 2: ήρωος, μήτρωος osv. hom. att. jon.

Dat. μήτρῳ, ἦρῳ osv. Metaplastisk efter Stammerne paa -ω: μάτρῳ, Pind. Nem. 4. 80 (μάτρῳ Isth. 6. 24), ἦρῳ II. 7. 453.

Plur. Nom. μήτρωες, ἦρῳες osv. Sidesf. ἦρως (Aristoph. ifølge Choeroboskos) er *Acc.* (sml. Ordene paa -ις og -υς).

Acc. μήτρωας, ἦρῳας, kret. πάτρωανς (som στατήρανς); att. alm. ἦρῳας, sjeldnere ἦρως f. E. Aesch. Ag. 502.

Gen. μητρώων, ἠρώων.

Dat. (Loc.) μήτρῳσι, ἠρῳσι. Hom. Nydannelse ἠρώεσσι.

Dual. Nom. Acc. (δμῶε) Hom.

Gen. Dat. att. indskr. ἠρώων contr. af *ἠρώων.

2.

Diphthongstammer.

Af denne Gruppe har Græsk kun faa Levninger. Som i Indledningen paapeget var deres Flexion oprindeligt den samme som de enstavelses Consonantstammers: i *Nom.* og de *Casus*, som følger *Nom.*, sterk Form *o*: lang Diphthong (lang Vocal + Halvvocal), i *Gen.* og de *Casus*, som følger *Gen.*, svag Form *o*: kun Halvvocal (**Djēu-s* **divés*); allerede i Fællessproget opkom en Mellemform med kort Diphthong (**gōu-s* **govés*), ligesom ved de enstavelses Consonantstammer under Indflydelse af de tostavelses (**nēr* **nerés* for **nrés*).

En anden Forandring af det oprindelige Forhold var, at paa den ene Side den sterke Stammeform gennemtrængte hele Flexionen (skr. *Nom.* *rás*, *Gen.* *ráyás*), og paa den anden Side, hvad der var langt hyppigere, den svage Stammeform, saa at Diphthongen ganske opgaves, hvortil Grunden vel var den, at den gamle *Nom.-Acc.-Form*, efterat **ēi-* og **ēu-* foran *-s* og *-m* var blevet til **-ē-*, fjernede sig saa sterkt fra de øvrige Former (**bhēs* af **bhēus* ligeoverfor *Gen.* **bhuwés*), at deres indbyrdes Sammenhæng ikke længere følte. Diphthongstammerne falder saaledes i to Grupper: *egentlige Diphthongstammer* (med og uden Stammeaflyd) og *uegentlige Diphthongstammer* (i hvilke

Diphthongen er svunden, idet den svage Stammeform overalt er gjennemført).

1. Egentlige Diphthongstammer.

Stammer paa *i*-Diphthong mangler i Græsk (skr. *rā-s*, lat. *rē-s*). De øvrige er: 1. Ζεύς, der alene har bevaret den oprindelige Stammeaflyd, Vexelen mellem sterk og svag St.f. (**Djēu*-, **Div*-); 2. βοῦς, der har opgivet den svage Form for en Melleform (**gōu*-, **gōv*-; den svage St.f. er bevaret i Afledningen ἐκατόμ-βη «Offer af hundrede Oxer» for *-βῆη, sml. skr. *çata-gu* «som besidder hundrede Kjør»); 3. ναῦς, der næsten overalt kun har den sterke St.f. (**nāu*-, **nāv*-). Til disse slutter sig vistnok χρώς (Gen. χροός og χρωτ-ός) som 2; θῶς, der sandsynligvis er Diphthongstamme, følger i Flexion Ord som πάτρως (se S. 105). Att. χοῦς (Gen. χροός) har vel rettet sig efter βοῦς paa Grund af ensartet Nominativform. Ordet er egentlig *o*-Stamme: Nom. χόος (χοῦς), Gen. χόου (χοῦ), *G. Meyer Gramm.*² 322.

*-ēu-, *-ōu- blev allerede i Indog. til *-ē-, *-ō- foran Nominativs -s og Accusativs -m; i hom. ναῦς, skr. *nāūs* (skr. ogsaa i *dyāūs*) var -u- allerede i Fællessproget gjenindført fra andre Casus (*Bartholomae Ar. F. I* 32).

Flexion. *Sing. Nom.* Ζῆς (Pherekydes ifølge Herodian), dor. Ζᾶς (med falsk «Dorisering» af -η); dor. βῶς; hom. jon. νῆς. Nydannelser af Melleformen alm. gr. Ζεύς (boeot. Δεύς), βοῦς, att. ναῦς.

Sansk. *dyāūs*, *gāūs*, *nāūs*; av. *gāuš*¹. — Lat. *diē-s*, *bō-s*². — Irsk *bó* synes at være en Dannelse som gr. βοῦς af *Mf.*, *Grf.*: **bous*; oprindeligt **bō-s* skulde vel blive **bá*³.

Acc. Ζῆν, Hom. (i Versende f. E. II. 8, 206, altsaa ikke Ζῆν'), «doriseret» Δᾶν Theokr. 4. 17; βῶν II. 7. 238 og dor., ogsaa att. BON ο: βῶν eleus. Indskr.; νῆα hom., jon., nyjon.;

¹ Ogsaa *gaoz* (*Mf.*) som gr. βοῦς.

² lat. *nāv-i-s* er udvidet til *i*-Stamme.

³ irsk *nói* «Skib» er *i*- eller *iē*-Stamme.

Skr. 2. *gó-su*; 3. *nāu-sú*.

Dual. Nom. Acc. βόε (som Pl. βόες).

Skr. *dyāvā(u)*, *gāvā(u)*, *nāvā(u)*. — Irsk *dí ba* vel for *bove som Pl. *bai*, *ba* for *boves.

Gen. Dat. βοοῖν Aristoph., νεοῖν Thuk., Nydannelse efter Gen. Plur. som ellers.

Instr. paa -φι: ναῦφι, Hom. af Mf.

Skr. 2. *gó-bhis*; 3. *nāu-bhis*¹, sml. lat. *bōbus*, *būbus* af *bov-bhos, irsk *buaib* af *bō-bhis <*bov-bhis.

2. Uegentlige Diphthongstammer.

Herhen hører nogle faa Stammer paa -ī og -ū:

Nom. Sing. *κῆς* «Kornorm», *ἰς* «Kraft» for **ḡiς*, *ὄς* «Svin» (sml. skr. *sū-s* «fødende» «Moder»), *ἰχθῦς* «Fisk» (sml. lit. *žuv-i-s*), *ὄπρῦς*; *ὄρῦς* er egentlig en *u*-Stamme sml. *δόρ-υ*; i Skr. svarer *drú*, der bøies som *u*-St.: Gen. *dró-s*. *μῦς* er egentl. *s*-St. (lat. Gen. *mūr-is*). Gen. **μῦσ-ος* blev lydret *μυ-ός*, hvorved Ordet tilsyneladende blev en *u*-Stamme.

Skr. *dhí-s* «Tanke», *bhrú-s* «Bryn», avest. *berezaidi-s* (*bereza-di* «med stor Indsigt»). — Lat. *vī-s*, *sū-s*. — Irsk *brú* «Rand», *crú* «Blod». — On. *sýr* «Svin» af **sū-z*.

Acc. *κί-ν*, *ἰν-α* for **iv* som *Zḡνα* for *Zḡν*, deraf videre: *ἰνός*, *ἰνες*; *ὄ-ν*, *ὄπρῦ-ν*, *ἰχθῦ-ν*, derefter *μῦν* for **μῦα* af **mūs-ḡ*. Nydannelse: *ἰχθῦ-α*, Theokr. og lignende Former hos senere Forf. I Indog. stod som «Sætningsdubletter» ved Siden af hinanden Former paa **-m* og paa **-ḡ*. I Græsk er den første den eneherkende.

Skr. (Form paa **-ḡ*): *dhíy-am*, *bhrív-am*, avest. *berezaidim* (kan være opr. **-im* eller **-iyam*), *sru-m* «plumbum». Lat. *vi-m*, suem af **suv-em*, **suvḡ*². — Irsk *crú*. — On. *sú*.

¹ Nydannelse: *dyū-bhis* efter *u*-Bøiningen.

² Umbr. *sim* for **svim*, St. *su-i* (*i*-St.).

Gen. κίος (af *κij-ός), ύός (af *σuj-ός), όφρούς, derefter: μύός istedetfor *μύός af *μύσ-ος.

Skr. *dhiyās, bhrwās*¹. — Lat. *vīs* (Tac. Dial.) for **vijis*; *suīs*. — Irsk *cró* af **cruvos*. — On. *sýr* af **suviz*. — Obulg. *krúve* af **kruves*, af en Stamme **krū* «Blod», ellers udvidet til *i*-Stamme *krūvi*, gen. *krūvi*.

Dat. (Loc.) κί, όί, όφρού.

Skr. *dhiyí, bhrwí*. — Lat. (Abl.) *sue*. — Irsk *crú* af **cruvi*.

Plur. Nom. κίες, (af *κij-ες), ύες, όφρούες.

Skr. *dhiyas, bhrúvas*; avest. *fryō* af *frī* «Önske», skr. *ā-prī*. — Lat. *vīs* (Lucr.) muligvis for **vijēs, suēs* af **suwēs* (for ældre **suwēs*). — On. *sýr* af **suviz*.

Acc. Indog. Udgang vistnok saavel **-ims* og **-ums* (1) som **-ijms* og **-uwms* (2).

Gr. 2: κίας, όφρούας og 1: όφρούς.

Skr. *dhiyas, bhrúvas*. — Lat. 1. *vīs* (Lucr. Sall. o. fl.) af **vīms*, 2: *suēs* af **suwms*.

Gen. κίων, όφρούων.

Skr. *dhiyām, bhrwām*². — Lat. *suom*. — On. *súa*. — Lit. *žuvū* af *žuv-ū-s* «Fisk».

Loc. κίσι, όφρούσι osv. ved Indvirkning af de Casus, der regelm. har kort *-i* og *-u* istedetfor **κi-σί, όφρού-σι*. Hom. Nydannelse ύεσσι.

Skr. *dhi-śú, bhrū-śú*.

Dual. Nom. Acc. Att. κίε, σύε, ίχθύε.

Skr. ved. *srúvā* (avest. *sru-* «plumbum»).

Gen. Dat. att. σοοίv, ίχθύοιοiv efter Gen. Pl.

Instr. paa φi: ίφi hom., sml. skr. Instr. Pl. *dhābhīś, bhrūbhīś*.

¹ Sideformer efter *iē*-Flexionen er hyppige i det eftervediske Sprog: *dhiyās, bhrwās*, ligesaa i *Dat.* og *Loc.*: vedisk *bhiyāi* for *bhiyé*.

² Nydannelse: *dhi-n-ām, bhrū-ŋ-ām*.

med Forkortelse af -η- foran -α: νέα, Grf. **nāwη* (den anteconsonantiske Form). Nydannelser: af Formen Ζῆν, opfattet som Stamme, dannedes en ny Acc. Ζῆνα, kret. Δῆνα, Τῆνα (som ίνα af *ίν) og videre Gen., Dat. Ζηνός, Ζηνί hom. (hvertil Herodian anfører en Nom. Ζῆν, Ζάν); arkad. Gen. Ζάντος og Ζάν, idet Ζάνς opfattedes som Nom. af en *nt-* eller *ā-*Stamme. Af Mf.: Ζεῦν (Aischrion ifølge Herodian), att. βοῦν, ναῦν. Af den svage St.-f.: Δία <**dāwη*.

Sansk. *dyā-m*¹, *gā-m*, *nāv-am*; avest. *gām*². — Lat. *diēm* af **diē-m*; *nāv-em* kan svare til skr. *nāv-am*, men ogsaa være Acc. af *i*-Stammen *nāv-i*³. — Oht. *chuo*, os. *kō*, on. *kú*, ags. *cū* af **kō-m* = skr. *gā-m*⁴.

Gen. 1. Διός af **dīvós*. 2. βοός af **govós*. 3. dor. νᾶός, aeol. νᾶος, hom. νῆός, deraf med quantitativ Metathese att. νεός, nyjonisk istedetfor dette νεός med Gjenindførelse af den sædvanlige Genitivendelse -ος, Grf. **nāvós*.

Skr. 1. *dīvás*; 2. *gāvas* (saaledes efter Metret 3 Gange i R. V., Text: *gós*. Lanman 431); 3. *nāvás*; avest. 2. *gavō* (Text: *gaos*, *Bartholomae* 1. c. 72)⁵. — Lat. 2. *bōvis*; 3. *nāvis* enten af St. *nāv-* eller *nāvi*⁶. — Irsk 2. *bó*, *bou* af **bovos*.

Dat. (Loc.) 1. arg. Διῆι, alm. gr. Δί; 2. βοί; 3. dor. νᾶι, aeol. νᾶι, hom., att., jon. νῆι.

¹ Af den svage St.-f.: *dīvam* = gr. Δία.

² Nydannelser er *gāum* ∅: **gāvem*, *gaom* ∅: *gāvem*.

³ Nydannelse (af Mf.) er *Jovem* <**Djovem* <**Djevem*, *bōvem*, umbr. sammentrukket til *bum*.

⁴ Til Acc. *kú* har der i On. dannet sig en Nom. *kýr* efter *sú*: *sýr*, saaledes ogsaa Gen. *kýr* osv. De øvrige Diphthongstammer er i Germ. tabte. On. *Týr*, Pl. *tívar* svarer ikke til Ζεύς men til lat. *dīvus*, indog. **deivos*, on. *nó-r*, Gen. *nó-s* «Skib» er en *o*-Stamme, Grf. **nāv-o*. — Irsk Acc. *boin-(n)* er dannet af en udvidet Stamme: **bov-en-*, Grf. **boven-η* > **bo(v)en-en*; saaledes ogsaa Dat. *boin* af **boven-i*.

⁵ Nydannelser efter *u*-Stammernes Bøining: skr. *dyós*, *gós*, avest. *dyaoš* (Jt. 3. 17), *gaos*. Enkeltstaaende af den sterke St.-f. vedisk (2 Gange) *dyāús* (Abl.), av. *gāuš*.

⁶ Nydannelse *Jovis* af **Djevis* (Mf.); *diūs* «om Dagen» Plaut. o. a. af en *u*-St., som skr. *dyós*.

Skr. 1. *divi*, 2. *gávi*, 3. *nāvi*¹;opers. 3. *nāviy-ā*. — Lat. 2. *bōve* (Abl.)².

Voc. Mf. Ζεῦ.

I Skr. er Vocativformen = Nom. med tilbagetrukken Accent: *dyāuṣ* ο: *dīāuṣ*. — Lat. *Jūpiter*, *Jūppiter* for **Djeupater*, umbr. *Jupater*.

Plur. Nom. βόες, en Nydannelse af Mf., istedetfor *βωφες; dor. *vāes*, hom. att. *vḥes*, jon. *vées* (ogsaa hom.).

Skr. *dyāvas*, *gāvas*, *nāvas*³. — Lat. *diē-s* af **diēv(ē)s*; *bōv-ēs* af Mf. som gr. βόες; *nāvēs* af St. *nāv-* eller *nāvi-*. — Irsk *bai*, *ba* <**bovēs* (Mf.).

Acc. dor. βῶς Theokr. 8. 47, indog. *gōvms*; dor. *vāas*, hom. att. *vḥas*, jon. *véas* (ogsaa hom.). Nydannelser: att. βοῦς, ναῦς efter Acc. Sing. βοῦν, ναῦν; hom. βόας efter Nom. Pl. βόες.

Skr. (til *dyāuṣ* ventede man Acc. Pl. **dyā-s* (lat. *diēs*), som ikke findes) *gā-s*, *nāvas*⁴, av. *gāo* = skr. *gās*. — Lat. *diēs* af **diēms*. Maaske *nāvēs* af **nāvms* = gr. *vḥas*⁵.

Gen. 2. βοῶν; 3. dor. *vāōn*, hom. *vḥōn*, att., nyjon. med quantitativ Metathese: *veōn*, Nydannelse: boeot. βοῶν med *-u* efter Nom. Sing. βοῦς.

Skr. 2. *gāvām*⁶; 3. *nāvām*; avest. *gavəm*. — Lat. *bovom*, *boum*, umbr. *buo*. — Irsk *bó-(n)* af **bōvōm*.

Dat. (Loc.) 2. βοσί; att. νασί, hom. νασί-κλυτος (Mf.). Nydannelser: hom. βό-εσσι, boeot. βού-εσσι (sml. Gen. βοῶν); hom. af den sterke St.f.: νησί, νῆεσσι, hom., nyjon. νέεσσι, lesb. νάεσσι.

¹ Nydannelse af Mf.: *dyāvi*.

² Nydannelse af Mf.: *Jove* (Abl.), sml. umbr. Dat. *Juve*, Abl. *bue*. Efter *u*-Stammernes Bøining lat. *diū* «om Dagen» som *noctū*.

³ Nydannelse af den svage St.f.: *divas*.

⁴ Nydannelser af den svage St.f.: *divas*, efter *u*-Bøiningen: *dyūn*, af Mf.: *gāvas*? (R.V. 1. 61. 10, Text: *gās Lanman* 481), avest. *gavō*.

⁵ *bovēs* som gr. βόας, umbr. *buf* sammentrukket af **buvēf vāpēf* for **vāpēdēf*. Uforklarlig er mig irsk *bú*; af en Grundform **bou-ms* ventede man **bó*.

⁶ Nydannelse vedisk *gó-n-ām*.

Skr. 2. *gó-su*; 3. *nāu-sú*.

Dual. Nom. Acc. βόε (som Pl. βόες).

Skr. *dyāvā(u)*, *gāvā(u)*, *nāvū(u)*. — Irsk *dí ba* vel for *bove som Pl. *bai*, *ba* for *boves.

Gen. Dat. βοοῖν Aristoph., νεοῖν Thuk., Nydannelse efter Gen. Plur. som ellers.

Instr. paa -φι: ναῦφι, Hom. af Mf.

Skr. 2. *gó-bhis*; 3. *nāu-bhis*¹, sml. lat. *bōbus*, *būbus* af *bov-bhos, irsk *buaib* af *bō-bhis <*bov-bhis.

2. Uegentlige Diphthongstammer.

Herhen hører nogle faa Stammer paa -ī og -ū:

Nom. Sing. κίς «Kornorm», ἰς «Kraft» for *ḱíς, ὄς «Svin» (sml. skr. *sū-s* «fødende» «Moder»), ἰχθύς «Fisk» (sml. lit. *žuv-ī-s*), ὄπρῦς; ὄρῦς er egentlig en *u*-Stamme sml. δόρυ; i Skr. svarer *drú-*, der bøies som *u*-St.: Gen. *dró-s*. μός er egtl. *s*-St. (lat. Gen. *mūr-is*). Gen. *μῦσ-ος blev lydret μυός, hvorved Ordet tilsyneladende blev en *u*-Stamme.

Skr. *dhí-s* «Tanke», *bhrú-s* «Bryn», avest. *berezaidi-s* (*bereza-di* «med stor Indsigt»). — Lat. *vī-s*, *sū-s*. — Irsk *brú* «Rand», *crú* «Blod». — On. *sýr* «Svin» af *sū-*z*.

Acc. κί-ν, ἰν-α for *ἰν som Ζῆνα for Ζῆν, deraf videre: ἰνός, ἰνες; ὄ-ν, ὄπρῦ-ν, ἰχθύ-ν, derefter μῦν for *μῦα af *mūs-*m*. Nydannelse: ἰχθύ-α, Theokr. og lignende Former hos senere Forf. I Indog. stod som «Sætningsdubletter» ved Siden af hinanden Former paa *-*m* og paa *-*m̃*. I Græsk er den første den eneherkende.

Skr. (Form paa *-*m̃*): *dhíy-am*, *bhrúv-am*, avest. *berezaidim* (kan være opr. *-*im* eller *-*iyam*), *sru-m* «plumbum». Lat. *vi-m*, *suem* af **suw-em*, **suvm̃*². — Irsk *crú*. — On. *sú*.

¹ Nydannelse: *dyū-bhis* efter *u*-Bøiningen.

² Umbr. *sim* for **svim*, St. *su-i* (i-St.).

Gen. κίος (af *κῑj-ός), ύός (af *σῑj-ός), όφρούος, derefter: μῦός istedetfor *μῡός af *μῡσ-ος.

Skr. *dhiyás, bhrwás*¹. — Lat. *vīs* (Tac. Dial.) for **vijis*; *swis*. — Irsk *cró* af **cruvos*. — On. *sýr* af **suviz*. — Obulg. *krúve* af **kruves*, af en Stamme **krū* «Blod», ellers udvidet til *i*-Stamme *krūvi*, gen. *krūvi*.

Dat. (Loc.) κίί, ύί, όφρούί.

Skr. *dhiyí, bhrwí*. — Lat. (Abl.) *sue*. — Irsk *crú* af **cruvi*.

Plur. Nom. κίεις, (af *κῑj-εις), ύεις, όφρούεις.

Skr. *dhiyas, bhrúvas*; avest. *fryō* af *frī* «Onske», skr. *ā-prī*. — Lat. *vīs* (Lucr.) muligvis for **vijēs, suēs* af **suwēs* (for ældre **suwēs*). — On. *sýr* af **suviz*.

Acc. Indog. Udgang vistnok saavel **-ims* og **-ums* (1) som **-ijms* og **-uwms* (2).

Gr. 2: κίας, όφρούας og 1: όφρούς.

Skr. *dhiyas, bhrúvas*. — Lat. 1. *vīs* (Lucr. Sall. o. fl.) af **vīms*, 2: *suēs* af **suwms*.

Gen. κίων, όφρούων.

Skr. *dhiyám, bhrwám*². — Lat. *suom*. — On. *súa*. — Lit. *žuvū* af *žuv-ū-s* «Fisk».

Loc. κῑσί, όφρούσί osv. ved Indvirkning af de Casus, der regelm. har kort *-i* og *-u* istedetfor *κῑ-σί. όφρού-σί. Hom. Nydannelse ύεσσι.

Skr. *dhi-śú, bhrū-śú*.

Dual. Nom. Acc. Att. κίε, σύε, ίχθύε.

Skr. ved. *srúvā* (avest. *sru* «plumbum»).

Gen. Dat. att. σῑοίῃ, ίχθύοίῃ efter Gen. Pl.

Instr. paa φῑ: ίφῑ hom., sml. skr. Instr. Pl. *dhihbhís, bhrúbhís*.

¹ Sideformer efter *iē*-Flexionen er hyppige i det eftervediske Sprog: *dhiyās, bhrwās*, ligesaa i Dat. og Loc.: vedisk *dhiyāi* for *bhiyé*.

² Nydannelse: *dhi-n-ām, bhrū-ŋ-ām*.

Paavirkede af disse langvocaliske *i*-Stammer blev allerede i Fællessproget, som før nævnt, Stammerne paa *-iē*, sandsynligvis fordi disse i visse Casus havde Aflydsformen *-ī* og saaledes tilsyneladende den samme Stammeudlyd som hine. Denne Indflydelse strakte sig imidlertid ingenlunde til alle *iē*-Stammer; tvertimod falder disse allerede i Fællessproget i to Grupper: saadanne, der bevarede den gamle Flexion uforandret, og saadanne, der havde omformet den efter *ī*-Stammernes. Denne Dobbeltthed hang sammen med Accenten. Oprindeligt var vistnok, som vi tidligere har paapeget, Accentforholdet ved *iē*-Stammerne dette: Nom. Sing. var barytoneret, Gen. Sing. oxytoneret: **dēivī*, **divjēs*. Den oxytonerede Genitivform fremkaldte paa et senere Trin i mange Tilfælde ogsaa en oxytoneret Nominativform f. E. **vrqī*; disse Stammer delte sig altsaa som *o*-Stammerne i Barytona og i Oxytona: de oxytonerede Stammer paavirkedes nu af *ī*-Stammerne og forandrede sin Flexion efter disses: Nom. **vrqī-s* osv. Dette Accentforhold er vel bevaret i Græsk, hvor Ordene paa *-iā* er Barytona, Ordene paa *-iς* derimod Oxytona. I Sanskrit forandredes derimod Forholdet igjen, saaledes at ogsaa en stor Del af de ældre Barytona blev Oxytona (**dēivī* blev *devī*), uden at dette nu havde nogen Indflydelse paa deres Flexion.

I ældre Sanskrit er de to Grupper (*devī*, *devyās* og *vrkīś*, *vrkyās*) strængt adskilte, Overgang fra den ene til den anden er ganske sporadisk (som Acc. Pl. *yahvīas* (*ī*-St.) «ilende» og *yahvīś* (*iē*-St.); Nom. Sing. *dūtīś* (*ī*-St.) «Bud», Loc. Sing. *dūtyām* (*iē*-St.); Nom. *strī*, Gen. *strīyās* (*iē*-St.) «Kvinde», Acc. Sing. *strīyam*, Nom. Pl. *strīyas* (*ī*-St.).

Sanskrit har saaledes tilsyneladende to feminindannende Suffixer: *-ī* (*-yā*) og *-ī* (*-iy-*), hvis Anvendelse dog er ganske den samme (*devī* af *dēvā-s* og *vrkīś* af *vrka-s*), kun er det første langt almindeligere: saaledes har Adjectiverne paa *-u* kun denne Feminindannelse; i det hele taget er den sidste Gruppe af Femininer væsentlig substantivisk.

Ganske paa samme Maade gaar i Græsk *-iā* og *-iς* ved Siden af hinanden (λέαινα, τρυπίς). Til de indiske Fem. paa *-ī-s* svarer i Græsk Ordene paa *-īς*, Gen. *-iος*, hvis Tal blev

indskrænket ved senere Omdannelser, som πόλις-ς, skr. *purī* (iē-St.), Acc. πόλιν (hom. ved Siden af πόλιν), Gen. πόλιος, Dat. (Loc.) πόλι (hom. af *πόλι, kypr. πόλι), Pl. Nom. πόλιες, Acc. πόλιας (ved Siden af πόλις), Dat. πόλισι (Nydannelse for *πολι-σι), hom. Nydannelse πολιεσσι.

Saaledes ogsaa hos Hom. βλοσυρώπις (Il. 11. 36), Acc. θούριον, f. E. Il. 7. 164, μήτιν, f. E. Il. 2. 169 (egentlig ἴ-St.). Ogsaa i Att. optræder -ῖ i ὄρνιν, Arist. Aves 73 (Fem. til en n-St. *ορ-ν-, oldn. *ari*, St. *ar-an-*), κονι-ν, Aesch. Pers. 1068 o. fl. Almindelig blev dog -ῖς og -ῖν ved ἴ-Stammernes Indflydelse til ῖς og ῖν.

I Lesb., Boeot., ældre Dor. og i Nyjonisk har nu disse Stammers Flexion aldeles fortrængt den gamle Flexion af ἴ-Stammerne, saaledes at enhver paa -i udlydende Stamme beholder dette uforandret gennem hele Bøiningen (kun i Dat. (Loc.) Sing. har Jonisk -ει, saaledes altid hos Hippokrat, undertiden hos Herodot). Hos Homer er almindelig Flexionen som i Nyjonisk (men ogsaa Former som πόληος, μάντηος osv.).

I Att. er kun meget faa ἴ-Stammer paavirkede af ἰ-Stammerne, som ἴδρις, ἴδριες, πόσις, πόσιος (men Dat. πόσει), medens omvendt ἰ-Stammerne er blevne ἴ-Stammer: πόλις, ὄρνεις, τίγρις, τύρσεις (Gen. dog τύρσιος, τίγριος ved Siden af τίγρεως)¹.

Til Stammerne paa -ῖ traadte i Græsk i stor Udstrækning forskellige Suffixer, saaledes -δ, hvorved den største Del af disse Ord gik over til Stammer paa ῖδ. Aarsagen til denne Nydannelses Omsiggriben var vel, at Sproget oprindelig havde Stammer paa -id (sml. Lat. *lapid-*), der i flere Casus (som f. E. Nom. Sing.) ved det lydrette Bortfald af -δ faldt sammen med de opr. ἰ-Stammer. Vexelen mellem -ῖδ og -ῖδ beror paa, at Grundstammernes Udlyd dels var -i dels -ῖ.

¹ Saaledes i vedisk Sanskrit *arunáyās*, Pl. af *arunī-ḡ*, *ksunáyās* af *ksunī* og *ksunī-ḡ* «Strøm». Nom. Sing. *naptī-ḡ* ved Siden af *napti-ḡ* osv. Avest. *dāthrē*, Voc. af *dāthriḡ* = skr. *dātri*, *amavaitē*, Voc. af *amavaiti*, Nom. Pl. *daēvayō* (J. 10. 1.) af *daēvi* = skr. *devī* o. fl.

Som oprindelige *i*-Stammer er disse Nydannelser baade primære som *ἔρις*, *ἔλις* og secundære som *νεανίς* (*νεανίας*), *χειρίς* (*χείρ*), *γραις* (*γραις*), *ληστρίς* (*ληστήρ*) osv. Ved Siden deraf *iē*-St.: *γραια*, *λήστειρα* o. l. Andre udvidende Suffixer er: *-τ*: *χάρις* (St. *χάριτ*), *-φ*: *ῥοις* (*ῥοιφ*), *-χ*: *ῥοις* (dor. Gen. *ῥοιφός*), *-κ*: dor. *κλῆξ* (*κλακός*) Theokr., *-γ*: *μάστιξ* (*μάστιγ*).

Ved Siden af disse udvidede Stammer optræder i visse Former ogsaa Grundstammen: saaledes i Acc. Sing. paa *-iv* af Barytona: *ἔριον* (hos Hom. oftere *ἔριδα*), *ῥοιον* (Π., *ῥοιδα* Od.), *χάριον* (*χάριτα* Eur.), *ῥοιον* (*ῥοιθα*), "Αρτεμιν, hom. *μάστιν*, aeol. *κνάμιν*, *σφράγιν*, *κλάιν*, *πάιν*; Voc. "Αρτεμι, *νεάνι* Eur.; Dat. *νήνι* = *νεηνίδι* Anakt.; Gen. *μήνιος* hom., *Θήτιος*, dor. osv.

Til de enstavelses *ū*-Stammer sluttede sig allerede i Fællessproget et Antal oprindelige feminine *ǔ*-Stammer. Dette Fænomen er vel at forklare saaledes, at væsentlig gennem de af *iē*-Stammerne opstaaede nye *i*-Stammer lang Vocal kom til at opfattes som Femininmærke. Efter en Flexion *-īs -ios* dannede der sig til feminine *u*-Stammer en ny Flexion **-ūs *-uos*.

Saaledes danner i Sanskr. Adjectiverne paa *-u* en Femininform paa *-ū*, f. E. *mādhu-s* «sød», Fem. *madhū-s* (ved Siden af *madhvī*). I Sanskrit er samtlige disse Stammer oxytone-rede; Flexionen er ganske som *i*-Stammernes: Nom. *tanū-s*, Gen. *tanūas* (*tanvās*), Dat. *tanūe* (*tanvè*) osv. Sporadisk er i vedisk Sanskrit Indflydelse fra *iē*-Stammerne (Gen. *çvaçruās* o. l.); i det senere Sprog derimod, hvor Flexionen *-īs -ias* er vejet for den anden paa *-ī -yās*, er ogsaa *ū*-Stammernes Flexion ændret efter denne: *tanū-s tanvās* (dog er Nominativs *-s* bevaret).

I Græsk har denne Flexion (med uforandret *-u*) udbredt sig saaledes, at næsten alle substantiviske *u*-Stammer (Undtagelser kun *πήχυς*, *πέλεκυς*, *πρέσβυς*, att. *ἔγγελυς*, *ἄστυ*, *πῶν*) er traadte over til den i Modsætning til Adjectiverne, som har beholdt den gamle stammeaflydende Flexion. Langt *-ū* optræder i flere Ord i Nom. og Acc.: *πληθῦς*, *βρωτῦς*, *véκῦς*, Acc. *πληθῦν*, *βρωτῦν*, *véκῦν* osv.

Spor af denne Flexion findes ogsaa i Obulg. f. E. *svekrý* «Svigermoder», skr. *çvaçrú*, gen. *svekrúve*, dat. *svekrúvi*, Gen. Pl. *svekrúvü* osv. (Nom. Pl. *svekrúvi* efter *i*-Decl., Loc. Pl. *svekrúvachü* efter *ā*-Decl.). Adj. *ne-plody* «ufrugtbar» o. a. — I Lat. faldt denne Flexion sammen med *ŷ*-Stammernes. Af de to Genitivendelser *-uis* og *-ūs* kan den første egentlig have tilhørt *ū*-Stammerne.

III.

Consonantstammer.

Casusendelserne er de samme som Diphthongstammernes.

Nom. Sing. dannedes sigmatisk og asigmatisk; asigmatisk ved Stammerne paa Nasal og Liqvid. Neutrum havde ingen Endelse.

I *Acc. Sing.* blev **-m* efter den consonantiske Stammeudlyd sonantisk: **-m*, græsk *-α*: πόδ-α. Kypr. ἀ(ν)δριјά(ν)ταν, ἰατήραν, νιπτήραν er Nydannelser: *-ν* er her under Indflydelse af de øvrige Accusativer paa *-ν* tilføiet den oprindelige Accusativform paa *-α*. Paa samme Maade er i Arisk det oprindelige **-a* (af **-m*) veget for *-am*, avest. *-em*: skr. *pādam*. — I Lat. blev **-m* til *-em*: *pēdem*; i Osk. og Umbr. synes derimod Consonantstammerne at have antaget *o*-Stammernes Udgang *-om*; osk. *leginom* «legionem», umbr. *cornaco* «cornicem». — I Irsk blev **-m* til **-em* > **-en* > (*-n*): *rig(n)* «regem». — I Germ. **-um* > *-u*, got. *fotu* = skr. *pādam*; dette *-u* førte til Overgang til *u*-Decl.: *Nom. fotu*. Almindelig dannedes dog *Acc.* metaplastisk efter *o*-Decl.: got. *broþar* af **broþar-am*. — I Lit. svarer *-i*, *ākmen-i* «Sten», obulg. *-i*: *kamenī*; Sideformer paa *-e*: *kamene*, *matere* kan være den accusativisk anvendte Genitivform¹.

¹ Antager man som *Brugmann*, at *-e* er den obulg. Form af udlydende **-m*, vil man have vanskeligt for at forklare, at Consonantstammerne i Obulg. som i Lit. danner flere Casus efter *i*-Decl. (*kamenimi*, lit. *akmenimis* osv.). Hvad kan have fremkaldt denne Overgang uden den misforstaaede Accusativform paa *-i*?

Gen. endte i Fællessproget paa *-os eller *-es; dertil kom sporadisk den fra *i-* og *u-*Stammerne overtagne Endelse *-s. I Gr. er *-es fuldstændig fortrængt af *-os; *-s findes kun i δεξ (πύργος) for *δεμ-ς af St. δεμ-, Nom. δῶ «Hus.» I Arisk kan -as repræsentere saavel *-os som *-es; *-s er den almindelige Endelse ved *r-*Stammerne: avest. *sāstarš*, skr. *qāstūr* «Herre», sporadisk ellers: skr. *dān*, av. (gd.) *dēng*, *qēng* for **dams*, **qan-s* (*qare* «Sol»), *ayān* for **ayans* (*ayare* «Dag»). — Lat. har -os (-us) og -es (-is) jævnsides: *honorus*, *Veneres* (-is). Osk. og Umbr. har intet Spor af disse Endelser; her har Consonantstammerne overtaget som Endelse *i-*Stammernes Udgang, osk. -*eis*, umbr. -*er*. — Kelt. har -os: gall. *Illanoviacos* (*Stokes* B. B. XI 124); Ogam -os og -as: *Uwanos* = lat. *Juvenis*, *Lugudeccas* o. l.; i Oir. bortfaldt *-os med «Infection» af foregaaende Stavelses Vocal: *con* af **cuinos* = κυνός; Endelsen *-s (sml. skr. *dān*) har vi maaske i de neutrale *n-*Stammers Genitivform: *anma* «*nominis*» af **anmen-s*. — Germ. har almindelig *-es > *-iz: on. *nætr* < **nahtiz*; dog synes ogsaa *-os > *-az at have forekommet: ags. *brōdor* af **brōdr* < **brōdras*. — Lit.-Slav. har kun *-es, der i Obulg. blev -e; i Lit. bortfaldt tidlig -e, saa Endelsen kun er -s: preuss. *kermenes* af *kermen-* «Legeme», lit. *akmeñ-s*, ob. *kamen-e* «Sten».

Dat. havde i Indog. Endelsen *-ai: græsk χαμ-αί (af χθών), ellers kun i Infinitiver (ο: Stammer paa -*men* og -*ven*) som δόμεν-αι, δοῦν-αι = kypr. δόρεν-αι. — Skr. -e: *padé*, av. -ē. — I italiske Sprog synes denne Endelse tabt; Consonantstammerne har her (som i Osk.-Umbr. ogsaa i Genitiv) antaget *i-*Stammernes Udgang: osk. *pater-ei*, umbr. -e, lat. -e, senere -i: *patri* som *igni*. — I Irsk er Endelsen ubestemt: *cingid* af **cingeti* kan være opr. *Dat.* (Endelse *-ai > *-i) eller *Loc.* (Endelse *-i). — I Germanisk erstattedes *Dat.* af *Loc.* — I Lit.-Slav. blev *-ai til -i, som i Lit. almindelig bortfaldt (*Schmidt* K. Z. XXVI 360). Lit. Gerund. *vėžant* < **veghontai*; ved Substantiver indtræder *i-*Stammernes (ο: *jo-*Stammernes) Endelse: *ākmeniūi*, obulg. *kameni*.

Loc. D. 1: Endelse *-i: ποδ-ί (*Dat.*), skr. *pad-i*, av. *paithi*; lat. *rūr-e* af **rūs-i*; irsk *cingid* af **cingeti*? (se *Dat.*); got. (*Dat.*)

broþr, on. *broedr*, ags. *bréðer* af **brōþr-i*. D. 2: ingen Endelse: αἰέν af αἰών, αἰές af St. **αιφες*, ved Siden deraf αἰσί <**αιφες-i*. Inf. δόμεν. — Skr. *mūrdhán*, *ádhvan* osv. — I Irsk findes denne Locativdannelse ved *s*-Stammerne: *tig* <**teges*, Dat. af *tech* <**tegos* «Hus». — I Obulg. er maaske Loc. paa *-e* af *n*- og *s*-Stammer at forklare paa lignende Maade: *kamene*, *slovese* (*slovo* «Ord») ο: *kamen-e*, *sloves-e* <**kamen-en*, **sloves-en*, den endelseløse Loc. + postpositivt *-en*, sml. umbr. *manuv-e* (Schmidt K. Z. XXVII 307).

En sterkere Stammeform (sml. Loc. paa **-ēi* og **-ēu* af *i*- og *u*-Stammerne) foreligger i de avest. Inf. paa *-man*, gd. *mēng*: *cašman*, *cašmēng* «at se» (Bartholomae K. Z. XXVIII 22), hvormed Brugmann sammenstiller de gortyn. Inf. paa *-μην*.

Instr. Indog. Suff. **-e*, maaske bevaret i Græsk i ὀπέ, ὑπέ (St. **ὀπες- *ὕπες-* W. Schulze K. Z. XXVII 547 An.), tar. αἰή (= αἰεί) af αἰφες-έ. — I Arisk er *o*-Stammernes Endelse *-ā* (indog. **-ō*, af **-o* + **-e*) traadt istedet: skr. *padā* (**-e* (skr. *-a*) bevaret i Partikelen *sma*, Instr. af St. *sem-?*). — I Latin kan Abl. paa *-e* for en Del være Instr.

Plur. Nom. Endelse **-es*, πόδ-ες. — Skr. *-as*: *pād-as*, av. *-ō*. — Lat. ældre *-ēs*, senere efter *i*-Stammerne *-ēs*, umbr. *-osk. *es*, hvoraf ved Syncope *-s*: umbr. *frateer* <**fratērs* <**fratēres*, osk. *humons* = *homines*. — Irsk **-es*: *cingid* for **cingetēs*. — Germ. **-es* >**-is*: on. *broedr* <**brōþris*. — Lit.-Slav. **-es*, der undergaar samme Forandring som Genitivs **-es*: lit. *ākmenis*, ob. *jelene* «Hjorte».

Acc. Endelse **-ms*, hvoraf gr. *-ας*: πόδας. De kret. Former paa *-ας* (στατήραας ο. l.) synes at være Nydannelser efter *ā*-Stammernes Acc. Pl. — Skr. *-as*: *pādas*, av. *-ō* (*-as-ca*). — I Ital. blev af **-ms* først **-ens*, hvoraf lat. *-ēs*, umbr. *-f* (af **-ef* ved Syncope af *-e*): *nerf* «Mænd» af **ner-ef*. Osk. har intet sikkert Ex. (*teremniss* kunde være Abl. Pl.). — Irsk *-a*: *rīga* «reges» af **rēgens* <**rēgms*. — Germ. *-uns*: got. **fotuns* <**pōdms*. Almindelig træder dog Nom. i Acc.s Sted. — I Lit.-Slav. blev **-ms* til **-ins*, hvoraf lit. *-is*: *ākmenis* (men Fem. har *-es* efter *ē*-Decl.: *sēser-es* «Søstre»), ob. *i*: *kameni*.

Nom. Acc. Neutr. Indog. Endelse *-ə (?), hvoraf gr. -α, skr. -i, irsk *-a: tige af *teges-ǎ. — I Ital., Germ. og Slav. er denne Endelse fortrængt af o-Stammernes Udgang *-ā.

Gen. se pag. 15.

Dat. (o: Loc.) Indog. Endelse *-su, se pag. 41; gr. -σι: hom. ποσί, γένεσ-σι, att. ποσί, γενεσί; hom. πόδ-εσσι o. l. (ogsaa aeol., dor.) med s-Stammernes som Suffix opfattede Udgang, ogsaa tilføiet s-Stammer: hom. γενέ-εσσι. — Skr. *pat-sū*, av. *nafsū*. — Ob. efter i-Decl.: *kamenīchu*. — Hvis osk.-umbr. Dat.-Abl. Pl. paa -s egentlig er Loc. Plur. (umbr. *avi-s* = skr. *vi-sū*), maa umbr. *fratr-u-s*, *homon-u-s* osv. være dannet efter u-Bøiningen (*beru-s* «verubus»); osk. *ligis* kunde have rettet sig efter i-Stammerne (Vanskelighed gjør dog det dobbelte -s i *anafrīss*).

Dual. Nom. Acc. Indog. Endelse *-e; gr. πόδ-ε. — I Arisk er o-Stammernes Udgang -ā (indog. *-ō af *-o + *-e) traadt istedet, sanskr. -ā(u): *p-ādā(u)*, avest. -ā, -ǎ. — Irsk *-e: *cingid* af *cinget-e. — Lit. dial. *i-ėjus-e* o. l. Part. perf. (*Schleicher* Handb. I 211. *Schmidt* K. Z. XXVI 360.

Nom. Acc. Dual. Neutr. endte i Indog. paa -i: skr. *jānas-i*. Denne Form er tabt i Græsk. I Ob. træder o-Stammernes Udgang *-oi istedet: *sloves-ě*.

Gen. Dat. hom. ποδοῖν, hom. att. ποδοῖν er en Nydannelse efter o-Stammerne.

Suff. -φι: hom. ἐρέβεισ-φι; efter o-Stammerne: κοτυληδον-ό-φι. Sml. skr. Instr. Plur. paa -bhiḥ: *bhrāṭṛ-bhiḥ*, irsk *bráithrib* af **bhrāṭṛ-bhis*; germ.-lit.-slav. paa *-mis: got. *broþrum* af **bhrāṭṛ-mis*; lit. *moteri-mis*, ob. *materīmi*.

Stammeaflyd. Som før nævnt hørte den sterke Stf. egtl. hjemme i Nom. og Acc. i de tre Tal. I Genetiv Sing. og parallele Casus havde tostaveltes Stammer Mellemlformen, enstaveltes Stammer den svage Form, i Loc. Plur. og parallele Casus havde begge Slags Stammer sandsynligvis svag Form;

	Nom. Sg.	Gen. Sg.	Loc. Pl.
altsaa: a) tost. St.	*-ōx-s	*-éx-os	*-x-su
b) enst. St.	*-éx-s	*-x-és	*-x-su

(x betegner den consonantiske Stammeudlyd).

Ved gjensidige Indvirkninger mellem de to Classer antog ogsaa tost. St. *b*-Former og omvendt enst. St. *a*-Former.

I Arisk er den sterke Stf. gennemgaaende vel bevaret i de Casus, hvor den hørte hjemme; i Græsk er den derimod paa faa Undtagelser nær indskrænket til Nom. Sing.; de øvrige «sterke Casus» har forkortet Vocal under Indflydelse af de øvrige kortvocaliske Casus (-*ox* for **-ōx*), eller de har antaget *Mf.* (-*ex*) og undtagelsesvis den sv. *F.* (-*x*). Lignende er Forholdet i de øvrige europæiske Sprog.

1. Nasalstammer.

Stammer paa *-en*, *-ien*, *-men*, *-ven*. Af *m*-Stammer kun **σμε*- **χιεμ*-, **χθεμ*-, **δεμ*-. Nom. *εις*, *χιών*, *χθών*, *δῶ*.

a. Masc. og Fem. Stammeaflyd: **ōn*, **-ēn*; **-én*; **n*. Oprindelig Flexion: **ποιμων* (lit. *piēmā*), **ποιμένος*, **ποιμασι* (sml. hom. *ἀγκάσ' ο: ἀγκάσι*); i de opførte Former er Rodstavelsens Vocalforhold sat ud af Betragtning; at ogsaa dette oprindelig var afhængigt af Accentens Stilling, viser Dobbeltformer som jon. *ἔρσην*, att. *ἄρρην*, der er udgaaede fra en Flexion: *ἔρσην* (ældre **ἔρσων*), **ἀρσένος*. Af den ene Flexion har i græsk udviklet sig flere. Paa den ene Side har en Del Stammer paa *-en* overalt gennemført den sterke Stf.: *αἰθῶν*- (enkelte paa *-ήν* som *πενθήν*-), ligesaa nogle paa *-ien*: *οὐρανίων*-, *ἰθυπτιών*-; flere af disse har overalt den svage Stf.: *δελφίν*-, *ἀκτίν*- (Afdning: *δοτίν-η* o. l., lat. *datiōn*-; *Leo Meyer* Vergl. Gramm. II 396, *Brugmann*, Grundriss II 277, 335 f.). De øvrige Stammer har alene bevaret den sterke Stf. i Nom. Sg.: *γείτων*, *ποιμήν*, medens alle andre Casus har *Mf.*, idet dog, hvor Nom. har *-ων*, det oprindelige *-e* ved Tillempling efter Nom. blev til *-ο*: *γείτων*, *γείτονος*; *ποιμήν*, *ποιμένος*. Acc. Sing., Nom. Acc. Pl. og Dual.: *γείτονα*-, *-ες*, *-ας*, *-ε* kan dog ogsaa opfattes som omændrede af **γείτονα* osv. under Indflydelse af den korte Vocal i de øvrige Casus. Svag Stf. har *ἀγκών* i Loc. Pl. *ἀγκάσι* (*ἀγκάσ' ἐλών*) samt *κύων* og *ἄρην*

af *ζαρήν (hom. πολύ-ρρην), der udenfor Nom. Sg. (og Voc.: κύον) kun viser den svage Stf.: κύ-ν-α, ἄρ-ν-α, κυ-ν-ός, ἄρ-ν-ός osv.; Loc. Pl. κυ-σί Nydannelse for *κυα-σι skr. *ενα-sú* af **kuwη-su*, ἄρνά-σι for *ἄρα-σι (desuden optræder den sv. Stf. i Afledninger som ποιμ-ν-η, γειτ-ν-ί-α, κερα-υν-ός, ἔρε-υν-α *Osthoff* M. U. II 188). Enstavelses Stammerne har af den svage Stf. kun: χαμαί af χθών (χαμαί var egentl. Dat. «til Jorden», men blev opfattet som Loc. af en *ā*-Stamme og skiftede saaledes Betydning) og φρασί (Pind.) af φρήν; forevrigt er af den svage Stf. kun Betoningen bevaret, Vocalen er restitueret efter Nominativvocalens Farve: φρενός, χθονός osv. for *φρανός, *χθαμός; χθονός, ἐνός viser sig som ikke oprindelige Former ved sit -ν, der egentlig kun tilhører Nom. Sg., hvor det i Udlyd regelmæssig er opstaaet af -m (saaledes ogsaa χιόνος for *χιέμος; avest. Gen. *zimō* (svag Form) Nom. *zyāo*).

Nasalstammerne dannede som Liquidastammerne i Indog. Nom. Sing. uden *-s. Med disse har de ogsaa Bortfald af den udlydende Sonant i denne Casus tilfælles (skr. *rājā, mātā*). Paa Grund af at Sonanten er bibeholdt i Græsk (ἴδμων, μητήρ), antager man vel rettest indog. Dobbeltformer med eller uden den udlydende Sonant, oprindelig bestemte af det følgende Ords Forlyd («Sætnings-Sandhi»). Spor af den nasalløse Form er i Græsk δῶ (der opr. vel ikke var Neutr.) og maaske εἰκῶ, ἀηδῶ (*Brugmann* Gramm. ² 75), der har draget efter sig Gen. εἰκούς, ἀηδοῦς (som πειθῶ, πειθοῦς). Nydannelser med -s: εἰς, κτεῖς (St. κτεν- af *πκτεν, *πεκτεν), δελφίς ved Siden af δελφίν (af den svage Stf.) osv. Voc. havde i Indog. Mf. med tilbagetrukken Accent: Græsk δαίμων, Ἄπολλον (og efter dette Πόσειδον). Oxytona har i Græsk antaget Nominativformen: ποιμήν. I den aeol. Dialekt, hvor alle Ord er Barytona, har Voc. ifølge Grammatikerne (*Ahrens* Dial. I 114) overalt den korte Vocal.

Arisk. Sterk Form: skr. Nom. Sg. *rājā*, Acc. *rājānam*, Nom. Pl. *rājānas*, Nom. Acc. Dual. *rājānā(u)*; av. *arša* (gd. -ā), *aršānem*, *aršānō*, *spāna* (Dual. af *spā* «Hund»). Opers. *asmānam* (Acc. S.) «Himmel». Acc. Plur. har i Skr. ikke den sterke Form, derimod i Avest. flere Gange: *aršāna*, *spānō*.

Ved Siden af disse oprindelige Former findes Nydannelser af Mf. og den svage Form. Mf.: skr. Acc. Sg. *uksánam*, Nom. Pl. *uksánas*, Acc. Pl. *uksánas*, Dual. *vrśáñā(u)* o. l., avest. *aršanem*, *áthravanō*, Acc. *ašavanō*, Dual. *airyamana*. Svag Form er almindelig i Skr. i Acc. Pl.: *rājñ-as*, sporadisk ellers: Nom. Pl. *maghónas* af **magha-un-as* (St. *maghāvan-*), Dual. *yúna* (St. *yúvan-*), av. Acc. Sg. *aršnem*; Nom. Pl. *ašūnō*, *sūnō*, Acc. *khsafnō* (St. *khsapan-* «Nat»). I de øvrige Casus har tostavelser Stammer Mf. eller svag Form (almindelig det sidste). Gen. skr. *rājñ-as*, *ádhranas*, av. *aršnō*, *airyamanō*. Sporadisk forekommer i Avest. ogsaa den sterke Form: Gen. *ukhsānō*, *maretānō*, Locativ har almindelig Mf.: skr. *rájan-i* (uden Endelse *ádhran*), i senere Sprog ogsaa *rājñi*; av. (gd.) *cašmainī*. Sterk Form: av. *cinmāni*, gd. *cašman* o. l. (uden End.). Den svage Stf. er gennemført i Ordene paa *-in* (skr. *açv-in*, «hestebesiddende»), lat. *-iōn*.

Enstavelses Stammer: *kšá-s* «Jord», avest. *zāo*¹. Nom. Pl. *kšámas*, Dual. *kšámā*. Svag Form: Gen. *kšmās*, *gmās*. Mf.: Instr. *kšamá*, Loc. *kšámi*; *vrtra-há* «Vritradræber» og lignende Ord har i sterke Casus Mf.: Acc. *vrtra-hānam*, Nom. Pl. *vrtra-hānas*. Svag Form regelmæssig: Gen. *vrtra-ghnās*, Dat. *-ghné*, Instr. *-ghná*. Mf. istedetfor svag Form: Gen. *go-śanas* o. fl., avest. *zāo* = *kšás*, Gen. *zemō*, Instr. *zemā* (o: **zmō*, **zmā*); *verethra-jāo* (gd. *-jā*), Acc. *-janem*, Mf., og *-ghnem*, sv. F. (sterk Form har dog Nom. Pl. *zantu-śānō*). Svag Form regelmæssig: Gen. *verethra-ghnō*, Instr. *verethra-ghna* osv. Ved Siden deraf Mf.: *-janō*, *-jana*.

Lat. Af Stammeaflyden **-ōn* **-en* **-n* er kun bevaret svage Spor. Sterk Form har Nom. S. paa *-ō*, desuden ældre Acc. *hemōnem*, Plur. *hemōnes* (Fest.). Mf.: Gen. *hominis* osv. Forøvrigt har Udjævning fundet Sted som i Græsk, idet en Del Stammer har

¹ Med secundært *-s*, oprindelig **kšā*, av. **zā*. Saaledes ogsaa *rōhu-kšā-s* «den første af de tre Ribhus», *prathama-jā-s* «primigenius», *go-śā-s* «kvæggivende», av. *zyāo* = *χίών*, *verethra-jāo*, *verethra-vāo*, *advāo* = skr. *ádhrā* «Vei» osv.; efter denne Nom. dannes som af en *ā*-Stamme: Acc. S. skr. *kšām*, *go-śā-m*. av. *zām*, Acc. Pl. *kšā-s* o. fl.

gjennemført den sterke Form (de egenskabetegnende Substantiver paa *-ōn* (*errōn-*), Stammer paa *-mōn* (*sermōn-*) og Ordene paa *-iōn* og *-tion*); de øvrige har udenfor Nom. Sing. overalt *Mf.*; svag Form kun *car-n-is* osv. (desuden i Afledninger som *colum-n-a*, *rēg-n-um*, *jū-n-ior*). Nom. Sg. ender paa *-ō* (skr. *-ā*). Nydannelser: *flāmen* (for **flāmō*); med *-s*: *sanguis* m. af **sanguins* (efter Gen. *sanguin-is*) af ældre Neutr. *sanguen*. Umbr. Nom. Sing. *caru* = *caro*, *tribdiçu* = **triplicio*. Udenfor Nom. svag Form: *nātine* = *nationi*; ligesaa osk.: *leginei* = *legioni*. Sterk Form er dog som det synes osk. *humons* = *homines* Nom. Pl. (maaske ogsaa videreført til andre Casus: umbr. Dat. Pl. *homonus*). Nydannet Nom. Sing. med *-s* i Osk.: *fruktatiuf* «fructus» (af **-tiōns*) osv.; af den svage Stf.: *statif* = *statio* af **statin-s*?

For Keltisk viser de galliske Folkenavne paa *-ōnes* og *-ōnes* (*Lingōnes*, *Suessiōnes*) den samme Spaltning som i Græsk og Lat. (*errōnes*, *virgīnes*). I Dat. *Brigindoni* (Volnay) lader Quantiteten af *-o-* sig ikke bestemme. Ved Siden deraf viser sig allerede *-a-* i *Gobannitio*, *Gobannicnus* (sml. irsk *gobann* Gen.). Ubestemmelig er ogsaa Quantiteten i de irske Former, da opr. lang Vocal vilde være bleven forkortet i ubetonet Stavelse. Men det nævnte gall. *Gobannitio* gjør det sandsynligt at irsk *-an-*, *-on-* er opr. **-on-*; Gen. *brithemon* (og *-an*) af *brithem* «Dommer» af **-monos*, Dat. *brithemain* af **-moni*, Nom. Pl. *brithemain* af **-monēs*, Acc. *brithemna* af **-monys* > **-monēs* osv. Vexelen mellem *-on-* og *-an-* i Gen. (Stammerne paa *-men* har *-on-* og *-an-*, Stammerne paa *-en* alm. kun *-an-*), som gjenfindes i Ogaminskrifter (*segamonas*, men *uwanos* af en St. *uwan* = Lat. *Juvenis*, Egennavn), er mig uklar. Om de til de latinske paa *-tiōn*, *-iōn* svarende Stammer, som *air-itiu* «acceptio» af **(pari-)em-tiō* > **-ētiu*, Gen. *airiten*, Dat. *airitin* osv. kunde man antage, at de danner de oblique Casus af den svageste Stamme paa **-tin*, **-in* (sml. Umbr.-Osk.), men paa Grund af ogamisk Gen. *Broinienas* bør man maaske ogsaa her se *Mf.*, altsaa: *airiten* for **-emtien-os*, *airitin* for **-emtien-i*; svag Form har Gen. *con* < **cunos* = skr. *çunás*, gr. *κυνός*,

Gen. Pl. *con(-n)* < **cunōm*, Acc. Pl. *cona* < **cunm̃s*, **cunēs*¹. Enkelte Stammer har dobbelt *-n*: Gen. Sing. *gobann*, *Érenn* (Nom. *goba*, *Ériu*), saaledes allerede gall. i *Gobannitio*. Denne Fordobling, som ogsaa forekommer ved en Del neutrale Stammer (se i det følgende), betragtes ialmindelighed, maaske rigtigt, som en Følge af den foregaaende Vocals oprindelige Betonethed (Grf. **gobónos*); Nom. Sing. endte egentlig paa **-ō* (som i Latin), der i Irsk forkortedes til *-u* og regelmæssig faldt bort undtagen efter *-i*: *brithem*, *airitiu*, *Ériu* «Irland». Nydannelser er Nom. paa *-u* (*-a*) som *fiadu* «Vidne», *inga* «Negl», *goba* «Smed» osv.; *-u* af **-ōns* ell. *ōns* (sml. osk. *fruktatūf*): Grf. **veidōns* (**veidons*) osv.; saaledes er *cū*, cambr. *ki* «Hund» af **cun-s* en Nydannelse af den svage Stf.

For Germ. sml. fornemlig *Osthoff* P.-Br. Beitr. III 65 ff. *Möller* ib. VII 534 ff. I de af græske og latinske Forfattere overleverede Navne paa *-ōnes* og *-ōnes* har vi den samme Spaltningsform som i Græsk, Latin og Gallisk (lat. *errōnes*, *virgines*); maaske havde i Germ. opr. enkelte Dialekter den ene, andre den anden Spaltningsform. Masculinerne, som alene har bevaret den gamle Flexion, viser en tredobbelt Stammeaflyd: sterk Form, Mf. og svag Form. Mf. optræder i Gen. og Dat. Sing., dog med dialektiske Afbøjninger. I de sterke Casus udenfor Nom. Sing. er som i Græsk den sterke Stammeforms Vocal forkortet (**-o-* for **-ō-*). Nom. Sg. got. *guma* kan være **ghm̃mō*, sml. lat. *homo*, eller **ghm̃mē*; on. *gumi* er den sidste Form, run. *wiwila* o. l. den første; Oht. og Ags. har den nasalerede Form (gr. ἰδμῶν): oht. *gumo*, ags. *guma* af **ghm̃mōn* (den samme Endelse i on. Navne som *Sturla?* *Noreen* i Paul. Grundriss I 494). Acc. Sg. havde metaplastisk *-o-*Stammernes Endelse **-om* > **-am*: Grf. **ghm̃mon-om*, got. *guman*, on. *guma* (af **guman* som Inf. *binda* = got. *bindan*), oht. *gumon*, *-un*, ags. *guman* Nom. Pl. Grf. **ghm̃monēs*, fællesgerm. **guman(i)z* med

¹ Acc. Sing. *coin(-n)*, Dat. Sing., Nom. Pl. *coin* er vel for **cuin*, idet *-o-* er overført fra de ovennævnte Casus (sml. *croich* «cruci» «crucem» for *cruich*). Cambr. har Nom. Pl. *kun*. Grf. **cunm̃* > **cunem*, **cuni*, **cunēs*.

Bortfald af *-i-* i trestavelser Ord, got. *gumans*¹, ags. *guman*². For Acc. Pl. traadte almindelig Nom.-Formen: got. *gumans*. *o*-Formen har ogsaa Gen. og Dat. Pl. got. *gumane*, *gumam*, for **ghmmonēm*, **ghmmonmis*³. Mf.: Gen. Grf. **ghmmenes*, germ. **gumin(i)z*, got. *gumins*, oht. *henin*. Dat. Grf. **ghmmeni*, germ. **gumin(i)*, got. *gumin*, oht. *henin*. Svag Form har on. Nom. Pl. *yxn* af **uhsn-iz*, got. Acc. Pl. *auhsnuns* (Kögel P.-Br. Beitr. VIII 115, Text *auhsunns*), Grf. **uksn-ns*, Gen. Pl. *auhsn-e*, *abn-e*, hvorefter Dat. Pl. *abn-am*; on. Acc. Sg. *grn*, *bjgrn* er egentlig Acc. til *ari*, *beri*, Grf. **arnm*, **bernm* > **arnu* **bernu*, ligesaa Acc. Pl. *grnu*, *bjgrnu* for **arnms*, **bernms*; efter disse Former, der tilsyneladende tilhørte *u*-Bøiningen, dannedes en ny Flexion *grn arnar*, *bjgrn bjarnar*. Stammerne paa *-ien* har i Germ. gjennemført den svage Stf. paa *-in*: got. *hauhei*, Gen. *hauheins*, oht. *hohi*, *hohin*, on. *gleði*, Gen. *gleði* af Adj. *hauh-glað*- som lat. *communio* af *communis*. Med disse Stammer faldt de med *-n* udvidede *i*-(*iē*-) Stammer sammen, saaledes at det i de fleste Tilfælde ikke lader sig afgjøre, om en Stamme paa *-in* har Grundform paa **-ien* eller **-i-n*⁴.

¹ I On. skulde heraf være blevet **guma*; dette antog *o*-Stammernes Pluralendelse: *hana-r* (*gumna-r* med *-n* fra Gen. Plur.). Adjectiverne har Fem.- og Neutr.-Formen: *góðu*.

² I Gen. og Dat. har On. og Ags. *o*-Formen, Grf. paa **-an(i)z* og **-an(i)*. Gen. on. *guma* (run. *þrawiŕan*), ags. *guman*, Dat. on. *guma* (run. (*witada*)*halaiban*), ags. *guman*, idet *-i* allerede førgerm. bortfaldt i trestavelser Ord.

³ Alene staar Oht. med *-ōno*, *-ōm*, hvori man enten maa se Spor af tidligere Gjennemførelse af sterk Form gennem Flexionen (sml. Folkenavne paa *-ōnes*) eller et Laan fra de fem *ōn*-Stammer.

⁴ Som *i*-(*iē*-) Stammer udvidedes med *-n*, saaledes ogsaa *ā*-Stammer: got. *tuggo*, on. *tunga* (run. *Fino* = *Finna*), oht. *zunga*, ags. *tunge*, af **iŕŕghā-n* (lat. *lingua*). At Grundformen ikke endte paa **-ōn* (lat. *rātōn* o. l.) viser oht. *-a* ags. *-e*, der kun kan være opstaaet af **-ān*; opr. **-ōn* skulde blive oht. **-o*, ags. **-a*. I Got. beholdes *-ō* (indog. **-ā*) gennem hele Bøiningen: Gen. *tuggons* osv., on. (run.) *igizōn*, Gen. I Ags. har disse Stammer udenfor Nom. Sg. rettet sig i Flexion efter de masculine *n*-Stammer (Gen. *tungan* osv.); i On. er dette kun Tilfældet i Gen. Pl.: *tungna*, *kvenna* o: **tunganō*, **kvenanō* (sml.

I Lit.-Slav. er den sterke Stf. indskrænket til Nom. Sing.: lit. *akmū* «Sten», *szū* «Hund», *žmū* = *homo* (-*ū* er indog. *-*ō*); obulg. *kamy* «Sten» (-*y* er indog. *-*ōn*); alle andre Casus har Mf.: Gen. Sg. lit. *akmeņs*, ob. *kamene*, Acc. S. lit. *ākmeni*, ob. *kamenī* osv. Svag Form har lit. *szuņs* = *κυνός*. Gjennemført sterk Form har i Ob. Adjectiverne paa *janinu* f. E. *graždaninū* «Stadboer» for **gradjaninū* (*gradū* «Stad»), der i Plur. er Consonantstammer: Nom. Pl. *graždane*, sml. *οὐρανίωνες*, Gen. Pl. *graždanū*. osv.

b. Neutra. I Græsk optræder her kun den svage Stf. (udenfor Infinitiverne paa *-μεν*, *-μεναι*, *-ξεναι*, som har Mf., og Inf. (gortyn.) paa *-μην*, som har den sterke Stf.): Nom. Sing. *δνομα* af **onomη*, Dat. Pl. *δνόμασι* for **onomησι*. De øvrige Casus dannes af en med *-τ* udvidet Stamme: Gen. *δνόματος*, Dat. *δνόματι* osv. I dette *-τ* ser *Brugmann* et Suffix som lat. *-to* i *cognomentum*, der først traadte til Stammer paa *-men*, dernæst ogsaa til Stammer paa *-en*: *ἡπατος*, *καρήατος* (**karās-η-t*), hom. *οὔατος*, att. *ὠτός* (**ous-η-t*; Nom. *οὔς*, dor. *ὠς* af **oúsos*, sml. got. *ausō*, Gen. *ausins*; til *οὔατος* igjen Nom. *οὔας* Her.) *ἡματος*, *ὑδατος*, *σκατός* osv., og til Stammer paa *-ven*: *δούρατος*, *γούνατος* (**dorv-η-t*, **gonv-η-t*)¹.

gumna; *hana* o. l. har rettet sig efter *daga*). I Oht. og On. viser de oblique Casus en Stammeform paa **-ūn* (oht. Gen., Dat., Acc. Sing. *zungūn*, on. *tungu*, oht. Nom., Acc. Pl. *zungūn*, on. svagt Adj. *gōbu* osv., Substantiverne har antaget Endelsen *-r*: *tungur* som *hanar*). Forholdet mellem **-ūn* og got. **-ōn* (ogsaa i On. i det nævnte *igīzon*, Gen. Sing. og i Oht. i Gen., Dat. Pl. *zungōno*, *zungōm*) er endnu ikke bragt paa det rene. Neutra har i Nom. Sing. samme Endelse som Femininerne: got. *hairto*, on. *hjata*, oht. *herza*, ags. *heorte*; Grundformen synes altsaa at have endt paa **-ān*. *Schmidt* (Pluralbild. 111 f.) forklarer denne saaledes, at han antager at et opr. Neutr. paa **-ō* (indog. **-ā*, gr. f. E. *ἀρ-ᾶ*) udvidedes med *-n*, ligesom Tilfældet var med de ovennævnte feminine *ā*-Stammer.

¹ Anderledes *Fick* (B. Beitr. V 183), der gaar ud fra Ablativsuffixet **-tos*: *δνόμα-τος* = skr. *nāma-tas*; siden blev *δνόματος* opfattet som Gen. med End. *-ος* og der dannede sig dertil Dat. Sg. *δνόματι*, Nom. Pl. *δνόματα* osv. *Schmidt* (Pluralb. 184 f.) antager, at *-τ* er hidført ved falsk Analogi fra Stammerne paa *-nt*, hvis Nom. Sing. Neutr. engang endte paa **-a* (af **-ηt*) og saaledes faldt sammen med *n*-Stammernes.

I de beslegtede Sprog har Nom. Sing. og Plur. dels sterk, dels svag Form. Forøvrigt var Bøiningen som Masculinernes og Femininernes. Sanskr. Nom. Sing. svag Stf.: *nāma* < **nōmṇ*; sterk Stf. uden *-n* (som *rājā*) er vel vedisk *bhūmā* o. l. I enstavelses Rodord er til det udlydende *-a* traadte *-m* efter Analogi af *a*-Stammerne: *vrtra-hā-m* for **vrtra-hā* (af **-hṇ*)¹. Nom. Pl.: sterk Stf. uden Endelse forekommer sporadisk i Veda: *nāmā*, almindelig *nāmān-i*, hvor det plurale *-i* (indog. **-ə*, gr. *-α*) er traadt til den sterke Stf. med bevaret *-n*; i Veda forekommer ogsaa Singularformen for Plur.: *pārva*, *kārma* osv. Avest. har ligeledes i Nom. Sing. den svage Stf.: *ṇama* (gd. *-ā*), hvilken Form ogsaa kan fungere for Plur. Nom. Plur. alm. *nāman*, sterk Stf. med bevaret *-n*, sporadisk (gd.) *ṇamēni* svarende til skr. *nāmāni*. — I Lat. er Nom. Sg. *nōmen* af **nōmṇ*, umbr.: *numen*, *nome* = *nomen*, *umen* = *unguen*. Nom. Pl. Mf. + **-ā*: lat. *nōmina*. Den øvrige Flexion som Masculinernes: Gen. Sing. lat. *nōminis* (Mf.), umbr. *nomner* — Paa samme Maade i Irsk: Nom. Sg. svag Form: *ainm(-n)* < **anmen* < **anmṇ* = ὄνομα; de øvrige Casus har Mf.: Nom. Plur. *anmann* og *anmanna* (ved «Vocalharmoni» *-enn*, hvor Stammestavelen har tynd Vocal: *béimn* «Slag» (Grf. **gh^venmṇ*) Plur. *béimenn(a)*); det dobbelte *-n* som i Gen. Masc. *gobann*. — I Germ. synes en opr. Nom. Sing. med svag Stf. bevaret i on. *njōk* «meget» < **meku* < **megṇ* = gr. μέγα. Nom. got. *hjárto*, on. *hjárta* osv. er Nydannelse (se pag. 125 ²), Grundform paa **-ān*. Gen. *hjártings* osv. har Mf. som lat. *nōminis*³. Nom. Acc. Pl. har sterk Form: got. *hjártona* = indog. Grundf. paa **-ōn-ā*, sml. skr. *nāmāni*, svag Form har got. *namna* (for **nafna* med gjenindført *-m* fra de øvrige Casus) og rime­ligvis oht. Plur. paa *-un* af **ṇna*³. — I Obulg. har Nom. Acc. Sing. stærk Stf.: *imeḡ* < **ṇmēn*. De øvrige Casus har Mf.: Gen. Sing. *imene*, Nom. Acc. Pl. *imena*.

¹ Efter dette Neutr. paa *-am* har der igjen dannet sig en Nom. Masc. paa *-as* af *n*-Stammer: *-ja-s* o. l. af St. *-jan*, Gen. *-jasya* osv.

² On. Gen. *hjárta* som *guma*, Grf. **hertans*.

³ Til got. *-ōna* svarer osv. *-un*. Uklar er den on. Endelse *-u* (*hjárta*, *góðu*).

2. Liquida-Stammer.

Fornemlig Nomina ag. og Slegtskabsord paa **-ter* og **-er*, samt Neutra paa **-er*. Af Stammer paa *-l* kun ἄλς.

a. Masc. og Fem. Stammeaflyd: **-ōr*, **-ēr*; **-ēr*; **-r*. Oprindelig Flexion af en tostavelset Stamme: δῶτωρ **δωτέρ-ος* (sml. πατέρος) **δῶτρα-σι* (sml. πατράσι). Fra først af var vistnok Flexionen den samme for Nomina ag. og for Slegtskabsordene, idet ogsaa disse oprindelig var Nom. ag.; men allerede i Fællessproget maa en Spaltning være indtraadt, saaledes at Slegtskabsordene (*b*) mere gjennemførte Mf. og den svage Stf., medens Nomina ag. (*a*) bedre bevarede den gamle Bøining.

Nom. Sing. dannedes asigmatisk og dels med dels uden det udlydende *-r*; Græsk har, ligesom ved *n*-Stammerne, den første Form: δῶτωρ, πατήρ. Secundær Nominativdannelse med *-s*: ἄλς, μάκαρς, lac. χέρς (tilsyneladende Stamme χερ-), Timokreon fr. 6.

I Græsk har der af Nomina ag. ved Udjævning af deres oprindelige Flexion: Nom. **-tōr*, Gen. **-téros* dannet sig to Grupper: Ordene paa *-τωρ* og Ordene paa *-τήρ*; de sidste har overalt gjennemført Nominativs *-η*: δοτήρ, Gen. δοτήρος osv. (Mf. har dog Voc. σῶτερ); de første derimod har udenfor Nom. Sing. overalt Melleformens korte Vocal, der ved Tillem্পning efter Nominativs *-ω* er bleven *-ο*: Nom. δῶτωρ, Gen. δῶτορος for **δωτέρος*, Acc. δῶτορα for **δῶτορα*. Kun μήστωρ har den sterke Stammeform ogsaa udenfor Nom. Sing. (Ordet forekommer kun i de «sterke Casus»): μήστωρα, *-ας*, *-ε* (som Egennavn findes Acc. Sing. Μήστορα). Den svage Stf. optræder kun i Afledninger: ἰά-τρ-ός (jon. ἰητήρ), ἄρο-τρ-ον af ἄροτήρ, λησ-τρ-ίς af ληίστωρ, ληίστήρ osv.

Slegtskabsordene har sterk Form kun i Nom. Sing., der ved sit *-ē* viser Endebetoning: πατήρ (dog φράτωρ ved Siden af yngre φρατήρ, ἀπάτωρ osv.; μήτηρ, θυγάτηρ har secundær Betoning). De øvrige sterke Casus har Mf.: πατέρα *-ες*, *-ας* osv. (*-ο* i ἕορες; προσήχοντες, Hes. = lat. *sorōres*); sporadisk svag Form: θυγάτρα Hom. og lesb., Δήμητρα, θυγάτρεις Hom.,

ἑυγατρας Hom. og Pind. Genitiv Sing. og parallele Casus har Mf. og svag Form jævnsides, saaledes hom. πατέρος og πατρός (att. kun den sidste Form). Loc. Sing. havde vel i Indog. kun Mf.: hom. πατέρι og πατρί. Voc. har Mf. og tilbagetrukket Accent: πάτερ, μήτερ. Dat. (ο: Loc.) Plur. har svag Stf.: πατρά-σι, Nydannelse hom. ἑυγατέρεσσι. Som Slegtskabsordene bæies γαστήρ, ἀήρ (af **āusēr*). Enstavelses Rodord: φῶρ, Gen. φωρός med overalt gennemført sterk Stf.; ἀνήρ (oprindeligt et enstavelses Ord, skr. *nar-*) følger Slegtskabsordene, Gen. ἀνέρος og ἀνδρός (den sidste Form den hyppigste hos Homer).

I Arisk har som i Græsk Slegtskabsordene i Regelen sterk Stf. kun i Nom. Sing., Nomina ag. derimod ogsaa i de øvrige sterke Casus.

I Nom. Sing. bortfalder *-r*: skr. *dātā* «Giver», *pitā* «Fader», *nā* «Mand»; avest. *janta* «Drabsmand» (skr. *hantā*), *pita*, *nū*,opers. *jatā*, *pitā*. Secundært *-s*, tilføiet en ældre Nom. paa **-ā*, i skr. *rathē-śthā-s* «Vognkjæmper» (Stamme *-sthar* for **sth-tar*, Rod *sthā* «staa»), av. *rathae-štāo* (hvorefter igjen Acc. *rathae-štām* ved Siden af *-štārem* osv.); en anden secundær Nom.-dannelse er av. *ātār-š* «Ild», som lac. μάκαρ-ς. I de øvrige sterke Casus (udenfor Acc. Plur.) skiller de to Grupper sig: skr. *a*: *dātāram*, *-as*, *-ā(u)*. *b*: *pitāram*, *-as*, *-āu*, men *nāptāram*, *-as* «nepos», *svāsūram*, *-as*, *-āu* «Søster», som *a*; avest. *a*: *dātārem*, *-ō*, *-a*; *b*: *ptārem*, *-ō*; svag Stf.: Acc. *trāthrem* «Beskytter», *brāthrem* «Broder», Dual. *brāthra* osv. Opers. Acc. Sing. *framātāram* «Herre», i en senere Indskr. Mf.: *framātāram*. I Dannelsen af Acc. Plur. adskiller Sanskrit og Avest. sig fra hinanden; skr. *dātṛṇ*, *pitṛṇ*, *mātṛṣ* er, som det synes, dannet efter *i-* og *u-*Stammernes Acc. Plur. efter Forholdet: *agnībhīḥ*, *agnīṣu*: *dātṛbhīḥ*, *dātṛṣu* = *agnīn*: *dātṛṇ*. Regelmæssig Endelse, med svag Stf., har dog *usr-ās* (gr. ἀήρ) og *dur-ās* «Døre». I Avest. forekommer alle tre Stammeformer: sterk Form: *dātāro*, Mf.: *mātārō*, svag Form: *fedhrō*. I de øvrige Casus falder *a* og *b* sammen: Gen. Sing.: Mf., Endelse *-s*: avest. *sūstarṣ*; med Endelsen *-arṣ* sidestiller *Bartholomæ* (Ar. F. I 68) skr. *-ur*: *dātūr*, *pitūr*; svag Form,

Endelse *-as*: av. *staathrō*, *brāthrō*, skr. kun *usrās*. Loc. Sing.: Mf. i skr. *dātūri*, *pitūri*, av. *dughāhairi*, svag Form kun i skr. *nānandri* «Mands Søster» (*Lanman* 427). Voc. Sing.: Mf. og tilbagetrukket Accent. Loc. Pl.: svag Form: skr. *dātr̥su*, *pit̥r̥su*. Gen. Pl.: svag Form: avest. *dugedram*; skr. *pit̥nām* osv. efter *i*- og *u*-Stammerne, ligesom Acc. Plur. Enstavelses Stammer: skr. Acc. Sing. *dvāram* «Dør», Nom. Pl. *dvāras*, ved Siden deraf svag Form: *dūras*, Acc. Pl. *dvāras* og *dūras* (*dūrās*); av. Acc. Sing. *stārem* «Stjerne», Nom. Pl. *stārō*, skr. *tāras*; ved Siden deraf Mf.: *starem*, *starō*. Gen. Pl.: svag Form: *strām* (Nydannelse med sterk Form Gen. Sing. *stārō*). *nar*- «Mand» følger *b*: Acc. Sing. skr. *nāram* (dog Nom. Plur. *nāras*? *Lanman* 428), Gen. av. *nars*, skr. med Endelsen *-as*: *nāras*.

Latin danner Nom. Sing. som Græsk asigmatisk og med Bibehold af *-r*: *dator*, *pater*; *a* har overalt gennemført den sterke Stf.: Gen. Sing. *datōris* osv.; saaledes ogsaa, som det synes, i Osk. og Umbr.: osk. *kvaisturei* «quaestori», umbr. *uhturu* «auctorem». Svag Form kun i Afledninger som *da-tr-i-x*, *ara-tr-um*, umbr. *kves-tr-ētie* «quaesturae»; *b* har som i Græsk *e*-Formen i Nominativ Sing.: *pater*. Udenfor Nom. kun svag Form: *patrem*, *patris* (dog *sōror* *sōrōris* som *a*, svag Form i Afledningen *so-br-inus* for **so-sr-inus*); til *b* slutter sig *venter* som i Græsk γαστήρ. Osk. har saavel Mf. som svag Form: *paterei* «patri», *maatreis* «matris», Umbr. svag Form: *patre*; sterk Form synes at foreligge i Nom. Pl. *frateer* for **fratēr(e)s*. Enstavelses Stamme: lat. *fūr* for **fōr*, gen. *fūris* med gennemført sterk Form.

I Irsk er *a* tabt; *b* danner Nom. asigmatisk og med Bibehold af *-r*: *athir* af **patēr*; *siur*, *fuir* af **svesōr*. De øvrige Casus synes at have Mf. og svag Form: Acc. Sing. *athir(-n)* for **paterem*, Dat. *athir* for **pateri*, Nom. Pl. *athir* for **pateres*, Acc. Pl. *aithrea* for **paterms* > **paterēs*. Gen. Sing. *athar*, *bráthar* (og derefter *sethar* «sororis») for **patros*, Gen. Pl. *mathar* S G. 31 a for **matrōm*. De sædvanlige Former *mathre*, *bráthre* osv. synes fremkaldte ved *i*-Stammernes Indflydelse: *máithre* af **mātrōm*.

I Germ. er *a* tabt. Levning er maaske det til *a*-Stamme udvidede on. *friðill* «Elsker»; svag Form i Afledninger som on. *arðr* = *aratrum*, got. *hvoftuli* «Pral» osv. *b*. Kun On. har bevaret den oprindelige Nominativform: *faðir*, *bróðir* osv. af **pater*, **bhräter*, secundært *systir* med *-t* fra de oblique Casus, hvor det opstod mellem *-s* og *-r*¹. Oht. har, som det synes, overalt gjennemført Mf.: Acc. Sing. *fater*, *bruoder* maaske af **fater-a*, **bröder-a*, af et indog. **pater-om*, **bhräter-om*, metaplastisk efter *o*-Decl., Gen. *fater*, *bruoder* af **fater-iz*, **bröder-iz* (eller **-az*). Dat. *fater*, *bruoder* af **fater-i*, **bröder-i*. Nom. Pl. *bruoder* af **bröder-iz*² osv. De øvrige Sprog har derimod overalt den svage Stf. Kun got. Acc. Sing. *faðar*, *broþar* har Mf. med *o*-Farve, der vel skyldes en engang eksisterende Nom. paa **-tör*, (som gr. *φάτωρ*); *faðar*, *broþar* af **faðar-a*, *broþar-a*, indog. **pator-om*, **bhräter-om*, sml. gr. *φάτορα*. On., Ags. har derimod svag Stf.: on. *fþður*, *bróður*, ags. *fæder*, *bróðor* af **fadr-u*, **broþr-u*, indog. **patr-m*, **bhrätr-m*. Gen. Sing. got. *fadr*, *broþr*, on. *feðr*, *broeðr* af **fadr-iz*, **broþr-iz*, ags. *fæder*, *bróðor* af *fadr-az*, **broþr-az*, indog. **patr-os*, **bhrätr-os*³. Dat. got. *fadr*, *broþr*, on. *feðr*, *broeðr*, ags. *bréðer* af **fadr-i* **broþr-i*, indog. **patr-i*, **bhrätr-i*⁴. Nom. Pl. on. *feðr*, *broeðr*, ags. *bréðer* af **fadr-iz*, **broþr-iz*, indog. **patr-es*, **bhrätr-es*⁵. Acc. got. *fadrums*, *broþrums* af indog. **patr-ms*, **bhrättr-ms*; ags. *bróðru* (ved Siden af *bróðor*) synes at svare hertil⁶. Gen. got. *fadre*,

¹ Got. *faðar*, *broþar* osv. har antaget Accusativformens Vocal; den til den on. svarende Form skulde være **fader*, **broþer*. Saaledes er i ags. *fæder*, *bróðor* osv. *-e*, respective *-o*, indkommet fra de oblique Casus, hvor det udviklede sig anaptyktisk; efter de oblique Casus er ogsaa i Oht. Nominativ *fater*, *bruoder* osv. dannet.

² Nom. Pl. *fater-a* efter *o*-Decl., saaledes ogsaa Gen. Sing. *fateres* ved Siden af *fater*.

³ On. *fþður*, *bróður* er Dat.-Acc.-formen anvendt for Gen.

⁴ Den on. Sideform *fþður*, *bróður* er Accusativformen, ligesom omvendt Dativformen *feðr*, *broeðr* kan forekomme for Acc.

⁵ Got. *broþrjuz* efter *u*-Decl., fremkaldt ved Acc.-formen *broþrums* og Dativformen *broþrum* = **bhrättr-mis*.

⁶ On. har Nom.-formen for Acc.: *feðr*, *broeðr*.

broðre, ags. *bróðra* af indog. **patr-ēm*, **bhrātr-ēm* (*-*ōm*)¹. Dat. got. *fadrum*, *broþrum*, ags. *bróðrum* af **patr-mis*, **bhrāt-mis*.

I Lit.-Slav. er *a* tabt, udenfor Afledninger som de obulg. Ord paa *-telī*: *prijatelī* «Elsker»; *-telī* af *-tel* = **-ter* (Mf.) + *-jo*; svag Stf. f. E. i lit. *gìn-kl-as* «Vaaben», *ār-kl-as* «Plog» osv.²; *b* har den sterke Stammeform kun i Nom. Sing., hvor *-r* er bortfaldt som i Arisk, ellers overalt Mf.: Nom. lit. *motė*, *duktė*, men *sesī* (sml. *soror*); obulg. *mati*, *dūsti* for **matė*, **dūstė*, omformet, som det synes, efter Fēmininerne paa *-i* (indog. *-iē*)³. Gen. Sing. lit. *motėrs*, *dukters*, ob. *matere*, *dūstere*. Nom. Pl. lit. *mōters*, *dūkters*, *sēsers*, ob. (etter *i*-Decl.) *materi*, *dūteri* osv.

b. Neutrum paa *-r* fungerede i Indog. som Nom. Acc. Sing. til Stammer paa *-n* (ogsaa udvidet med *-t*, skr. *yakr-t* etc.). I Græsk optræder det i to Former, sterk Form paa *-ωρ*, svag Form paa *-αρ*, i andre Sprog ogsaa i en tredie (Mf. paa *-er*). Sterk Form: *ῥωρ*, *σῶρ*, *ἑλδωρ*, *ἔλωρ*, *πέλωρ*, *τέκωρ*, adv. *νύκτωρ*; kun *ῥωρ* og *σῶρ* har regelmæssig oblique Casus af *n*-Stammen: *ῥατος*, *σκατός* af **ῥδ-η-τ-ος*, **σκ-η-τ-ος*, de øvrige forekommer kun i Nom., Acc. Sing., alene *ἔλωρ* har Nydannelsen Nom. Pl. *ἔλωρα*, Il. 18. 93. Svag Form: *ἦπαρ* maaske for **ἦπαρτ*, skr. *yakrt*, *οὔθαρ* (skr. Mf. *ūdhar*), *ἦμαρ*, *πεῖραρ* (af **περραρ*), *στῆᾶρ* (af *στῆραρ*), *φρέᾶρ* (af **φρηραρ*), *εἶδαρ* (o: *ἦδαρ*, med svagere Rodform: *ἔδαρ* Hesych.). Ved Siden af Nom. paa *-αρ* gaar undertiden Nom. paa *-α* af **-η*: *λύμα*, *ἄλειφα*; *λύμαρ*, *ἄλειφαρ*. Gen. *ἦπατος*, *οὔθατος* osv. for **ἦπη-τ-ος*;

¹ On. *fedra*, *broedra* med Omlyd fra Nom. Pl., ligesaa Dat. Pl. *fedrum*, *broedrum*.

² For Ordene paa *-to-jis* (lit.), *-taji* (ob.) f. E. lit. *ar-tó-jis*, ob. *ra-ta-ji* «Pleier», der af *Schmidt* (K. Z. XXV 26) forklares som afledede af engang forekommende Nominativer paa **-tō* (sml. skr. *dā-tā* = lat. *dator*), kunde vel ogsaa Stammer paa indog. **-tā* ligge til Grund (sml. i Græsk Ordene paa *-της*). Af indog. **-tō-jos* skulde vel blive lit. **-tū-jis*.

³ Paa lignende Maade er *bratū* «Broder» omformet efter *o*-Stammerne af et ældre **brata* = *φράτωρ*. Ved Siden deraf en Nydannelse af den svage Stf.: *bratrū*, *sestra* af **sesr-a*.

*ούθ-η-τ-ος; ἔαρ og ἦαρ (ἦαρ i ἔαρος ὄρη hos Hom., hvor Metret kræver ἦαρος og i εἰαρινός ο: ἦαρινός) af *ἦεσαρ, *ἦησαρ (sml. ἔδαρ og ἦδαρ) fleeterer med gennemført *-r*, saaledes ogsaa θέναρ, νέκταρ. Enkelte forekommer kun i Nom., Acc. Sing.: ἄλλαρ, ὄναρ, πῖαρ (sml. πείρα, πίων), τέχμαρ (Sideform til τέκτωρ) o. fl. Aeoliske Former (med *-ορ* for *-αρ*) er ἄορ (med gennemført *-r*) og ἦτορ.

I Arisk er *Mf.* den almindelige: Skr. *údhār* «Yver», *áhar* «Dag», Gen. *údhnas*, *áhnas*, avest. *yākare* «Lever», *ayare* «Dag», Gen. *ayan* <**ayan-s*, *hware* «Sol» = skr. *svār*, Gen. (gd.) *qēng* <**svan-s* ved Siden af *hurō*. Svag Form, udvidet med *-t*: skr. *yákr-t* (av. *yākare*), *čákr-t* «Skarn», med *-k*: skr. *ásr-k* «Blod», Gen. *yakn-ás*, *čakn-ás*, *asn-ás*. Subst. paa *-tar* har i Nom. Neutr. *-tr*: *dātr*, dog ikke i vedisk Sanskrit, hvor derimod tre Gange forekommer en Form paa *-ur*: *sthātúr*. Dette *-ur* synes at maatte være en Udvikling af *-r* (sml. *Bartholomae Ar. Forsch. I 58*). Sterk Stammeform + End. *-i* har *catvār-i* «fire», Neutr. Plur.¹ — I Lat. har maaske *aequor*, *ador* sterk Form. Plur. med sterk Form (uden Endelse?) *quattuor*. *Mf.*: *úber* (= skr. *údhār*), *iter*, Gen. *itineris*, en Contaminationsform af **itinis* og **iteris*. Svag Form: *jecur*, *femur*, Gen. *feminis* og *femoris* (Contaminationsform *jecinoris*, *jocineris*). — I Germ. er alle tilsvarende Ord udvidede til *o*-Stammer: oht. *wazzar*, on. *vatr* = ὕδαρ, oht. *lebar*, on. *lifr* = ἦπαρ, oht. *tenar* = θέναρ osv. Suffixløs Locativ af en consonantisk Stamme er maaske got. *air*, on. *úr* «tidlig», gr. ἦοι, sml. av. *ayare*.

¹ Som oprindelige *r*-Stammer med sterk Stammeform betragter *Schmidt* (Pluralbild. 209 f.) *samā* f. (av. *hamā*) «Sommer» og *aktā* f. af **ḥktā*, sml. νόκτωρ (med Bortfald af det udlydende *r* som i *pitā* = πατήρ), idet han antager, at den misforstaaede Nominativform førte til Ordenes Bøining som *ā*-Stammer. Dette er dog tvivlsomt, sml. arm. *am* «Sommer», en oprindelig vokalsk Stamme.

3. s-Stammer.

a. Suffix *-es*.

Masc. og Fem. Den oprindelige stammeskiftende Flexion: Nom. **ōs*-(s), Acc. **ōs-m*, Gen. **ēs-os* osv. delte sig i to, idet Substantiverne (egentlig Abstracta) gennemførte *o*-Formen, Adjectiverne (egentlig Nom. ag.) den oxytonerede *e*-Form i Lighed med Forholdet ved *o*-Stammerne, hvor Abstracta var Barytona, Nom. ag. Oxytona: skr. *tarás* «rask», *apás* «virksom» osv. ligeoverfor *táras* n. «Fremtrængen», *ápas* n. «Verk» som *vrdhá-* ligeoverfor *várdha-*. Denne Substantivernes og Adjectivernes Flexionsforskjel var allerede indog. eller ialfald fælles for Arisk og Græsk-Latin.

Substantiver. Græsk har ligesom Sanskr. kun faa saadanne af Masc. eller Fem., idet det overveiende Antal Abstracta er Neutra paa *-os*. Nom. Sing. har den oprindelige Form paa *-ως*: αἶδως, ἡώς. I de øvrige Casus har *-o* fortrængt saavel den sterke Stammeforms **ō-* som Melleformens **e*, sml. ἴδμων, ἴδμονος, δώτωρ, δώτορος, saaledes Gen. αἰδους, ἡούς, Dat. (Loc.) ἡοί af **-os-os* **-o-os*, **-os-i* **-o-i* istedetfor **-es-os*, **-es-i*; Acc. αἶδω, ἡώ af **-os-a*, **-o-a*, istedetfor **-os-a*. Levninger af ældre Former er dog bevaret, foruden i Afledninger som αἰδέομαι af **αἰδεσ-jo-μαι*, i Adv. αἰές (suffixløs Loc.) af **αἰρές* og αἰεί af **αἰρεσ-ί*, maaske i αἰή (tarent.) af **αἰρεσ-έ* (Instr.), til hvilke Former vilde svare en Nom. **αἰρωσ* (ved Siden af αἰρών). Hos Aesch. forekommer Acc. αἰώ, der, da denne Stamme ellers ikke har nogen Form med *-o*, kan antages at være contr. af **αἰρω(σ)-a*, den regelmæssige sterke Form, snarere end af **αἰρο(σ)-a*.

Til disse Stammer hører endvidere Nom. γέλωσ, ἔρωσ (ved Siden af *as*-Stammen i γελασ-τός, ἐρανώσ af **ερασ-vos*), Acc. γέλω Od. 20. 346, ellers med Overgang til *ω*- og *o*-Decl.: γέλων, ἔρων, γέλον, ἔρον (Nydannelser efter χρώσ, χρωτός: γέλωτος, ἔρωτος osv.); Acc. ἰχώ, Il. 5. 416, der forudsætter en Nom. **ἰχώς* ved Siden af ἰχώρ (sml. ὕδος og ὕδωρ); endelig et Par Adjectiver paa *-ως*, dannede af Subst. paa *-ας*, som ὕψι-κέρως, der dog metaplastisk følger *ω*-Decl.

Adjectiver. Nom. paa -ής er Nydannelse (sml. Nom. paa -τήρ og -μήν). Alle øvrige Casus har gennemført Mf.: Gen. εὐγενοῦς, Acc. εὐγενή af *έσ-ος, *έσ-α osv. Barytona er enkelte som πλήρης, τριήρης, desuden Egennavne: Διογένης ligeoverfor διο-γενής. Overgang til *ā*-Declinationen gennem Nominativ paa -ης finder Sted i Att. ved Egennavne: Σωκράτην o. l.

Neutra paa -ος har overalt Mf.: γένος, γένους af *γενεσ-ος. Adjectivernes Nom. Neutr. paa -ές er Nydannelse efter Forholdet: Masc. εἰκώς, Neutr. εἰκός o. l.

Den svage Stammeform optræder ikke i *es*-Stammernes Flexion. Den forekommer derimod i nogle Afledninger som δόξα, πείσα, κνίσα af *δοκ-σ-α, *πειθ-σ-α, *κνιδ-σ-α o. l. samt i nogle enkelte Ord, i hvilke den er gennemført i hele Flexionen, som μήν «Maaned» Gen. μηνός, aeol. μῆννος for *μην-σ-ος (Stamme *mēnes*, sml. lit. Acc. *mēnes-i*). I Nom. ventede man *μής, da i absolut Udlyd *n*- allerede indog. skulde være bortfaldt foran *s* (saaledes skr. Nom. *mās*). Dor. μής er ikke dette oprindelige *μής, men = jon. μείς. Til Gen. μην(ν)-ός dannede der sig nemlig en ny Nom. *μήνς, som nu efter en almindelig Lydregel forkortedes til *μένς, hvoraf jon. μείς, dor. μής. Att. μήν er paa samme Maade den nydannede asigmatiske Nom. En saadan senere opstaaet asigmatisk Nom. er ogsaa Att. χήν, dor. χάν «Gaas», dannet efter Gen. att. χηνός, dor. χᾶνός af *χᾶνός; χείρ er efter *Wackernagel* for *χερς, den svage Form af Stammen χερεις (sml. δυσ-χερής). I φῶς (hvis dette er = skr. *bhās* og ikke contraheret af φάος) maatte allerede førgræsk Mf. og svag Form falde sammen, da *o(-e) i Suff. -os (-es) contraheredes med Rodstavelsens lange Vocal (skr. *bhās* af **bhā-as* eller **bhā-s*). Rodord er μῦς (Rod *mus* «stjæle»), der ved Bortfald af *σ*- mellem Vocaler i de oblique Casus blev til *u*-Stamme (se Pag. 110).

Arisk har som nævnt kun faa Substantiver af Masc. og Fem. derimod talrige Adjectiver, der i Sanskrit som i Græsk er Oxytona. Nom. Sing. ender paa *ās* (gr. -ως og -ης). Forørigt er i Regelen den sterke Stammeform vejet for Melle-

formen; sterk Form har dog skr. *uśásam*¹ (Acc.), *uśásas* (Nom. Acc. Pl.) ved Siden af *uśásam*, *-as*; av. *uśāoñhem* (Acc.), *mithrō-aojāoñhō*, *ha-zaosāoñhō* (= skr. *sa-jósasas*), *mazdāoñhō* (Nom. Pl.).

Neutra: skr. *mánas*, *mánasas*, avest. *manō*, *manañhō* som græsk μένος, μένους. Nom. Acc. Pl. har i Avest. sterk Stf.: *manāo* (af **manās*)².

Svag Stf. optræder i *más* (af **māns*) «Maaned», Acc. *másam*, avest. *māo*, *māoñhem*; ikke sjelden i neutrale Stammer: skr. *yós*, avest. *yaoş* (af *yavas*), avest. *mas*, *vas* (af *manas*, *vanas*); i Stammer paa *-uş* af *-vas*: skr. *dhāmuş*, *pāruş*, *āyuş* (af **āivas-*) osv.

Latin. Oprindelig besad vel Latin ligesom Sanskrit og Græsk kun faa Abstracta af Masc. eller Fem. med Nom. paa *-ōs*. Men disses Antal er her sterkt forøget, idet en hel Del oprindelige Neutra paa *-os*, uvist ved hvilken Foranledning, er gaaet over til Masc. paa *-ōs* (senere *-or*³), som overalt gennemfører den sterke Stammeform: *honōs*, *honōris*. I flere Tilfælde staaer begge Dannelser ved Siden af hinanden: *decus*, *decor*; *tenus* (Præp.), *tenor* osv. Femininer er kun *arbōs*, *arbor* (Gen. *arboris* for **arberis* ved Indflydelse af Nominativs *-ō-*) og *glōs*, *glōris* for **glovōs*, gr. γαλωός, med gennemført sterk Stammeform. Afledet af den sterke Stf. er *aurōra* for **ausōs-a* (ἠώς); *Venus* f. var egentlig Appellativ og Neutrum, skr. *vānas* n. «Ynde». Nominativ paa *-ēs*: *Ceres*. Af Adjectiver findes kun *degener* (med *-r* fra de oblique

¹ Nydannelse efter Nom. paa *-ās*: Acc. paa *-ām*: *uśām*, *jarām*, avest. *mazdām*, Nom. Pl. *mazdāo*.

² Uforklaret er endnu Nasaleringen i den indiske Pluralform: *manāmsi*, der stemmer med den avest. i den lange Vocal.

³ *Schmidt* ser i disse Masc. oprindelige feminine Collectiva til Neutra paa *-os*, idet han antager, at disse har skiftet Kjen under Indflydelse af Ordene paa *-tor*. Men hvorledes skulde en i Betydning fjerntstaaende Classe som disse Nom. ag. faa en saadan Indflydelse, tilmed da Nominativernes Udlyd var afvigende: *-os* mod *-tor*? Man skal vel ogsaa neppe ellers kunne paavise et Tilfælde, hvor en saadan ufuldstændig ydre Lighed har ført til Forandring af Kjen. Forøvrigt har jo ogsaa Græsk enkelte Masc. paa *-ōs*: γέλως, ἔρως.

Casus), sml. εὑγενής, og *veter*, ældre for *vetus*. Nydannelser er Adjectivene paa *-or* som *multicolor*.

Neutra paa *-us* (af **-os*) har dels den oprindelige Flexion: *genus, generis* for **genos, *genesis*, dels har de gennemført Nominativs *-o*: *tempus, temporis* (dog Loc. *temperi, tempetivus* osv.). Kun *-s* (idet *-o* (*-e*) i Suff. *-os* (*-es*) er smeltet sammen med Rodvocalen, sml. skr. *bhás*) har *fās* og Masc. *mōs, flōs*.

Svag Stf. har *aes, jūs, rūs, pūs* for **ajos *jevos, *revos, *pevos*. Stammen *vis-* i *vīr-ēs* er den svage Stf. til skr. *vāyas* n. Ordet er gaaet over til Fem. paa Grund af den lige-betydende Stamme *vi-* i *vīs*, gr. ἴς; *mēns-i-s* er udvidet til *i*-St. (dog Gen. Pl. *mēns-um*). Rodord er f. E. *mūs*, gr. μύς, *rōs*, skr. *rāsa-*.

Endel *s*-Stammer er, sandsynligvis gennem Dat. Abl. Plur. paa *-ibus* af **ez-bos*, gaaet over til *i*-St.: *sēdes* sml. skr. *sādas*, gr. ἔδος, *molēs*, sml. *moles-tus* osv. Osk., Umbr. har kun faa Exempler paa *s*-Stammer. Et Neutr. paa *-os* er umbr. *mēds* «jus» (for *mēdos* som *pihaz* = *piatus*), lat. *modus, -i*, men *modes-tus*. Stammen *mēns* er i Umbr. udvidet til *n*-St.: *mēnz-n-e*, Abl.

I Irsk findes af Masc. og Fem. mig bekjendt kun *mí* m. Maaned af **mēs*, Gen. Dat. Acc. *mís* af **mēnsos, *mēnsi, *mēnsm*, Pl. Nom. *mís*, Acc. *mísa* af **mēnses, *mēnsms*; *clú* m. af **klevos* var oprindelig Neutr. Neutr.: *tech* af **tegos*, Gen. *tige* <**tege-sos*, Dat. (Loc.) *tig* <**teges*, saaledes maaske ogsaa Infinitiver som *do guin* «at dræbe» af **ghones*, Nom. Pl. *tige* <**tegesa*.

I Germ. er Stammerne paa *-os* (*-es*) gennemgaaende blevne vocaliske, dels ved Stammeudvidelse (fornemmelig i Østgerm.), dels ved Bortfald af *-s* (i Vestgerm). Enkelte var allerede førgerm. blevne til masculine *o*-Stammer paa Grund af at Endelsen **-os* > **-az* faldt sammen med disses Nominativendelse, saaledes got. *dags*, oldn. *dagr*, ags. *dæg* = skr. *áhas* (men ved Siden deraf ags. (north.) *doeg* m. af **dögiz*, der ved Bortfald af *-z* blev *i*-St., og *dógor* n., on. *doegr* n. af **dögiz-a*); saaledes ogsaa i Gr. τὸ σκότος og ὁ σκότος; on. *kalf*, m., ags. Pl. *cealfas* m. ved Siden af *cælf* (af *kalbið*) og Pl. *cealf-r-u*, oht.

kelbir. I andre Tilfælde gik allerede førgerm. neutrale *o*-Stammer ved Siden af *s*-Stammer (sml. gr. ζυγόν, ζεύχος), saaledes got. *juk*, on. *ok*, oht. *joh*, Pl. ags. *gycer*, got. on. *lamb*, ags. *lomb* ved Siden af ags. *lomb* (af **lambis*) og oht. Pl. *lombir*. Udvidet til *a*-Stamme: got. *agis* (Gen. *agisis*) = ἄχος, *rimisa* (Dat. *rimisa*) = skr. *rāmas* «Ro», *sigis* «Seier» = skr. *sahas*, *hatis* (Gen. *hatisis*), beslegtet med gr. κότος, *rigis* (Gen. *rigisis*) = skr. *rājas*, gr. ἔρεβος; svag Form: *ah-s*, *veih-s* «Helligdom» (Stamme *ahs-a*, *veih-s-a*) osv., on. *hatr*, *rökk*, *setr* = ἔδος, *ax* osv., derimod *vé*, *o*-Stamme = οἶκος (dog n.) ligeoverfor got. *veihis*; *sigr* (Gen. *sigrs*) er gaaet over til Masc. I Vestgerm. er mange af disse Stammer ved Bortfald af *-s blevne *i*-Stammer; til Grund ligger altsaa *s*-Stammens *e*-Form (paa *-es), hvis -e i Germ. blev -i: ags. *hél* n. = on. *heill* «Varsel», med Overgang til Masc.: *ege* (got. *agis*), *sige* (*sigis*), *hete* (*hatis*) o. fl. En sterk Stammeform paa oprindelig *-ös synes bevaret i de ags. Sidedannelser paa -or (der er udvidede til *o*-Stammer udenfor Dat.-Instr. Sing.: *dógor* (ved Siden af *doeg*), *hröðor* (*hröd*), *sigor* (*sige*), *lombor* (*lomb*) osv. Til gr. χίψ svarer on. *gás* f. (af **gans*-), til μῦς *mús* f., begge udvidede til Vocalstammer, men i Nom. Pl. *gæss*, *mýss* af **ghänsēs*, **mūsēs*.

Lit. har af oprindelige Ikke-Neutra kun Stammen *mēnes* «Maaned», Acc. *mēnesī* af **mēnesm*, efter *mēnesī*, der i Form faldt sammen med Acc. af en -i eller *io*-Stamme, dannedes de øvrige Casus efter disse Stammers Flexion¹, saaledes ogsaa *žas-ī-s* «Gaas» efter Acc. *žasi*. De oprindelige Neutra paa -os er dels blevne *o*-Stammer (som gr. σκότος): *kvāpas*, lat. *vapor*, *dyvas*, ob. *divo*, *sriaūtas* = skr. *srōtas* o. fl., dels er de udvidede til *i*-St.: *debes-ī-s* f. = νέφος, og *io*-St.: *ēdes-i-s* m. (ags. *ēs* n. af **ētiz*, lat. *es-ca* for **ed-s-ca*), *kālbes-i-s* «Tale» osv., Svag Stf. i Afledninger som *aukš-tā-s*, lat. *augustus*.

Obulg. *gasi* f. «Gaas» er maaske *iē*-Stamme; *mēsēči* m. Maaned af **mēs-en-kjo*- synes at være en af Nom. **mēs* udvidet

¹ En anden Dannelselse er Nom. Sing. *mēnū* (oht. *māno*), sandsynligvis af **mēnōt* sml. got. Nom. Pl. *menōps*.

n-St. Neutra svarer til de græske: Nom. *nebo* = νέφος, Gen. *nebesa* = νέφους, Pl. *nebesa*, sml. νέφεα.

Neutra paa *-as*: Forholdet mellem Suffixformen *-as* og *-os* er ikke bragt paa det rene. Med gr. *-as* sammenstilles almindelig Arisk *-is*. Hvor de græske Ord paa *-as* har tilsvarende i Arisk, er Endelsen imidlertid her *-as* (o: indog. *-os*) ikke *-is*, f. E. skr. *čiras* = κέρασ; kun til κρέας svarer skr. *kraviš*, hvor imidlertid *-is* kunde være den svage Form af Suff. *-jos* sml. *krávya-m*, lit. *kravijas*.

Stammer paa *-as* er: γήρας, γέρας, σέλασ, σφέλασ, δέπασ. σκέπασ, κρέασ, κέρασ, βρέτασ, κώασ, ούδασ, κνέφασ, ψέφασ, δέμασ, τέρασ, σέβασ o. fl.

I Flexionen vexler i stor Udstrækning med de regelmæssige Former saadanne af Stammer paa *-os*: ούδεοσ Hom., βρέτεοσ Aesch., κνέφοσ Aristoph., ούδει Hom., βρέτει Aesch., κώεα Hom., βρέτεα, βρέτη Aesch., γέρεα Her., βρετέων Aesch., κώεσι Hom., κρέεσσιν Her. (Orakel) osv. Dette kan enten bero paa en allerede indog. stedfindende Vexel (sml. skr. *sádas*, av. *hadiš*) eller, som *Schmidt* er tilbøielig til at antage, være opkommet inden Græsken selv og bero paa et lydligt Fæniomen, idet *-a-* foran *-o-* gik over til *-e-*: γέρεοσ af γήραοσ, derfra kan *e*-Formerne have bredt sig videre. Forøvrigt er Flexionen analog med *os*-Stammernes: Gen. hom. γήραοσ, att. contr. γήρωσ, Dat. γήραϊ og γήραι Hom., att. κνέφαι Xen; att. γήρα er Nydannelse, maaske fremkaldt ved Analogi af Forholdet ved *ā*-Stammerne, hvor Dat. paa *a-* stod ved Siden af Loc. paa *-ai* (*Brugmann* Gramm. 3 82). Nom. Pl. τέραα, Od. 12. 394 og contr. κρέα osv. Att. almindelig κρέā. Formerne paa *-ā*: γέρā, κρέā osv. Hom., ogsaa hos att. Digtere, skyldes maaske engang eksisterende Sidestammer paa *-ov* (*κρεφον). I de ariske Subst. paa *-is* kan *-is* dels svare til gr. *-as*, dels være den svage Form af Suff. *-jos*, som *-us* af *-vos*, saaledes er vel de lat. *cinis*, *pulvis*, *vomis* at opfatte. Til gr. κρέασ svarer lat. *crur* (*os*-St.).

b. Suff. *-ies*.

Hæren hører Comparativstammerne (maaske ogsaa enkelte af de ovenfor nævnte Ord paa *-is*, med overalt gennemført svag Stammeform).

Stammeaflyden: **-iōs*, **-iēs*, **-is*, var allerede i Indog. temmelig udjævnet, navnlig var den svage Stf. fortrængt fra Flexionen. Forholdet mellem Formerne med Nasal, som optræder i Skr. og Græsk, og de andre Sprogs nasalløse er endnu ikke tilstrækkelig klart. Sandsynlig stod, som *Brugmann* mener, ved Siden af **-iōs*, **-iēs*, **-is* et andet Suff. **-iōn*, **-iēn*, **-in*. I Græsk veksler begge Dannelser i Flexionen, i Sanskrit har de fremkaldt Contaminationsformer; et indog. Suff. **-iōns* som *Schmidt* (K. Z. XXVI 377 flg.) opstiller som stærk Form, synes mig uantageligt, da deraf umulig som svagere Former kunde fremgaa **-ies* og **-is*, men kun **-iens* og **-ins*. I Græsk er *n*-Suffixet det fremherskende. Stærk Form har Nom. Sing.: βελτ-ίων, de øvrige Casus har Mf., hvis -ε- under Indflydelse af Nom. Sing.s -ω- er gaaet over til -ο- (sml. ἴδιων, ἴδιονος): Gen. Sing. βελτίονος, Acc. βελτίονα osv. Nydannelse er Nom. Acc. Neutr. paa -ον: βέλτιον, efter Forholdet εὔδαιμων, εὔδαιμον. Svag Form kun i kret. Dat. Pl. πίασι af **πλέασι* <**πλη-γη-σι*, (*Brugmann* Gramm. 2 73); Den alm. Form βελτίο-σι og hom. πλεόν-εσσι er Nydannelser. Svag Form ogsaa i att. πλείν <**πλη-ιν*. Med *s*-Suffixet dannes kun enkelte Casus, ogsaa disse af Mf., hvis -ε- er gaaet over til -ο- (som ved *n*-Suffixet): Acc. Sing., Nom., Acc. Pl. Neutr. βελτίω af **βελτιοσα*, Nom. Pl. βελτίους af **βελτιοσεσ*; Acc. βελτίους er Nom.-Formen. Spor af den svage Form har vi i hom. Nom. Pl. πλέες, Acc. πλέας (kret. πλιανς af **πλέανς*), Neutr. πλέα for **πλη-ισ-ες* osv. (-η- blev foran -ι- til -ε-, som i πλεί-στος af **πλη-ισ-τος*), og χέρειν, χέρεια, χέρειες for **χερεσ-ισ-ι* osv. (*Brugmann* l. c.), hvortil Nom. χερείων for **χερεσ-ίων*¹. Foreøvrigt ligger den svage Stf. til Grund for

¹ χερείων af **χερεσ-ίων* er en uregelmæssig Dannelse. Comparativsuffixet føies ellers ikke til den fuldstændige Adjectivstamme, men til den til Grund liggende Rod, saaledes regelmæssig χεῖρων <**χερ-ίων* = χερείων.

Superlativsuffixet $-i\sigma\tau o$. — Avest. har bedst bevaret den oprindelige Flexion af Suff. $*-ies$. Sterk Stf.: Nom. Sing. *span-yāo* «helligere», (ar. $*-yās$), Acc. *span-yāonhem*, (ar. $*-yāsam$). Paa Nom., Acc. Plur. mangler Exempler. Nom. Acc., Dual. har Mf. for sterk Form: *kasyan̄ha* «mindre», *āsyān̄ha* «hurtigere» (saaledes ogsaa Acc. Sing. *kasyān̄hem*). De øvrige Casus dannes af Mf.: Gen. *nāidyān̄hō* «nærmere» osv. Nom., Acc. Sing. Neutr. har Mf. *vahyō* (skr. *vasīyas*) «bedre». Skr. har i de sterke Casus en Contaminationsform paa $-āns$; Nom. Sing. *yāvīyān* (af $*-āns$) «yngre» er en Nydannelse efter Acc., da oprindeligt $*-āns$ skulde blive $*-ās$; Acc. *yāvīyāmsam* (Nydannelse af Mf. er *kānīyasam* M. Bh.); Nom. Pl. *yāvīyāmsas* (Acc. Pl. *yāvīyasas* Mf.), Dual., *yāvīyāmsāu*. De øvrige Casus dannes af Mf.: Gen. *yāvīyasas* osv.; Nom., Acc. Neutr. har Mf. *yāvīyas*. — Latin har overalt gennemført den sterke Stf.: *major*, *majōris*, ældre *majōs* (indskr. *maio*, *mino*). Ogsaa Neutrum havde oprindelig $-or$ ($-ōs$) som Masc.; senere fik det Endelsen $-us$ efter de neutr. Substantiver paa $-us$ (*majus* : *major* = *decus* : *decor*). Mf. findes kun i Afledning *majes-tas*, og den svage Stf. kun i Adverbierne *mag-is nim-is*, *sat-is* o. fl. Umbr. har kun *mes-tru*, Nom. Fem. «major» (*mes-* = osk. *mais* «magis»), Osk. *mais*, *min(s)*, *postivis* «posterius». — I Irsk forekommer Comparativ kun i Nom. Sing. Ex.: *sinū*, *sinu* < $*seniōs$ = lat. *senior*. Enkelte har $-a$ for $-u$: *ōa* «yngre» < $*jeu-iōs$, vel blot en lydlig Forandring (sml. ved n -Stammerne Nom. paa $-u$ og paa $-a$, *āru*, *īnga*). — Germ. har kun den svage Stf., udvidet med Suff. $*-on$: got. *hauh-iz-a*, on. *hērri*, got. *blind-o-z-a*, on. *blindari* (Suff. $-is$ føiet til en Instr.-form (?) $*blindō$); Adv. got. *mais* = osk. *mais*, *mins* (af $*minis$), *vāirs* osv., on. *meir*, *minnr*, *verr*. Superl. got. *sin-is-ta* «senior» osv. — Beslegtet med den germ. med $-n$ udvidede Form synes den litauiske, dannet ved Suff. $-nio$, tilføiet Comparativsuffixets Mf.: Nom. Sing. Masc. *saldėsnis* «sødere» af $*sald-ies-n-is$. Afvigende herfra er den preuss. Form: Suff. $-io$, føiet til Comparativsuffixets svage Form: *ura-is-in* (Acc. Sing.) af *ur-s* «gammel», *malda-is-in*, Pl. *malda-is-ei* af *maldas* «ung» osv. (*ura*, *malda*- sml. germ. *blindō*). Vanskelig er den obulg. Form:

f. Ex. Masc. Nom. *slaždijī* «ædere», *minjījī* «mindre», *novějī* «nyere». Til Grund ligger vel den neutr. Form (Adv.) paa *-je*: *minje* «mindre», *dreblje* «fordum» osv., hvor *-je* er af ældre **-jes* (Mf.). Efter *minje* antog ved Analogi af Forholdet ved *jo*-Stammerne (Masc. *-jī*, Neutr. *-je*) Nom. Masc. Formen **minjī* (for **minja* <**minjōs*), som dernæst i Forbindelse med det tilfæiede Pronomen blev *minjī-jī*; uden Pronomen er den almindelige Form paa *-ějī*: *novějī* (*nově-* som germ. *blind-ō*). Til Forskjel fra den adverbiale Form paa *-je* antog det adjectiviske Neutrum altid den sammensatte Form: *minjeje*, *novějeje*¹). De øvrige Casus dannes af en udvidet Stamme, hvor Suff. *-jo* er fæiet til Comparativsuffixets svage Form **-is*, som i Preuss.: Gen. *minjiša-jego*, *novějiša-jego* osv. for **min-iša-jego* etc., idet *-j-* er trængt ind foran *-is-* ved Indflydelse af Nominativformen.

c. Suff. *-ves*.

(Sml. Schmidt K. Z. XXVI 329 ff. *Bartholomae* K. Z. XXIX 519 ff. *Brugmann* Grundriss. II 410 ff.). Herhen hører 1. de før omtalte ariske Neutra paa *-us*, den svage Form af **-ves*. 2. Perf. Partc. Act. Dettes Dannelse viser saa store Afvigelser i de forskjellige Sprog, at det synes umuligt at føre alt tilbage til én Grundform; der optræder følgende Suffix-former: **-vōs*, **-ves*, **-us*, **-vōns*, **-vōt*, **-vet* (**-vot*). Den i Sanskr. og Lit. forekommende Nasal (**-vōns*) betragter Schmidt som oprindelig, men det gjælder om en saadan nasaleret Grundform det samme som om Schmidts Grundform for Comparativsuffixet: de nasalløse Former kan ikke forklares som de dertil svarende regelmæssige svage Former. Af **-vōns* kan ikke

¹ Usandsynlig finder jeg *Brugmanns* Forklaring af *minjījī* (Grundriss II 408): *minjījī* for **minjī* (*-j-* skyldes Neutr. *minje* eller sammensatte *jo*-Adj. som *dobljī-jī*); **-ijī* repræsenterer Suff. **-ijes*, altsaa forskjellig Stammedannelse ved de to Kjøen, da Neutr. *-je* er indog. **-jes*. Er saadant tænkeligt? Det vilde være som i Græsk Masc. **ἡμίτων* og Neutr. *ἡσσοῦ*

lydret have udviklet sig **-vės* og **-us*. *Brugmann* (K. Z. XXIV 51 ff., Grundriss II 413) antager derimod, at Nasalen er senere opkommen, i den skr. Form gennem Indvirkning af Adjectiverne paa *-vant*, i den lit.-preuss. gennem Indvirkning af Præs. Partc. Paa lignende tilfældige Sammentræf gives der vistnok ellers Exempler; men Sandsynligheden taler dog ved ligedannede Former snarere for en nærmere Sammenhæng. Utænkeligt er det dog vel ikke, at Perf. Partc. i en vis Tid af Fællessproget kunde dannes ved to Suffixer: ved **-vōns* (uden andre Aflydsformer), opstaaet af Suff. **-ven* (sterk Form **-vōn*) + *-s*, og ved **-vōs* (med Aflydsformerne **-ves*, **-us*), opstaaet ifølge *Brugmann* af Suff. **-vo* + **-s*. At den første Dannelses Levninger kunde have holdt sig i saa vidt adskilte Sproggrene som Sanskrit og Lit.-Slav., er ikke mere paafaldende end, at f. E. kun Skr. og Obulg. har bevaret den samme Form for *o*-Stammernes Gen. Loc. Dual. Fællessproget havde maaske endnu et tredje Suff. **-vōt* (**-vet*), opstaaet ifølge *Brugmann* af Suff. **-vo* + *-t*¹.

I Nom. Sing. paa *-vōs*, gr. *-ώς*, avest. *-vāo*, kan denne Udgang repræsentere den sterke Form af Suff. **-ves*, men ogsaa, som *Schmidt* har vist, et oprindeligt **-vōns*, idet dette allerede i Fællessproget maatte blive **-vōs* (som *-ās* af **-āms* i *ā*-Stammernes Acc. Plur.).

At Accenten i Nom. Sing. og de øvrige sterke Casus engang hvilede paa Rodstavelsen, viser 1) Suffixets *o*-Farve (gr. *-ώς*) og 2) Rodstavelsens fulde (usvækkede) Form i gr. *είδώς*, *είκώς*, oprindeligt altsaa **ἔϊδώς*, **ἔϊκώς* (svækket derimod i *ἰδῶν*). Men allerede i Fællessproget maa de sterke

¹ Sandsynligere er dette end *Schmidts* Antagelse, at *-t* her først skulde være opstaaet af **-s* foran de med *-s* og *-bh* begyndende Casussuffixer og derfra have bredt sig videre. En saadan Overgang har *Schmidt* ikke med Sikkerhed bevist. Dertil kommer, at i den tidlige Periode, hvor denne Overgang skulde have fundet Sted, Suffixet **-ves* foran de nævnte Casussuffixer maatte have havt den svagere Form **-us*, hvorefter altsaa vilde være fremgaaet **-ut* og ikke **-vet* (sml. av. *daduz-bis*).

Casus have antaget de øvriges Betoning (Gen. **vid-vés-os*) og som Regel ogsaa den deraf betingede Form for Rodstavelsen (skr. Nom. Sg. *vidván*).

Græsk. Suffixformen **vōs* (eller **vōns*?) er kun bevaret i Nom. Sing. Masc.: εἰδ-ώς, βεβαρη-ώς for **ῥειδ-ῥως*, βεβαρη-ῥως¹. Mf. **-vos* har Nom., Acc. Sing. Neutr.: εἰδός, εἰκός; ἔστώς (af *ἔστα-ός), der vilde faldt sammen med Masc., fortrængtes af Nydannelsen ἔστός. De øvrige Casus dannes ved Suff. **-ῥωτ*, **-ῥοτ*. Suffixformen **-ῥωτ* synes egentlig at maatte have hørt hjemme i de sterke Casus (hom. Acc. τεθνη-ῶτα, γεγα-ῶτα o. l.) og derfra at have bredt sig videre til de øvrige Casus (hom. Gen. τεθνη-ῶτος o. l.), som omvendt Suffixformen **-ῥοτ* har trængt ind i de sterke Casus: Acc. εἰδῶτα, τεθνη-ῶτα (hvoraf med quantitativ Metathese att. τεθνεῶτα), ἔστῶτα af hom. ἔσταῶτα osv. Den svage Form af Suff. **-ves*, **-us* findes kun i den med Suff. **-i* (**-iē*) afledede Femininform: Nom. ἰδύια for **ῥιδυσια* og i det enkeltstaaende med Suff. *-jo* afledede ἰδυῖοι μάρτυρες Hes., lac. βίδυοι «Opsynsmænd». Som før nævnt (pag. 75) viser Dor. og Att. (indskr.) Former paa *-eia*, til Grund for hvilke ligger Mf.; oprindelig Flexion: Nom. **ῥιδ-ῥέσ-ια*, Gen. **ῥιδ-ῥσ-ιάς*. Nydannelse efter Præs. og Aor. Partc. er ἔστεῶσα, ἔστῶσα.

Arisk. Den sterke Casus har i Skr. Suffixformen **-vāms*. Nom. Sg. *vid-ván* (af **vidvāms*) er Nydannelse efter Accusativformen *vidvāmsam* o. a., istedetfor et ældre *vidvās* (af **vidvāns* se ovenfor). Acc. Sg., Nom. Pl., Nom., Acc. Dual: *vid-vāms-am*, *-as*, *-āu*; Acc. Plur. har derimod svag Form: *vid-ús-as*. Mf. har Voc. (vedisk) *vidvas*; den senere Voc. er *vidvan*, nydannet efter Nom. *vidván*. Svag Form har (foruden Acc. Plur., hvor den, som før vist, egentlig ikke hørte hjemme) Gen., Dat., Instr., Loc. Sg., Gen. Plur., Nom., Acc. Dual. Neutr.: *vid-ús-as*, *-e*, *-ā*, *-i*, *-ām*, *-ī*. Suffixformen *-vat* har de Casus, hvis Endelse

¹ Fra de oprindelige Perfecter overførtes Endelsen dernæst til Partc. af alle nydannede: λέλυκα, λελυκός.

begynder med *-s* og *-bh-*: *vid-vát-su*, *vid-vád-bhiš* osv. Dernæst Nom., Acc. Sg. Neutr. *vid-vát*, hvad der øiensynlig er en Nydannelse for **vid-vás* = gr. εἰδός. I Avest. er *-āonh-* i sterke Casus rimeligvis ar. **-ās* (kunde dog vel ogsaa svare til skr. *-āms-*): Nom. Sg. *vid-vāo*; Acc. Sg., Nom. Pl. *-vāonh-em*, *-ō*. Svag Form har de øvrige Casus: Gen., Dat.; Instr., Abl. Sg.; Acc., Gen., Instr. Pl.: *-uš-ō*, *-uš-ē*, *-uš-a*, *-uš-añh*; *-uš-ō*, *-uš-am*, *-ūz-biš*. Sporadisk forekommer saavel i Skr. som i Av. svag Form ogsaa i andre sterke Casus end Acc. Pl.: Nom. Sg. skr. *vid-ūš* «opmærksom» (vel ogsaa *mán-uš* «Menneske»), av. *vīdhuš* (gd.), *vā-un-uš* (gd. Rod. *van*), *ma-man-uš*, Acc. Sg. skr. (ved.) *ca-kr-ūš-am* (Rod. *kar* «gjøre»), Nom. Pl. (ved.) *ā-bibhy-uš-as* «frygtløs» (Rod *bhī*).

I de italiske Sprog er Perf. Partc. Act. gaaet tabt. Levninger har man villet finde i *cadā-ver* for **cadā-ves* o. l. Schmidt (l. c. 372 f.) forklarer osk. *sipus* (Tab. Bant.) «sciens» som Partc. Perf. til Rod *sap*; egentlig **sēp-us* (i for *ē* som ellers i Tab. Bant.). Endelsen *-us* er ubestemt: enten den svage Form af Suffixet (som skr. *vidūš*) eller Mf. med syncoperet *-e*. — Ogsaa i Kelt. er dette Partc. gaaet tabt. — Germ. har kun faa Levninger: got. *ber-us-jos* Nom. Pl. «Forældre» er en Dannelse som gr. ἰδύοι, afledet af Participiets svage Stammeform **bēr-us* ved Suff. *-jo*; os. *ēso* «Eiermand» viser yderligere et *n*-Suffix: germ. Grf. **aig-us-j-an* (H. Møller K. Z. XXIV 447). Suffixet **-vōt* foreligger i got. *veitvods* Nom. Pl. «Vidner» <**veid-vōt-es*; Nom. Sg. *veitvods* er udvidet til *o*-St.

I Lit.-Slav. er dette Particip i lige saa udstrakt Brug som i Arisk og Græsk. Nom. Sing. Masc. er i Preuss. og Lit. og vel ogsaa i Obulg. dannet af den sterke Stammeform, de øvrige Casus af den svage; *-v-* i Suff. **-vōs* er bortfaldt efter Consonant (hvad der fra først af lydret vel kun fandt Sted efter visse Consonanter): preuss. *līs-ons* «krøben», lit. *nēs-ēs*, ob. *nes-ū* «som har baaret»; efter Vocaler var det derimod oprindeligt bevaret: preuss. *klantī-wuns* «som har svoret», *tayko-wuns* «som har skabt» (ved Siden af *klantī-uns*, *teikū-uns*), lit. *dā-ves*, ob. *da-vū* «som har givet» (overført ogsaa til de Casus, der dannedes af

Suffix *-us*: lit. Gen. *dā-vus-io*, ob. *da-vuša*¹). Nasalen i den preuss.-lit. Nominativform kan ikke være oprindelig, men er rimeligvis, som *Schmidt* formoder, opstaaet som i Skr. ved Indflydelse af andre Casusformer, dannede af en til skr. *-vāms-* svarende Suffixform, der kan tænkes en Gang at have bestaaet ogsaa i disse Sprog, men senere at være fortrængt af Casusformer af den svage Suffixform. Preuss. *-ons* (sjelden *-ans*) er da vel for **-vōns* (idg. **-vōs*); i den hyppigere Sideform paa *-uns* (*-wuns*) skyldes *-u-* formodentlig Indvirkning af den svage Form *-us*. Lit. *-ęs* (*-vęs*) er for **-vēns* af ældre **-vēs*. Lit. skiller sig saaledes her fra Preuss. i Vokalrøden; *-e* er vel at opfatte som *-ŋ* i gr. *ποιμήν* ligeoverfor *ἵδμων*. Obulg. *-ŭ* (*-vŭ*) er maaske opr. **-vōs*; dette maatte lydret blive **-va*, som under Indflydelse af den overveiende Mængde af Masculiner paa *-ŭ* omformedes til *-vŭ* (*-ŭ*) paa samme Maade som **brata* (o: **bhrātōr*) blev *bratŭ*. De øvrige Casus, ogsaa de oprindelig «sterke», dannes af den svage Stammeform: Acc. Sing. lit. *nēs-zus-i*, ob. *nes-uš-i* af **nek-us-ŋ*, sml. skr. *cākr-uš-am*, Nom. Plur. ob. *nes-ŭše* af **nes-uch-e* < **nek-us-es*, Acc. Plur. preuss. *au-lau-us-ins* «døde» (*ins* = **ms*; derefter Nom. Pl. som af en *i*-St. *imm-us-is* «som har taget», *au-pall-us-is* «som har fundet»), Dat. Sing. (o: Gerund.) lit. *nēs-zus*, ob. *nes-us-i* af **nek-us-ai*, skr. *vid-ŭš-e*. Fem. preuss. *au-lause* «død» (for **lau-us-ē*), lit. *nēs-zus-i*, ob. *nes-uš-i*, gr. *ἰδύια*, skr. *vid-ŭš-i*. Til denne Femininform har der dannet sig en ny Masculinstamme paa **-us-jo* (sml. gr. *ἰδύιοι*), hvoraf i Lit. og Ob. de fleste Casus af Participiet dannes: Gen. lit. *nēs-zus-io*, ob. *nes-uša* osv. Lit. Nom. Plur. Masc. (egtl. Neutr. sml. p. 39) *nēs-zę* er, som *Schmidt* har vist, en Analogidannelse efter det prææs. Particips Nom. Plur. paa *-a*: *nēs-zęs*: *nēs-zę* = *nēs-zęs*: *nēs-zę*. Ligeledes er Nom. Sing. Neutr. (prædikativt brugt) *nēs-zę* dannet efter Forholdet: *nēs-zęs*: *nēs-zę* = *gęras*: *gęra*. I Obulg. er, som ved Partic. Præs., Nom. Sg. Neutr. = Masc.

¹ Lit. *bŭvęs*, gen. *bŭvusio* «været» er uniformeret af **bŭ-vęs* *bŭv-us-io*, omvendt er i Obulg. den lange Vocal i Rodstavelsen gennemført i *byvŭ* *byvŭša* for **bŭ-vŭ* **bŭv-ŭša*.

4. Stammer paa *-nt*.

Sml. *Brugmann* Grundriss II 370 ff., *Bartholomae* K. Z. XXIX 487 ff., *Schmidt* Pluralbild. 160 ff., 422 ff.

Herhen hører fornømlig Participierne paa **-nt* og Adjectiverne paa **-vent* og (kun Arisk) paa **-ment* (ar. *-mant*). Disse Dannelser er øiensynlig fra først af Stammer paa **-en*, **-ven*, **-men*, udvidede med Suff. **-t*, og maa derfor antages oprindelig som disse at have havt tre Stammeformer: **-ōn-t* (**-ēn-t*), **-én-t*, **-ŋ-t*, svarende til *n*-Stammernes: **-ōn* (**-ēn*), **-én*, **-n*. Men af den sterke Form er udenfor Nom. Sg. kun faa Spor bevaret; i de ariske Sprog er almindelig Mf. traadt istedet; det samme maa vel antages for de europæiske Sprogs Vedkommende, i hvilke forevrigt ogsaa den sterke Stammeforms lange Vocal lydret maatte være bleven forkortet foran *-nt* (et **bhérōntm* maatte blive gr. φέρωντα).

a. Partc. paa *-nt*.

Den ellers stedfindende Forskjel mellem de «thematiske» og de «uthematiske» Verber viste sig oprindeligt ogsaa i deres Participiers Bøining og er tildels bevaret i Avestisk: et Particip af tematisk Verbum *bher* dannede f. Ex. Gen. Sing.: **bhere-nt-os*, et Particip af et uthematisk *ed* havde i samme Casus Formen **ed-nt-os*. Saalænge endnu ikke Forholdet mellem Verbernes thematiske Vocal og Mangel deraf paa den ene Side og Nominernes sterkere og svagere Stammeform paa den anden Side er bragt paa det rene, maa vi her lade det bero med den Forklaring, at **bherentos* har den sterkere eller de tostavelles, **edntos* den svagere eller de enstavelles Stammers Stammeform, uden at vi tør udtale nogen Formening om Aarsagen hertil. Efter den før udviklede Grundforskjel mellem to- og enstavelles Stammer kan her opstilles som Grundtyper for Participiernes Flexion:

Nom. Sg.	<i>*bhér-ōnts</i>	<i>*s-ént-s</i>
Acc. Sg.	<i>*bhér-ōnt-m</i>	<i>*s-ént-m</i>
Gen. Sg.	<i>*bhŷ-ént-os</i>	<i>*s-nt-és.</i>

Som **sēnt-s* (Rod *es*) bœiedes Participerne af de øvrige uthematiske Verber. Senere indtraadte ved gjensidig Indvirkning Blandingsformer: Ved Siden af *bhṛéntos* opkom et **bhṛntés* (**-ós*) som *πατρός* ved Siden af *πατέρος*; saaledes har i Skr. i Gen. og de Gen. følgende Cas. alle Partc. kun den svage Form: *bháratas*; omvendt dannede der sig efter *bhṛéntos* et **séntos* (gr. *έόντος*) ved Siden af *sntés* (skr. *satás*). Efter disse gjensidige Paavirkninger blev i de fleste Tilfælde Flexionen den samme for begge Arter af Participier, thematiske som uthematiske; i Arisk holdt sig de fleste Løvninger af det oprindelige Forhold. Om de paa lang Vocal udlydende Verbalrædder som *stā*, *dō* antager jeg, at de oprindelig ikke dannede noget Particip paa **-ent* (**-nt*), ligesom heller ikke nogen Nominaldannelse paa **-en* (**-n*) er udgaaet fra dem, men erstattede et saadant ved et med **-t* afledet Nomen med participial Betydning, der forøvrigt ogsaa kunde dannes af Rædder udlydende paa kort Vocal og paa Nasal og Liquid, og som i de forskjellige Sprog især har holdt sig i Sættninger, f. Ex. av. *thraotō-stā-t* «som er i Floder», skr. *vr-t* «Følge» (egtl. «det omgivende») *pari-ksi-t* «omkringboende», gr. *θη-τ* «Arbejder», *ἀ-γῶ-τ* «ukjendt», *λί-τ* «glat», lat. *ante-sti-t* af **ante-stā-t*, *sacer-do-t*, *com-i-t* osv. En saadan Dannelse formoder jeg ligger til Grund for Former som skr. Gen. Sg. *yā-t-ás*, Gen. Pl. *yā-t-ám* (*yā* «gaa»), Nom. Sg. Fem. *bhā-t-ī* (*bhā* «straale»), av. *vī-vāi-tis*, o. l. Efter Forholdet: Nom. Sg. *sān*, Acc. *sāntam*, Gen. *satás* dannede sig dernæst til *yātás* Nom. *yān*, Acc. *yāntam* istedetfor **yāt* **yātam*. I Sanskrit antog altsaa disse Participier, som alle øvrige, *-nt-* i de sterke Casus. I Græsk, hvor Forskjellen mellem sterkere og svagere Casus ved Participierne var omtrent ganske udjevnet, udstrakte Forandringen sig til alle Casus: efter *φέροντα*, *φέροντος*, *φέρωντι* osv. opkom saaledes *θέντα*, *θέντος*, *θέντι* (regelmæssig forkortet af **θηντα*, **θηντος*, **θηντι*) for *θήτα*, *θητός*, *θητί*, der tabte sin participiale Betydning.

Nom. Sg. Masc. dannedes i Fællessproget, som det synes, saavel sigmatisk som asigmatisk; formodentlig havde oprindelig enstavelses Stammer den første, tostavelses den sidste Form (*Schmidt* K. Z. XXVII 394).

Græsk. Asigmatisk Nom. danner Partc. paa **-ont*, hvis *-o-* ikke hører til Verbalroden, sigmatisk de øvrige. a) φέρων af **φέρωντ*; istedetfor φέρων ventede man **φέρον*, da foran **nt* Vocalen maatte forkortes (sml. ἔμιγεν af **έμιγηντ*). Forlængelsen maa da skyldes Indvirkning af de talrige andre Nominativer paa *-ων*. b) Dor. εἰς af **σεντς* oprindelig **σηντς* (derimod asigmatisk att. ὄν, Grf. **σωντ*), Subst. ὀδοῦς «Tand» (asigmat. ὀδών hos Herodot), egentlig enstavelses Ord (sml. *dens*), Grf. **(o-)dōnt-s*, der forholder sig til *dens* som dor. πῶς til *pēs*; θεῖς, στᾶς, γνούς af **θεντς*, **στᾶντς*, **γνοντς*, ældre **θηντς*, **στᾶντς*, **γνωντς*, efter disse de tostavelles reduplicerede: τιθεῖς, διδούς o. l. Nydannelser: φῦς, δείκνυς, λύσας, λυθεῖς o. l. I den øvrige Flexion er det gamle Stammeskifte udjævnet: Melleformen, som antog Nominativs Vocalfarve *-o-* for det oprindelige **-e-* (sml. ἴδμων, ἴδμονος), og med hvilken den sterke Stammeform efter Vocalforkortelsen maatte falde sammen, er bleven gennemført gennem hele Flexionen: Gen. Sg. φέροντος, ὀδόντος, ὄντος (men dor. ἔντος), Acc. φέροντα (som kan være for **φέρωντα*) osv. Neutr. φέρον dannet efter Masc. φέρων som ἴδμον efter ἴδμων. Spor af den svage Stammeform i herakl. Dat. Pl. paa *-ασσι*: ἔντασσι, πρᾶσσόντασσι o. l., Contaminationsformer af engang forekommende **έασσι*, **πρασσασσι* < **έσ-ητ-σι*, **πρασσ-ητ-σι* og f. Ex. Nom. Pl. ἔντες, πρᾶσσοντες, endvidere i νήφοσι (Theogn.) for **νήφασσι*, hvis **-α-* gik over til *-o-* under Indflydelse af νήφοντες o. l., Nom. Fem. ἀέκασσα Hes. < **ἀ-φεκ-ητ-ια*, φέρμασσα «Ovn» < **θερμητ-ια* (Schmidt K. Z. XXV 590 f. Pluralb. 186). Secundære Dannelser, hvor **-nt* er føiet umiddelbart til Roden, er, som ovenfor nævnt, Partc. som θεῖς, θέντος γνούς γνόντος < **θη-ντ-ς* **θη-ντ-ος*, **γνω-ντς* **γνω-ντ-ος* o. l., hvorefter endvidere er dannet τιθεῖς, λυθεῖς, λύσας o. l.

Skr. Den sterke Stammeform er i Nom. Sg. Masc. som i de øvrige sterke Casus fortrængt af Mf.: Nom. Sg. *bhāram* af **bhārant-s*, Acc. Sg. *bhārantam*, Nom. Pl. *bhārantas*, Neutr. *bhāranti*, Nom. Acc. Dual. *bhārantāu*, Neutr. *bhārantī*; dog bevaret i Adj. (egtl. Partc.) *mahānt-* «stor»: Nom. Sg. *mahān*, Acc. *mahāntam*, Nom. Pl. *mahāntas*, Neutr. *mahāntī*, Nom.

Acc. Dual. *mahántāu*, samt i (vedisk) *sánti*, Neutr. Pl. af *sán* «værende». Svag Stf. har de øvrige Casus: Gen. *bháratas* osv., Nom. Neutr. *bhárat*; Accentvexel har kun de oxytonerede Parte.: *adán* «ædende»; Acc. *adántam*, Gen. *adátas*, og de enstavelses: *sán*, *satás*, *dán* «Tand», *datás*. Overalt svag Stf. har de reduplicerede (og nogle faa andre): Nom. Sg. Masc. *dádhat* «sættende», Acc. *dádhatam* (men av. *dajhentem*), Gen. *dádhatas* osv. Nom. Sg. Fem. *bhárant-ī*, *tudántī* og *tudatī*, *adatī*, *dádhatī*. — Avest. Nom. Sg. har i Gd. (sjelden i senere Avest.) Endelsen *-as*¹ af **-ants* (Mf.) eller **-ānts* (sterk Stf.): *khšayyas* = skr. *ksáyana* «herskende». I den øvrige Flexion er dels Mf. gennemført overalt undtagen i Loc. Plur. (saaledes i Gd. ved Participierne af de thematiske Verber): Acc. *fsuyantem*, Gen. *fsuyantō*, Dat. *fsuyantē* osv., men Loc. Pl. *fsuyasu*, dels vexlende Mf. og svag Form (saaledes i Gd. Parte. af de thematiske Verber): Nom. Pl. *berezantō*, Dual. *berezanta*, Instr. Sg. *berezata*, Gen. Pl. *berezatam*. Dog trænger ofte ogsaa her Mf. ind i de svage Casus: Loc. Sg. *berezantya*, Dat. Dual *berezenbya*. Svag Form har Nom., Acc. Neutr. Sg.: *mazat* = skr. *mahát* «stor». Svag Form ogsaa i Nom. Sg. Masc. har *stivas* (af **stavats* <**stavnt-s*) «prisende» (sml. skr. *dádhat*). Den sterke Stammeform er alene bevaret i *mazāontem* = skr. *mahántam* og i et Par. Neutra Pl. paa *-an* (af **-ānt*) som *ravas-carān* «vandrende over vide Rum». Fem. paa *ī*: *berent-ī*, *berezait-ī* = skr. *bhárantī*, *brhatī*.

Latin. Den svage Form gennemført overalt, ogsaa i Nom. Sg. Masc.: *ferens* af **fernt-s*; (*prae*-)*sēns*, *dēns* kunde dog være for **sēnt-s*, **dēnt-s*, hvoraf ved regelret Forkortning: **sēnts*, **dēnts*. Gen. *ferentis* af **ferntis* osv. Spor af en til den græske svarende Form i *iens euntis* (gr. *ίόντος*). Nom. Neutr. er som ellers ved Consonantstammer = Nom. Masc.: *ferens*. Fem. *ferens* af *ferent(i)s* < **ferntī*.

¹ Den i Av. almindelige Form paa *-ō*: *barō* «ferens» er, som *Bartholomae* har vist, egentlig *o*-Stamme, der fra at være andet Led i Sammensætninger (gr. *δορυ-φόρος* = *δόρυ φέρων*) er gaaet over i selvstændig Brug.

Irsk. Nom. Sg. *lôche* «Lyn», *nāme*, *nāma* «Fiende», som det synes, af den svage Form: **leuknt-s* skr. *rôcan*, **nômnt̃s*, altsaa som lat. *ferens*. Acc. *lochit(-n)* af **leuknt̃m*, Gen. *lôchet* af **leuknt̃os*, Nom. Pl. *lôchit* af **leuknt̃es*. Acc. *lôichtea* af **leuknt̃ms*. Former som Gen. *namat*, *carat* af *cara* «Ven» synes at være Mf. **nômontos*, **carontos* (sml. gall. *Carantonos*); *dét* «Tand» er gaaet over til *o*-Stamme: **dento-* < **dnt̃o-*. Fem. *brigit* af **brighnt̃i* = skr. *brhat̃i*.

Germ. har som Græsk gennemført Stammeformen paa **-ont*. Kun som Substantiv har Participiet her tildels bevaret den oprindelige Flexion, som rent Participium er det blevet udvidet til Stamme paa **-jo* eller **-n*. Got. Nom. Sg. *gibands* «Giver» acc. *giband* (i disse Casus udvidet til *o*-St., Grf. **-ont-o-s* **-ont-o-m*). Dat. *giband* af **-ont-i*. Nom. Pl. *gibands*, on. *gefendr* af **-ont-ēs*; den ligelydende Acc. Pl. er Nominativformen; en oprindelig Accusativform er got. *tunþuns* «Tænder», hvortil svarer Acc. Sg. *tunþu* = **dnt̃m* (efter disse Former Nydannelserne Dat. Sg. *tunþau*, Gen. Pl. *tunþive* som af en *u*-Stamme); Rodstavelsens svage Form (*tunþ-*) hørte egentlig ikke hjemme her, men i de oprindelig svage Casus; Mf. har on. Nom. Pl. *teðr*, *tennr* af **tanþiz* < **dnt̃ēs*. Fem. paa *-i* er oht. *Burgunt* = skr. *brhat̃i*.

I Lit.-Slav. har Nom. Sg. en til den skr. svarende Form: Grf. **-ont-s* hvoraf **-ons*, preuss. *-ons*, *-ans*, lit. *-as*, ob. *-y*; preuss. *sīdons*, *sīdans* «siddende», med Overgang til *o*-Decl. *dīlant-s* «gjørende» o. l.; svag Form i *empr̃iki-sins* «tilstedeværende», Grf. **snt̃s*; lit. *neszās*, ob. *nesy*. Acc. Sg. lit. *nēsant̃i*, ob. *nesą̃sti* af **nekont̃m*, Dat. lit. *nēsant̃* (Gerund.), preuss. *giwant̃ei* «levende», der dog ogsaa kunde være Nom. Sg. Fem. (svag Form. i *stan-int-ei*, *stan-int-i* «staaende»). Nom. Pl. ob. *nesą̃ste* af **nekont̃ēs*; lit. *neszā* er egtl. Neutr. (sml. *o*-Stammerne), af *Schmidt* forklaret som en til av. *ravas-carān* svarende Form: Grf. **nekōnt̃*, hvoraf vilde blive **neszā*, der saa er blevet forlænget under Inflydelse af Nom. Sg. *neszās*. Acc. Pl. preuss. *waitia-int-ins* «talende» (svag Stammeform) osv. De øvrige Casus dannes i Lit. og Ob. af en med **-jo* udvidet Stamme: Gen. Sg. lit. *nēsancz̃io*, ob. *nesą̃sta* osv.

~~Gen. Pl. Neutr. lit. nesaā~~ er dannet efter *nesāās* efter For-
~~hæltet~~ ~~veras gava~~. Fem. lit. *nesantī*, ob. *nesašti*. Lit. *dantīs*
~~* nesaāsin~~ sin Acc. Sg. gaaet over i *i*-Decl., dog Gen. Pl.
~~nesāās~~

b. Stammer paa *-vent*.

I Indog. har forskjellig Berøring fundet Sted mellem Stam-
~~merne~~ paa **-vent*, **-ment* og andre paa **-ves*, **-mes*, saaledes gr.
~~πέντε~~ ved Siden af skr. *tāvāt*, avest. Nom. paa *-vāo*, *māo* (af
~~mas -mas~~), skr. Voc. paa *-vas*, *-mas*.

(Græsk. Nom. Sg. Masc. dannes sigmatisk: *χαρίεις* for
~~*χαίεις~~ \leftarrow **-vēnts*. Nom. Neutr. er dannet efter Masc.: *χαρίεν*
~~af~~ **χαίεντ*. Acc. Sg. *χαρίεντα* af **χαί-ηντα* eller **χαί-εντα*.
 (Duo. Sg. *χαρίεντος* af **χαί-εντος* osv. Dat. (Loc.) Pl. *χαρίεσι*
~~af~~ **χαί-εσι* istedetfor **χαί-εσι*, idet den svage Stamme-
 form **-εσι* ved Udjevning med de øvrige Casus er blevet til
~~*-εσι~~, saaledes ogsaa Nom. Fem. *χαρίεσσα* for **χαί-εσα*.)

Sanskr. Sterk Form har Nom. Sg.: *āma-vān* «kraftig»;
 Sandhiformen *-vā* viser at *-vān* er opstaaet af **-vāns*, der igjen
 maa være for **-vānt-s* (*Bartholomae* l. c. 500 ff.). Forøvrigt
 findes den sterke Stammeform kun i de to vediske Former,
 Neutr. Pl. *ghrtā-vānti* og *paçū-mānti*; ellers Mf. i de sterke
 (Casus: Acc. Sg., Nom. Pl. Masc. og Neutr., Nom., Acc. Dual.
 Masc. *āmavantam*, *-as*, *-i*, *-āu*). De øvrige Casus af den svage
 Stammeform: Gen. Sg. *āmavatas* osv. Nom. Acc. Sg. Neutr.
āmavat. Voc. Sg. endte i vedisk Skr. paa *-vas*: *hari-vas* (se
 ovenfor). I det senere Sprog fremkaldte Nom. paa *-vān* en ny
 Voc. paa *-van*. Fem. dannes af den svage Stammeform:
-vat-ī. Avest. har sjelden Nom. Sg. paa *vas* = skr. *vān*,
 f. Ex. *thwāvās* = *tvāvān*, almindelig ender den paa *-vāo*:
amavāo (sml. skr. Voc.). Sterk Stf. har ogsaa det enkelt-
 staaende Neutr. Pl. *mizda-vān* af **mizda-vānt* «som har Løn».
 Forøvrigt som i Skr. de sterke Casus af Mf., de svage af den
 svage Stf.: Acc. *-vantem*, Gen. *-vatō* osv. Nom. Acc. Neutr.
-vat. Dog findes ikke sjelden Mf. ogsaa i de svage Casus:
 Gen. paa *-vantō*, Loc. paa *-vainti* osv. Fem. dannes almin-
 delig af den svage Stf.: *-vaitī*.

5. Andre Dentalstammer, Guttural- og Labialstammer.

Det gamle Stammeskifte var her allerede i Fællessproget for en stor Del tilbagetrængt, den til Grund for Stammeskiftet liggende Accentforandring er dog bevaret i Skr. og Græsk ved enstavelses Stammer: Acc. *vācam*, ὄπα, Gen. *vācās*, ὀπός. Nogle Stammer har fra først af været uden Stammeskifte, saaledes Ordene paa **tā-t*, hvis Suffix er en Udvidelse af Suffix **tā*, ligesaa de af *i-* (*iē-*) Stammer videre afledede som ὄρν-*i-θ*-, ὄρν-*i-χ*-, πέμφ-*i-γ*-, lat. *corn-i-c*.

Almindelig gennemførtes den ene af Stammeformerne gennem den hele Flexion.

Græsk. Antallet af Dentalstammer er som før nævnt (p. 113) meget forøget ved oprindelige *i-* (*iē-*) Stammers Overgang til Stammer paa *-iθ-*, *-iδ*. Uoprindelige *t*-Stammer er de før omhandlede Neutra paa *-ατ* (p. 126) og en Del andre som φώτ- «Lys», ἔρωτ-, γέλωτ- (p. 134). En oprindelig *d*-Stamme, der efter Bortfald af *-d* i Nom. Acc. Sg. er blevet tilsyneladende *r*-Stamme er κήρ n. «Hjerte» for **kērd* (sterk Stf. sml. skr. *hārd-*), lat. *cord-* (svag Stf., sml. skr. *hrd-*). En fordunklet Gutturalstamme er ὑπόδρα «skelende» for **ύποδρακ*, skr. *drç* «Blik».

Vexlende Stammeform kun i meget faa Tilfælde, hvor lang Vocal i Nom. Sg. staar ligeoverfor kort i de øvrige Casus: dor. πώς¹, Gen. ποδός; ἀλώπηξ, ἀλώπεκος; til Nom. ἀργής har Homer Formerne ἀργέτι, ἀργέτα ved Siden af ἀργήτι, ἀργήτα; saaledes ogsaa ᾠψ, ᾠπός men ὄιν-οσι, οἴν-οσα. Gjennemført sterk Stammeform: κέλητ, λεβήτ-, κλώθ-ες, γλώχ-ες, ὦλκ- «Fure», ῥωγ- «Hul», κλωπ-, λωπ-, σκωπ- osv. Gjennemført svag Stammeform eller ved enkelte Mf.: λι-τ- «glat», τριχ-, δορχ-, ὄικ-α-δε (= Acc. **voik-η*), φλογ-, σύ-ζυγ-, νιφ- (Grf. **snigh*^v), ἱπ- osv.;

¹ -ου- i att. πούς er ikke opklaret. *Solmsen* (K. Z. XXIX 358) antager maaske med Rette, at det beror paa en «qualitative Ausgleichung» af -ο- i πώς efter -ο- i ποδός (ου og ο var begge lukkede Lyd, ω derimod aaben).

μείραχ, ἱράχ (hom. ἱρηξ), ὄραχ (hom. ὄρηξ) ligeoverfor πίδαχ, μόναχ, ῥάπαχ- o. l. beror vel ikke paa oprindeligt Stammeskifte, men paa en Dobbeltthed i Suffix: -αχ, -ᾶχ (sml. *ἰκο, *ἰκο).

Arisk. I Sanskrit er Stammeskifte vedligeholdt i en Del Ord, bedst i Stammen *vah* «førende»: Nom. Sg. *havya-vāt* «offerbringende» (omdannet efter Stammerne paa *-vant* er Nom. *anaḍ-vān* «vogndragende», «Oxe»), Acc. *havya-vāh-am*, *anaḍ-vāh-am*, Nom. Pl. *havya-vāh-as*, *anaḍ-vāh-as*, Gen. Sg. *havyāúhas*, *anaḍ-úh-as*, Gen. Pl. *anaḍ-úh-ām*, Loc. *anaḍ-út-su* osv.; saaledes, men mindre regelmæssig, skifter i Stammen *sah* «øverbældende» (i Skr.) Formerne *sāh*- og *sah*-; *pad*- «Fod» har f. Ex. Nom. Sg. *pāt*, Acc. *pādam*, Nom. Pl. *pādas*, Gen. Sg. *padās*, Gen. Pl. *padām*, Loc. Pl. *patsú* osv.; *ap*- «Vand» Nom. Pl. *āpas*, Gen. *apām*, Loc. *apsú*; *path* «Vei» har i Acc. Pl. i RV. en Gang *pāthās* (ellers *pathās*). Kun i de sterke Casus forekommer *nápāt* «nepos» (de svage dannes af Stammen *náptar*). I *údañc* «opadventt» og andre paa *-añc* er den sterke Form (**-āñc*) veget for Mf.-*añc*: Nom. *údan* (af *ud-an̄k*), Acc. *úd-añcam* osv.; svag Form i Loc. Pl. *úd-ak-su* (af **ud-ñk-su*¹). Overalt sterk Form har *hārd*- (i Smnst. som *sú-hārd*- «Ven», ved Siden deraf staar *su-hrd*-, hvad der tyder paa en oprindelig Flexion: Nom. *sú-hārt*, Acc. *sú-hārd-am*, Gen. *su-hrd-as*), *vāc*-, *rāj*- «Konge», *bhrāj*- «Glans», *bhāj*- «deltagende», *dhrāj*- «Gliden», *dāç*- «Gave», *Vip-āç*-, Navn paa en Flod, o. fl. Langt almindeligere er overalt svag Form (især i andet Led af Smnst.): *bhr-t*- «bærende», *vr-t*- «Ledsagen», «Følge», *ji-t*- «beseirende», *mud*- «Glæde», *yudh*- «Kamp», *srdh*- «vildfarende», *ruc*- «Lys», *diç*- «Retning», *viç*- «Bolig» (olx-), *drç*- «Blik», (ḍorx-, *ḍorax-), *stubh*- «Pris» osv. Mf. har *sraj*- «Krans» (Rod *srj*-), *tvac*- «Hud» (av. Loc. Pl. *tukh-ṣva*). Et Stammeskifte, som jeg ikke anser for oprindeligt, om end maaske allerede fælles indogermanisk, viser sig i *yuj*-, «Fælle» (gr. σύζυξ), hvis sterke Casus har en nasaleret Form: Nom. Sg. *yún* (af **yun̄k*) Acc. *yúnjam* (og *yújam*), Gen.

¹ Disse Stammers Flexion er forevrigt sterkt ændret fra det oprindelige, idet de svage Casus dannes af Stammeformer med Suff. *-ic* og *-uc* istedetfor af Formen paa **ñk*: Gen. Sg. *út-ic-as* osv.

